

Årsmelding 2022

Røros Kommune

Til politisk behandling – foreløpig dokument

Politisk behandling:

Saksnummer

Dato

Formannskap

Kommunestyre

Innhold

Innhold	2
Kommunedirektøren har ordet	6
Internkontroll	12
Ledelse og styring i Røros kommune	12
Viktige prioriteringer i 2022	13
Avvik.....	13
Tilsyn og revisjoner	16
Avsluttende kommentar	16
Hva er sjekklister?	16
Status sjekklister.....	17
Økonomiske kommentarer	19
Sentrale inntekter, finans- og pensjonskostnader	23
Nøkkeltall	24
Organisasjonen.....	26
Kommunen som arbeidsgiver	33
Oppfølging av vedtak og oppdrag	41
Status oppdrag for kommunen	41
Behandlede saker Røros kommunestyre	43
Kommunens tjenesteområder	47
Sentraladministrasjonen	47
Beskrivelse av tjenesteområdet	47
Eksterne tilsyn.....	47
Status økonomi per tjeneste	47
Utvikling og utfordringer	50
Status investeringsprosjekter	51
Statustekst investeringer	51
Sykefravær	51
Stab og støtte.....	52
Oppvekst	61
Beskrivelse av tjenesteområdet	61
Status økonomi per tjeneste	61
Utvikling og utfordringer	62
Status investeringsprosjekter	66
Statustekst investeringer	66
Sykefravær	66
Skolene	67

Barnehagene.....	72
Røros lærings- og veiledningstjeneste.....	75
NAV	82
Barneverntjenesten	84
Helse og omsorg.....	87
Beskrivelse av tjenesteområdet	87
Status økonomi per tjeneste	87
Status økonomi	87
Kommentar til status økonomi	87
Utvikling og utfordringer	88
Tilsyn	92
Utvalgte resultater.....	92
Status investeringsprosjekter	92
Statustekst investeringer.....	92
Sykefravær	93
Institusjonsbaserte tjenester.....	94
Helse	98
Hjemmebaserte tjenester.....	102
Næringsområdet	106
Beskrivelse av næringsarbeidet.....	106
Status økonomi per tjeneste	106
Status økonomi	107
Utvikling og utfordringer	107
Næringstjenesten	109
Kultur.....	118
Beskrivelse av tjenesteområdet	118
Eksterne tilsyn.....	118
Status økonomi per tjeneste	118
Status investeringsprosjekter	121
Virksomhet Kultur og fritid	122
Tekniske områder	127
Beskrivelse av tjenesteområdet	127
Status økonomi per tjeneste	128
Utvikling og utfordringer	129
Utvalgte resultater.....	130
Viktige begivenheter.....	130
Status investeringsprosjekter	130
Statustekst investeringer	131

Årsmelding 2022

Sykefravær	132
Administrasjon, plan og landbruk.....	133
VAR - Selvkost	136
Kommunalteknikk.....	138
Brann.....	141
Bygningsadministrasjon	146
Beskrivelse av tjenesteområdet	146
Status økonomi per tjeneste	147
Status økonomi	147
Utvikling og utfordringer	148
Statustekst investeringer	149
Sykefravær	150
Bygningsadministrasjon og drift	151
Kirkelig administrasjon.....	153
Status økonomi per tjeneste	153
Status økonomi	153
Klima- og bærekraftrapport	154
Klimastatistikk	154
Utslipp av klimagasser per kommune.....	154
Utslipp av klimagasser per år	155
Kommunens egne utslipp	156
Miljø og bærekraft: Gode løsninger lokalt - som også bidrar globalt.....	158
Samfunns- og befolkningsutvikling	160
KOSTRA analyse.....	162
KOSTRA hovedtall.....	163
Analyse av sentrale KOSTRA-tall	164
Kommunens samlede driftskostnader sammenlignet med andre	164
Beregnet utgiftsbehov over år.....	166
Virkelig ressursbruk over år - per tjenesteområde.....	167
Virkelig ressursbruk sammenlignet med andre kommuner	168
Lånegjeld per innbygger over år.....	169
Frie inntekter per innbygger over år sammenlignet med andre	170
Netto driftsresultat.....	171
Kommunen som samfunnsaktør	172
Fremtidens luftfart: Green Flyway.....	172
FoU prosjekt - digitalisering av tilsettingsprosesser	175
Verdensarv	175
Uthusprosjektet - bygningsvern og unik verdiskaping.....	177

Årsmelding 2022

Hytteundersøkelsen i Røros 2022	179
Veteraner	179
Folkehelse - Opp av sofaen!	180
Samisk forvaltningsområde.....	181
Regionalt samarbeid	185
Framtidas trygghet, helse og omsorg	186
Inkluderingsarbeid	189
Utbygging av bredbånd	190
Kommunen setter pris på.....	192
Rådhuset tilbakeføres til gammel prakt.....	196
Kommunen som samfunnsaktør under koronapandemien.....	197
Beredskap og samfunnssikkerhet	199
Malacate - et utvekslingsprosjekt	200

Kommunedirektøren har ordet

Rørospulsen startet nede i grunnfjellet, frem av den har Rørosbyen vokst frem, og her skal den fortsatt slå sterkt. Pulsen i fjellet inkluderer alle fastboende, tilreisende og tilflyttende. Engasjementet, kulturen, dugnadsånden og stoltheten pulserer. Pulsen slår jevnt hele tiden, samtidig som den varierer i takt med arrangementer, årstider og samfunnsutvikling."

Røros bergstad ble innskrevet på UNESCOs liste over verdens kultur- og naturarv i 1980. I 2010 ble dette utvidet til å gjelde hele Røros Bergstad med Circumferensen. Det er et hovedmål i kommuneplanens samfunnsdel at hensynet til verdien verdensarvstatusen hegner om, vil ligge som en overordnet og sektorovergripende forutsetning for all lokal samfunnsplanlegging og ressursforvaltning. I dette perspektivet ligger det en særegen mulighet som Røros kan bygge sin samfunnsutvikling på: Å verne om, å leve av, å leve med, å leve i - verdensarven. Dette gir unike rammer for menneskene som skal leve og bo her i framtiden.

Årsrapporten og digital plattform - utvikling

Årsrapporten er kommunedirektørens presentasjon av kommunens offisielle regnskap og årsrapport for kommunestyret. I årsrapporten redegjøres det for omfanget, kompleksiteten og oppnådde resultater i den kommunale tjenesteproduksjonen og for kommunen som samfunnsaktør.

Vi fortsetter arbeidet med å ta i bruk mulighetene som ligger i rapport- og analyseverktøyet Framsikt (digital plattform). Denne plattformen er også den samme som vi bruker for budsjett og økonomiplan. Det er også tilgjengelig en egen politikermodul der politikerne kan utarbeide sine egne, alternative budsjettforslag. Å ta i bruk nye moduler er et kontinuerlig arbeid i organisasjonen, og i 2022 kom vi godt i gang med å få på plass både nåværende og nye plandokumenter og strategier inn i Framsikt. På denne måten skal vi etter hvert kunne se en rød tråd fra mål og strategier i de ulike vedtatte planene til de framstår med blant annet økonomiske tiltak. Framsikt gjør det altså mulig for Røros kommune som organisasjon å være enda mer åpen om viktige prosesser og ha tilgjengelig informasjon overfor både politikere, innbyggere, fritidsbefolkning og andre interesserte. Dette er helt i tråd med kommunens mål om å være transparent. Det gjøres ulike grep i organisasjonen for å bygge opp under dette, bruken av Framsikt er et av de.

Framsikt er også godt tilrettelagt for å kunne rapportere i henhold til kommunelovens § 25 som setter klare krav til kommunedirektørens internkontroll og rapportering til kommunestyret. Minst en gang i året skal det gis en slik rapportering, naturlig nok som del av årsrapporten. Kommunedirektøren har også innført rapportering i forbindelse med tertialrapporteringen. Det ligger en egen "fane" i Framsikt om internkontroll slik at informasjonen skal være lett tilgjengelig og med åpen informasjon både overfor kommunestyret som har krav på å få denne rapporten, og for å sikre åpenhet ut i samfunnet.

Økonomi

Kommuneloven og regnskapsforskriften setter klare krav til kommunene om hvordan regnskapet skal føres, med tilhørende krav til at kommunedirektøren skal legge det fram i balanse, så langt det er mulig. Kommunedirektøren må gjøre de nødvendige avsetninger og disponeringer iht kravet, og eventuelle

omdisponeringer kan først skje politisk når kommunestyret behandler regnskapet. Det er svært viktig at årsregnskapets resultat i størst mulig grad samsvarer med prognosene som følger tertialrapporteringene, samtidig som et tilfredsstillende regnskap i størst mulig grad skal være i tråd med vedtatt budsjett. Kommunedirektøren er av den oppfatning av at dette samsvaret er til stede så langt det har vært mulig. Det er også godt samsvar mellom det som ble meldt i årsrapporten for 2021 som en bekymring for økonomien i 2022.

Vedtatt budsjett for 2022 innebar avsetning på kr 6 millioner kroner til disposisjonsfond, men at også i overkant av 5 millioner kroner skulle disponeres fra disposisjonsfondet, dette for å finansiere budsjetterte kostnader til innføring av Helseplattformen. Nødvendige strykninger og avsetninger i henhold til nevnte krav, sammen med kommunestyrets vedtak om bruk av disposisjonsfondet i 2022, gjør at fondet nå er i overkant av 4,7 millioner høyere ved utgangen av 2022 enn det var i starten av året, dvs 42,4 millioner kroner. Utfra de perspektivene som beskrevet, viser årsregnskapet et bra resultat. Utfordringen er imidlertid at dette i hovedsak skyldes eksterne inntekter som vi ikke har kontroll over: Store skatteinntekter og kompensasjon for korona-kostnader som var tilstrekkelig til å dekke de faktiske kostnadene gjør at regnskapsåret endte opp med et betydelig bedre resultat enn budsjettert.

Det er fortsatt store og alvorlige økonomiske utfordringer i selve driften med samlet sett et stort merforbruk hos flere av virksomhetene som institusjon, hjemmebaserte tjenester, tekniske områder/bygningsadministrasjon og Røros skole. Samlet sett har kommunens driftsområder et merforbruk på ca 10,3 millioner kroner eksklusive korona-kostnader på 5 millioner kroner som er kompensert i finansområdet. Disse avvikene er meldt i tertialrapporter i 2022, men også i tidligere rapportering fra kommunedirektøren om at vi ikke har greid/greier å vri ressurser i tilstrekkelig grad fra oppvekst til omsorg. Det er samtidig viktig å merke seg at oppvekstområdet i 2022 har et betydelig mindreforbruk på nesten 11 millioner kroner. Dette mindreforbruket kommer av at et stort antall flyktninger ble bosatt på slutten av året. Dette betyr at integreringstilskuddet blir utbetalt på 2022, mens utgiftene til bosettingene kommer på 2023. Resultat for 2022 er derfor kunstig høyt. Dette mindreforbruket representerer derfor ikke et reelt bilde av ordinær drift for dette området. 2022 har bydd på helt ekstraordinære utfordringer for bygningsdrift med høye energikostnader og innenfor omsorg ser vi konturene av en tidligere varslet nasjonal bemanningsutfordring. Finansområdet har også vært svært uforutsigbart med både en høyere og raskere renteheving enn det det var kalkulert med. Dette er elementer i økonomistyringen som kommunen ikke har kontroll over.

Selv om vi bygger opp et disposisjonsfond som skal kunne tåle svingninger i økonomien, er det viktig å påpeke at veksten av dette fondet ikke kommer av godt driftsresultat, men av eksterne forhold. Et formål med disposisjonsfondet er heller ikke å løse kontinuerlige driftsutfordringer. Derfor er økonomien fortsatt vanskelig i Røros kommune, samtidig som virksomhetene kjører på en svært stram linje hvor det stadig letes etter og gjennomføres nye og innovative løsninger som skal bidra til å tilpasse tjenestene til brukernes behov og innenfor de til enhver tid gjeldende økonomiske rammevilkår. Kommunedirektøren mener at det fortsatt er behov for større grep.

De økonomiske forholdene og utfordringene er imidlertid utfyllende beskrevet og illustrert i kapitlene som omhandler økonomi, og under tjenesteområdenes beskrivelser og vurderinger spesifikt. Kommunedirektøren ønsker å uttrykke stor tilfredshet med virksomhetsledernes økonomioppfølging. De står i en svært krevende situasjon. Derfor er et langt kommet tverrfaglig samarbeid, med involvering av ansatte og tillitsvalgte et godt fundament for å omstille og utnytte kompetansen. Vi må aldri miste utviklingskraften.

Klimaregnskapet

Vi rapporterte for første gang med et klimaregnskap for 2021. Det betyr at det er andre året vi nå gjør dette. Det vises til eget kapittel om klima- og bærekraftsrapport. Dette er en stor styrke for konkretiseringen og den direkte tilbakemeldingen på klimatiltakene som følges opp i henhold til klima- og miljøplanen. Det gir oss tydelige signal på hvordan vi faktisk bidrar til oppfyllelsen av målene i klima- og miljøplanen, både i rørossamfunnet generelt og i organisasjonen spesifikt.

Vi har fortsatt med å redusere klimautslipp, men reduksjonen er fortsatt liten sett opp mot målet som er satt og som skal nås innen 2030. Vi har fra 2009 til 2021 redusert utslippene med 7,22 % som betyr at vi må redusere utslippene med 23 % over de neste årene for å nå målet i 2030 som vi satte i kommunens klima- og miljøplan. Tallene viser samtidig at vi har relativt lave utslipp, men dette er også betinget av at vi ikke har en stor trafikkert veg som går forbi Røros. Vi har også et relativt lite landbruk, men uansett er utviklingen viktigere enn tallene. Dette er i hovedsak bildet på hvilke utfordringer vi står overfor. Vi ser at vi har mange tiltak som er igangsatt, og vi må bare fortsette å ha sterk prioritering av og høg bevissthet om klima- og miljøtiltak framover. Vi må fortsette å motivere og motiveres av at det nytter, både i organisasjonen og Røros kommune og i rørossamfunnet som helhet. I dette bildet skulle vi ha fått på plass et miljøregnskap som i større grad viser rørossamfunnets resultat, og ikke kun kommunens som organisasjon. Organisasjonen har ikke i den store sammenhengen store utslipp, men det er ikke mindre viktig å sette i verk tiltak for det.

Koronapandemi

Det er verken mulig eller ønskelig at en kommune alene løser alle oppgaver under en krise som ble så langvarig som pandemien. Hele samfunnet må spille på lag. Det var også tilfellet på Røros som har gode og lange tradisjoner for å løfte i flokk og bidra der det trengs. Så da eldre trengte noen til å handle mat for seg eller få noe brakt hjem, da kommunen trengte ekstra hender til testing og vaksinerings - rørossamfunnet stilte opp. Det er en uvurderlig verdi i dette, og Røros kommune satte derfor, på et eget arrangement i 2022, i frivillighetens år, ekstra pris på alle de som har stått tilgjengelig på våre "frivillig-lister".

Enkelte tjenester ble spesielt berørt også i 2022 og har hatt betydelige tilleggsoppgaver over tid. Men kommunen, sett under ett, har klart å levere gode tjenester til innbyggere, næringsliv, hyttebefolkning og tilreisende. Vi vet samtidig at mange bedrifter i rørossamfunnet og i regionen allerede har merket langvarige konsekvenser av koronapandemien og som vil utfordre de også i tiden framover. Vi må fortsette å utvikle kommunikasjonen mellom oss som organisasjon og andre samfunnsaktører slik at vi sammen møter utfordringene, både nåværende og framtidige. Det er viktig lærdom å ta med seg fra pandemien.

Tjenesteutvikling

I 2022 var det flere store milepæler som ble nådd. Øverhagaen bo-, helse- og velferdssenter ble åpnet i sin helhet, med stort frammøte av mange som har hatt og vil stifte bekjentskap med og bruke det flotte senteret vårt. Beredskaps- og responscenteret (BRS) ble innflyttingsklart for brann og redningstjenesten, og planlegging av våre to nye barnehager kom godt i gang. Disse store prosjektene representerer noe av det mest omfattende som har skjedd på Røros med omstilling og utvikling av sentrale tjenester for eldre, for beredskap - og for barn og unge. Vi ser fram til å følge videre bruk og planlegging av disse

arenaene. De stiller også krav til endring av arbeidsprosesser og innbyr til endring av tverrfaglig samhandling. Morgendagens utfordringer kan sjeldent løses med gårsdagens løsninger.

Kommunestyret vedtok for 2022 prioritering av følgende 3 områder:

1. Rekruttere og beholde bemanning
2. Psykisk helse
3. Skole

Arbeidet med å rekruttere og beholde bemanning er et kontinuerlig arbeid hvor det stadig prøves ut og gjennomføres nye metodikk. Det arbeides blant annet regionalt med desentralisert kompetanseutvikling, endringer i bruk av sosiale medier i rekrutterings-prosesser og målrettet arbeid med heltids kultur. Vi kommer til å møte stadig større utfordringer på dette området ettersom vi blir stadig flere eldre og samtidig færre yrkesaktive som skal yte tjenester. Dette er en problematikk som når langt ut over våre landegrensener, og gjelder både for små og store kommuner. Kommunedirektøren er opptatt av at vi fortsatt skal være offensive i å kunne tilby interessante jobber i en kommune som er utviklingsorientert og som arbeider tverrfaglig. Dette arbeidet må gis svært høy prioritet.

De prioriterte områdene ble fulgt opp så langt som mulig, og på ulik måte. Tjenesten psykisk helse ble fulgt opp i budsjett- og økonomiplan med en påbegynnende opptrappingsplan for tjenesten slik at vi skal kunne tilby tjenesten også ut over ordinær dagtid. Psykisk helse gjennomførte i 2022 en brukerundersøkelse som er svært viktig for den videre utviklingen av tjenesten. Det er når vi vet hva brukerne har behov for at tjenesten kan ha mulighet for å arbeide målrettet med tjenesten.

Arbeidet med å innfri lærernormen og legge best mulig til rette for en fortsatt god skole, ble lagt til grunn i forbindelse med budsjett- og økonomiplan. Vi ser imidlertid fortsatt at vi har svært store utfordringer med å prioritere gode nok ressurser til tjenestene innenfor oppvekstområdet, spesielt ved Røros skole. Vi har ikke lyktes med å vri nok ressurser over fra oppvekstområdet til omsorgsområdet. Dette vil utfordre oss også i kommende økonomiplanperiode.

I tillegg vedtok også kommunestyret verbalforslag. Disse kommenteres under eget område, sammen med oversikt og status over politiske vedtak for 2022.

Samfunn

Kommunens og organisasjonens arbeid med klima- og miljøplanen ligger til grunn for mange ulike tiltak, både internt i organisasjonen og ute i rørossamfunnet. Vi ser at det er avgjørende å ha god systematikk og struktur for virksomhetenes arbeid, ikke minst i en hektisk hverdag for alle ansatte. Det er mange som skal få et eierforhold til de ulike tiltakene, derfor er det så viktig at vi har engasjerte miljøkontakter som kan bidra inn i arbeidet. I virksomhetsplanene er det etablert flere miljøtiltak, så dette arbeidet tar stadig nye steg. Det vises til eget kapittel om dette.

Røros kommune har også i 2022 arbeidet videre i tråd med utviklingen av samisk forvaltningsområde. Vi er med i et KS-nettverk sammen med andre forvaltningskommuner og har et godt samspill med Sametinget og Statsforvalter innen samisk område. Den strategiske utviklingsplanen gir et godt utgangspunkt for utvikling av samisk forvaltningsområde for både å arbeide målrettet og tiltaksorientert med dette. I 2022 fikk vi endelig på plass samiske navn for Røros tettsted: Plaasja, Glåmos: Kloegeme og Brekken: Praahka. Røros kommune heter Rossen tjielte. Nå ser vi fram til å få på plass skilting, og ikke minst arbeide videre med informasjon og kommunikasjon der vi ser et klart behov for økte og dedikerte

ressurser akkurat på dette området. Organisasjonen har arbeidet kontinuerlig med å styrke rekruttering til samisk i skole og barnehage, både i kvalitet og kvantitet. Politisk og administrativ ledelse har tatt dette opp på nasjonalt nivå i mange sammenhenger inklusive Sametinget da det er en stor utfordring at det er alt for få studieplasser i samisk språk og kultur som er opprettet.

Planarbeidet, og spesielt de overordnede planene våre ble også gitt prioritet i 2022. Arbeidet med kommunedelplan Røros Bergstad fortsatte i 2022 med prosessene fastsatt i planprogrammet. Revidering av kommuneplanens samfunnsdel startet også opp og skal sluttføres i inneværende kommunestyreperiode. Forutsigbare planer og godt kunnskapsgrunnlag for langsiktig utvikling av rørossamfunnet, er veldig avgjørende for at kommunen skal kunne utøve rollen som samfunnsaktør.

Kommunedirektøren er også glad for to viktige møteplasser som vi fikk på etablert i 2022, og som var forsinket på grunn av pandemien. Det gjelder møter med næringslivet og en avklaring av hvordan og hvilke møtearenaer som er ønskelig og nødvendig. Dette er nå satt i system i etterkant av denne drøftingen. Det betyr mye at vi har gode forbindelser mellom kommune og næringsliv som ikke minst gir bedre gjensidig informasjon og forutsigbarhet i felles saker, og der tema for videre utvikling av kommunen kan diskuteres. Den andre møteplassen var med hyttebefolkningen. Under julemarked 2022 ble det invitert til et treff, og svært mange meldte seg på. Her kom det opp viktige innspill til oss, samtidig som vi fikk presentert den omfattende hytteundersøkelsen 2022 som ga oss god informasjon for videre utvikling. Det planlegges nytt treff i 2023.

Det vises for øvrig til kapitlet om kommunen som samfunnsaktør der det beskrives en rekke gode prosjekter og godt arbeid på dette området. Dette handler om hele tiden å videreutvikle og skape forbindelser slik at vi som samfunn sammen trekker i ønsket retning.

Organisasjon

Røros har svært kompetente og dedikerte medarbeidere på alle nivå og innenfor alle tjenester, både lærlinger, nyutdannede og medarbeidere med verdifull lang erfaring. Medarbeiderundersøkelsen fra 2022 viser at vi har en høy prosent som motiveres av den jobben de har, og det er svært gledelig. Røros kommune som organisasjon er i kontinuerlig endring og tilpasning for å kunne utnytte kompetansen på best mulig og mest effektive måte. Etter den store omstillingen i årene etter 2014, er organisasjonen trent i å tilpasse seg endrede rammevilkår. Dette, sammen med et omfattende lederutviklingsprogram som følges opp systematisk, gjør at ledelsen er rustet til å møte store endringer og utfordringer. Godt medarbeiderskap er avgjørende, og god systematikk for å bli enda bedre på dette, skal gis særskilt oppmerksomhet framover. Det er alltid behov for å utvikle dette, men også fordi medarbeiderskap er dokumentert som forbedringsområde i kommunekompassevalueringen som ble gjennomført i 2022. Den viste et svært godt resultat, på det tidspunktet det beste i landet av de kommuner som har tatt i bruk verktøyet til målrettet utviklingsarbeid. Kommunekompasset er også godt tilpasset formålsparagrafen i kommuneloven, og utgjør derfor fortsatt et viktig verktøy for videre samlet utvikling av kommunen.

Arbeidet med ny utviklingsstrategi startet opp i 2022 og skal komme på plass i 2023. Organisasjons- og lederutvikling er en kontinuerlig prosess som kommunedirektøren vil holde tak i og prioritere. Et godt samspill med fagorganisasjonene og vernetjenesten er avgjørende i dette. Mange år med strukturerte og faste møtearenaer mellom partene der gjensidig informasjon og drøftinger har stått sentralt, vil alltid komme spesielt godt til nytte i tider med utfordrende prosesser og der endringene skjer stadig raskere.

Årsmelding 2022

Kommunedirektøren ser også at det har vært og er stor slitasje i organisasjonen, blant annet som følge av pandemien, men også av at både eksterne og interne rammevilkår stadig endres. Dette følges tett sammen med ledere og tillitsvalgte. En sentral indikasjon på dette er sykefraværet, både det kortsiktige og det langsiktige som i likhet med resten av kommune-Norge, innenfor enkelte bransjer er høyt. Derfor inneholder også den endrede sentrale IA-avtalen målretting nettopp mot disse bransjene. Dette arbeides det også med i Røros kommune, parallelt med forebyggende arbeid og utvikling av arbeidsmiljøet. IA-utvalget (Inkluderende Arbeidsliv) der ulike samarbeidspartnere er representert, utarbeider årlige handlingsplaner som er sentrale i dette arbeidet.

Kommunedirektøren vektlegger ulike perspektiver i utviklingen av organisasjonskulturen. En kultur for endring må kjennetegnes av mot, åpenhet og nysgjerrighet. Dette forutsetter både tillit, samarbeid og involvering, å kunne se muligheter og vise retning, evaluere og endre praksis. Derfor er det avgjørende å beholde nok ressurser til utviklingskraft i Røros kommune slik at vi fortsatt kan være framoverlent og fornye oss i tråd med et endret framtidsbilde. For at vi skal få dette til må vi også arbeide videre med utviklingen av en kultur bygget på tillit der det skal være lov å gjøre feil. Får vi ikke det til i tilstrekkelig grad, vil vi miste verdifulle tilbakemeldinger fra våre ansatte og ledere som ønsker å prøve og feile for å bringe organisasjonen videre, og dermed også tjenesteutviklingen vår. En slik kultur krever kontinuerlig næring, ikke minst fra samspillet mellom politikk, administrasjon og arbeidstakerorganisasjonene.

Røros kommune med alle kompetente medarbeidere og ledere leverer også i 2022 et bredt spekter av gode tjenester til kommunens innbyggere og brukere. Tusen takk for alle viktige og meningsfulle timer dere legger ned på vegne av Røros kommune.

Kommunedirektøren vil også takke de folkevalgte og i særdeleshet ordføreren, for godt samarbeid.

Røros, 28. mars 2022

Kjersti Forbord Jensås

Kommunedirektør

Internkontroll

God internkontroll er en del av kommunens samlede styring og ledelse for å sikre leveranse av gode tjenester innenfor krav fastsatt i lover og forskrifter.

I den nye kommuneloven av 22. juni 2018 er kravet til kommunene om internkontroll skjerpet. § 25-1 sier:

"Internkontrollen skal være systematisk og tilpasses virksomhetens størrelse, egenart, aktiviteter og risikoforhold.

Ved internkontroll etter denne paragrafen skal kommunedirektøren:

- utarbeide en beskrivelse av virksomhetens hovedoppgaver, mål og organisering*
- ha nødvendige rutiner og prosedyrer*
- avdekke og følge opp avvik og risiko for avvik*
- dokumentere internkontrollen i den formen og det omfanget som er nødvendig*
- evaluere og ved behov forbedre skriftlige prosedyrer og andre tiltak for internkontroll"*

Det er i tillegg en rekke bestemmelser i kommuneloven og særlover som kan knyttes opp mot internkontroll. Kommuner skal ha internkontroll med administrasjonens virksomhet for å sikre at lover og forskrifter følges.

Ledelse og styring i Røros kommune

Kommunens ledere skal gi retning og skape resultater innenfor de rammer som er vedtatt av kommunestyret. Ledere har ansvaret for å etablere og følge opp rutiner og systemer. Dette vil sikre god virksomhetsstyring, internkontroll og faglig forsvarlige tjenester til innbyggere og brukere av tjenestene. I dette arbeidet inngår ansvaret for å utvikle en kultur som fremmer gode arbeidsprosesser, læring, forbedring og utvikling.

Internkontrollen i Røros kommune har som mål å sikre:

- Måltrettet og effektiv drift
- Etterlevelse av lover og regler
- Pålitelig rapportering
- Iverksetting og oppfølging av politiske vedtak

Systemet består av:

- Kvalitetssystemet Compilo med styrende dokumenter og rutiner
- Kvalitetssystemet Compilo med avvikssystem
- Kvalitetssystemet Compilo med ROS-modul for gjennomføring av ROS-analyser
- Budsjett- og analyseverktøyet Framsikt med plan- og rapporteringsmodul (måloppnåelse planer, økonomi og internkontroll)

Alle medarbeidere i Røros kommune skal være kjent med kommunens kvalitetssystem og aktuell tilgjengelig dokumentasjon. Virksomhetsledere skal i tillegg bruke Framsikt med de moduler som til enhver tid tas i bruk. Det er i 2022 startet opp arbeid med å koble på avdelingslederne i Framsikt. Dette arbeidet fortsetter i 2023.

Målet i Røros kommune er å ha en høy etisk standard og en etisk forsvarlig forvaltning av menneskelige og materielle verdier. Røros kommune har i flere år hatt etiske retningslinjer, som i hovedsak har vært tilpasset ansatte. I 2021 vedtok kommunestyret i tillegg egne etiske retningslinjer for folkevalgte. De etiske retningslinjer legger til grunn allmenngyldige etiske verdier og normer.

Både ledere og folkevalgte har ansvar for at våre etiske retningslinjer følges opp, tilpasses og er kjent i eget ansvarsområde. For å sikre systematisk arbeid og refleksjon over etiske problemstillinger har Kommunedirektørens ledergruppe (KLG) etiske dilemmaer og ledertema jevnlig oppe til refleksjon som et bidrag i arbeidet for gode beslutninger og god praksis. Denne metodikken benyttes også i lederteam i kommunalomsrådene.

Viktige prioriteringer i 2022

Internkontrollen ble også i 2022, iht rutiner, fulgt opp blant annet med håndtering av innmeldte avvik, gjennomføring av kommunedirektørens vedtatte handlingsplan for internkontroll og eksterne tilsyn. Årlig handlingsplan for internkontroll utarbeides med bakgrunn i ulike tema som vi ønsker å se nærmere på, og disse blir ofte hentet ut fra avviksstistikken. Avvik og avvikshåndtering var ett av kommunedirektørens fokusområder i lederavtalene for 2022, som også er i henhold til kommunedirektørens oppdragsbrev til lederne for 2022.

I tillegg til dette skal kvalitetssystemet kontinuerlig oppdateres og forbedres med ajourhold av ulike styringsdokumenter. Med bruken av Framsikt virksomhetsmodul, sikres også kravet til internkontroll jf kommunelovens krav, § 25. Dette har preget arbeidet og systematiseringen av internkontrollarbeidet også i 2022. Sjekkliste er som del av dette etablert i ledelsen. Det rapporteres på sjekklisten ved hver tertial, sammen med ordinær tertialrapport for økonomi.

Et annet område som har vært høyt prioritert i 2022, og som ser ut til å bli et vedvarende og mer krevende område i tiden framover, er informasjons- og samfunnssikkerhet. Etter det store dataangrepet mot Østre Toten kommune kom det anbefalinger om sikringstiltak fra flere instanser. Røros kommune har en vurdering av disse anbefalingene med jevne mellomrom, både alene, sammen med våre samarbeidskommuner Os og Holtålen, og med driftsleverandøren vår, Ren Røros Digital. Dette arbeidet følges tett og i henhold til nasjonale myndigheters anbefalinger.

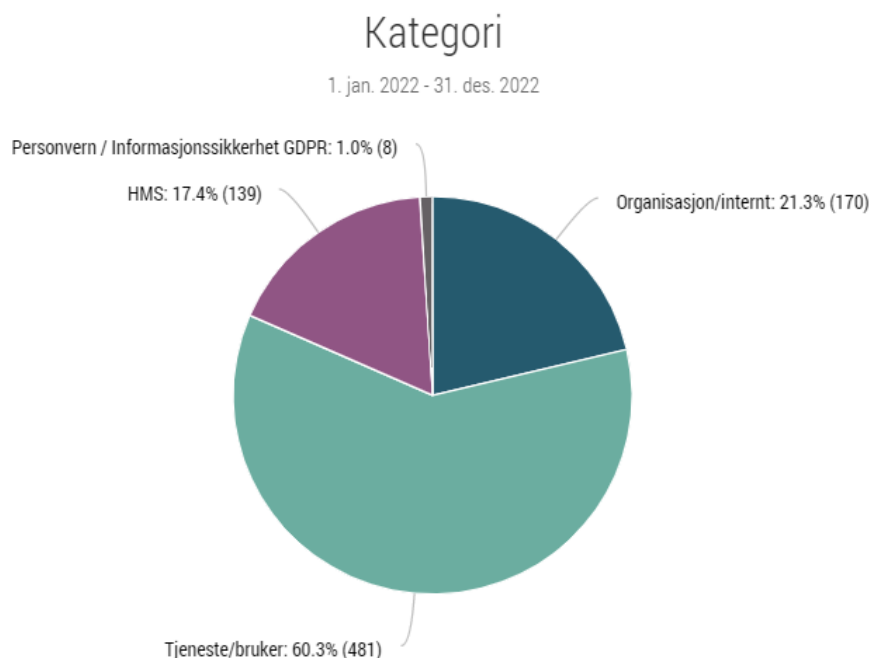
I sammenheng med dette, har det i 2022 vært viktig å prioritere både opplæring og bruk av ROS-analyser i hele organisasjonen. ROS-analyser er et verktøy for å avdekke sårbarheter og risiko for fremtidige uønskede hendelser. Det skal etableres tiltak for å redusere risiko eller konsekvens av hendelsen om den likevel skulle oppstå. ROS-analyser gjennomføres i områdene tjeneste/bruker, HMS, organisasjon/internt og GDPR/informasjonsikkerhet, og gjenspeiler systematisk hovedkategoriene i kommunens avvikssystem.

Avvik

Røros kommune skal til enhver tid legge til rette for tydelig ledelse og gode systemer for å unngå svikt i tjenestene og brudd på krav og rutiner. Når svikt skjer, har kommunen et system for å fange opp hendelser slik at vi reduserer risiko og har evne til forbedring og læring. Kommunen har også system for varsling og klager på vedtak.

Kommunedirektøren vektlegger åpenhet og god meldekultur i hele organisasjonen og legger derfor til rette for at virksomhetene/ansatte skal bli trygge på å melde avvik. Dette er avgjørende viktig for måloppnåelse, læring og forbedring. Vi ser at melding av uønskede hendelser, eller avvik, har ulike tradisjoner innenfor ulike tjenester. Kommunedirektøren har derfor ekstra oppmerksomhet på å øke meldegraden innenfor de tjenestene som vi per i dag mener melder for få avvik. Vi har derfor fokusert på avvikskulturen i virksomhetene, hvor det poengteres at melding av avvik er positivt for utvikling og forbedring av våre tjenester og et nyttig verktøy for risikobasert styring. Røros kommune har en økning på 26 % for innmeldte avvik fra 2021 til 2022 fra 548 til 687. Det kan ikke understrekes nok hvor viktig dette er for å kunne forbedre tjenestene våre til brukere og innbyggere. Vi ser også at det er tilfredsstillende resultat i oppfølgingen og lukkingen av avvik. Melding av avvik, oppfølging og lukking av de må henge sammen for å bygge tillit mellom den som melder og den som lukker - og at dette brukes aktivt i forbedringsarbeidet.

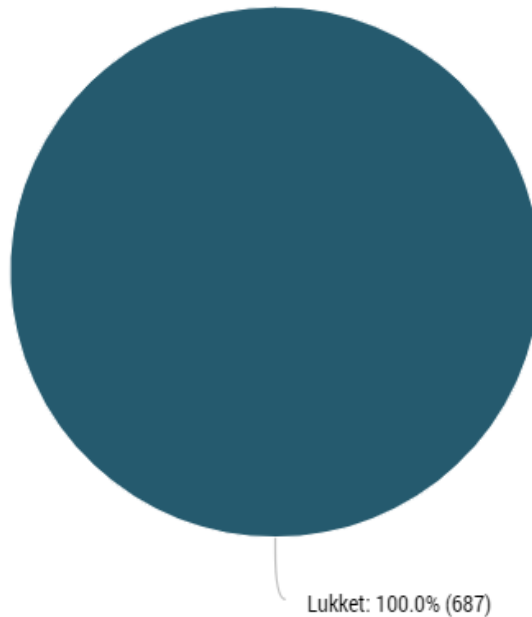
Avvikstatistikk er hentet fra Compilo, som er kommunen sitt kvalitet- og avvikssystem. Compilo gir oss mulighet til å lage sammenfatninger og avvikstatistikk som brukes aktivt av ledere i kontroll- og forbedringsarbeid.

Når det rapporteres avvik, meldes disse i hovedkategorier. Figuren viser den prosentvise fordelingen, samt antall avvik i hver kategori.

Status

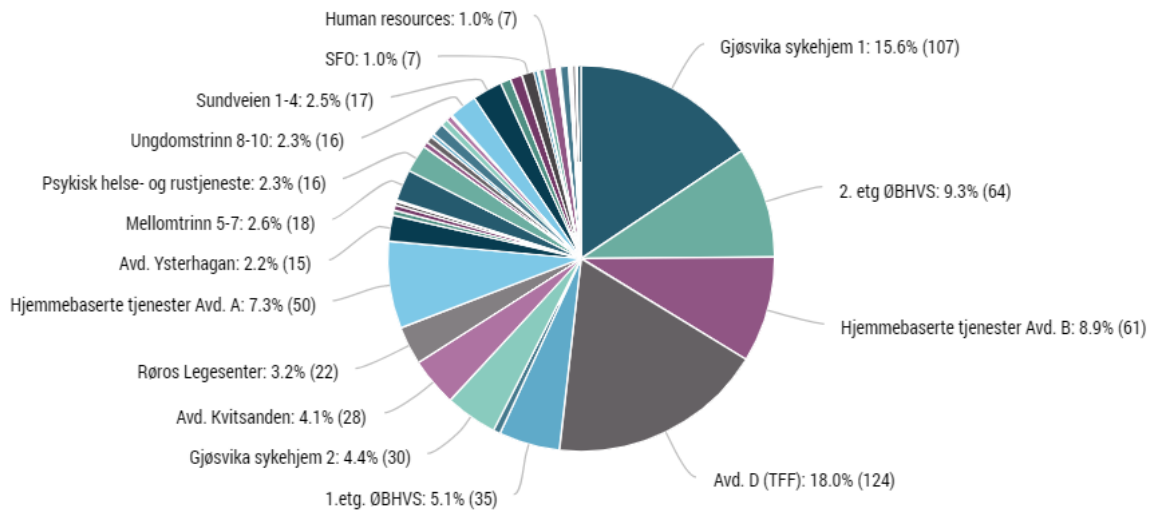
1. jan. 2022 - 31. des. 2022

Status sier oss hvor mange av avvikene som er behandlet ferdig og lukket, og hvor mange som fortsatt er åpne.

Rapportert til

1. jan. 2022 - 31. des. 2022

Avvik meldes alltid til nærmeste leder, og lukkes hovedsakelig på laveste mulig nivå. Ledere har mulighet til å videresende avvik på tvers mellom virksomhetene om det er hensiktsmessig. Figuren her viser hvor mange avvik som er meldt på de forskjellige avdelingene i kommunen, både prosentvis og i antall.

Tilsyn og revisjoner

Det er i 2022 gjennomført ett tilsyn fra Statsforvalter innenfor oppvekst, gratisprinsippet innenfor skole. Gratisprinsippet vil si at kommunen ikke kan kreve betaling fra elever eller foreldre for verken undervisningsmateriell eller aktiviteter (faglige eller sosiale) som skjer i skoletida og i skolens regi, og som er en del av grunnskoleopplæringa i samsvar med opplæringslova og lovens forskrifter. Tilsynet er lukket uten avvik.

Det er i 2022 ført tilsyn på tekniske tjenester inn teknisk drift fra statsforvalter på råvannskilder og tilsigområder, ingen tiltak/anmerkninger.

Det er og blitt ført generelt tilsyn på avløp i 2022 iht. nasjonale krav omkring det samlede avløpssystemet, for å påse at vi driver innen gjeldende regelverk og tillatelser, og vi har over tid hatt gode rutiner på det. Krav etter tilsyn om at det gjennomføres resipientundersøkelse av Håelva. Denne planlagt gjennomført i 2023.

Det er i 2022 blitt gjennomført tilsyn av arbeidstilsynet på vår byggeplass Hånesveien 1 (BRS) i forhold til vår rolle som byggherre opp mot byggherreforskriften. Ingen avvik eller merknader. krav som kom om å sende ekstra dokumentasjon ble videresendt arbeidstilsynet og kravet ble lukket.

Det er lagt til rette for at både ansatte og innbyggere kan varsle om kritikkverdige forhold. Dette har kommunedirektøren spesiell oppmerksomhet mot.

Røros kommune bruker rapporter og tilbakemeldinger fra tilsynsmyndigheter aktivt i sitt arbeid med systematisk oppfølging og forbedring av internkontrollen og tjenesteytingen generelt.

Kontrollutvalget deltok i en felles forvaltningsrevisjon av Abakus AS sammen med flere av eierkommunene. Den ble sluttført i 2022.

Avsluttende kommentar

Kommunedirektørens vurdering er at kommunen har etablert internkontroll med mål om å levere lovlige og forsvarlige tjenester til innbyggerne. En viktig indikator for betryggende kontroll er i hvilken grad formaliserte systemer, styrende elementer og rutiner etterleves. Den etablerte internkontrollen skal fungere etter lovens krav, og det er tilrettelagt for en systematisk tilnærming for etterlevelse. Internkontroll er også i 2022 satt på dagsorden både overfor ledere og politisk ledelse blant annet i tertialrapporteringen. Dette arbeidet inneholder også arbeid med utvikling av organisasjonskulturen slik at den skal være preget av åpenhet og med trygghet for at det skal være lov å gjøre feil. Hvis vi ikke oppnår å ha en slik kultur, vil vi ikke kunne få tak i de områdene som ikke fungerer. Dette er et arbeid som aldri tar slutt, og hvor vi alltid må være i kontinuerlig forbedring.

Hva er sjekklister?

Kommunen har i år startet med bruk av sjekklister i Framsikt, for en bedre visualisering av virksomhetenes internkontroll. Denne sjekklisten kommer i tillegg til allerede etablerte rutiner og kontroller.

Sjekklisten visualiserer hvordan det jobbes med internkontroll i alle virksomheter, og i denne figuren ser vi på samlet status for hele kommunen. Hver enkelt virksomhet får en sjekklister med spørsmål innen områdene:

Gjennomførte ROS-analyser- Inndelt i kategoriene tjenesteproduksjon, HMS, kvalitet på tjenester og forvaltning, personvern og informasjonssikkerhet.

HMS og arbeidsmiljø- Bruk av risikovurderinger og avvikhåndtering som grunnlag for læring, gjennomføring av vernerunder og møter i arbeidsmiljøgrupper.

Ledelsens årlige gjennomgang- Evaluering av internkontroll sammen med ansatte, medarbeidersamtaler, innbyggerdialog , 10-faktorundersøkelse og revisjon av prosedyrer.

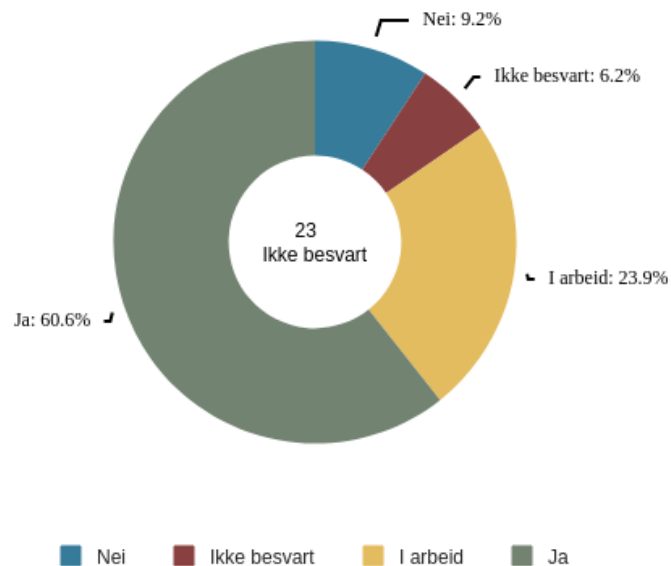
Lovkrav og rutiner - Behandlingsprotokoll for personopplysninger er oppdatert, virksomhetens kjennskap til aktuelle lover og forskrifter, faglige og administrative rutiner kjent, oppdatert og etterlevd.

Opplæring - Opplæring i risikofylt arbeid og stoffkartotek, bruk av opplæringsplaner, lovpålagt opplæring i HMS for ledere og verneombud.

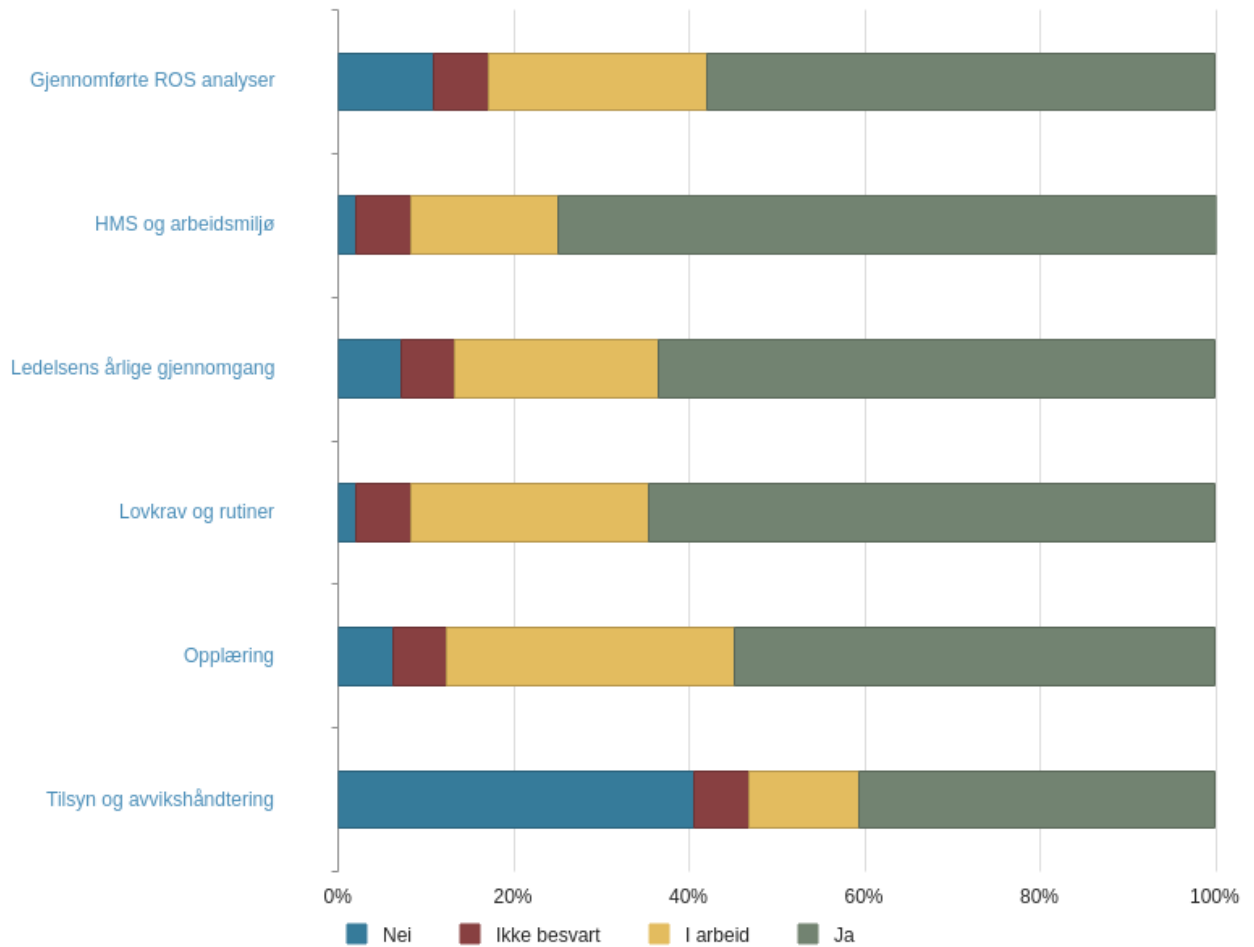
Tilsyn og avvikhåndtering - Virksomhetens status på eksterne og interne tilsyn, systematisk bruk av avvikssystem.

Status sjekkliste

Overordnet status Røros

Status sjekklisterkategorier

Sjekklister i Framsikt er et rapporteringsverktøy for alle virksomheter i kommunen. Sjekklisten er en egen-rapportering som besvares og er lik for alle virksomheter, slik at vi får et godt og oversiktlig bilde av hvordan status for internkontrollaktiviteter i alle virksomheter, kommunalsjefområder eller samlet for hele organisasjonen.

Enkelte av spørsmålene er lett å besvare med “ja” eller “nei”, men mange av spørsmålene vil ofte få status “i arbeid” eksempelvis opplæring av ansatte for å utføre arbeid.

Hvis vi ser at det er områder som er rapportert i sjekklisten som trenger et større fokus, gjør vi en vurdering om det er organisatoriske eller tekniske utfordringer som kan være medvirkende. Eksempelvis har opplæring i avvikmeldinger og avvikbehandling med riktig kategorisering vært et område som har vært prioritert i 2022, dette har gitt en større forståelse av verktøyet, som hjelper oss med en bedre risikobasert styring. For 2023 er det gjort både tekniske og organisatoriske grep for å forbedre forståelsen og bruk av ROS-analyser.

Sjekklisten er ikke et saksjonsverktøy for virksomhetene, men snarere en god hjelp til å synliggjøre områder som bør løftes opp i en internkontrollsammenheng.

Økonomiske kommentarer

Innledning

Kommunens budsjett for 2022 tilsa at 6 millioner kroner skulle avsettes til disposisjonsfond, men at også drøyt 5 millioner kroner skulle disponeres fra disposisjonsfondet, for å finansiere budsjetterte kostnader til innføring av Helseplattformen. Netto skulle altså disposisjonsfondet ikke endres betydelig i innhold i løpet av året, med unntak av effekter av disponeringen av overskudd fra forrige regnskapsår. På grunn av store skatteinntekter og at kompensasjon for korona-kostnader som var tilstrekkelig til å dekke de faktiske kostnadene, endte regnskapsåret opp med et betydelig bedre resultat. Etter strykninger og andre avsetninger, endte regnskapet opp med en netto avsetning til disposisjonsfond på de budsjetterte 6 millioner kroner, mens den budsjetterte bruken av disposisjonsfond ble strøket. Etter denne avsetningen har disposisjonsfondet en saldo på 39,9 millioner kroner. Bruk av disposisjonsfondet vedtatt i kommunestyret i løpet av 2022, fører til at fondet er ca 2,3 millioner kroner høyere ved utgangen av 2022 enn det var i begynnelsen av året.

I henhold til kommunelov og regnskapsforskrift, skal kommunens regnskap legges frem for politisk behandling i balanse, så langt dette er mulig. Etter reglene som gjaldt før 2021, ville regnskapet derfor blitt lagt frem med en mindreforbruk på ca 4,6 millioner kroner, og så ville kommunedirektørens forslag til vedtak i saken vært at dette beløpet skulle brukes til å stryke budsjettert bruk av disposisjonsfond, og et eventuelt restbeløp tilføres fondet. I henhold til nye regler er denne disponeringen nå allerede foretatt, og kommunestyret må gjøre eventuelle omdisponeringer når regnskapet behandles politisk.

Bak det overskuddet ligger det samtidig store økonomiske utfordringer. Samlet sett har kommunens driftsområder et merforbruk på ca 15,3 millioner kroner inklusive kostnader knyttet til korona er kompensert med 5 millioner kroner i finansområdet. Det reelle driftsavviket er dermed ca 10,3 millioner kroner. Det er også viktig å merke seg at oppvekstområdet i 2022 har et betydelig mindreforbruk på nesten 11 millioner kroner. Dette mindreforbruket kommer av at et stort antall flyktninger ble bosatt på slutten av året. Dette betyr at integreringstilskuddet blir utbetalt på 2022, mens utgiftene til bosettingene kommer på 2023. Resultat for 2022 er derfor kunstig høyt.

Røros, har som de fleste andre kommuner, over flere vært i en situasjon hvor inntekter man ikke har kontroll over (skatt, premieavvik pensjon) har endt opp langt høyere enn budsjett. Dette maskerer til dels dramatiske budsjettavvik på kostnadssiden. Om vi i 2022 hadde hatt en inntektsside i tråd med budsjett, ville merforbruket i regnskapet vært betydelig, og en stor del av disposisjonsfondet ville ha gått med in inneknning av dette underskuddet. Med den store usikkerheten vi ser i verden nå, med flyktingestrømmer, klimakrise, finansmarkeder med store problemer og svak befolkningsutvikling, er det nå viktigere enn noe gang å se forbi bunnlinjen i regnskapet, og ta inn over seg risiko ensom ligger i kostnadsutviklingen for de kommunale tjenestene

Tabell avvik per rammeområde

Beløp i 1000 kr

Rammeområde (kode)	Rammeområde (kode)	Budsjett hiå.	Regnskap hiå.	Avvik
1	Stab og støtte	60 464	57 642	2 822
2	Oppvekst	105 240	94 521	10 719
3	Helse og omsorg	150 133	164 067	-13 935
4	Næring	0	0	0
5	Kultur	20 059	20 520	-461
6	Tekniske områder	15 345	25 053	-9 707
7	Bygningsadministrasjon	19 640	24 511	-4 871
8	Kirkelig administrasjon	3 632	3 468	165

Årsmelding 2022

Rammeområde (kode)	Rammeområde (kode)	Budsjett hiå.	Regnskap hiå.	Avvik
Totalsum		374 513	389 781	-15 268

Sentraladministrasjonen

I 2022 hadde sentraladministrasjonen samlet sett et mindreforbruk på ca 3 millioner kroner. 2022 har vært et veldig spesielt år, med innføring av Helseplattformen som et stort prosjekt som har påvirket store deler av organisasjonen. Alle driftskostnader knyttet til denne innføringen var budsjettetert til å føres på sentraladministrasjonens budsjett. Innføringen var et stort arbeid, som krevde store ressurser, men likevel ble det ført tildels betydelig lavere kostnader enn budsjettetert. Dette er hovedårsaken til mindreforbruket.

En mindre utbetaling av konsesjonskraftinntekter for 2021 ble også inntektsført på sentraladministrasjonen i 2022. Disse inntektene anses som en tilfeldig inntekt da Røros kommune per dato i utgangspunktet ikke er mottager av faste konsesjonskraftinntekter. Utredning av muligheter for å få fast tilgang til konsesjonskraftinntekter ble igangsatt på slutten av 2022.

De største negative avvikene i rammeområdet finnes på postene for politisk ledelse og felleskostnader. Samlet sett har vi et merforbruk på ca 700' for politisk ledelse. Dette avviket kommer fra en kombinasjon av møtegodtgjørelse, reisekostnader, og generelle driftsutgifter som abonnementer og lignende. Fellesutgifter endte ca 857' høyere enn budsjettetert. Dyrere forsikringer enn forventet (189'), utgifter til stillingsannonser og annen markedsføring (140') og generell prisøkning på forbruksmateriell og tjenester utgjør resten av avviket. Budsjettet for fellesutgifter er spesielt vanskelig å legge, da denne posten belastes for tilfeldige kostnader som ikke naturlig kan knyttes til en spesiell virksomhet. Store prisendringer på både varer og tjenester som en følge av den ustabile verdensøkonomien i tillegg til oppdukkende utfordringer gjennom året fører til at det er vanskelig å legge et budsjett for dette området som i tilstrekkelig grad er stort nok til å dekke oppdukkende utfordringer. Det bør være et mål å kunne øke denne budsjettposten til den når et nivå som er tilstrekkelig til å dekke variable utgifter som belastes sentraladministrasjonen.

Oppvekst

Oppvekst hadde i 2022 et stort mindreforbruk i forhold til budsjett. Dette skyldes store integreringsmidler er inntektsført på Røros læring- og veiledningstjeneste på slutten av året, og lavere utgifter til sosiale stønader hos NAV en forventet i budsjettet. Mot slutten av året så man tendenser til økning i utgiftene for NAV, og denne trenden virker å fortsette inn i 2023. Både Røros skole og Røros barnehage har merforbruk, men disse veies opp av mindreforbruk i andre deler av rammeområdet. barnevern

Hovedårsaken til merforbruk innen skole og barnehage er lavere brukerbetaling for SFO og store kostnader knyttet til fravær og vikarutgifter innen barnehage. Både Røros skole og barnehagene har over tid hatt store problemer med å få budsjetttrammene til å holde

Det er viktig å understreke at mindreforbruket innen dette rammeområdet IKKE skyldes at budsjetttrammene har vært for store. Skoler og barnehager har store utfordringer med dagens rammer. Videre er NAV og barnevern veldig hendelsebaserte virksomheter, noe som betyr at de har liten grad av kontroll over når og i hvor stor grad kostnader kommer. Dette betyr at virksomhetene i ett år gjerne kan ha et stort mindreforbruk, mens den neste år kan ha et merforbruk uten at den underliggende driften har forandret seg. Det absolutt største positive regnskapsavviket i 2022 kommer innen Røros læring- og veiledningstjeneste. Denne tjenesten mottar, og forbruker integreringstilskudd på bosetting og andre tjenester til bosatte flyktninger. Det første året en flyktning er bosatt i kommunen, utbetales integreringstilskudd for hele året i en utbetaling, mens det i påfølgende år deles opp i kvartalsvise utbetalinger. I 2022 ble det bosatt et svært høyt antall flyktninger på slutten av året. Dette betyr at 1. års tilskudd for alle disse er utbetalt i 2022, mens hoveddelen av det første året i integreringsløpet vil

foregå i 2022. Dette betyr at inntektene har kommet i 2022, men en stor del av utgiftene vil komme i 2023.

Helse og omsorg

Helse og omsorg hadde et samlet merforbruk på cirka 13,9 millioner kroner i 2022. 5 millioner av dette er knyttet til koronatiltak og kompenseres i finansområdet. Dette betyr at netto avvik i driftsbudsjettet for området ble ca 8,9 millioner kroner, noe som er i tråd med prognose fra 2. tertial 2022

Merforbruket skyldes i stor grad kostnader knyttet til innleie av personell fra bemanningsbyrå for å sikre forsvarlige tjenester. Kostnader for innleie er størst innen institusjonsbaserte tjenester, men også hjemmebaserte tjenester og legesenteret har måttet benytte seg av vikarbyråtjenester i løpet av året. Innleie av personell er en bemanningsløsning som Røros kommune helst ønsker å unngå å måtte benytte seg av, og det er gjort en betydelig innsats for å rekruttere fast ansatte i de åpne stillingene.

Virksomhetene i rammeområdet har i 2022 også benyttet ressurser til innføring av Helseplattformen. Kostnader knyttet til dette prosjektet er fullt ut kompensert og belastet Sentraladministrasjonens budsjett, som vedtatt i årsbudsjettet.

Bemanningsproblemene er sammen med strømpriser og rentenivå, den største økonomiske utfordringen Røros kommune har stått overfor i 2022. Dette er et problem som fortsetter i 2023, og arbeidet for å sikre tilstrekkelig tilgang på arbeidskraft blir en viktig del av arbeidet for å sikre økonomisk stabilitet i årene som kommer.

Virksomhetene har hatt utfordringer med rekruttering av leger, sykepleiere og helsefagarbeidere i 2022. Stillinger har ligget vakant i flere måneder på grunn av mangel på (kvalifiserte) søkere. I tillegg har pleie og omsorg hatt sykefravær og ferieavvikling som har resultert i at antall vakter som ikke er dekt opp har økt. Vi har også erfart i 2022 at priser på varer har økt. Det skyldes stort sett økte strømpriser, mangel på råvarer og varer generelt i tillegg til økte transportkostnader.

Budsjettrammene til virksomhetene er ikke tilstrekkelig for å nå budsjett med det behovet som er i dag, dette selv med rett bemanning på plass.

Kultur

Rammeområde for kultur hadde et merforbruk på ca 460' i 2022. Avviket skyldes i stor grad at husleiekostnader på grunn av den generelle konsumprisutviklingen økte langt mer enn hva det var lagt opp til i budsjettet for 2022. I tillegg så merker virksomheten fortsatt ettervirkninger etter koronapandemien gjennom lavere besøkstall på kino og andre forestillinger. Dette inntektstapet ble i 2022 ikke i like stor grad som i 2021 kompensert av stimuleringsstøtte fra kulturdirektoratet.

Tekniske områder

Rammeområdet for tekniske tjenester hadde i 2022 et svært betydelig merforbruk på ca 9,7 millioner kroner. Rammeområdet består av flere forskjellige virksomheter, og merforbruket har derfor forskjellige årsaker.

Det største og mest uvanlige merforbruket kommer fra Selvkostområdene vann, avløp og renovasjon (VAR). Slike områder skal i utgangspunktet alltid gå i balanse, da gebyrene som betales av mottagerne av slike tjenester skal tilsvare utgiftene kommunen har til å levere disse tjenestene. Det som skjedde for Røros, og mange andre kommuner i 2022, var at rentekostnader og spesielt strømpriser økte langt mer enn hva som var lagt til grunn for gebyrene som ble vedtatt for året. Røros har over flere år jobbet for å holde gebyrene for slike tjenester på et så lavt nivå som mulig. Dette betyr at det ikke var oppsamlede overskudd i områdene. Et selvkostområde kan i prinsippet gå i overskudd over en kortere periode. Går

ikke det oppsamlede overskuddet ned i løpet av 2-3 år, må gebyrene reduseres slik at disse "reservene" brukes opp. Vi har ikke anledning til å regulere gebyrene i løpet av et budsjettår. Dette førte til at selvkostområdene fikk et merforbruk for 2022 på nesten 4 millioner kroner. De økte driftskostnadene førte i sin tur til at det ble nødvendig å legge inn en betydelig økning i gebyrene for 2022, da kommunen ikke har anledning til å over tid "subsidiere" VAR-områdene ved å la dem gå med underskudd som belaster kommunens driftsregnskap. Dette betyr også at dette merforbruket ikke er en del av det generelt for høye kostnadsnivået i driftsregnskapet som er omtalt i andre deler av årsrapporten.

Området for kommunalteknikk fikk et regnskapsmessig merforbruk på 2.6 millioner kroner. ca 1 millioner kommer fra økte strømpriser. Budsjettjusteringene som ble gjort i løpet av 2022 var ikke store nok til å dekke inn hele likningen i kostnader, og dette området har derfor ikke fått noe økning i budsjettet i løpet av året. Ytterligere 1 million kroner kommer fra merforbruk på vei-vedlikehold, hovedsakelig brøyting. Over år har vi sett at driftsutgifter til kommunale veier blir høyere enn hva som legges til grunn i budsjettene. Spesielt er uforutsigbare værforhold med mye snø og mye vind årsak til disse utfordringene. Det jobbes kontinuerlig med å effektivisere vei-drift, men når så store kostnader går med til brøyting og andre kortsiktige tiltak, blir det lite midler til overs for å gjøre forebyggende vedlikehold og andre tiltak på det kommunale veinettet. Resten av merforbruket på området, kommer fra lavere inntekter enn budsjettet på kommuneverkstedet.

Brann- og redningstjeneste. Denne virksomheten hadde i 2022 sitt første hele år som interkommunal tjeneste i dagens form. Dette førte en viss usikkerhet i budsjettet for 2022, da det i 2022 var mye som skulle på plass med tanke på utstyrspark, sammenslåing av lisenser for varslingstjenester og annet. Året endte med et merforbruk på 2,5 millioner kroner, som kan relateres til økte strømutgifter, lønnsutgifter, økning av prisen på flere nødvendige lisenser og merkostnader i forbindelse med virksomhetsoverdragelsen. Den største kilden til avvik, var lønnskostnader, men et avvik på ca 1,2 millioner kroner. Dette avviket skyldes ikke sammenslåing, men hendelser/utrykninger. Det er vanskelig å legge et lønnsbudsjett som er stort nok for å dekke alle eventualiteter i en så hendelsestyrt virksomhet som brann- og redningstjenesten, og i 2022 ble altså lønnsbudsjettet ikke stort nok for å dekke alle nødvendige aktiviteter. Det er i løpet av 2022 gjort flere tiltak for å gjøre lønnsutgiftene så forutsigbare som mulig innen disse rammene, og dette er forsøkt reflektert i budsjettet for 2023. Det er også gjort mange grep på lisenser og vedlikehold av utstyr i 2022 som bør bidra til et regnskapsresultat som er mer i tråd med bevilgning i 2023.

Bygningsadministrasjon

På tross av at budsjettet for bygnings-administrasjonen gjennom to budsjettreguleringer i 2022, ble øket med 7 millioner kroner, var dette ikke tilstrekkelig for å sikre at rammeområdet ikke fikk et merforbruk. Samlet sett endte rammeområdet med et merforbruk på 4,9 millioner kroner. 2,5 millioner av avviket kommer fra strømkostnader, på tross av at budsjettet ble justert fra 3,5 til 10,5 millioner kroner, endre årsforbruket på 13 millioner kroner på tross av at strømsparetiltak er gjennomført overalt hvor dette har latt seg gjøre på kort sikt. Fjernvarmekostnader ble ca 400' høyere enn budsjett på grunn av at prisen på fyringspellets ble dratt opp av generelt høye energikostnader i markedet.

Videre har service og driftsavtaler på Øverhagaen også medført overforbruk, anslagsvis kr. 450 000. Dette var kostnader som ikke var tilstrekkelig avklart høsten 2021 da budsjettet for 2022 ble lagt, men ligger inne i budsjett fra 2023

Resten av merforbruket for virksomheten kommer i hovedsak fra oppdukkende reparasjoner og vedlikehold på kommunale bygg. Det spares så langt det gjøres på denne posten, noe som har vært et

tema over flere år, da vedlikeholdskostnader over tid har gått opp på grunn av manglende midler til å gjennomføre forebyggende vedlikehold. Dette fokuset på sparing har blitt ytterligere forsterket av den svært krevende situasjonen rammeområdet har vært i i 2022, men likefullt har altså kostnadene blitt høyere enn budsjettet. Det er i 2022 kun gjennomført kritisk vedlikehold som har være nødvendig for å kunne bruke bygg som planlagt eller for å opprettholde sikkerhet i byggene.

Kirkelig administrasjon

Rammeområdet for kirkelig administrasjon inneholder i praksis kun overføring av driftstilskudd til kirkelig fellesråd etter at staten i 2020 tok over ansvaret for utbetaling av tilskudd til livssynsorganisasjoner.

Sentrale inntekter, finans- og pensjonskostnader

Kommunens regnskap består av kostnader til alle driftsområder. I tillegg kommer finansområdene, som består av rammetilskudd, skatteinngang og finansutgifter/inntekter samt de overordnede pensjonskostnadene, premieavvik og amortisering av premieavvik. I 2022 er det også, for første gang på flere år, bokført en inntekt på ca 5,5 millioner kroner fra utbytter. Bakgrunnen for denne inntekten, er at Ren Røros har gjort det kjent at utbytte vil utbetales for 2022. [Anordningsreglene](#) i regnskapsforskriften krever at kjente inntekter og utgifter skal bokføres på året det gjelder uavhengig om beløpet er fysisk ut- eller innbetalt ved årsskiftet.

Når kompensasjon for korona trekkes, har finansområdet et overskudd på ca 10,5 millioner kroner i 2022. I tillegg er det regnskapsført 5 millioner i netto positivt premieavvik pensjon i året. Samlet sett ga de økte finansinntektene sett opp mot merforbruket i driftsområdene mindreforbruk i regnskapet på ca 4,6 millioner kroner, og en stor del av budsjettet bruk av disposisjonsfond til innføring av Helseplattformen ble derfor strøket.

Premieavviket inntektsføres i år 1, og utgiftsføres igjen årlig med 1/7 del de neste sju årene. Når det gjelder pensjon, så føres de direkte pensjonskostnadene som er knyttet til den enkelte ansatte i driftsområdene der de jobber. I tillegg føres en såkalt reguleringspremie for pensjon i de samme områdene. Denne reguleringspremien beregnes av pensjonsselskapene ved årets slutt, og kan ikke påvirkes av oss. I 2022 ga dette en inntekt i driftsområdene på 2 millioner kroner, mens det for 2021 ble en utgift på ca 4 millioner kroner. Reguleringspremien inngår i resultatene for den enkelte virksomheten.

Et av de mest betydelige budsjettavvikene i regnskapet for 2022 kommer fra renteutgifter. Netto renteutgift endte 6,6 millioner kroner høyere enn budsjett. Dette er i tråd med det som har blitt kommunisert i tertialrapporter gjennom 2022. Rentene økte kraftig for alle lån med flytende rente, de høye rentene har fortsatt inn i 2023, og dette er hensyntatt i økonomiplanen. På grunn av at kommunene har sittet på eldre fastrentelån med høy rente, har det ikke vært økonomisk forsvarlig å binde rentene på flere lån. Disse eldre renteavtalene er nå avsluttet, men det var i slutten av 2022 priset inn så stor usikkerhet i fastrenter at kommunedirektøren ikke vurderte det som forsvarlig å inngå nye rentebindingsavtaler på det tidspunktet. I skrivende stund er det tegn som tyder på at rentemarkedet for fastrenter har stabilisert seg noe, og lånefinansieringen av blant annet utbyggingen på Øverhagaen planlegges å refinansieres inn i et nytt fastrentelån med såkalt grønn rente. Grønn rente er en litt redusert rente som gis på prosjekter som oppfyller strenge krav til energieffektivitet og andre miljøkriterier.

På grunn av at kommunen har relativt svak likviditet, har vi lite innskutte midler som nyter godt av at også innskuddsrentene i 2022 har vært langt høyere enn forventet.

Under vises renteutvikling siste 3 år, og renteforventninger for de neste fem årene. Her ser vi en tydelig forventning om at rentene vil holde seg på om lag samme nivå som vi har i dag. Vi ser også at rentene har gått fra like over 0 % til tett opp mot 4 %. Denne økningen var ikke forventet da budsjettet for 2022 ble vedtatt, og det er kun store ekstra inntekter som har gjort det mulig å dekke inn kostnadseffekten av dette.

Det som ser ut til å bli det generelle markedsrentenivået fremover ser altså ut til å ligge i området 3-4 %. Dette er også rentenivået som Røros kommune har ansett som et langsiktig rentenivå i kostnadsberegning av større byggeprosjekter. Det som skaper utfordringer for oss, er at økningen ble betydelig brattere og kom langt raskere enn hva som har vært forventet i tidligere økonomiplaner.

Kilde: kbn.com Rapport per 29.03.2023

Nøkkeltall

Økonomiske nøkkeltall vedtatt i økonomiplanen

Kommunestyret vedtar i økonomiplanen måltall for det som er sett på som viktige indikatorer på at kommunens økonomi er så solid som den skal være. For budsjettåret 2022 ble disse måltallene vedtatt

Måltall	Mål
Det bør avsettes minst 1,75% av sum skatteinntekter og rammetilskudd til disposisjonsfond i hvert budsjettår	1,75%
Netto lånegjeld bør over tid ikke overstige 90% av brutto driftsinntekter	90%
Disposisjonsfondet bør utgjøre minst 10% av brutto driftsinntekter	10%

Status for handlingsregler

Avsetning til disposisjonsfond

Etter avsetning til disposisjonsfond i henhold til budsjettvedtak (6 millioner kroner), var mindreforbruket i regnskapet ca 4,6 millioner kroner. Dette medfører at deler av den budsjetterte

bruken av disposisjonsfond på millioner strykes. Dette betyr at disposisjonsfondet i 2022 i utgangspunktet øker med de budsjetterte 6 millioner kroner. Etter disponeringer gjort av kommunestyret i 2022, er saldo på fondet ved utgangen av året 4,7 millioner kroner høyere enn ved inngangen av året. Dette er positivt sett opp mot at det i budsjettet var lagt opp til at det skulle brukes nesten like mye av disposisjonsfondet som det skulle settes av.

Avsetning til disposisjonsfond

	Rørros 2019	Rørros 2020	Rørros 2021	Rørros 2022	Tynset 2022	Oppdal 2022	Midtre Gauldal (Hedm.) 2022	Os Holtålen (Hedm.) 2022	Holtålen 2022
Avsetninger til disposisjonsfond (D) Beløp (1000 kr)	9 786	51	12 390	9 017	17 186	50 363	15 675	13	501

Disposisjonsfondets størrelse

Disposisjonsfondet ble som budsjettert tilført 6 millioner kroner i 2022. Dette har ført til at disposisjonsfondet nå er på ca. 6,4 %. For å nå det vedtatte målet vil det være nødvendig å raskt komme i en posisjon hvor vi kan sette av mer enn 6 millioner kroner til fondet hvert år, da det i økonomiplanen er forventet netto bruk av disposisjonsfondet. Vi kan ikke forvente kunstig høye driftsresultater på grunn av eksterne faktorer som skatteinngang i årene som kommer. Rentenivået vil fortsatt ligge høyt, og dyre lønnsoppgjør samt inflasjon vil legge sterkt press på økonomien vår. Viktigheten av å ha et solid disposisjonsfond er i disse dager tydeligere enn det har vært på lenge, da alle de store faktorene som påvirker økonomien vår nå, med unntak av gjelds nivå, bestemmes av faktorer som vi ikke har påvirkningskraft på.

Et annet viktig element det er viktig å tenke på, er premieavvik pensjon, og effekten dette har på verdien av disposisjonsfondet. I stort sett hvert eneste år på 2000-tallet har premieavviket vært positivt. Positive premieavvik inntektsføres i regnskapet, for deretter å bli utgiftsført (amortisert) med 1/7del hvert år de neste 7 årene. Når premieavvikene nesten hvert eneste år er større enn amortiseringen (1/7del av tidligere års premieavvik), akkumuleres det en balanseregnskapet en gjeld som kommunen har til seg selv. For Rørros (og mange andre kommuners) vedkommende, er denne gjelden større enn disposisjonsfondet. I rene tall betyr dette at om hele det oppsamlede premie-avviket skulle blitt amortisert på ett år, ville disposisjonsfondet vårt vært negativt. Handlingsregelen for disposisjonsfondet størrelse burde av denne grunn vært justert slik at målet vi jobber mot er at disposisjonsfondet skal ha en viss størrelse **ut over** akkumulert premieavvik. Dette ville gitt et riktigere bilde av den økonomiske tilstanden i kommunen. Det er viktig å understreke at akkumulert premieavvik ikke vil bli utgiftsført på ett år i overskuelig fremtid, og at problematikken det pekes på her er mer knyttet til prinsipielle vurderinger av kommunens økonomiske bærekraft

Disposisjonsfond i prosent av brutto driftsinntekter

	Rørros 2019	Rørros 2020	Rørros 2021	Rørros 2022	Tynset 2022	Midtre Gauldal 2022	Oppdal 2022	Os (Hedm.) 2022	Holtålen 2022	Kostragruppe 02 2022
Disposisjonsfond i prosent av brutto driftsinntekter (B)	0,0 %	3,8 %	5,9 %	6,2 %	11,8 %	11,4 %	19,6 %	15,5 %	7,1 %	13,5 %

Netto lånegjeld

Gjeldsprosenten på 104,8 er også godt over det vedtatte målet om en gjeldsgrad på maks 90% over tid. Grunnen til dette er store investeringsprosjekter som gjennomføres. Disse investeringene er helt nødvendige for å sikre at kommunen skal klare å drive faglig gode tjenester innenfor det økonomiske handlingsrommet vi har i en framtid hvor innbyggernes behov spesielt og samfunnets krav generelt endres raskt. Investeringene er også avgjørende for at vi på en god måte skal kunne tilpasse oss de store endringene i befolknings sammensetningen som vi vet kommer i de nærmeste årene. Vi må både ha kompetanse som gir utviklingskraft, og moderne og effektive bygg og anlegg.

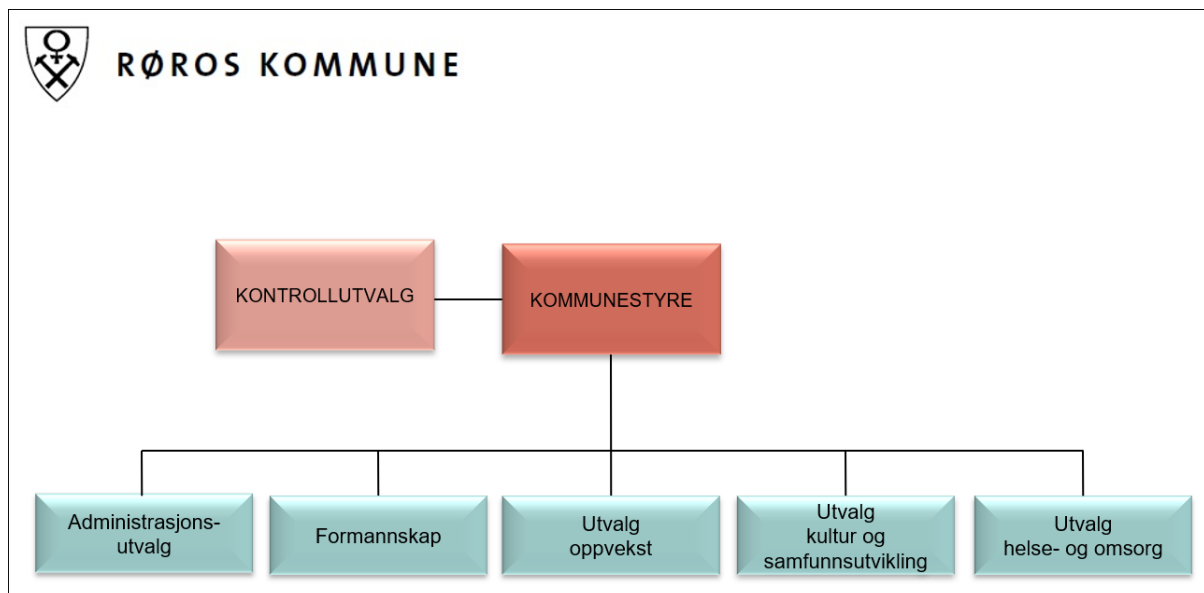
Samtidig kan en for høy lånegjeld gi kommunen store utfordringer. Renter og avdrag er kostnader som må dekkes av driftsbudsjettet. Lånerentene er for tiden høyere enn de har vært på flere år. Dette både belaster kommuneøkonomien på kort sikt, og det forsterker også kravene til gevinstrealiseringer i prosjektene som gjennomføres. Gjeldsnivået tilsier at når prosjekter som nå er vedtatt er gjennomført, bør kommunen gå inn i en lengre periode med svært begrensede investeringer inntil gjelden igjen er nede på et nivå som er i tråd med målsettingene som vi selv har vedtatt. Det er nå også om mulig enda viktigere enn før å få på plass gode gevinstrealiseringsmetodikker og god rapportering på disse, for å sikre at innsparinger i drifte og økt kvalitet og kapasitet rettferdiggjør de store finanskostnadene.

Netto lånegjeld i prosent av brutto driftsinntekter

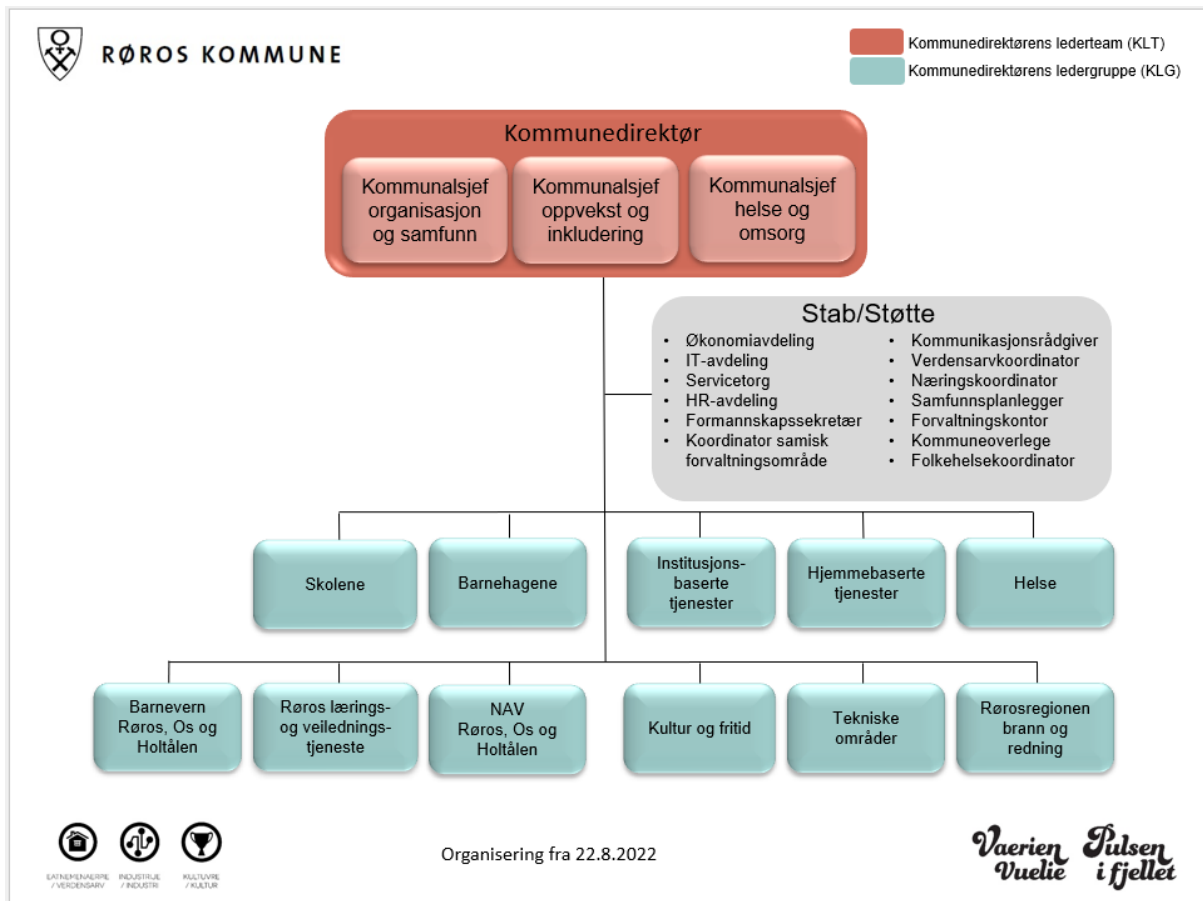
	Rørros 2019	Rørros 2020	Rørros 2021	Rørros 2022	Tynset 2022	Oppdal 2022	Midtre Gauldal 2022	Os (Hedm.) 2022	Holtålen 2022	Kostragruppe 02 2022
Netto lånegjeld i prosent av brutto driftsinntekter (B)	85,2 %	87,2 %	100,6 %	104,8 %	67,7 %	44,7 %	105,3 %	72,8 %	114,1 %	96,1 %

Organisasjonen

Nedenfor beskrives organisasjonen Rørros kommune samt strategier for videreutvikling av organisasjonen, og hva som er gjort i 2022.

Politisk organisering

Organisjonskart for Røros kommune

Godt forankret organisasjonsutvikling

Røros kommune har politisk vedtatte strategier som legger føringer for utviklingen av organisasjonen Røros kommune. Organisasjonsutvikling er en kontinuerlig prosess fordi vi må utvikle oss i tråd med endringer i økonomiske rammevilkår, samfunnsendringer og nye og mer komplekse oppgaver. Med bakgrunn i dette er det viktig at utviklingsarbeidet er målrettet og i tråd med de vedtatte strategier. Kommunekompassets utviklingsstrategi 2 - 2018-2020 la til grunn fornyelse og videreutvikling av en framtidrettet organisasjon som ikke sluttet ved årets slutt i 2020 da dette er et kontinuerlig arbeid. Fremdriften var noe forsinket på grunn av koronapandemien. Likevel valgte vi å gjøre en kommunekompassevaluering i 2022 slik at vi kunne se hvor langt vi hadde kommet i dette utviklingsarbeidet.

Kommunekompassevaluering 2022 - resultat

Resultatet av Kommunekompassevalueringen i 2022, ga oss et resultat langt ut over det vi hadde satt oss som mål i utviklingsstrategi 2 (550 poeng), og ga oss en stor motivasjon for videre utviklingsarbeid. Evalueringen gir oss en viktig tilbakemelding på at et målrettet utviklingsarbeid innenfor de ulike åtte områdene, gir resultater på sikt. Det som også er tilfredsstillende, er at vi har utviklet oss godt på alle områder, det viser utviklingen fra 2014 til 2022. De åtte områdene relateres i tillegg godt til formålsparagrafen i kommuneloven ettersom den dekker både offentlighet og innbyggerinvolvering, effektivitet og bærekraft og tjenestekvalitet for å nevne sentrale områder. Følgende vurdering er hentet fra rapportens sluttkommentar:

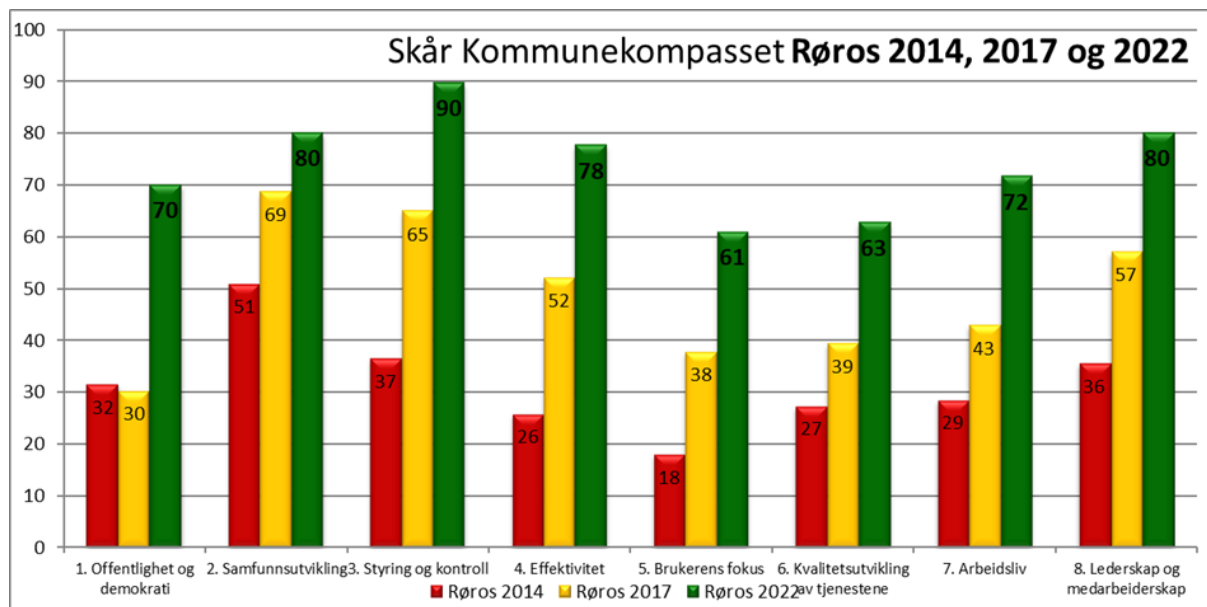
«Dette er tredje evaluering av Røros kommune ved hjelp av Kommunekompasset. Skåren på alle områder ligger høyere - og til dels betydelig høyere - enn landsgjennomsnittet for alle kommuner som har evaluert seg med Kommunekompasset. Røros kommune skårer nå høyest i Norge og fremstår som

en eksempelkommune for resten av kommune-Norge på hvordan man bør jobbe systematisk med utviklingsarbeid over tid.

Så er det fortsatt enkelte områder på alle fokusområdene hvor det bør være rom for et utviklingsarbeid. Særlig gjelder dette område 1 Offentlighet og demokrati, område 5 Brukerens fokus og service og område 6 Kvalitetsutvikling av tjenestene. Også når det gjelder å mobilisere hele det brede laget av ansatte gjennom et tydelig fokus på Medarbeiderskap, så har man et forbedringspotensial.

Røros kommune må nå på den ene siden vende blikket mot de aller beste norske kommunene og ikke minst svenske og danske kommuner for å hente ideer og inspirasjon til videre utviklingsarbeid. Man må være forberedte på at nå kan man ikke bare «følge etter». Nå må man innovere og skape ny beste praksis på felt hvor det kanskje i dag ikke finnes så mange løsninger. Den største utfordringen er dog å fortsette og å fullføre det systematiske, helhetlige og langsiktige arbeidet som man er så godt i gang med. Det å være god er ikke en handling – det er en vane.

Røros kommune har et veldig godt grunnlag for å jobbe videre med spennende utvikling siden organisasjonen fremstår som en godt motivert gruppe med meget kompetente medarbeidere, ledere og politikere."

Etter evalueringen, startet kommunedirektøren opp arbeidet med å få på plass en utviklingsstrategi 3. Den skal ferdigstilles i løpet av 2023, senest tidlig høst. Nedenfor beskrives også hovedpunktene i utviklingsarbeidet som er gjort i 2022 med utgangspunkt i følgende strategier:

- Kommunekompassets utviklingsstrategi 2
- Kommunikasjonsstrategi – «Innsiden reflekteres på utsiden»

I tillegg er arbeidsgiverstrategien et viktig styringsdokument for utviklingen av Røros kommunes organisasjon. Strategien og arbeidet som er gjort er beskrevet under kapittelet "Røros kommune som arbeidsgiver".

Kommunekompassets utviklingsstrategi 2

Utviklingsstrategien for Røros kommune bygger på en overordnet tenkning for myndiggjøring, resultatledelse, mål og resultatstyring, samt kvalitetsforbedring gjennom åpne og inkluderende prosesser. Sentralt i strategien står en effektiv forvaltning av fellesskapets midler, med bakgrunn i politisk vedtatte mål og rammer og med et klart og tydelig fokus på brukerne og innbyggerne i Røros kommune. Utviklingsstrategi 2 ble vedtatt med bakgrunn i kommunekompassevaluering høsten 2017.

Med utviklingsstrategi 2 tar Røros sikte på å bevege kommunen ytterligere i retning av det som mange kaller 3.0-kommunen eller samskapingsskammen. Forskjellen beskrives av og til slik: Kommune 3.0 har et tydeligere fokus på at den gode kommunen skapes sammen med innbyggerne, næringsliv og besøkende. Men kommune 3.0 kommer ikke i stedet for kommune 2.0 og 1.0. Den kommer i tillegg. Kommune 3.0-perspektivet forutsetter at Røros kommune fortsatt skal være en god forvaltningskommune (kommune 1.0) og at vi har mye ugjort på servicekommunen (kommune 2.0) som vi må jobbe videre med. Utviklingsstrategi 2014-2016 fokuserte i stor grad på å utvikle kommune 2.0-perspektivet i Røros. Utviklingsstrategi 2 hadde som mål å videreutvikle 2.0-kommunen og også løfte fram kommune 3.0-perspektivet.

Nedenfor beskrives status for arbeidet med de ulike delstrategiene i utviklingsstrategi 2:

1. Helhetlig styring – implementering og videreutvikling

Arbeidet ble startet opp i forbindelse med ROBEK-nettverket som Røros var en del av. Da ble blant annet styringskort innført, planmessig gjennomføring og oppfølging av ulike undersøkelser (bruker-, medarbeider- og innbyggerundersøkelser) og årshjul ble etablert. Dette arbeidet er fortsatt under kontinuerlig utvikling. Dette ble betydelig forsterket i 2019 da analyseverktøyet Framsikt også ble brukt i budsjett- og økonomiplanprosessen. Dette ga allerede store gevinster i form av mer effektive arbeidsprosesser og tydeliggjøring av sammenhengen mellom mål og tiltak. Ikke minst har dette også gitt en bedre tilgjengelighet av informasjon til både politikere og innbyggere. I 2022 har Røros kommune videreutviklet bruken av Framsikt ytterligere med å ta i bruk nye moduler, og spesielt få implementert virksomhetsmodulen godt blant lederne. Det gir kommunen som organisasjon helt nye muligheter for gjennomgående prosesser og helhetlig styring, og styringskortene slik vi kjenner dem ble faset ut og erstattet av mer hensiktsmessige løsninger i Framsikt. Planmodulen ble tatt i bruk i forbindelse med nye strategier som de politiske utvalgene jobbet med. Med denne modulen vil alle strategiske planer bli utarbeidet eller revidert i Framsikt samtidig som tiltak blir forankret direkte i økonomiplanen. Det vil gi en nødvendig tettere kobling mellom tiltak og økonomiplan.

2. Kommunen som politisk-demokratisk arena – innbyggerorientering og medborgerskap

Denne delstrategien ble utarbeidet som en komitesak og er ferdigstilt. Strategien brukes aktivt og systematisk i arbeidet med innbyggerinvolvering og fungerer som en veileder både for administrasjon og politikere i valg av ulike metoder for involvering. I mandatene som formannskapet tildeler de ulike utvalgene, forutsettes det at strategi for innbyggerinvolvering legges til grunn for medvirkning i forbindelse med de ulike strategiene de arbeider med.

I 2022 ble arbeidet med opprettelse av et innbyggerpanel startet opp. Første sak for innbyggerpanelet vil bli prøvd ut i 2023. Innbyggerpanelet settes sammen av et representativt utvalg av innbyggere som kan høres i ulike saker før disse besluttet. Det vil gi god beslutningsstøtte for ulike vedtak i tillegg til at innbyggerinvolvering vil få en ny dimensjon. Innbyggerpanelet vil blant annet arbeide i verktøyet Decidim.

3. Servicekommunen Røros – tilgjengelighet og brukerorientering

Service, tilgjengelighet og brukerorientering har sammenheng med mange forhold i en kommune, ikke minst har det relasjon til delstrategi 4 – digital transformasjon. I utviklingsstrategien ønsket vi spesielt å

framholde dette perspektivet med en villet utvikling på dette feltet. Dette arbeidet er nå tatt inn som en del av et skjønnsmiddelprosjekt (prosjektmidler fra Statsforvalteren) som har prosjektslutt i 2023. Da vil vi kunne vurdere hvordan dette tas videre.

I tillegg er det blitt jobbet godt med oppfølging av kommunikasjonsstrategien med tiltak både eksternt og internt som henger direkte sammen med brukerorientering. At leserne forstår det vi skriver, er en demokratisk rett og en forutsetning for å kunne ta stilling til det vi skriver. Derfor er **klarspråkprosjektet** en viktig satsning og en kontinuerlig metode for våre medarbeidere å arbeide etter. Vi arrangerer skriveverksted der en egen arbeidsgruppe for Klarspråk sammen med virksomhetene endrer brev- og vedtaksmaler, skjemaer og informasjon på nettsider. For å kvalitetssikre klarspråkarbeidet benytter vi brukertesting for å få direkte tilbakemeldinger fra målgruppa underveis i arbeidet. Brukertesting gir oss verdifulle innspill om hvordan tekstene våre bør utformes for at budskapet vårt skal komme frem tydelig og klart.

I 2022 er det lagt ned en særlig stor innsats innen klarspråk innenfor plan. Arbeidet med klarspråk vil fortsette utover 2023.

4. Digital transformasjon

Digital transformasjon kan beskrives slik:

En prosess der virksomheten endrer hvordan den utfører sine oppgaver, tilbyr bedre tjenester, jobber mer effektivt eller skaper helt nye tjenester:

- hvor brukerfokus og brukeropplevelsen er selve kjernen i endringen
- og som baserer seg på utnyttelse av digital teknologi
- en grunnleggende og omfattende endring, og ikke en mindre justering
- redesign av virksomheten på alle nivå – folk, prosesser, teknologi og styring»

I dette perspektivet skal delstrategi digital transformasjon omfatte:

- Organisasjonsutvikling med digital kompetanseheving – forutsetter endringsvilje og endringsevne
- Etablere og følge opp Røros kommunes digitaliseringsstrategi
- Tjenesteutvikling og ny design av tjenesteleveransen og arbeidsprosessen som ligger bak (tjenstedesign), blant annet prøve ut piloter
- Brukerpanel – tilbakemeldinger for forbedring og videreutvikling
- Utvikle bruk av kommunikasjonsflater

Denne delstrategien følges opp innenfor alle tjenesteområder da den berører alle våre tjenester i større eller mindre grad. Digital transformasjon er omstillingsarbeid som aldri tar slutt, men som i økende grad preger tjenesteutviklingen vår og som det jobbes med kontinuerlig. Skal vi imidlertid få dette til i hele organisasjonen, blir det avgjørende viktig at vi bygger opp under, og videreutvikler en organisasjonskultur som er preget av endringsvilje, endringslyst og endringsevne.

Utviklingen av kommunens IT-avdeling er et speil på arbeidet med delstrategi 4: Utviklingsperspektivet tar en stadig større plass i IT-avdelingen, i takt med den teknologiske utviklingen ellers i samfunnet. Samtidig er det også slik at en stadig større del av tjenesteproduksjonen i kommunen gjøres med støtte av IT-verktøy. Bare de siste 2-3 årene har f.eks. både hjemmetjenesten og skolene utvidet bruken av IT-løsninger kraftig gjennom innføring av Helseplattformen og Chromebook i skolene.

Kommunen er også midt inne i et velferdsteknologisk løft. Til sammen viser dette at kompetansebehovet i IT-avdelingen er i endring, fra en driftsorientert avdeling som før har fokusert på

innkjøp, support og drift av PC-er, telefoner og annet IT-utstyr, til en mer system- og endringsorientert avdeling som i større grad bistår virksomhetene i kommunen i den digitale transformasjonen. Dette krever endringskompetanse internt, og samtidig en orientering utover, fordi den digitale transformasjonen er så omfattende og krevende at avtaler med større samarbeidspartnere er helt nødvendig - også på utviklingssiden. Internt endres derfor fokuset mot endring av arbeidsprosesser, og samarbeid med andre aktører om anskaffelser og innføring av nye moderne og effektiviserende systemer for en stadig bedre tjenesteproduksjon.

Kommunikasjonsstrategi

Kommunikasjonsstrategien «Innsiden reflekteres på utsiden» er et levende dokument både som en rettesnor med konkrete tiltak, og fordi den legger føringer for hvordan vi bruker kommunikasjon som et strategisk verktøy i ulike prosesser. Vi skal være i forkant med kommunikasjonsarbeidet – for eksempel overfor media og når vi skal formidle politiske saker på facebook og andre digitale plattformer. I 2021 og 2022 har vi også sett viktigheten av å ha et godt kommunikasjonsarbeid under en beredskapskrise. Revidering av kommunikasjonsstrategien startet i 2022 og ferdigstilles tidlig i 2023.

Intern kommunikasjonskultur

En god intern kommunikasjonskultur er grunnlaget for et godt arbeidsmiljø, men er også viktig for god ekstern kommunikasjon. Arbeidsgiverstrategien og kommunikasjonsstrategien inneholder flere oppfølgingspunkter som skal sikre en best mulig intern kommunikasjon. Eksempler på to tiltak er:

- **Fredagsbrevene** som går ut til alle ansatte har blitt en viktig intern informasjonskanal – og ikke minst en fin måte å presentere kollegaer og ulike fagområder på. Brevene sendes ut hver andre uke.
- **Kommunedirektørens julekaffe** har nå etablert seg som en arena for faglig og sosialt samhold. Kommunedirektørens julekaffe ble gjennomført som fysisk arrangement i 2022. Som tidligere år ble prisene som "Årets medarbeider" og "Årets arbeidsmiljø" i regi av AMU (Arbeidsmiljøutvalget) ble delt ut, og det ble holdt et foredrag av en ekstern foredragsholder. Årets medarbeider 2022 ble arkivleder Mona Tingstad, og Årets arbeidsmiljø ble tildelt Røros skole, avdeling Sundveien.

I tillegg er det etablerte arenaer for ledere og/eller tillitsvalgte som skal sikre informasjon både horisontalt og vertikalt i organisasjonen.

Et godt omdømme

Et godt omdømme speiler en organisasjon det er godt å jobbe i og som leverer tjenester med god kvalitet for brukeren. Vi formidler hver dag både rettigheter og plikter til innbyggere og andre gjennom tekster. Arbeidet med Klarspråk som er beskrevet under Utviklingsstrategi 2, "Servicekommunen Røros - tilgjengelighet og brukerorientering" er et viktig arbeid i denne sammenhengen.

Synliggjøre at Røros kommune er en attraktiv arbeidsplass

Vi arbeider systematisk med å synliggjøre Røros kommune som en attraktiv arbeidsplass blant annet ved å gjøre ledige stillinger godt synlig. I løpet av 2022 har vi gått gjennom rutiner for rekruttering og annonsemaler for å forbedre prosessen og ikke minst fornye bruken av ulike kommunikasjonsflater og medier for kunne bedre formidle og øke attraksjonen som arbeidsgiver. Arbeidet ventes slutført i 2023, men er samtidig et kontinuerlig arbeid.

Brukermedvirkning, innbyggerdialog og målrettet kommunikasjon

Reell brukermedvirkning og målrettet kommunikasjon handler om å gi brukere og innbyggere best mulige forutsetninger for å nyttiggjøre seg kommunens tjenester, ha dialog med kommunen og engasjere seg i demokratiske prosesser. Dette er en vesentlig del av arbeidet med "Røros kommune - tilgjengelighet og brukerorientering" i utviklingsstrategien. Nettsida er vår viktigste informasjonskanal, og vi arbeider kontinuerlig med å utvikle digitale tjenester, legge til rette for gode brukeropplevelser og universell utforming. Den nye strategien for innbyggerinvolvering som ble vedtatt av kommunestyret våren 2019, er også en veldig sentral strategi i dette arbeidet. I 2022 har vi:

- utarbeidet en [portal på nettsidene som samler store og små utviklingsprosjekter](#) i Røros kommune. Dette er viktig for å synliggjøre bredden i kommunens arbeid - ikke bare som tjenesteyter, men som samfunnsaktør.
- jobbet med klart språk i brev i byggesaksprosessene.
- jobbet systematisk for å gjøre [nettsiden til byggesaksavdelingen](#) mer tilgjengelig med et vesentlig større fokus på brukerorientering.
- jobbet med innbyggerpanelet Decidim som en ny kanal for innbyggerdialog. Den første saken for innbyggerpanelet rulles ut høsten 2023.
- jobbet kontinuerlig med nettsiden for å få gjøre det [enklere for innbyggere og andre aktører å gi innspill til høringer](#).

Brukerundersøkelser

Det er gjennomført 3 brukerundersøkelser i 2022 innenfor følgende områder og med følgende brukere:

- Psykisk helse og rus: Alle brukere
- Institusjon omsorg: Pårørendes perspektiv ved Gjøsvika sykehjem.
- Hjemmebaserte tjenester: Utvalg av brukere

Dette er i henhold til planen for brukerundersøkelser i utviklingsstrategien.

Resultatet av brukerundersøkelsene vil være utgangspunkt for måleindikatorer i den nye sjekklista i verktøyet Framsikt. Oppfølging der man ser forbedringspotensiale, vil som vanlig skje på virksomhetsnivå, på virksomhetsstyringskort. Styringskortene transformeres nå over til nye sjekklister i verktøyet Framsikt, derfor vil styringskortene slik vi kjenner dem fases ut.

Brukerundersøkelsene gir viktige tilbakemeldinger på hvordan tjenestene kan forbedres og utvikles. De siste årene har vi hatt fokus på å etablere rapporteringssystemer og verktøy for kvalitetsmålinger, og å integrere dette i kommunens øvrige planer og rapporteringer. Vi har valgt å benytte en undersøkelse som er utviklet av KS (Kommunenes sentralforbund) for å måle kvalitet innen ulike tjenesteområder. Verktøyet brukes av mange av landets kommuner. Vi ser fordelen med å bruke et standardisert verktøy som gjør at vi kan sammenligne resultatene med flere kommuner i landet, og se hvordan vi ligger an i forhold til landsgjennomsnittet. Det at vi skal arbeide systematisk og målrettet på dette området, vil gi læring i hele organisasjonen.

Kommunen som arbeidsgiver

Røros skal være en kunnskapsbasert, nytenkende og tilstedeværende organisasjon. Det er medarbeiderne som utgjør den viktigste ressursen for at kommunen skal kunne levere gode tjenester. Røros kommune skal være en god arbeidsplass, kjennetegnet av et inkluderende arbeidsmiljø hvor medarbeiderne opplever arbeidsglede og bidrar til god oppgaveløsning og måloppnåelse.

Arbeidsgiver

Kommunestyret har overordnet myndighet som arbeidsgiver. Kommunedirektøren er kommunens øverste utøvende arbeidsgiverrepresentant og skal sammen med medarbeidere, ledere og tillitsvalgte sørge for iverksetting og resultatoppnåelse. Røros kommunes sentrale oppgave er å være samfunnsbygger og en foretrukket og konkurransedyktig tjenesteleverandør, forvalter og arbeidsgiver.

Struktur og ledelse

Ledere og medarbeidere skal oppleve at de utfordres og blir stilt krav til samtidig som de gis tillit og aktiv støtte. Organisasjonen Røros kommune skal kjennetegnes av god struktur, god ledelse, også ved å være tilpasningsdyktig og nyskapende. Dette er viktig ut ifra mange perspektiver: Det er en forutsetning for at kommunen skal kunne levere godt på sine oppgaver (det vises til video nedenfor), det danner grunnlaget for et godt arbeidsmiljø preget av mestringsfølelse og trygghet i egne oppgaver og i samarbeid med andre, og det har et økonomisk perspektiv fordi stadig strammere økonomiske rammer i kommunen krever at oppgaver løses mest mulig effektivt og ofte på nye måter. For noen ansatte kan det være krevende å ha arbeidshverdagen i en organisasjon som stadig må tenke nytt og tilpasse arbeidsprosesser. Da blir verdien av tydelige strukturer, ledelse og tilstedeværelse ekstra viktig.

I dette kapittelet vil det blir gjort rede for aktivitet som er forankret i arbeidsgiverstrategien og Røros kommunes etiske standard

Arbeidsgiverstrategi

Arbeidsgiverstrategien ble vedtatt i kommunestyret i 2017 og er førende for Røros kommunes rolle som arbeidsgiver. Strategien er planlagt revidert i 2023, og arbeidet med revideringen startet i 2022 og tar utgangspunkt i dagens struktur, men tilpasses og suppleres med perspektiv fra KS' rammeverk, FNs bærekraftsmål og arbeidet med kommuneplanens samfunnsdel.

Hovedmål

Arbeidsgiverstrategien har følgende hovedmål:

Røros kommune...

...har et godt omdømme og er en foretrukket arbeidsgiver som vektlegger åpenhet og godt arbeidsmiljø

...er en innovativ, inkluderende og lærende organisasjon

Delmål

Det er 9 prioriterte områder med delmål som til sammen skal bidra til å nå hovedmålet. Områdene om hvordan dette arbeides med, blir kort kommentert nedenfor og spesielt for 2022

1. ETIKK, ROLLER OG SAMFUNNSANSVAR

Dette er kontinuerlig under arbeid blant annet i forbindelse med lederutvikling og ledermøter. kommunekompasset i 2022 fremmer det som styrke at kommunen har vedtatte egne etiske retningslinjer både for politikere og ansatte. Disse virker å være godt kjent og mye benyttet ute i tjenestene og blant politikerne. Det har vært gjennomført flere runder med etisk refleksjon både blant politikere i utvalg og kommunestyret, også ute i tjenestene

2. LEDELSE OG MEDARBEIDERSKAP

Det jobbes løpende med lederskap i organisasjonen. Metodikken fra LAP (Ledelse av prosesser) videreføres i form av to ledersamlinger i året og egne veiledningsrunder i virksomhetsledergruppene. Alle nye ledere gjennomfører LAP 1 desentralisert, dvs at alle ledere i Røros kommune skal ha samme utgangspunkt for ledelse. På grunn av innføring av helseplattform ble det kun avholdt en samling i 2022, men til gjengjeld gjennomføres første samling i 2023 tidlig på året.

Alle ledere med delegert ansvar samlet for personal-, fag- og økonomi har lederavtale. Det etableres ny avtale i starten av året, og evalueres i slutten av året.

Kommunedirektørens fokusområde i lederavtalene for 2022 har vært avvik og avvikskultur, gevinstrealisering og miljøledelse. Dette har forpliktet lederne å sette temaene på dagsorden overfor sine ansatte.

Kommunen har følgende arenaer for ledelse:

Kommunedirektørens lederteam (KLT) - kommunedirektørens utvidete lederteam (KULT)

KLT er kommunedirektørens strategiske lederteam og består av kommunedirektøren og kommunalsjefene. KLT har møter en gang pr uke i tillegg til dedikerte arbeidsmøter i løpet av året som omhandler ulike strategiske tema og ledertema. KULT består i tillegg til KLT, avdelingsledere for HR, økonomi og IT. KULT møtes en gang pr uke, i forbindelse med møtene i KLT. Kommunedirektøren er ansvarlig for innhold og sakliste til møtene.

Kommunedirektørens ledergruppe (KLG)

KLG er kommunedirektørens ledergruppe og består av KLT og alle virksomhetsledere. KLG møtes en gang pr måned. Kommunedirektøren er ansvarlig for innhold og sakliste til møtene.

Lederforum og utvidet lederforum

Lederforum og utvidet lederforum er kommunedirektørens interne utviklingsarena for alle ledere. Lederforum består av alle ledere med delegert ansvar for personal, fag og økonomi. Utvidet lederforum består av alle deltagere i lederforum i tillegg til ledere med kun delegert fagansvar (fagledere). Det arrangeres fire samlinger i året. Kommunedirektøren er ansvarlig for innhold og sakliste til møtene/samlingene. Alle nivåer bidrar med innspill til saklista.

Desember 2022 ble det gjennomført 10-faktorundersøkelse (KS Medarbeiderundersøkelse) som gjennomføres hvert 2. år og hvor det prioriteres ulike forbedringsområder som det arbeides med i organisasjonen som helhet og spesifikt innenfor de ulike virksomhetene. Resultatene fra 10-faktorundersøkelsen blir fulgt opp i 2023, og videre fulgt opp fram til ny undersøkelse høsten 2024.

3. KOMMUNIKASJON – INNSIDEN REFLEKTERES PÅ UTSIDEN

Røros kommune skal ha

- god intern kommunikasjonskultur
- godt omdømme
- reell brukermedvirkning og målrettet kommunikasjon

En god kommunikasjonskultur skaper vi sammen og innsiden blir reflektert på utsiden. Dette innsatsområdet ivaretas i den pågående revidering av vår kommunikasjonsstrategi.

4. KOMPETANSE, REKRUTTERING OG LØNNSPOLITIKK

Kompetanse

Arbeidet med lederutvikling har blitt videreført også i 2022. Det er fem ledere som har deltatt på studiet LAP1 i 2022.

Det satses fortsatt på unge arbeidstakere og kommunen hadde ved årsslutt 12 lærlinger, som er en lærling mer enn målet om minst 11 lærlingeplasser. Tre av dem følger et løp for fagbrev på jobb. Fagbrev på jobb er et viktig strategisk program for kommunen siden det bidrar til å kvalifisere medarbeidere vi allerede har ansatt, og som er godt motivert for arbeidet. Det vil fortsatt være et behov for flere lærlinger og da spesielt innen helsearbeiderfaget og barne- og ungdomsarbeiderfaget. Lærlingeeinntaket i 2022 ble mindre enn planlagt, da virksomhet Tekniske områder ikke hadde kapasitet til å følge opp lærlinger på grunn av sykefravær og endringer i ansattgruppa.

Administrasjonsutvalget vedtok ny kompetansestrategi i juni 2021. Strategien gjelder for 2022 - 2025. Etter planen skal kompetansestrategien revideres årlig. Det ble ikke prioritert å revidere planen i 2022. Dette skyldes mange samtidige pågående prosesser og at planen fortsatt framsto som relevant. Etter kompetansestrategien skal virksomhetene selv utarbeide sin egen kompetanseplan i sammenheng med virksomhetene virksomhetenes budsjett og økonomiplan. På den måten blir kompetanseplanen bedre forankret i virksomheten og i budsjettarbeidet.

Rekruttering

Vi har fortsatt et godt tilfang av søkere på mange stillinger og har i snitt ca 5,5 søkere pr stilling. Dette er opp en søknad pr stilling fra 2022. Det er likevel en del områder der det er vanskelig å rekruttere - 16 utlysninger fikk ingen søkere. Av disse var 14 utlysninger i helse- og omsorg, mens 2 var stillinger i barnehage med krav om samisk språkkompetanse.

Rekruttering av leger har vært en særlig utfordring. I 2022 ble det rekruttert flere leger, og ved årsskiftet var det legesenteret én lege i undertall, mot 2 i 2021.

Lønnspolitikk

Administrasjonsutvalget vedtok 10.6.2021 nye retningslinjer for heltidskultur og lønnspolitikk. Disse ble revidert i administrasjonsutvalget 9.6.2022, blant annet med klarere retningslinjer for lokale forhandlinger. Retningslinjene ser arbeidet med heltidskultur i kommunen og lønnspolitikken i sammenheng. Sammen med kommunens arbeidsgiverstrategi og Hovedavtalen skal lønnspolitikken bidra til en likestilt og ikke-diskriminerende lønnspolitikk. Lønnsfastsettelse- og utvikling skal skje ut fra stillingens kompleksitet, rekrutteringssituasjonen, og den ansattes prestasjon.

5. HELTIDSKULTUR

Administrasjonsutvalget vedtok i 2020 et mål om at kommunen skal øke andelen heltidsansatte fra 47,8 % (tall for 2019) til 56% innen 2024. Et styrket partssamarbeid vil også styrke framtidige tiltak. Heltidskultur blir jevnlig satt på agenden i parts-samarbeidet og i administrasjonsutvalget.

HR-avdelingen har i 2022 gjennomført en omfattende kartlegging av frivillig, ufrivillig og helserelatert deltid. I 2023 blir dette fulgt opp videre i medarbeidersamtaler. Kartleggingen og medarbeidersamtalene gir et grunnlag for å påvirke ansatte i retning av mer heltidsarbeid, og legger et grunnlag for at medarbeidere med ufrivillig deltid får brukt fortrinnsretten sin ved nye ansettelser. Kommunen har i løpet av 2022 også sluttført i prosjekt i regi av KS Trøndelag for å styrke arbeidet med heltidskultur i kommunen. Dette følges opp i 2023 i institusjonsbaserte og hjemmebaserte tjenester.

6. INNOVASJON

Det arbeides med innovasjon ut ifra ulike perspektiv og på ulike nivåer i organisasjonen. Innovasjon har også vært et gjennomgående tema i lederutviklingsprogrammet. Innovasjon står sentralt i digitaliseringen av tjenester, utvikling av Øverhagaen bo-, helse- og velferdssenter og beredskaps- og responscenter – både når det gjelder endring av arbeidsprosesser og ved å ta i bruk ny velferdsteknologi.

7. MANGFOLD OG INKLUDERING

Kommunestyret vedtok 27.10.2022 strategi for mangfold og inkludering. I strategien er det gitt føringer for videre arbeid med mangfold og inkludering for Røros kommune som arbeidsgiver. Disse føringene vil bli fulgt opp videre, blant annet i planlagt revidering av arbeidsgiverstrategien.

8. ARBEIDSMILJØ OG NÆRVÆRSARBEID

Dette har stort fokus i Røros kommune. Alle virksomheter har etablert partssammensatte arbeidsmiljøgrupper. Samtidig har oppfølging av kommunikasjonsstrategien stor betydning her. Kommunens strukturerte arbeid med inkluderende arbeidsliv er også blitt en god modell både for andre kommuner og private bedrifter.

IA-utvalg

IA-utvalget møtes fire ganger. Utvalget er sammensatt av representanter fra HR, bedriftshelsetjenesten, arbeidsgiver, NAV, verneombud og tillitsvalgte. Kommuneoverlegen deltar også en til to ganger i løpet av året. Arbeidet i IA-utvalget er forankret i IA-utvalgets mål og handlingsplan som vedtas i arbeidsmiljøutvalget. I planen for 2022, skal IA-utvalget blant annet jobbe med:

- Legge til rette for en god dialog med NAV og tilrettelegge for personer i alle aldersgrupper
- Formidle, bistå og veilede virksomhetene
- Åpenhet for tilpasninger for ansatte med nedsatt funksjonsevne.

IA-utvalget har gjennom 2022 hatt mye fokus på nærværarbeid. I likhet med 2021, har omsorgstjenestene hatt et høyt fravær. Utvalget har fulgt opp virksomhetsområder med høyt fravær. En av avdelingene med høyt fravær har gjennomført opplegget "en bra dag på jobb". Fokuset på nærværarbeid vil fortsette videre i 2023.

Samlet fravær for kommunen endte på 8,48 %, noe som er en oppgang fra 8,29% i 2021. Fraværet i kommunen har vært betydelig påvirket av pandemien, særlig i første halvår 2022. IA-utvalgets vurdering er at det jobbes godt med sykefraværsoppfølging ute i virksomhetene. Dette bekreftes med at samlet fravær er under landsgjennomsnittet for kommunal sektor.

Arbeidsmiljøutvalg

Arbeidsmiljøutvalget er opprettet i henhold til arbeidsmiljølovens § 7-1. Utvalget er kommunens fagutvalg i arbeidsmiljøspørsmål og behandler saker etter arbeidsmiljølovens § 7-2. AKAN-utvalget og IA-utvalget er underutvalg. Røros kommune har i 2021 fornyet avtalen med Bedriftshelsetjeneste AS – Bedriftshelsetjenesten i Fjellregionen. Samarbeidspunkter og bedriftshelsetjenestens aktiviteter i organisasjonen kan sees i årsrapport fra BHT AS.

Utvalget hadde 5 møter i løpet av 2022. Utvalget har kåret arkivleder Mona Thingstad til årets medarbeider, og Røros skole avd Sundveien som årets arbeidsmiljø. Dette gjør vi fordi Røros kommune skal:

✓ ha et åpent, inkluderende og godt arbeidsmiljø som fremmer helse, motivasjon og arbeidsglede for alle ansatte.

✓ drive systematisk arbeid for læring og kvalitetsforbedring

✓ ha et sykefravær som ligger lavere enn gjennomsnittet for kommunesektoren.

9. PARTSSAMARBEID

Partssamarbeidet har tydelige kommunikasjonslinjer i organisasjonen. Arbeidsgiver opplever å ha et godt samarbeid med arbeidstakerorganisasjonene, både når det gjelder konkrete saker og i forbindelse med omstillings- og utviklingsarbeid. Tydeliggjøring av kommunikasjonslinjene mellom partene på virksomhets- og avdelingsnivå bør kontinuerlig forbedres.

I tillegg til tidligere nevnte arbeidsmiljøutvalg og IA-utvalg er andre viktige utvalg for partssamarbeid samarbeidsutvalg for hovedtillitsvalgte og administrasjonsutvalget.

Administrasjonsutvalg

Administrasjonsutvalget er kommunens partssammensatte utvalg i personal- og organisasjonssaker og har som arbeidsområde de oppgaver som har tilknytning til kommunens arbeidsgiverfunksjon og den del av kommunens administrasjon som ikke er lagt til andre folkevalgte organer eller kommunedirektøren. Som følge av endret politisk organisering, vil formannskapet sammen med to tillitsvalgte utgjøre kommunens administrasjonsutvalg.

Administrasjonsutvalget hadde fire møter i 2022. Heltidskultur og oppfølging sykefravær har vært tema på alle møtene. 9 juni vedtok utvalget reviderte retningslinjer for lønnspolitikk og heltidskultur. I 2022 startet også arbeidet opp med revidering av kommunens arbeidsgiverstrategi. Dette arbeidet er forankret i administrasjonsutvalget.

Samarbeidsutvalg for hovedtillitsvalgte

Utvalget består av hovedtillitsvalgte, hovedverneombud, kommunedirektør, HR-leder og kommunalsjefene.

Samarbeidsutvalget for hovedtillitsvalgte har ti ordinære møter i løpet av året. Utvalget gjennomfører også ekstra møter etter behov. Hovedverneombudet deltar også i disse møtene.

Etisk standard

Tilliten og legitimiteten til en organisasjon og omdømmet er direkte knyttet til organisasjonens troverdighet i forhold til verdigrunnlag og etisk korrekt handling. For en kommune som både er en viktig

tjenesteleverandør til innbyggerne og en samfunnsutvikler, men som også forvalter fellesskapets føringer og midler, er en god etisk standard som faktisk etterleves avgjørende viktig.

Arbeid med etikk i Røros kommune

Røros kommune arbeider aktivt, målrettet og planmessig for å fremme likestilling, hindre diskriminering på grunn av kjønn, graviditet, permisjon ved fødsel eller adopsjon, omsorgsoppgaver, etnisitet, religion, livssyn, funksjonsnedsettelse, seksuell orientering, kjønnsidentitet, kjønnsuttrykk, eller kombinasjoner av disse grunnlagene. Røros kommune søker å hindre trakassering, seksuell trakassering og kjønnsbasert vold. Arbeidet skal blant annet omfatte områdene rekruttering, lønns- og arbeidsvilkår, fremmelse, utviklingsmuligheter, tilrettelegging og mulighet for å kombinere arbeid og familieliv.

Arbeidet er godt forankret i og er redegjort for under kapittel om arbeidsgiverstrategien. I tillegg jobber virksomhetene med samme tematikk i egne arbeidsmiljøgrupper.

Lønnsystem

Lønn blir regulert av Hovedtariffavtalen i KS-området, som har disse inndelingene for lønnsdannelsen:

- Kap. 3 – kommunens toppledere og de som rapporterer direkte til disse
- Kap. 4 – ansatte som får sin lønn forhandlet både sentralt og lokalt, omfatter de aller fleste
- Kap. 5 – ansatte som får sin lønn forhandlet lokalt

Lønnsforhandlinger drives på bakgrunn av lønnspolitiske retningslinjer og det til enhver tid gjeldende regelverk rundt slike begivenheter. Dette har blant annet ført fram til en lokal avtale om kompetanseavløpning.

Hovedandelen av lønnsdannelsen i kapittel 4 skjer ut fra sentrale lønnsforhandlinger, der lønn blir fastsatt ut fra ansiennitet og utdanning. Enkelte år settes det også av midler til lokale forhandlinger i kapittel 4, der lønn fordeles ut fra forhandlinger mellom partene i kommunen. Det var ikke slike forhandlinger i 2022.

I lønnskapittel 3 og 5 settes lønn i sin helhet ut fra årlige forhandlinger i kommunen, ut fra kommunens lønnspolitikk og forhandlinger mellom partene.

Likestilling

I likhet med resten av kommunesektoren har vi i Røros kommune en høy kvinneandel. En vesentlig likestillingsutfordring i kommunal sektor er fordelingen av deltidsarbeid mellom kvinner og menn. Om lag 47 prosent av alle ansatte kvinner arbeider deltid, mens om lag 20 prosent av alle ansatte menn arbeider deltid. Nedenfor følger oversikt over kvinner og menn på de ulike lønnsnivåene i kommunen og deres lønn. Oversiktene ekskluderer 71 deltidsansatte i interkommunalt brannvern (69 menn og 2 kvinner) med faste stillinger mellom 1% og 24 %, med disse ville deltidsandelen for menn samlet vært ca 31 %. Oppregning av lønn inkluderer ikke variable tillegg og tillegg for spesielle funksjoner som ligger til enkelte stillinger.

Årsmelding 2022

Gjennomsnittslønn, kvinner og menn						
Lønnsgruppe	Kvinner: Snittlønn avtalt stilling	Menn: Snittlønn avtalt stilling	Kvinner: Avtalt lønn, heltid	Menn: Lønn i full stilling, snitt	Avtalt lønn, kvinners lønn i % av menns lønn	Avtalt lønn, heltid kvinners lønn i % av menns lønn
Stillinger uten krav til utdanning	kr 288 080	kr 239 108	kr 402 787	kr 392 135	120,5 %	100,4 %
Fagarbeiderstillinger	kr 357 493	kr 403 404	kr 458 802	kr 442 298	88,6 %	100,4 %
Lærer og stillinger med krav til 3-årig utdanning	kr 461 449	kr 496 701	kr 516 389	kr 540 407	92,9 %	96,2 %
Adjunkt/4år	kr 504 065	kr 507 702	kr 573 419	kr 531 766	99,3 %	112,9 %
Adjunkt med tilleggsutdanning og andre stillinger med krav om 5år UH-utdanning	kr 567 975	kr 580 386	kr 597 025	kr 615 275	97,9 %	97,2 %
Lektorer og andre stillinger med krav til mastergrad i lønnskapittel 5	kr 575 616	Ingen menn	Ingen menn	Ingen menn	Ingen menn	Ingen menn
Lektor med tilleggsutdanning	kr 565 777	kr 421 075	kr 619 650	kr 602 475	134,4 %	93,7 %
Stillinger i lønnskapittel 5 etter hovedtariffavtalen	kr 589 278	kr 717 956	kr 728 958	kr 616 491	82,1 %	99,2 %
Avdelingsledere	kr 661 939	kr 669 022	kr 661 939	kr 650 668	98,9 %	98,9 %
Kommunedirektør, kommunalsjefer, virksomhetsledere og ledere i stab	kr 823 350	kr 775 889	kr 823 350	kr 787 547	106,1 %	106,1 %
Kommunen totalt	kr 433 091	kr 501 752	kr 515 684	kr 533 729	86,3 %	92,9 %

Ansatte i kommunen og deltid, fordelt på kjønn og lønnsgruppe						
Lønnsgruppe	Antall ansatte	Antall kvinner	Antall menn	Kvinneandel	Andel deltid, kvinner	Andel deltid, menn
Stillinger uten krav til utdanning	80	61	19	75,6 %	62 %	68 %
Fagarbeiderstillinger	214	168	46	81,2 %	65 %	26 %
Lærer og stillinger med krav til 3-årig utdanning	95	78	17	83,3 %	32 %	18 %
Adjunkt/4år	42	37	5	84,8 %	41 %	0 %
Adjunkt med tilleggsutdanning og andre stillinger med krav om 5år UH-utdanning	33	23	10	72,4 %	17 %	20 %
Lektorer og andre stillinger med krav til mastergrad i lønnskapittel 5	6	6	0	100,0 %	33 %	Ingen menn
Lektor med tilleggsutdanning	8	6	2	63,6 %	33 %	50 %
Stillinger i lønnskapittel 5 etter hovedtariffavtalen	49	26	23	51,1 %	38 %	4 %
Avdelingsledere	33	24	9	73,3 %	0 %	0 %
Kommunedirektør, kommunalsjefer, virksomhetsledere og ledere i stab	17	8	9	50,0 %	0 %	0 %
Kommunen totalt	579	439	135	76,4 %	47 %	23 %

Uttak av foreldrepermisjon

16 ansatte kvinner og 12 ansatte menn hadde foreldrepermisjon i 2022. Gjennomsnittlig lengde på permisjonen var 112 dager for kvinner, og 62,5 dager for menn i løpet av kalenderåret 2022.

Utfordringer i likestillingsarbeidet i kommunen

Kommunens største utfordring for likestillingsarbeidet er det kjønnsdelte arbeidsmarkedet, og en kjønnens tendens i hvem som arbeider i heltid og deltid. Videre arbeid med heltidskultur er derfor det viktigste likestillingspolitiske arbeidet i kommunen. Se mer om arbeidet med heltidskultur under kapittelet om arbeidsgiverstrategi.

Som det framgår av tabellen over tjener kvinner i snitt 86,3 % av menns inntekt i kommunen. Dette skyldes to forhold:

- Flere kvinnelige ansatte arbeider deltid
- Det er relativt sett flere menn i de best betalte stillingene i kommunen.

Ser man vekk fra deltid er det 92,6 prosent ulikelønn til fordel for menn i kommunen under ett. Denne forskjellen skyldes i hovedsak fordelingen mellom kvinner og menn i ulike stillinger og på ulike nivå av ansiennitet i kommunen og ulike andre individuelle forhold. Det er ikke grunn til å tro at det finnes individuelle lønnsforskjeller som skyldes kjønn. I stillingsgrupper med individuell lønnsfastsettelse er det lite forskjell i lønn. Størst er forskjellen for det øverste ledernivået, der det er 6,1 prosent ulikelønn til fordel for kvinner. Størst forskjell i favør av menn er i gruppa med lærer og andre stillinger med krav om 3-årig utdanning. Det er relativt få menn i gruppa, og flere av dem har forhold som påvirker

lønnsdannelsen - som lønn fastsatt i tidligere stillinger eller større lønn ut fra utdanning ut over kravet til stillingen.

Diskriminering

Likestillings- og diskrimineringsloven skal fremme likestilling, sikre like muligheter og rettigheter og hindre diskriminering på grunn av etnisitet, nasjonal opprinnelse, avstamning, hudfarge, religion og livssyn. Røros kommune forholder seg til hovedtariffavtalen i forbindelse med tilsetninger og fastsetting av lønn.

Hovedtariffavtalen har nøytralt lønnsystem som i tillegg til stillingskode, baserer seg på den ansattes formal- og realkompetanse. I tillegg har Røros kommune et tett samarbeid med tillitsvalgte i forbindelse med stillingsutlysninger, tilsetninger og forhandlinger. Dette som et ledd i arbeidet med å forhindre diskriminering og at personalarbeid foregår i henhold til lovverk, forskriver og hovedtariffavtalen.

Ved all annonsering av ledige stillinger, inkluderes følgende tekst i utlysningen: *«Røros kommune er en inkluderende arbeidslivsbedrift som ønsker mangfold. Vi oppfordrer kvalifiserte kandidater til å søke uansett alder, kjønn, etnisitet og funksjonsnedsettelse».*

Utfordringer i arbeidet med et inkluderende arbeidsliv i kommunen

En vesentlig utfordring for kommunen er fysisk tilrettelegging av arbeid i enkelte virksomheter. Utfordringen er delvis knyttet til kommunens lokaler, delvis til arbeidets art.

Pleie og omsorg er en sektor som tradisjonelt er preget av høye fysiske krav til arbeidstakere. Kommunen vil på grunn av den demografiske utviklingen ha behov i framtiden for å mobilisere all kompetent arbeidekraft innen denne sektoren. Dette fører til et behov for å bedre tilpasse arbeidet innen omsorg til personer med riktig kompetanse, men fysiske funksjonsnedsettelse. For å møte denne utfordringen arbeides det blant annet med å i større grad innføre velferdsteknologi.

En annen utfordring er at deler av kommunens virksomhet drives i eldre bygninger, med begrenset mulighet for å tilrettelegge det fysiske arbeidsmiljøet for personer med nedsatt bevegelsesevne eller orienteringsevne. Dette gjelder særlig rådhuset, som huser politisk ledelse og deler av sentraladministrasjonen. For rådhusets del begrenses mulighetene for tilrettelegging av at bygget er fredet. Deler av bygningen er gjort tilgjengelig for personer i rullestol, men det er ikke mulig å tilrettelegge bygningen fullt ut etter reglene om universell utforming.

Oppfølging av vedtak og oppdrag

Kommunedirektøren har gitt kommunestyret en status på oppfølging av de politiske vedtakene i 2022 to ganger. Den 22. september 2022 fikk kommunestyret [rapportering fra første halvår 2022](#), og den 2. februar 2023 fikk de [rapportering fra andre halvår 2022](#).

Hovedbildet fra de to rapporteringene er at de aller fleste vedtakene er fulgt opp og ferdig behandlet fra kommunedirektøren (grønn status – ferdig). Flere av vedtakene har fått gul status (startet) fordi oppfølgingen tar noe tid eller krever en løpende håndtering. Sak 22/22 om bosetting av flyktninger er et eksempel på en sak der oppfølgingen av vedtaket var løpende gjennom året.

Den eneste saken hvor det har vært rapportert om rød status (ikke startet), var i sak 32/22 om boplikt i Røros kommune ved rapporteringen i september. Vedtaket i sak 32/22 ble fulgt opp med sak 82/22, og oppfølgingen endte derfor opp med å være innenfor kommunestyrets frist.

Konklusjonen er at det ikke er noen vesentlige avvik i kommunedirektørens oppfølging av politisk vedtak i 2022.

Status oppdrag for kommunen

Verbalvedtak

Beløp i 1000

Oppdrag	Beskrivelse	Status	Beskrivelse status	Saksreferanse
Bruk av midler vi får for utvikling av samisk språk og kultur	Kommunestyret ber kommunedirektøren om å få en sak til formannskapet som belyser og vurderer disponeringen av tilskuddsmidler fra Sametinget og andre til arbeidet med og ansvaret for samisk språk og kultur	Ferdig	2 Oppvekst Politisk behandlet i formannskapet 081222 i sak 126/22	80/21
Frivillighet inn i helse og omsorg	Kommunestyret ber kommunedirektøren innen utgangen av juni 2022 komme med forslag til hvordan frivillighet kan bidra til å avhjelpe økende behov innenfor helse og omsorg	Iht. plan		80/21
Handlingsregel utbytte fra selskap der kommunen er aksjonær	Kommunestyret ber kommunedirektøren utrede en modell for hvordan Røros kommune skal disponere eventuelle utbytter fra selskap der kommunen er aksjonær. Naturlig tidspunkt for dette er sammen med eierskapsmelding	Ferdig	Reglement for disponering av utbytter vedtatt i kommunestyret	80/21
Klimaperspektiv	Klimaperspektiv skal være vurdert i all politisk saksbehandling i Røros kommune.	Ferdig	I september 2022 ble malen for saksfremlegg til politisk behandling endret. En av endringene var at overskriften "Konsekvenser for natur, klima og miljø" ble lagt til under hovedoverskriften "Vurdering av saken", slik at alle saker som går til politisk behandling blir bl.a. vurdert i et natur/klima/miljø-perspektiv.	80/21

Årsmelding 2022

Oppdrag	Beskrivelse	Status	Beskrivelse status	Saksreferanse
Miljøvennlig næringsutvikling	Kommunestyret ber politisk og administrativ ledelse samhandle med Destinasjon Røros og næringslivet om miljøvennlig næringsutvikling. Eksempel på dette er skidestinasjonen som også er positivt for folkehelse.	Ferdig		80/21
Offentlig basseng/badeanlegg	Kommunestyret ber Kommunedirektøren om at det startes opp en prosess for realisering av et offentlig basseng/badeanlegg i Røros. Det anmodes om å gå i dialog med Verket Røros AS for å avklare rammene for en mulig realisering. Tilbakemelding gis til formannskapet innen juli 2022.	Ferdig	2 Oppvekst Politisk behandlet i sak 61/22 090622.	80/21
Oppdatering hytteundersøkelse	I ulike sammenhenger, og relativt ofte, blir data og konklusjoner fra 'Hytteundersøkelsen 2015' brukt. Dette i seg selv er positivt. Men disse tallene og konklusjonene blir stadig mer utdatert for hvert år som går. Røros er en turist destinasjon og oppdaterte tall og analyser om en av våre viktigste bærebjelker er et viktig styringsverktøy for mange. Røros Høyre foreslår at kommunedirektøren tar initiativ til en oppdatering av 'Hytteundersøkelse 2015', gjerne i samarbeid med relevante aktører. Finansiering av kommunens andel via område 'næring' og eventuell 'stab og støtte'. Undersøkelsen foreslås ferdig senest desember 2022.	Ferdig	1 Stab og støtteHytteundersøkelsen er gjennomført ferdig.	80/21
Tekniske tjenester – gang- og sykkelvei	Kommunestyret ber Kommunedirektøren om at det iverksettes planlegging og realisering av sammenhengende gang- og sykkelvei fra Bersvendsåsen til Sjøbakken langs fv 31 innen 2025.	Ferdig	Det er varslet oppstart av regulering av Vola. Gang og sykkelvei blir tatt med i reguleringen. Denne planen omhandler så å si hele strekket langs Fv31 med unntak av området rett ovenfor hotellet (Singsåshagan) Denne tar vi gjennom regulering av barnehagen som er vedtatt bygd i Vola.	80/21
Trygghetsalarmer	Kommunestyret ber kommunedirektøren se på mulighetene for å redusere egenandelene på trygghetsalarmer ytterligere, og melde tilbake til kommunestyret i forkant av dialogkonferanse 1 våren 2022.	Ferdig		80/21
Økt grense for rett til vedtak om spes.ped i barnehage og skole. Øk.plan punkt 8	Vi ber kommunedirektøren om å komme med en orientering i løpet av 2022 som beskriver hvordan dette er tenkt og de konsekvensene det vil måtte medføre. Denne orienteringen skal gis før eventuell endring av praksis blir iverksatt slik at en har mulighet til å uttale seg om en endring.	Iht. plan	2 Oppvekst Politisk behandlet i kommunestyret 271022 i sak 62/22	80/21

Årsmelding 2022

Oppdrag	Beskrivelse	Status	Beskrivelse status	Saksreferanse
Økt grunnbemanning Oppvekst	Kommunestyret ber kommunedirektøren komme med forslag på en avdeling innen virksomhet oppvekst for utprøving av økt grunnbemanning. Målet er å se hvilken konsekvens dette har for arbeidsmiljø og sykefravær. Dette skal sees på som et prosjekt i 2022 og evalueres ved utgangen av året. Prosjektet finansieres innenfor rammene og dekkes over vikarbudsjett.	Ferdig	2 Oppvekst Orientering i formannskapet 050522	80/21

Behandlede saker Røros kommunestyre

1/22 REFERATSAKER 2022

2/22 ÅRSMELDING KONTROLLUTVALGET 2021

3/22 KONTROLLUTVALGET: MØTEPLAN OG ÅRSPLAN 2022

4/22 OPPFØLGING AV POLITISKE VEDTAK I KOMMUNESTYRET, RAPPORT HØST 2021

5/22 FRITAK FRA POLITISKE VERV

6/22 UTSMYKNING ØVERHAGAEN BO-, HELSE- OG VELFERDSSENTER

7/22 VÅKHÅMMÅREN HYTTEFELT- AVKLARING AV UENIGHET I OPPSTARTSMØTET

8/22 SPØRSMÅL TIL ORDFØRER - KOMMUNESTYREMØTE 24.03.22

9/22 INTERPELLASJON TIL KOMMUNESTYRET 24.03.22 - ØKONOMISK STØTTE UKRAINA

10/22 INTERPELLASJON TIL KOMMUNESTYRET 24.03.22 - MANGEL PÅ SYKEPLEIERE OG HELSEFAGARBEIDERE I KOMMUNENS PLEIE- OG OMSORGSTJENESTE

11/22 INTERPELLASJON TIL KOMMUNESTYRET 24.03.22 - RØROS KOMMUNE - ÅPEN OG TILGJENGELIG?

12/22 REFERATSAKER 2022 - KOMMUNESTYREMØTE 24. MARS

13/22 NY SELSKAPSAVTALE FOR MIDT-NORGE 110-CENTRAL IKS

14/22 DETALJREGULERING GJØSVIKMOEN-AVKLARING AV UENIGHET I OPPSTARTSMØTE IHT PBL § 12-8

15/22 REGULERINGSPLAN FOR ØVERHAGAEN 6 OG 8- SLUTTBEHANDLING

16/22 SKJENKEBEVILLING - BARI RESTAURANT OG PIZZERIA BARI

RESTAURANT OG PIZZERIA AS GÛCHÛ

17/22 FRITAK FRA POLITISKE VERV

Årsmelding 2022

- 18/22 VERKET RØROS AS: INNSTILLING AV 3 MEDLEMMER OG LEDER FOR VALGKOMITE
- 19/22 OPTIMUS AS: INNSTILLING AV 1 MEDLEM OG LEDER TIL VALGKOMITE
- 20/22 RØROS KULTUR- OG KONFERANSESENTER AS: VALG AV 1 MEDLEM OG LEDER TIL VALGKOMITE
- 21/22 RØROS PARKERING AS: INNSTILLING AV 1 MEDLEM OG 1 VARA TIL VALGKOMITE
- 22/22 BOSETTING AV FLYKTNINGER FRA UKRAINA
- 23/22 FRAMTIDIG BIBLIOTEKLOKALER I RØROS SENTRUM
- 24/22 REGULERING GJØSVIKA ETAPPE 5 - SLUTTBEHANDLING
- 25/22 REGULERINGSPLAN RØROSMEIERIET - ANDRE GANGS BEHANDLING
- 26/22 FRITAK FRA POLITISKE VERV OG VALG AV NYTT MEDLEM
- 27/22 REN RØROS AS: INNSTILLING AV 1 MEDLEM TIL VALGKOMITE
- 28/22 RØROS VEKST AS: INNSTILLING AV 1 STYREMEDLEM
- 29/22 FORVALTNINGSREVISJON I ABAKUS AS - RAPPORT
- 30/22 OPPFØLGING AV FORVALTNINGSREVISJON I REN RØROS AS
- 31/22 DIALOGKONFERANSE 1: BUDSJETT OG ØKONOMIPLAN 2023-2026
- 32/22 BOPLIKT I RØROS KOMMUNE
- 33/22 DETALJREGULERING GJØSVIKMOEN-AVKLARING AV UENIGHET I OPPSTARTSMØTE IHHT PBL § 12-8
- 34/22 RØROS KOMMUNES ÅRSREGNSKAP 2021
- 35/22 LOKALER FOR POLITIET
- 36/22 KOMMUNESTYRE- OG FYLKESTINGSVALGET 2023 - FASTSETTING AV VALGDAG
- 37/22 REFERATSAKER - KOMMUNESTYRET 16.06.22
- 38/22 OPPFØLGING FRA DIALOGKONFERANSE 1: PRIORITERINGER FOR BUDSJETT OG ØKONOMIPLAN 2023-2026
- 39/22 TERTIALRAPPORT 1 TERTIAL 2022
- 40/22 REVISJON AV INTERKOMMUNAL SAMARBEIDSAVTALE - VILJESERKLÆRING OG UTSETTELSE AV FRIST
- 41/22 REGULERINGSPLAN BOLIGER GRANTERVEIEN- SLUTTBEHANDLING

Årsmelding 2022

- 42/22 REVIDERING AV KOMMUNEPLANENS SAMFUNNSDEL - PLANPROGRAM
- 43/22 KOMMUNENS FORKJØPSRETT VED SALG AV EIENDOMMEN FALKBERGET
- 44/22 ALMINNELIG SKJENKEBEVILLING - KALSA GÅRDSBAKERI AS
- 45/22 VALG AV NYTT MEDLEM TIL KONTROLLUTVALGET
- 46/22 INTERPELLASJON TIL KOMMUNESTYRET 25.08.22 - HELÅRS GÅGATE I RØROS SENTRUM
- 47/22 RØROS VEKST AS: EMISJON
- 48/22 VERBALVEDTAK: MILJØVENNLIG NÆRINGSUTVIKLING I RØROS
- 49/22 KONTROLLUTVALG FJELL IKS OG FUSJON MED KONSEK TRØNDELAG IKS
- 50/22 FRITAK FRA VERV SOM MEDLEM AV FORLIKSRAÐ OG MEDDOMMER I LAGMANNSRETTE
- 51/22 OPPFØLGING AV POLITISKE VEDTAK I KOMMUNESTYRET FØRSTE HALVÅR 2022
- 52/22 HØRINGSSVAR OG ENDELIG FORSLAG TIL PLANPROGRAM FOR REVIDERING AV KOMMUNEPLANENS SAMFUNNSDEL
- 53/22 FV30 STØREN - RØROS
- 54/22 VETERANPLAN
- 55/22 REVIDERING VEDTEKTER FOR RØROS KOMMUNES NÆRINGSFOND
- 56/22 REVIDERING AV RETNINGSLINJER FOR TILDELING AV HELSE- OG OMSORGSTJENESTER
- 57/22 SØKNAD OM FRITAK FRA POLITISKE VERV
- 58/22 SKJENKEBEVILLING - GRILLHUSET HÅNDVERK
- 59/22 SPØRSMÅL TIL ORDFØRER 27.10.22
- 60/22 TILSTANDSRAPPORT BARNEVERN 2022
- 61/22 TILSTANDSRAPPORT RØROSSKOLENE 2022
- 62/22 OPPFØLGING AV VERBALVEDTAK: SPESIALUNDERVISNING I BARNEHAGE OG SKOLE
- 63/22 REVIDERING AV VEDTEKTER FOR SFO
- 64/22 REVIDERING AV VEDTEKTER FOR KOMMUNALE BARNEHAGER
- 65/22 STRATEGI FOR MANGFOLD OG INKLUDERING 2022-2034
- 66/22 EMISJON I RØROS KULTUR- OG KONFERANSESENTER AS

67/22 TERTIALRAPPORT 2 TERTIAL 2022

68/22 HANDLINGSREGEL FOR DISPONERING AV UTBYTTE FRA KOMMUNALT EIDE AKSJESELSKAPER

69/22 POLITISK MØTEPLAN 2023

70/22 SØKNAD OM FRITAK FRA POLITISKE VERV

71/22 INTERKOMMUNALT SAMARBEID RØROS, OS OG HOLTÅLEN – REVIDERT SAMARBEIDSAVTALE

72/22 INTERPELLASJON TIL KOMMUNESTYRET 02.12.22 – NYTTÅRSKVELDEN 2022

73/22 BREDBÅNDSUTBYGGING OG RØROS KOMMUNES EGENANDEL I NKOM 22/23

74/22 BUDSJETT OG ØKONOMIPLAN 2023-2026

75/22 REVIDERING AV RETNINGSLINJER FOR TILDELING AV HELSE- OG OMSORGSTJENESTER

76/22 INTERPELLASJON TIL KOMMUNESTYRET 15.12.2022 - AVTALE OM MIDDAGSPRODUKSJON TIL SYKEHJEMMET

77/22 INTERPELLASJON TIL KOMMUNESTYRET 15.12.2022 – SAMEFOLKETS DAG DEN 6. FEBRUAR

78/22 UTTALELSE FRA KOMMUNESTYRET I RØROS KOMMUNE

79/22 REVIDERING AV RETNINGSLINJER FOR TILDELING AV HELSE- OG OMSORGSTJENESTER

80/22 OPPDATERING AV SAMARBEIDSAVTALE MELLOM RØROS OS OG HOLTÅLEN KOMMUNER - INTERMEDIÆRAVDELING (IMA)

81/22 EIERSKAPSMELDING 2021

82/22 BOPLIKT I RØROS KOMMUNE

83/22 OVERSIKT OVER KOMMUNAL EIENDOMSPORTEFØLJE

84/22 BOSETTING AV FLYKTNINGER 2023

85/22 SØKNAD OM ENDRING AV SALGSBEVILLING FOR ALKOHOL

86/22 TILSKUDDSORDNINGER INNEN KULTUR OG FRITID

87/22 NY SAMARBEIDSAVTALE FOR MIDT-NORGE KOMMUNALT OPPGAVEFELLESSKAP MOT AKUTT FORURENSNING (IUA)

88/22 SELSKAPSAVTALE FOR KONSEK TRØNDELAG GJELDENE FRA 01.01.2023

89/22 KONTROLLUTVALGET: MØTEPLAN OG ÅRSPLAN 2023

90/22 FALKBERGETBYSTE I DET NYE BIBLIOTEKET

Kommunens tjenesteområder

Sentraladministrasjonen

Beskrivelse av tjenesteområdet

Sentraladministrasjonen er navet i kommuneorganisasjonen. Dette benevnes ofte som "stab- og støttefunksjoner". Virksomheten gir effektivt og samordnede støttefunksjoner slik at virksomhetene i størst mulig grad kan konsentrere seg om å levere gode tjenester til innbyggerne. Sentraladministrasjonen jobber i tillegg mye med saksutredninger slik at politikerne kan drive med sine kjerneoppgaver og fatte gode vedtak basert på solide beslutningsgrunnlag.

[Kommuneplanens samfunnsdel](#) legger føringer for kommuneorganisasjonen i Røros slik at denne videreutvikles i tråd med målene som er satt for rørossamfunnet. Et av delmålene under satsingsområdet "Bokvalitet" er å "videreutvikle kommuneorganisasjonen". Dette skal skje gjennom å styrke informasjon, kommunikasjon og samhandling, styrke kommuneøkonomien og tilpasse tjenestetilbudet til økonomisk bærekraftige rammer. I tillegg skal politisk deltakelse i og eierskap til planprosesser styrkes. Dette er føringer som legges til grunn for arbeidet med utvikling av organisasjonen.

I sentraladministrasjonen får virksomhetene all nødvendig bistand innen økonomi, personal, IT, arkiv og kommunikasjon. I tillegg rommer sentraladministrasjonen en del spesialfunksjoner som ikke er skilt ut i egne virksomheter. For en full oversikt over de ulike funksjonene i sentraladministrasjonen vises det til organisasjonskartet foran i årsrapporten under kapittelet "Organisasjon og internkontroll".

Eksterne tilsyn

Det er ikke blitt gjennomført eksterne tilsyn i Sentraladministrasjonen i 2022.

Status økonomi per tjeneste

Funksjon	Funksjon (tekst)	Regnskap 2021	Regnskap 2022	Budsjett 2022	Revidert budsjett 2022	Avvik
100	Politisk styring	4 612	4 368	3 690	3 690	-678
110	Revisjon og kontroll	964	1 050	1 104	1 104	54
120	Administrasjon	25 984	33 591	31 629	31 817	-1 774
121	Forvatningsutgifter	696	-	-	-	-
130	Administrasjonslokaler	26	-	-	-	-
180	Diverse fellesutgifter	181	3 050	2 762	2 762	-288
201	Førskole	9 521	8 685	10 943	10 943	2 259
202	Grunnskole	2 528	1 674	-958	-958	-2 632

Årsmelding 2022

211	Styrket barnehagetilbud	2 089	2 401	-	-	-2 401
213	Voksenopplæring	77	-	9	9	9
215	Skolefritidstilbud	149	-	-	-	-
221	Førskolelokaler og skyss	32	-	-	-	-
222	Skolelokaler	35	-	-	-	-
223	Skoleskyss	1 995	1 630	2 100	2 100	470
231	Aktivitetstilbud barn og unge	35	2	5	5	3
232	Foreb,helsest. og skolehelse	178	102	807	807	705
233	Annet forebyggende helsearbeid	931	868	838	763	-104
234	Aktivis. eldre og funksjohemmede	43	-	-	-	-
241	Diagnose, behandling, rehabilitering	1 422	138	369	369	232
242	Sosial rådgivning og veiledning	177	-	-	-	-
243	Tilb.til personer m/rusproblem	95	-	-	-	-
244	Barneverntjeneste	164	-	-	-	-
251	Barneverntiltak i familien	1	-	-	-	-
252	Barneverntilt.utenfor familien	6	-	-	-	-
253	Pleie, omsorg, hjelp i institusjon	1 744	530	3 253	3 253	2 723
254	Pleie, omsorg, hjelp i hjemmet	2 849	3 419	3 836	3 836	417
261	Botilbud i institusjon	10	-	-	-	-
265	Kommunalt disponerte boliger	354	-	-	-	-
275	Introduksjonsordningen	13	-	-	-	-
276	Kvalifiseringsordningen	3	-	-	-	-
285	Tjenester utenfor ordin.	204	-	-	-	-
301	Plansak	34	-	-	-	-
302	Byggesak	0	-	-	-	-
303	Kartsak	55	-	-	-	-
320	Kommunal næringsvirksomhet	16	-	-	-	-
321	Konsesjonskraft, kraftrettigheter og annen kraft for videresalg	-	1 208	-	-	1 208

Årsmelding 2022

325	Tilr.legg.bistand næringsutvikling	15	3	-	-	-3
329	Landbruksforvaltning	8	-	-	-	-
338	Forebygg. av brann og ulykke	128	100	-	-	-100
339	Brann og ulykkesvern	162	-23	-	-	23
360	Naturforvaltning/friluftsliv	0	-	-	-	-
365	Kulturminnevern	217	165	7	7	-158
370	Bibliotek	84	61	58	58	-3
373	Kino	17	-	-	-	-
383	Musikk- og kulturskoler	74	-	-	-	-
385	Andre kulturaktiviteter	30	-	-	-	-
386	Kommunale kulturbygg	26	2	12	12	10
840	Statlige rammetilskudd	-	2 854	-	-	2 854
870	Renter/utbytte og lån	-181	-110	-	-113	-3
	SUM	57 807	57 642	60 464	60 464	2 822

Beløp i 1000

Status økonomi

Beløp i 1000

Virksomhet

	Regnskap 2021	Regnskap 2022	Rev. bud. 2022	Avvik i kr	Avvik i %
Sum	57 807	57 642	60 464	2 822	4,8 %

Kommentar til status økonomi

- Virksomhetsområdet går totalt sett i med et relativt betydelig mindreforbruk, og eventuelle avvik kan forklares med at området til IT har hatt mindre forbruk relatert til helseplattformen enn det som var budsjettet. mindre kostnader på lønn i prosjektet i forbindelse med innføringen av HP i Øverhagan, og mindre kostnader til skoleskys.
- Ansvar 1000- politiskstyring har et negativt avvik som skyldes lavere lønnsbudsjett til heltidspolitikere i fbm. ferieavvikling. Avviket på godtgjørelser forklares av noe mer møteaktivitet enn planlagt, og at enkelte folkevalgte har sendt inn krav om møtegodtgjørelse som går flere år tilbake i tid. Det er også budsjettet for lite til tapt arbeidsfortjeneste - dette gjelder særlig utgifter til formannskapsmedlemmer.
- Ansvaret samlet sett er på budsjett.

Utvikling og utfordringer

Mange ulike fagområder og funksjoner

Sentraladministrasjonen er en faglig diversifisert virksomhet. Fagområdene er mange og flere avdelinger og ansatte forholder seg til og betjener et stort antall virksomheter og enkeltansatte. I tillegg har sentraladministrasjonen funksjoner som jobber sterkt utadrettet slik som næringskoordinatoren. Dette gjør at sentraladministrasjonen i Røros kommune er en spennende virksomhet å jobbe innenfor, og de ansatte innehar til sammen en både omfattende og tidsriktig kompetanse. Samtidig er det små fagmiljø, til dels kun enkeltpersoner, på flere områder på grunn av kommunens størrelse. Det gjør sentraladministrasjonen sårbar i forhold til enkeltansatte som av ulike årsaker kan falle ut i kortere eller lengre perioder.

Lokaliteter

Sentraladministrasjonen er spredt over et stort område og på mange bygg. Dette gjør det utfordrende å opprettholde god og effektiv informasjonsflyt og gode møteplasser. Digitale løsninger er avgjørende for å bøte på dette, og Teams har vist seg som et uvurderlig verktøy i denne sammenhengen. Likevel gir ikke dette like gode muligheter som en samlokalisering.

Den største delen av sentraladministrasjonen er lokalisert på Rådhuset. Rådhuset er et ærverdig og flott bygg med en sentral beliggenhet, men det er kun begrenset mulig å tilpasse et fredet bygg midt i verdensarven til en sentraladministrasjons behov. Både vernerunder og Ledelsens årlige gjennomgang av HMS og kvalitetsarbeid har dårlig inneklima og kontorplasser som et stadig tilbakevendende tema.

Utviklingsperspektivet står sterkt

Utviklingsperspektivet står sentralt i sentraladministrasjonens arbeid. Det betyr at vi hele tiden er opptatt av å utvikle tjenester og funksjoner til beste for Røros og omverdenen. Dette har også et sterkt økonomisk perspektiv da stadig trangere økonomiske rammer gjør at oppgaver må løses stadig mer effektivt uten at kommunens kostnader øker. Dette kan være slitsomt, og ansatte i sentraladministrasjonen har til dels en stor arbeidsbelastning. Samtidig gir fokuset på utvikling en spennende og attraktiv dimensjon til arbeidet innenfor kommunen.

Gevinstrealisering

En kommune benytter fellesskapets midler i sitt arbeid. Det setter krav til en høyest mulig ressurseffektivitet. Den stramme økonomiske situasjonen i kommunen gjør samtidig særlig viktig med et stort fokus på de ulike økonomiske nøkkeltallene når rammer for drift og store utviklingsprosjekter besluttes. Samtidig må det hele tiden være førende at samfunnet skal rigges for fremtidens demografi.

At kommunen behersker denne balansegangen er en suksessfaktor for at Røros-samfunnet skal være velfungerende også i fremtiden. I 2022 har Kommunen innført systematikken for gevinstrealisering, utarbeidet av KS, på administrativt nivå innenfor alle virksomheter. Dette skal samtidig gi kommunestyret som beslutningstaker et enda bedre beslutningsgrunnlag og forutsetninger for å kunne følge opp og evaluere prosjekter som er under gjennomføring.

Arbeidet med innføring av gevinstrealisering planlegges og ledes av sentraladministrasjonen.

[Her kan du lese mer om arbeidsmetodikken for gevinstrealisering utarbeidet av KS og som Røros kommune nå innfører.](#)

Status investeringsprosjekter

Beløp i 1000

Investering	Totalbudsjett		Årets budsjett		Status
	Vedtatt totalt	Påløpt totalt	Rev. bud.	Regnskap	
Anbud/prosjektering av driftsløsninger	975	74	350	0	Ikke vurdert
Digital transformasjon av arbeidsprosesser	9 045	3 054	2 800	1 233	Ikke vurdert
Sum	10 020	3 128	3 150	1 233	

Statustekst investeringer

Anbud/prosjektering av driftsløsninger

Prosjektene drift av sluttbrukerutstyr og ny ERP-plattform er landet med signering av nye avtaler i 2022. Drift av sluttbrukerutstyr er inngått med Ren Røros Digital, mens ny ERP-plattform vil leveres av Visma. Øvrige avtaler er fortsatt ikke landet. Kostnadene knyttet til selve anskaffelsene her er ført på prosjekt Digitalisering av sentrale prosesser.

Digital transformasjon av arbeidsprosesser

De fleste av delprosjektene under paraplyen digitalisering av sentrale prosesser er i henhold til plan, med unntak av det som dreier seg om robotisering/automatisering av repeterende oppgaver og innføring av ny ERP-plattform som begge er forsinket i varierende grad. Begge disse vil ha økt fokus i 2023, og vil da resultere i betydelige løft på disse områdene for kommunen.

Sykefravær

Fravær	Korttid	Langtid	Samlet fravær
Årlig sykefravær 2019	0,92 %	1,81 %	2,73 %
Årlig sykefravær 2020	0,82 %	3,76 %	4,58 %
Årlig sykefravær 2021	0,95 %	2,57 %	3,52 %
Årlig sykefravær 2022	1,04 %	7,34 %	8,38 %

Status sykefravær og HMS

Rapporteringen av sykefravær for sentraladministrasjonen omfatter også rammeområdet "Næring". Målet for sykefravær for 2022 var å ligge under 4,5 % i året sett under ett. Ved årsslutt hadde vi et samlet sykefravær i desember 22 på 8,52%. Det er lite korttidsfravær, men virksomheten har hatt noe langtidsfravær i 2022. Utover vanlig oppfølging av sykmeldte ansatte i henhold til prosedyre og ut fra den enkeltes behov, er det ikke iverksatt ytterligere tiltak. Det er en naturlig forklaring på sykefraværet i sentraladministrasjonen.

Oppsummering tiltak sykefravær og HMS

Sykefraværet følges opp i henhold til gjeldende rutiner. Viktig å bemerke at sykefraværet i sentraladministrasjon har sin naturlige forklaring, og ingen ytterligere tiltak er iverksatt.

Stab og støtte

Beskrivelse av tjenesteområdet

Sentraladministrasjonen er navet i kommuneorganisasjonen. Dette benevnes ofte som “stab- og støttefunksjoner”. Virksomheten gir effektive og samordnede støttefunksjoner slik at virksomhetene i størst mulig grad kan konsentrere seg om å levere gode tjenester til innbyggerne.

Sentraladministrasjonen jobber i tillegg mye med saksutredninger slik at politikerne kan drive med sine kjerneoppgaver og fatte gode vedtak basert på solide beslutningsgrunnlag.

[Kommuneplanens samfunnsdel](#) legger føringer for kommuneorganisasjonen i Røros slik at denne videreutvikles i tråd med målene som er satt for rørossamfunnet. Et av delmålene under satsingsområdet “Bokvalitet” er å “videreutvikle kommuneorganisasjonen”. Dette skal skje gjennom å styrke informasjon, kommunikasjon og samhandling, styrke kommuneøkonomien og tilpasse tjenestetilbudet til økonomisk bærekraftige rammer. I tillegg skal politisk deltakelse i og eierskap til planprosesser styrkes. Dette er føringer som legges til grunn for arbeidet med utvikling av organisasjonen.

I sentraladministrasjonen får virksomhetene all nødvendig bistand innen økonomi, personal, IT, arkiv og kommunikasjon. I tillegg rommer sentraladministrasjonen en del spesialfunksjoner som ikke er skilt ut i egne virksomheter. For en full oversikt over de ulike funksjonene i sentraladministrasjonen vises det til organisasjonskartet foran i årsrapporten under kapittelet "Organisasjon og internkontroll".

Sentraladministrasjonen: Ansvar og roller

Sentraladministrasjonen bestod i 2022 av følgende avdelinger og funksjoner:

- politiske utvalg / politiske partier
- politiske valg
- kontrollutvalg
- kommunedirektørens kontor med kommunedirektør, kommunalsjefer, samfunnsplanlegger, kommunikasjonsrådgiver, formannskapssekretær, folkehelsekoordinator (der deler av stillingen har vært i vakanse). kommuneoverlege
- økonomiavdeling
- IT-avdeling og fellesutgifter IT
- fellesutgifter
- arbeidsmiljøutvalg
- HR-avdeling
- lønningskontor (interkommunalt, Os kommune er vertskommune)
- servicetorg
- felles grunnskole
- samisk forvaltningsområde
- verdenskarvkoordinator
- forvaltningskontor

I tillegg er næring et fagansvar som organisatorisk er tilknyttet stab/støtte, men dette er skilt ut som et eget rammeområde i regnskapet og kommenteres derfor under rammeområde 4.

Det er av vesentlig betydning for Røros kommune som tjenesteleverandør at det bygges en solid og effektiv stabsfunksjon i sentraladministrasjonen for å sikre at virksomhetene kan jobbe mest mulig effektivt og bruke sine ressurser i størst mulig grad på produksjon av viktige tjenester for brukerne. I 2015 ble Røros kommune omorganisert til en såkalt 2-nivå-modell. En effektiv og velfungerende stab/støttefunksjon der god fagkompetanse er samlet, er en forutsetning for at en slik organisasjonstype skal fungere godt.

Politiske utvalg / politiske partier / politiske valg

Disse områdene omhandler aktiviteter innenfor politiske utvalg og partier i tillegg til politiske valg.

Kontrollutvalg

Dette omhandler kontrollutvalgets virksomhet.

Kommunedirektørens kontor

Dette ansvaret er i hovedsak knyttet til lønn for deler av kommunedirektørens stab og gjenspeiler ut over dette ikke store kostnadsområder foruten økonomiske midler til bruk for juridisk bistand og til beredskap. I tillegg til kommunedirektøren og 3 kommunalsjefer, samfunnsplanlegger og formannskapssekretær, hører også kommunikasjonsrådgiver, kommuneoverlege og folkehelsekoordinator til dette ansvaret.

Kommuneoverlegen er kommunens medisinskfaglige rådgiver og er forankret i Lov om kommunale helse og omsorgstjenester § 5-5.

Økonomiavdelingen

Regnskapsføring og bilagshåndtering er samlet i en felles avdeling for Røros, Os og Holtålen, med Holtålen som vertskommune. Antall årsverk som er rettet mot kommunedirektørens stab på Røros er derfor redusert til 2,8 årsverk, hvor 0,2 årsverk selges videre til Uthusprosjektet. Avdelingen har også ansvaret for regnskapsrapportering og oppfølging overfor Kirkelig fellesråd og de forskjellige menighetsrådene i kommunen. Felles regnskapsavdeling utfører selve regnskapsførselen. Økonomiavdelingen har ansvaret for all økonomisk oppfølging av virksomheter, beslutningsstøtte til ordfører og kommunedirektør, samt andre pålagte oppgaver. Økonomiavdelingen er også sentral i det pågående arbeidet med digital transformasjon av kommunens beslutningsstøtte-prosesser.

IT-avdelingen, fellesutgifter IT

IT-avdelingen har sin viktigste oppgave i å sørge for at ansatte i kommunen har en best mulig plattform av IT-verktøy og kjernesystemer, som et grunnlag for å kunne levere gode tjenester til kommunens innbyggere. Samtidig er avdelingen en viktig sparringspartner og bidragsyter for virksomhetene i anskaffelser, forvaltning og bruk av de mange fagsystemene som er i bruk i kommunen. Dette er dels driftsoppgaver, gjennom å bidra til at eksisterende verktøy og systemer fungerer best mulig innenfor dagens rammer. I stadig økende grad er dette utviklingsoppgaver gjennom at avdelingen bidrar til at kommunen effektiviserer og forbedrer arbeidsprosesser ved hjelp av nye verktøy og systemer, for dermed å kunne løse arbeidsoppgavene på bedre måter i framtiden, altså bidra til digital transformasjon av Røros kommune.

De mange IT-relaterte driftsoppgavene i kommunen kan i stor grad gjøres mest effektivt av en større aktør som er mer spesialisert på denne type oppgaver enn Røros kommune klarer på egen hånd. IT-avdelingen jobber derfor også aktivt med å søke etter samarbeidspartnere, gjennom anbudskonkurranser og samarbeid med andre kommuner for å effektivisere driften. På denne måten blir også driften en utviklingsoppgave som krever andre typer kompetanser enn ren drift av IT-utstyr og -systemer.

Fellesutgifter

Fellesutgifter rommer mange områder som brukes til fellestiltak for hele organisasjonen, blant annet med egenandeler av prosjektmidler, utviklingsarbeid og konsulent- og fagbistand av ulik art. KS har i tillegg et OU-fond som alle ansatte betaler inn til gjennom månedlige trekk, samt at arbeidsgiver også betaler inn en årlig sum. Alle kommuner kan så søke fra dette fondet, og Røros kommune har søkt og fått innvilget store summer til omstillings- og utviklingsarbeid og lederutvikling, men dette krever også i noen grad egenandeler. For øvrig er ansvar 1103 Fellesutgifter et område som skal dekke uforutsette hendelser og aktiviteter som erfaringsmessig vil komme i løpet av året i en så stor organisasjon.

Arbeidsmiljøutvalget

Arbeidsmiljøutvalget (AMU) er et partssammensatt utvalg med åtte medlemmer hvorav fire er fra arbeidsgiversiden og fire er fra arbeidstakersiden. Kommunedirektør, HR-leder og hovedverneombud har faste plasser i utvalget mens øvrige medlemmer velges fra hovedtillitsvalgte og virksomhetsledere for fire år av gangen. Arbeidsgiver og arbeidstaker skifter på å inneha ledervervet annethvert år. Utvalget møtes en gang i kvartalet. AMU behandler endringer og tiltak som berører arbeidsmiljøet i kommunen.

AKAN- og IA-utvalget er underlagt AMU. Virksomhetens arbeidsmiljøgrupper (AMG) er ikke underlagt AMU.

Reserverte tilleggsbevillinger

Dette er midler til formannskapetets disposisjon.

HR-avdeling

HR-avdelingen (Human Resources) har 4 ansatte fordelt på 3,8 årsverk. Avdelingens ansatte jobber innen fagområdene personal, HMS og kvalitet. Fra tidligere har en gjerne kjennskap til «personal» som en administrativ håndtering av det som har med ansettelsesforhold å gjøre. Men HR omhandler i større grad endring, utvikling og strategi, i tillegg til de personaladministrative driftsoppgavene.

Vedtatt utviklingsstrategi, og da spesielt delstrategi 1 om helhetlig styring og kvalitetsledelse, er sentralt for arbeidet i til HR-avdelingen. Dette kan både være i form av daglig saker, prosjektarbeid eller planlagte oppfølgingspunkt. Avdelingen jobber blant annet med revidering av styrende dokumenter og prosedyrer, HMS-rådgivning, personalsaker, rekruttering, internrevisjoner, forhandlinger, veiledningsmøter, utvikling av kurs for ansatte og oppfølging av fagsystem. Avdelingen deltar også i IA-utvalget, AKAN, arbeidsmiljøutvalget, samarbeidsutvalget samt ulike prosjektgrupper og fagforum.

Lønningskontoret

Røros kommune inngår i et samarbeid med Os og Holtålen kommune om felles lønnsavdelingen. Os kommune er vertskommune.

Servicetorget

Servicetorget har 6 ansatte fordelt på 5,8 årsverk. Servicetorget er for mange innbyggere og brukere den første og viktigste døra inn til Røros kommune. Servicetorget har utviklet seg godt. I samarbeid med tekniske områder tilbyr avdelingen "byggesaksbehandling over disk" der saksbehandler for byggesak er tilgjengelig for direkte avtaler på servicetorget på bestemte tider. Dette gir en vesentlig effektivisering av saksbehandlingen og er blitt veldig godt mottatt av Røros-samfunnet.

Også i 2022 er det jobbet med utvikling av fagene som er knyttet til servicetorget. Dette gjelder særlig områder som videreutvikles gjennom digital transformasjon. Målet er å gi innbyggere og brukere en lettere tilgang til tjenester som kan løses gjennom selvbetjening. Like fullt står servicetorget klart til å bistå alle som har behov for en personlig kontakt for å få løst sine saker.

Vi ser at digital transformasjon av arbeidsprosesser sammen med et målrettet fokus på effektive tverrfaglige prosesser og tjenesteproduksjon vil effektivisere noen av funksjonene som ligger til servicetorget eller som ligger i skjæringspunktet mellom servicetorget og virksomhetene. I 2020 ble det vedtatt å etablere et eget prosjekt som skal jobbe med nettopp dette. Røros kommune har mottatt skjønnsmidler fra Statsforvalteren til dette arbeidet. Arbeidet ble noe forsinket i 2022, men arbeidet vil fortsette inn i 2023.

Felles grunnskole

Dette området inneholder skoleskyss, I tillegg er det her kostnader knyttet til kommunens fosterhjemsbarn som er plassert i andre kommuner.

Felles barnehage

Dette området omhandler midler til tilrettelegging for barn med vedtak.

Samisk forvaltningsområde

Det jobbes kontinuerlig med å bygge opp språkprofilen i kommunen, slik at vi blir en best mulig forvaltningskommune. Dette har vi gjort siden vi ble innlemmet 1. juli 2018, og arbeidet fortsetter. Det er lagt inn tiltak i aktivitets- og utviklingsplanen som er sendt inn til Sametinget, og planen følges. Planen er delt inn i basis- og betjeningsdel og utviklingsdel.

Koordinator for samisk forvaltningsområde, har også en fagleder for undervisning og en som jobber med barnehagerelaterte spørsmål. Vi vil også ha et tettere samarbeid med Aajege for å få til mer oversetting. I tillegg har vi nå fått stedsnavn på samisk, og vi jobber fortløpende med skilting. Hjemmesider er under utvikling og enda mer oversettes i året som kommer.

Det er blitt gjennomført både arrangement og aktiviteter i 2022.

Sivilforsvaret

Sivilforsvaret har i 2022 blitt samlokalisert med Beredskaps- og responscenter.

Eldrerådet / Ungdområdet / Råd for personer med nedsatt funksjonsevne

Dette er oppnevnte råd som bevisst benyttes som høringsinstanser i tillegg til at det informeres om relevante saker som forankres i rådene. Kommunalsjefene har oppfølgingsansvar for hvert sitt råd.

Verdensarvkoordinator

Verdensarvkoordinatoren arbeider i hele verdensarven Røros bergstad og Circumferensen, og er ansatt i Røros kommune. Koordinatoren er sekretær for verdensarvrådet og faggruppa til verdensarvrådet som begge har møter 4-5 ganger i året. Verdensarvkoordinatoren har et nært samarbeid med verdensarvsenteret på Rørosmuseet, ANNO museum, fylkeskommunene i Innlandet og Trøndelag, Riksantikvaren, Klima- og miljødepartementet og de andre verdensarvstedene i Norge og de nordiske landene. Riksantikvaren finansierer både stillingen og driftsbudsjettet til verdensarvkoordinatoren.

Forvaltningskontoret

Forvaltningskontoret har ansvaret for å koordinere søknader om helse- og omsorgstjenester for alle aldersgrupper i Røros kommune. Denne tjenesten er i stadig utvikling for å imøtekomme brukernes behov.

Folkehelsekoordinator

Folkehelse er et av fire satsingsområder i kommunens samfunnsdel. Kommunen har opprinnelig en 50% stilling som folkehelsekoordinator, men stillingen har i 2022 vært vakant. Viktige prosesser har derimot blitt ivaretatt av virksomhetsleder helse. Folkehelsekoordinator koordinerer arbeidet med kommunens

folkehelseplan "Pulsen i Folket". Andre sentrale arbeidsområder er økt fokus på folkehelse innad og mellom virksomheter i kommunen, samt fokus på økt bevissthet omkring folkehelse i befolkninga.

Eksterne tilsyn

Det er ikke blitt gjennomført eksterne tilsyn i Sentraladministrasjonen i 2022.

Utvikling og utfordringer

Mange ulike fagområder og funksjoner

Sentraladministrasjonen er en faglig diversifisert virksomhet. Fagområdene er mange og flere avdelinger og ansatte forholder seg til og betjener et stort antall virksomheter og enkeltansatte. I tillegg har sentraladministrasjonen funksjoner som jobber sterkt utadrettet slik som næringskoordinatoren. Dette gjør at sentraladministrasjonen i Røros kommune er en spennende virksomhet å jobbe innenfor, og de ansatte innehar til sammen en både omfattende og tidsriktig kompetanse. Samtidig er det små fagmiljø, til dels kun enkeltpersoner, på flere områder på grunn av kommunens størrelse. Det gjør sentraladministrasjonen sårbar i forhold til enkeltansatte som av ulike årsaker kan falle ut i kortere eller lengre perioder.

Lokaliteter

Sentraladministrasjonen er spredt over et stort område og på mange bygg. Dette gjør det utfordrende å opprettholde god og effektiv informasjonsflyt og gode møteplasser. Digitale løsninger er avgjørende for å bøte på dette, og Teams har vist seg som et uvurderlig verktøy i denne sammenhengen. Likevel gir ikke dette like gode muligheter som en samlokalisering.

Den største delen av sentraladministrasjonen er lokalisert på Rådhuset. Rådhuset er et ærverdig og flott bygg med en sentral beliggenhet, men det er kun begrenset mulig å tilpasse et fredet bygg midt i verdensarven til en sentraladministrasjons behov. Både vernerunder og Ledelsens årlige gjennomgang av HMS og kvalitetsarbeid har dårlig inneklima og kontorplasser som et stadig tilbakevendende tema.

Utviklingsperspektivet står sterkt

Utviklingsperspektivet står sentralt i sentraladministrasjonens arbeid. Det betyr at vi hele tiden er opptatt av å utvikle tjenester og funksjoner til beste for Røros og omverdenen. Dette har også et sterkt økonomisk perspektiv da stadig trangere økonomiske rammer gjør at oppgaver må løses stadig mer effektivt uten at kommunens kostnader øker. Dette kan være slitsomt, og ansatte i sentraladministrasjonen har til dels en stor arbeidsbelastning. Samtidig gir fokuset på utvikling en spennende og attraktiv dimensjon til arbeidet innenfor kommunen.

Gevinstrealisering

En kommune benytter fellesskapets midler i sitt arbeid. Det setter krav til en høyest mulig ressurseffektivitet. Den stramme økonomiske situasjonen i kommunen gjør samtidig særlig viktig med et stort fokus på de ulike økonomiske nøkkeltallene når rammer for drift og store utviklingsprosjekter besluttes. Samtidig må det hele tiden være førende at samfunnet skal rigges for fremtidens demografi.

At kommunen behersker denne balansegangen er en suksessfaktor for at Røros-samfunnet skal være velfungerende også i fremtiden. I 2022 har Kommunen innført systematikken for gevinstrealisering, utarbeidet av KS, på administrativt nivå innenfor alle virksomheter. Dette skal samtidig gi kommunestyret som beslutningstaker et enda bedre beslutningsgrunnlag og forutsetninger for å kunne følge opp og evaluere prosjekter som er under gjennomføring.

Arbeidet med innføring av gevinstrealisering planlegges og ledes av sentraladministrasjonen.

[Her kan du lese mer om arbeidsmetodikken for gevinstrealisering utarbeidet av KS og som Røros kommune nå innfører.](#)

Utvalgte resultater

Nye steg mot helhetlig styring: Flere moduler av Framsikt er innført

Arbeidet med helhetlig styring ble betydelig forsterket i 2019 da analyseverktøyet Framsikt for første gang også ble brukt i budsjett- og økonomiplanprosessen. Dette ga allerede da store gevinster i form av mer effektive arbeidsprosesser og tydeliggjøring av sammenhengen mellom mål og tiltak. Ikke minst har dette også gitt en bedre tilgjengelighet av informasjon til både politikere og innbyggere.

I 2022 har Røros kommune hatt større forankring i bruken av Framsikt. Årsregnskap og årsrapport utarbeides nå og presenteres på denne plattformen. Tilbakemeldingene er gode. I tillegg ble politikermodulet innført og godt implementert - et verktøy for politikerne til å kunne arbeide enda mer aktivt i budsjett- og økonomiplanprosessen. Stille spørsmål og få svar direkte i Framsikt.

I 2022 er det blitt arbeidet med oppdrag og oppgaver gjennom Framsikt sin Virksomhetsmodul. Virksomhetsmodulen gir grunnlag for en tydeliggjøring av delegert ansvar og oppgaver helt fra kommunedirektøren helt ut til den enkelte avdeling. Verktøyet gir lederne et helt nytt helhetsbilde over oppgaver i tillegg til at rapporteringen tilbake til kommunedirektøren lettes betydelig. Det vil gi kommunen som organisasjon helt nye muligheter for gjennomgående prosesser og helhetlig styring.

Planmodulet i Framsikt er innført. Med denne modulet vil alle strategiske planer bli utarbeidet eller revidert i Framsikt samtidig som tiltak blir forankret direkte i økonomiplanen. Det vil gi en nødvendig tettere kobling mellom tiltak og økonomiplan. Arbeidet med "Strategi for mangfold og inkludering" er utarbeidet og vedtatt i kommunestyret i 2022, "Strategi for oppvekst og utdanning" og "Helse- og omsorgsstrategi" startet i 2022, og forventes ferdig i 2023. alle kommunens planer og strategier samles fortløpende i Framsikt.

Status økonomi per tjeneste

Funksjon	Funksjon (tekst)	Regnskap 2021	Regnskap 2022	Budsjett 2022	Revidert budsjett 2022	Avvik
100	Politisk styring	4 612	4 368	3 690	3 690	-678
110	Revisjon og kontroll	964	1 050	1 104	1 104	54
120	Administrasjon	25 984	33 591	31 629	31 817	-1 774
121	Forvatningsutgifter	696	-	-	-	-
130	Administrasjonslokaler	26	-	-	-	-
180	Diverse fellesutgifter	181	3 050	2 762	2 762	-288
201	Førskole	9 521	8 685	10 943	10 943	2 259
202	Grunnskole	2 528	1 674	-958	-958	-2 632
211	Styrket barnehage tilbud	2 089	2 401	-	-	-2 401

Årsmelding 2022

213	Voksenopplæring	77	-	9	9	9
215	Skolefritidstilbud	149	-	-	-	-
221	Førskolelokaler og skyss	32	-	-	-	-
222	Skolelokaler	35	-	-	-	-
223	Skoleskyss	1 995	1 630	2 100	2 100	470
231	Aktivitetstilbud barn og unge	35	2	5	5	3
232	Foreb,helsest. og skolehelse	178	102	807	807	705
233	Annet forebyggende helsearbeid	931	868	838	763	-104
234	Aktivis. eldre og funksjohemmede	43	-	-	-	-
241	Diagnose, behandling, rehabilitering	1 422	138	369	369	232
242	Sosial rådgivning og veiledning	177	-	-	-	-
243	Tilb.til personer m/rusproblem	95	-	-	-	-
244	Barneverntjeneste	164	-	-	-	-
251	Barneverntiltak i familien	1	-	-	-	-
252	Barneverntilt.utenfor familien	6	-	-	-	-
253	Pleie, omsorg, hjelp i institusjon	1 744	530	3 253	3 253	2 723
254	Pleie, omsorg, hjelp i hjemmet	2 849	3 419	3 836	3 836	417
261	Botilbud i institusjon	10	-	-	-	-
265	Kommunalt disponerte boliger	354	-	-	-	-
275	Introduksjonsordningen	13	-	-	-	-
276	Kvalifiseringsordningen	3	-	-	-	-
285	Tjenester utenfor ordin.	204	-	-	-	-
301	Plansak	34	-	-	-	-
302	Byggesak	0	-	-	-	-
303	Kartsak	55	-	-	-	-
320	Kommunal næringsvirksomhet	16	-	-	-	-
321	Konsesjonskraft, kraftrettigheter og annen kraft for videresalg	-	1 208	-	-	1 208
325	Tilr.legg.bistand næringsutvikling	15	3	-	-	-3

Årsmelding 2022

329	Landbruksforvaltning	8	-	-	-	-
338	Forebygg. av brann og ulykke	128	100	-	-	-100
339	Brann og ulykkesvern	162	-23	-	-	23
360	Naturforvaltning/friluftsliv	0	-	-	-	-
365	Kulturminnevern	217	165	7	7	-158
370	Bibliotek	84	61	58	58	-3
373	Kino	17	-	-	-	-
383	Musikk- og kulturskoler	74	-	-	-	-
385	Andre kulturaktiviteter	30	-	-	-	-
386	Kommunale kulturbygg	26	2	12	12	10
840	Statlige rammetilskudd	-	2 854	-	-	2 854
870	Renter/utbytte og lån	-181	-110	-	-113	-3
	SUM	57 807	57 642	60 464	60 464	2 822

Beløp i 1000

Status økonomi

Kommentar til status økonomi

Sentraladministrasjonen er et veldig sammensatt område i kommuneorganisasjonen. I tillegg til kommunedirektørens stab med fellesfunksjoner slik som økonomi, HR (personal og organisasjon) og IT-avdeling, sorterer også funksjonene servicetorg, kommunikasjonsrådgiver, koordinator for samisk forvaltningsområde, formannskapssekretær, verdensarvkoordinator, forvaltningskontor, samfunnsplanlegger, næring, kommuneoverlege og folkehelsekoordinator under sentraladministrasjonen (næring er et eget rammeområde i regnskapet og kommenteres under rammeområde 4).

Om lag halvparten av budsjettet for sentraladministrasjonen er knyttet direkte til områdene som er nevnt over. I den økonomiske strukturen ligger det i tillegg mange andre kostnader inne i dette området. Den øvrige halvparten er kostnader slik som skoleskyss, forsikringer osv.

Sentraladministrasjonen sett under ett

Sett under ett og slik det kommer frem av regnskapet, går rammeområdet i 2022 totalt sett i mindreforbruk på ca 3 millioner kroner. Dette skyldes flere ting. Først og fremst at IT området hadde høyere budsjett enn det faktiske forbruket, siden Innføringen av helseplattformen er blitt billigere enn det som er blitt budsjettert, mindre kostnader på lønn knyttet til prosjektet. Servicetorget hadde vakanse i en stilling uten at det ble tatt inn vikar, og mindre skoleskyss.

Av de største negative avvikene utgjør ansvar 1000 politikk et merforbruk på kr 677 683 som skyldes etterbetaling av politisk godtgjøring som ikke er blitt innkrevd i tide og høyere reiseutgifter enn budsjettert, samt lavt budsjett i forhold til aktiviteter på politisknivå. I tillegg er overføring av støtte til

Drive for file" belastet dette området, men det er finansiert med bruk av disposisjonsfond i finansområdet. Avviket på ansvar 1000 er dermed kunstig 100' høyere enn hva som er reelt. Andre negative avvik i rammeområdet kommer fra høyere forsikringskostnader, manglende budsjett på noen drifts-poster. kontingenter og abonnement.

1101 Økonomiavdelingen

Økonomiavdelingen hadde et mindreforbruk. Hovedsakelig kommer dette mindreforbruket av lavere kostnader til drift av regnskapsavdelingen i Holtålen enn budsjettet. Regnskapsavdelingen har i den senere tiden vist en svært positiv kostnadsutvikling, og vi begynner nå å se store positive effekter av denne interkommunale tjenesten, både med tanke på kostnader og kompetanse.

Regnskapet for økonomiavdelingen kan til tider variere en del i forhold til budsjett, dette kommer av at gebyrinntekter og -kostnader knyttet til innkreving av kommunale krav føres via ansvaret. Dette fører til at i perioder med mange innfordringsprosesser belastes ansvaret for gebyrer knyttet til dette. Samtidig inntektsføres også gebyrer som betales av skyldnere når saker løses i økonomiavdelingen.

1102 Fellesutgifter IT

IT-avdelingens regnskap viser et mindreforbruk på kr 2.730.460,- Mindreforbruket her skyldes at alle ekstra lønnskostnader i forbindelse med innføring av Helseplattformen ble budsjettet på IT-avdelingen, og at kostnadsmodellen som lå til grunn for dette budsjettarbeidet tok høyde for høyere ekstra lønnskostnader enn det som ble brukt. Samtidig er det en forsinket innføring på legesenteret som gir en utsettelse på en stor del av disse kostnadene. Ser vi bort fra Helseplattformen viser driften av IT-avdelingen et overforbruk på kr 669.000,-. Hovedandelen av dette er en endring i betalingsmodellen for nasjonale felleskomponenter knyttet til norsk helsenett som ikke var budsjettet. Dette er en årlig ekstrautgift på kr 420.000,- for Røros kommune. Den øvrige delen av overskridelsen skyldes høyere lisenskostnader enn budsjettet på en del programvare.

1104 Arbeidsmiljøutvalg

Avvik på treningssenter skyldes at det ikke har vært samsvar mellom lønnstrekk og fakturering fra treningssentrene. Posten skal gå i null. Det er jobbet med disse avtalene i 2021 for å få justert inn dette merforbruket.

1106 Personal- og organisasjonsavdeling 2021

HR-avdeling går i balanse.

1110 Servicetorg

Servicetorget har mindreforbruk på lønn. Dette skyldes langtidsfravær og at det ikke er blitt tatt inn vikar.

1120 Felles grunnskole

Felles grunnskole har et underforbruk. Dette skyldes mindre skysskostnader.

1121 Felles barnehage

Felles barnehage har et mindreforbruk. Dette skyldes mindre overføring øremerket tilskudd som skyldes at planlagte tiltak ikke ble gjennomført innen årets slutt.

1140 Samisk forvaltningskommune

Området har et mindreforbruk som følge av at midler ikke kunne brukes pga pandemien. Sametinget har tillatt at midlene settes på fond og brukes i 2022.

1305 Verdensarvkoordinator

Området må sies å kunne være i balanse. Tilskudd fra Riksantikvaren og kostnader knyttet til Verdensarvkoordinatorens arbeid føres mot fond og har ikke direkte påvirkning på kommunens driftsbudsjett.

Oppvekst

Beskrivelse av tjenesteområdet

Oppvekst er et stort fellesområde som skal legge til rette for gode oppvekstvilkår og tjenester for alle barn og unge i kommunen. Oppvekst har ansvaret for de kommunale barnehagene og oppfølging og tilsyn av de private barnehagene i kommunen. Videre inneholder oppvekstområdet en 1.-10-skole og to oppvekstsentre i Brekken og Glåmos, voksenopplæring samt at hovedansvaret for mottak, integrering og bosetting av flyktninger ligger til dette ansvarsområdet. Fra 1.januar i 2019 ble PPT lagt inn under virksomheten som fra før huset voksenopplæring og flyktingetjeneste, og fikk navnet Røros lærings- og veiledningstjeneste. Fra samme dato tok Røros kommune over vertskommuneansvaret for Røros, Os og Holtålen Nav, og oppfølgingen ble lagt til oppvekst.

1. oktober 2019 ble personal- og fagansvaret for samisk undervisning flyttet til Røros skole. Dette var naturlig da de fleste elevene er elever ved Røros skole i tillegg til at kommunen ønsker et tettere samarbeid med [språk- og kultursenteret Aajege](#) som er lokalisert ved Røros videregående skole. Undervisning og arbeidsplasser til de samiske lærerne foregår nå i leide lokaler på Røros videregående skole.

Fra 1. januar 2021 ble barnevern lagt inn under oppvekst. Dette er vi godt fornøyd med, og vi opplever at det er enklere å jobbe tverrfaglig innenfor oppvekstområdet nr også barnevernet er med.

Fra 1. august 2022 ble organiseringen av skoler og barnehager forandret. Alle skolene har nå samme virksomhetsleder, og det er en avdelingsleder på hvert av oppvekstsenterne som har den daglige oppfølgingen, på samme måte som det er en avdelingsleder på hovedtrinnene og SFO på Røros skole. Alle kommunale barnehager ble på samme tid lagt under en virksomhetsleder. Oppvekstsenterne har samme avdelingsleder for både barnehage og skole.

Status økonomi per tjeneste

Beløp i 1000

Tjeneste	Regnskap 2021	Regnskap 2022	Oppr. bud. 2022	Rev. bud. 2022	Avvik i kr	Avvik i %
Diverse fellesutgifter	3 112	4 229	2 444	2 444	-1 785	-73,0 %
Førskole	24 672	25 889	25 268	25 268	-621	-2,5 %
Grunnskole	51 985	53 452	54 671	54 302	850	1,6 %
Styrket barnehagetilbud	2 171	2 636	1 461	1 461	-1 175	-80,4 %
Voksenopplæring	4 180	4 036	4 044	4 412	377	8,5 %
Skolefritidstilbud	2 830	3 634	3 255	3 255	-379	-11,6 %
Sosial rådgivning og veiledning	3 754	3 777	4 113	4 113	336	8,2 %
Barneverntjeneste	3 174	2 968	3 250	3 250	282	8,7 %
Barneverntiltak i familien	462	876	591	591	-285	-48,3 %
Barneverntilt.utenfor familien	3 232	3 775	5 422	5 422	1 647	30,4 %
Pleie, omsorg, hjelp i hjemmet	1 241	806	888	888	82	9,2 %

Årsmelding 2022

Tjeneste	Regnskap	Regnskap	Oppr.	Rev. bud.	Avvik i kr	Avvik i %
	2021	2022	bud. 2022	2022		
Introduksjonsordningen	-4 094	-16 344	-6 384	-6 384	9 960	156,0 %
Kvalifiseringsordningen	696	533	1 200	1 200	667	55,6 %
Økonomisk sosialhjelp	2 988	4 253	5 018	5 018	765	15,2 %
Sum	100 403	94 521	105 240	105 240	10 719	10,2 %

Status økonomi

Beløp i 1000

Virksomhet	Regnskap	Regnskap	Rev. bud.	Avvik i kr	Avvik i %
	2021	2022	2022		
200-Skolene	54 892	57 881	55 685	-2 196	-3,9 %
230-Barnehagene	26 624	28 003	26 690	-1 312	-4,9 %
250-Røros lærings- og veiledningstjeneste	5 953	-6 334	4 580	10 914	238,3 %
350-NAV	6 067	7 353	9 022	1 669	18,5 %
360-Barneverntjenesten	6 868	7 619	9 263	1 644	17,7 %
Sum	100 403	94 521	105 240	10 719	10,2 %

Kommentar til status økonomi

Oppvekst hadde i 2022 et stort mindreforbruk i forhold til budsjett. Både Røros skole og Røros barnehage har merforbruk, men disse veies opp av mindreforbruk i andre deler av rammeområdet. Hovedårsaken til merforbruk innen skole og barnehage er i hovedsak lavere brukerbetaling og store kostnader knyttet til fravær og vikarutgifter. Det er lavere kostnader enn budsjettet innen barnevern og NAV, og hovedårsaken til det totale mindreforbruket innenfor området er mindreforbruk ved Røros lærings- og veiledningstjeneste. Flertallet av de flyktningene vi bosatte i 2022 kom i de to siste månedene i året. Med så sein bosetting kommer også tilskuddet seint, og det var derfor ikke mulig å bruke disse midlene innen årets slutt. De vil likevel bli brukt på flyktningene, men den største delen av utgiftene vil bli belastet regnskapet i 2023.

Detaljerte beskrivelser av avvikene på de enkelte virksomhetene finnes i virksomhetenes beskrivelser.

Utvikling og utfordringer

Vi trodde 2022 skulle bli et år der vi kunne gå tilbake til en normalhverdag innenfor oppvekstsektoren. Vi hadde fortsatt pandemi på begynnelsen av året, med visse restriksjoner, men så fram til at hverdagen skulle normaliseres. Det som den siste delen av pandemien var mest preget av var mye korttidsfravær. Det var mange som hadde fått svekket immunforsvar under pandemien, og det var merkbart høyere korttidsfravær i virksomhetene innenfor oppvekst.

Så var vi såvidt kommet inn i 2022 og situasjonen i verden forandret seg. Russland invaderte Ukraina, og en krise ble erstattet av en annen krise. Hele verdenssamfunnet måtte trå til, også Norge. Røros kommune øket sitt vedtak for hvor mange flyktninger vi kunne ta i mot betraktelig, og hele organisasjonen og samfunnet forøvrig satt i gang planleggingen av mottak av inntil 100 flyktninger. Flyktningene fra Ukraina fikk kollektiv midlertidig beskyttelse. Røros kommune har tatt i mot mellom 10 og 20 flyktninger i året de senere årene, så å oppgradere så kraftig satte alle på prøve. Men både selve flyktningstjenesten, voksenopplæringen og alle virksomheter i kommunen rustet sine virksomheter til å ta i mot så mange flyktninger på en gang. Frivilligheten ble også mobilisert, og har gjort en stor innsats for at samfunnet skulle bli rustet til å ta i mot. Det er viktig å huske på at vi også tok i mot ordinære overføringsflyktninger. Det ble mye fokus på flyktningene fra Ukraina, men vi har også tatt i mot flyktninger fra andre land.

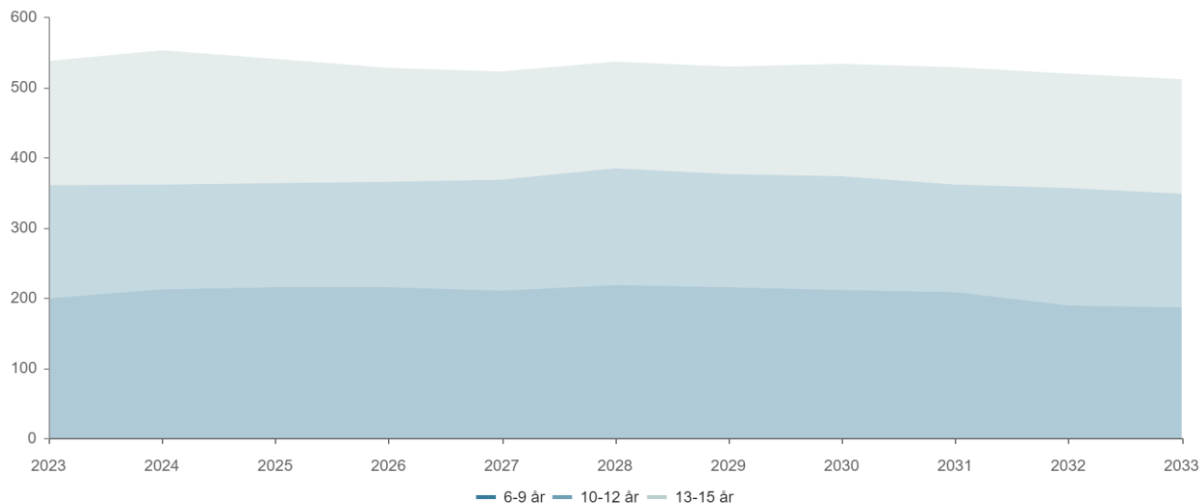
Erfaringen vi hadde fra koronaperioden ble verdifulle også i dette arbeidet. Raske omveltninger, tre tidsfrister, kreative løsninger og veldig godt samarbeid både innad i organisasjonen og i samfunnet ble viktig.

Hovedutfordringen innenfor oppvekst er at barnetallet i skolen er synkende. Det er vanskelig å kutte lønnskostnader. Stortinget har bestemt at det skal være lærernorm i grunnskolen. Fra høsten 2019 skal det være én lærer per 15 elever i 1. til 4. klasse og én lærer per 20 elever i 5. til 10. klasse, Jf. Forskrift til opplæringsloven § 14A-1. Lærernormen regulerer altså hvor høy lærertettheten minst skal være samlet sett på de ulike hovedtrinnene. Med hovedtrinnene menes 1. til 4. trinn, 5. til 7. trinn og 8. til 10. trinn. Den regulerer kun ressursene i den ordinære undervisningen (gruppestørrelse 2). Ressurser til spesialundervisning kommer i tillegg, og er en lovfestet rett for de elevene som trenger det. Det samme gjelder for ressurser til særskilt norskopplæring som også kommer i tillegg. Når vi sier under lærertetthet betyr det altså at vi har flere lærere enn normen tilsier, og når vi er over lærernorm vil det si at vi har for lite lærere i forhold til normen. Det er antall elever per lærer vi teller.

Oppvekstsektoren er preget av stramme rammer, og det er nok den største virksomheten, skolene, og da særlig Røros skole, som merker det mest. Det er så akkurat på grunnbemanning at det ikke finnes gode kreative løsninger når noen er fraværende.

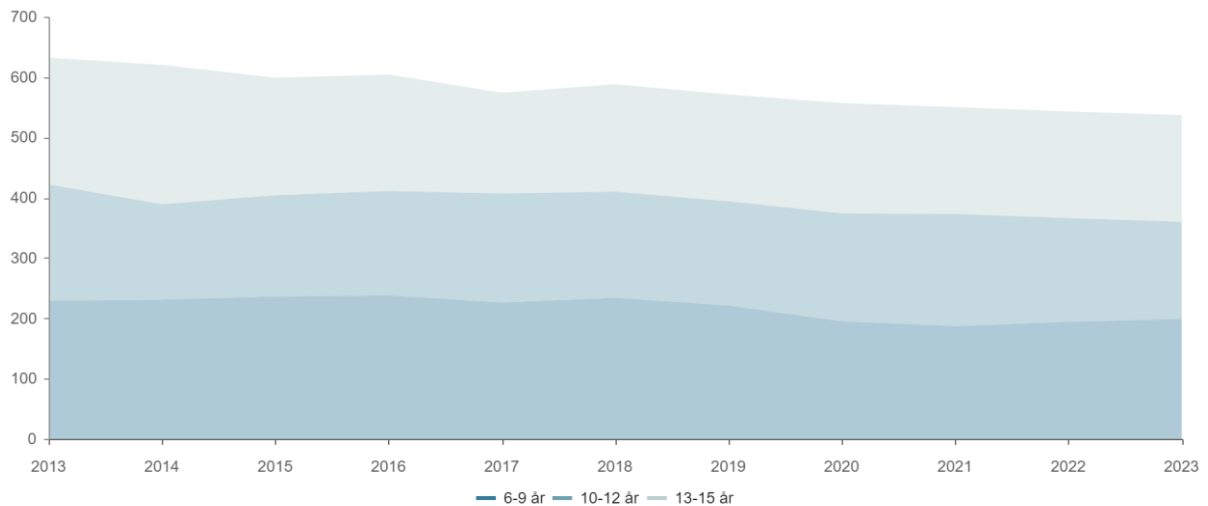
Fordi Røros kommune er en samisk forvaltningskommune følger vi læreplan for samisk. Det betyr at kommunen må ha økt årstimetall for 1.-7. trinn. Disse timene er ikke dekket over rammetilskuddet. Vi søker hvert år skjønnsmidler, men får kun dekket ca en tredel. Noe av merforbruket kan forklares her. Slik burde det ikke være, og vi arbeider opp mot nasjonale myndigheter for å få dette inn i rammetilskuddet.

Prognose elevtallsutvikling 2023-2033

	2023	2024	2025	2026	2027	2028	2029	2030	2031	2032	2033
6-9 år	199	212	215	215	210	218	215	211	208	189	186
10-12 år	161	149	148	150	158	166	161	162	153	167	162
13-15 år	177	191	177	162	154	152	153	160	167	163	163
Total	537	552	540	527	522	536	529	533	528	519	511

Historisk elevtallsutvikling 2013 - 2023

	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023
6-9 år	229	231	236	238	226	234	221	195	187	194	199
10-12 år	193	158	168	173	181	176	173	179	186	172	161
13-15 år	210	231	195	193	167	178	177	183	177	177	177
Total	632	620	599	604	574	588	571	557	550	543	537

Skolestrukturen er økonomisk utfordrende i kommunen. Økonomi utgjør en del av utfordringsbildet i oppvekstsektoren. Opprettholdelse av skolestrukturen har en positiv effekt på grendene, men det innebærer også en økonomisk utfordring for de eksisterende rammene innenfor oppvekst. . Kuttene innenfor oppvekst må derfor i stor grad måtte tas i en større virksomhet, som Røros skole.

Hele oppvekstområdet har fokus på faglig og organisatorisk utviklingsarbeid. Etter- og videreutdanning for personell i PPT, skole og barnehage er en viktig prioritering for å ivareta viktig kompetanse. Det samarbeides med Gauldalsregionen om kompetanseheving, og flere ansatte går på etterutdanning gjennom [Kompetanse for kvalitet](#). I 2022 har PPT og småtrinnet ved Røros skole deltatt i [Inkluderingsanalysen](#), også i samarbeid med Gauldalsregionen, og med midler fra Statsforvalter. Dette skal videreføres til andre trinn og også til barnehage etterhvert.

Røros lærings- og veiledningstjeneste ender opp med et betydelig mindreforbruk i 2022. Dette er litt misvisende, og har sin bakgrunn i at over halvparten av flyktingene kom i de to siste månedene i året. Som beskrevet under virksomhetens område vil disse midlene bli brukt, men overføres til 2023. Integreringstilskudd kommer ikke før flyktingene faktisk er bosatt, det er derfor det vises slik i regnskapet.

I barnehagene har vi også i 2022 klart å gi plass til de barna som har rett på plass. Vi er nødt til å gi barn med rettighet plass, men vi har heller ikke mulighet til å gi alle som ikke har en rettighet plass.

Barn i lek

Barnehagebygging er på vei, og da vil det kunne drives mer effektivt og fleksibelt. Prosjektering og regulering av de to nye barnehagene er godt i gang, o tillegg til organisasjonsutvikling. Det er viktig at det er et godt fundament i ansatte-gruppa når tre barnehager skal bli til to barnehager. det er en ny identitet som skal bygges, og alle skal oppleve at det er en ny start.

NAV jobber kontinuerlig med å tilpasse slik at brukerne får riktige tiltak. Det gode resultatet skyldes dette arbeidet.

Barnevern har jobbet med innføringen av oppvekstreformen, og dette vil i tillegg til forebyggende arbeid prege det økonomiske bildet i tida framover. Kommunene har tatt over mye av det staten før dekket. Forebyggende arbeid er derfor helt essensielt. Barnevernet holder seg innenfor tidsfrister, og drives godt.

Utvalg for oppvekst har jobbet med to saker i 2022. De første månedene i året arbeidet utvalget med Strategi for mangfold og inkludering. Også denne saken er forankret i kommuneplanens samfunnsdel

innenfor bokkvalitet. Denne strategien ble vedtatt i oktober 2022. I tillegg har utvalget jobbet med Strategi for oppvekst og utdanning. Denne strategien skal vedtas i juni 2023.

Status investeringsprosjekter

Beløp i 1000

Investering	Totalbudsjett		Årets budsjett		Status
	Vedtatt totalt	Påløpt totalt	Rev. bud.	Regnskap	
2 smartboard	750	937	150	113	Iht. plan
Sum	750	937	150	113	

Statustekst investeringer

2 smartboard

Røros kommune fornyer og oppgraderer smarttavler ved skolene årlig. I 2022 ble det kjøpt 2 smarttavler, som kom rimeligere ut i pris enn budsjettet.

Sykefravær

Fravær	Korttid	Langtid	Samlet fravær
Årlig sykefravær 2019	1,79 %	7,49 %	9,28 %
Årlig sykefravær 2020	1,59 %	4,99 %	6,58 %
Årlig sykefravær 2021	1,86 %	4,81 %	6,66 %
Årlig sykefravær 2022	2,35 %	4,84 %	7,19 %

Skolene

Beskrivelse av tjenesteområdet

Røros skole er en kombinert barne- og ungdomsskole. Ved slutten av 2022 var det i 500 elever ved skolen. Elevene er fordelt på tre hovedtrinn. Småtrinnet, med elever fra 1.–4. trinn og skolefritidsordningen (SFO), er samlokalisert i Sundveien. Mellomtrinnet, med elever fra 5.–7. trinn, holder til i Paviljongen, og ungdomstrinnet, med elever fra 8.–10. trinn, er lokalisert i hovedbygget. Fra høsten 2022 har vi hatt innføringstilbud i norsk for nyankomne elever i det gamle bygget ved ungdomstrinnet.

Samiske lærere og elever, fikk i desember ta i bruk nye undervisningslokaler leid av fylkeskommunen ved Røros videregående skole. De flyttet altså ut av brakkeriggen som de har brukt en lengre periode. Lærerne gir kommunens elever opplæring i sørsamisk språk, og på sørsamisk i enkelte fag. I tillegg tilbyr vi fjernundervisning i sørsamisk språk til elever i andre kommuner.

Brekken oppvekst- og lokalsenter og Glåmos oppvekstsenter er to fådeltskoler med elever fra 1.- 7.trinn og skolefritidsordning. På hver enhet er det litt i overkant av 20 elever. På begge enhetene undervises elevene i aldersblandede grupper. 1.-4.trinnselevne undersides sammen og 5.-7.trinnselevne undervises sammen. For å forsterke begynneropplæringen i lesing og skriving, er lærerressursene styrket på 1.-4.trinn.

Avdelinger og ansvar

Oppvekstsentrene har en avdelingsleder for skole og barnehage. Røros skole har en avdelingsleder på hvert hovedtrinn og en avdelingsleder på SFO. Det vil si en avdelingsleder for 1.- 4.trinn, avdelingsleder for 5.-7.trinn og avdelingsleder for ungdomstrinnet. Avdelingsleder for 1.–4. trinn, har også oppfølging og personalansvar for den samiske lærergruppen.

Avdelingslederne har administrativ ressurs sett i lys av arbeidsmengden på hvert hovedtrinn. Virksomhetsleder har det overordnede ansvaret for alle avdelingene. Med oppfølgingsansvar for økonomi, fag og folk.

Utvikling og utfordringer

Vi opplever at rammene for å drive skole er trange, samtidig som forventningene til hva man skal oppnå i skolen er store. I 2022 viste prognoser at elevtallet skulle synke til 470 elever i skoleåret 2022/ 23. Med tilflytning av flyktninger og andre har det motsatte skjedd. Det er ved årsslutt ca 500 elever ved Røros skole. Foreløpig elevtall fra august 2023 er i overkant av 520 elever, prognosen sa ca 490. Ved Brekken oppvekst- og lokalsenter og Glåmos oppvekstsenter er elevtallet omtrent i henhold til gitte prognoser. Innad i kommunen vil det fra august 2023 være ca 570 elever.

Driften av skolen skal forankres i det juridiske lovverket, Opplæringsloven med forskrifter. Kommunen er pliktig til å gi elevene undervisning i tråd med fagfornyelsen, LK20s, som er forskrift til Opplæringsloven. Innad i skolen opplever vi at stadig flere elever trenger individuell oppfølging, og tett oppfølging av voksne. Det er en utfordring at elevtallet går opp, mens det i budsjett for 2023 er lagt inn et kutt i årsverk for undervisningpersonell og antallet assistenter- og fagarbeidere.

Alle elever har rett på et trygt skolemiljø, i henhold til opplæringsloven §9A. Etter at tiltakene vi driftet etter under pandemien ble avsluttet, er realiteten at elevgruppene oftere blir sammenslått, og at flere elever trolig opplever en mer uforutsigbar skolehverdag. Mange elever trenger trygge og forutsigbare

rammer. Grunnen til at tiltakene som ble gjort i pandemien ikke videreføres handler om økonomi. Forutsigbarhet hjelper både elever og ansatte i skolehverdagen.

I 2022 ble det meldt flere avvik om utagerende adferd blant elever. Dette er tidligere blitt underrapportert. Avviket om utagerende adferd skal meldes dobbelt, et HMS-avvik for ansatte og et avvik fra trygt skolemiljø for elevene. Avvikene er blitt fulgt opp med tiltak på flere måter. Negativ adferd kan oppstå når det mangler tydelige og forutsigbare rammer. Det er viktig med nok voksne som kan være er tett nok på, slik at konflikter ikke eskalerer. Avvikene som meldes er ofte i tråd med utfordringer som er kjent i skolehverdagen, og som det etterstrebes å arbeide systematisk med for å forhindre. Det er meldt flere avvik på luftkvalitet fra ansatte på ungdomstrinnet. Dårlig luftkvalitet påvirker arbeidsdagen til både ansatte og elever. Dårlig luftkvalitet fører for mange til hodepine og dårlig konsentrasjon.

Det er kjent at trange rammer og dårlig økonomi ofte får direkte følger for elevene, både i læringsmiljø og trygghet for den enkelte. Med mindre voksentetthet og færre ansatte opp mot elever med spesielle behov, får de ansatte mindre rom til å gripe inn i uakseptabel adferd, og til å komme elevene i forkant. Det kan bli vanskeligere å holde oversikt, og å fange opp og fange inn elever. Elever får på sin side et større handlingsrom for både å kunne krenke, lage uro og ødelegge undervisning. Når vi får melding om mistanke om krenkelser eller mobbing følges det opp i tråd med planen for "Trygt skolemiljø". Det at man har som mål å gripe inn tidlig, gjør at man kan få avverget at negativ adferd får satt seg over tid. I elevundersøkelsen for 2022, kommer det ikke frem tall i form av % under teamet mobbing.

Ved fådeltskolene undervises det i aldersblandede grupper. Det betyr at læreren kan undervise opp til 4 alderstrinn samtidig. I basisfagene norsk, matematikk og engelsk er det 2 alderstrinn å undervise samtidig. For å få til dette må skolene ligge over lærernorm.

Strategier eller tiltak som er iverksatt, og som skal videreføres for i å styrke læringsutbytte og læringsmiljøet:

- Kompetanseheving og bruk av veiledet lesing i nivågrupper for 1.–4. trinn.
- Inkluderingsanalysen "Kompetanseløftet", er gjennomført på småtrinnet. Arbeid er rettet mot inkluderende praksis. Satsningsområdet er valgt ut og alle i personalet er blitt involvert i hvordan man skal arbeide videre for å styrke profesjonsfellsskapet og å sikre laget rundt elevene. Dette skal bidra til at den spesialpedagogiske hjelpen er tett på de barna som har behov for det. Målet er at alle barn og unge opplever et godt tilpasset og inkluderende tilbud i skole. Inkluderingsanalysen skal gjennomføres på alle enheter.
- Mitt Valg, et sosialt program rettet mot 1.–7. trinn.
- På ungdomstrinnet brukes MOT som sosialt program.
- Profesjonsfellsskap og samskaping er tema i overordnet del av fagfornyelsen. I samarbeid med NTNU skal skolen videreutvikle sin praksis slik at skolen er et profesjonfaglig fellesskap der lærere, ledere og andre ansatte reflekterer over felles verdier, og vurderer og videreutvikler sin praksis. Målet er at arbeidet skal påvirke elevens læringsutbytte.
- Bruke digitale ressurser der man finner det hensiktsmessig. Det vil fortsatt kreve tid og ressurser til å lære opp de ansatte. Gjennom å bli mest mulig digital legger vi til rette for å gi elevene et læremiddeltilbud som sikrer alle elever tilgang til alt fagstoff. Vi etterstreber å innarbeide gode rutiner for bruk av lese- og skriveassistende teknologi (LST), digitale lærebøker og lydbøker. Vi jobber for at elever som trenger kompensering, får opplæring, oppfølging og tilgang til disse. Med dette er vi på vei til å bli en mer dysleksivennlig skole.
- Utarbeide plan for finansiering å kunne ruste opp uteområdet ved 1.-4.trinn. Dette er svært nedslitt, og har ikke blitt oppgradert etter at skolen ble ferdigbygd tidlig 2000.

Utvalgte resultater

Læringsmiljø:

Resultatene ved høstens nasjonale prøver på trinn 5 gir oss et fortsatt håp om at endringsarbeidet som er gjort i på 1-4.trinn fører til bedre læringsutbytte blant elevene. Elevene på trinn 5 hevdet seg også denne høsten i det øvre sjiktet blant elever i Trøndelag og nasjonalt.

Gevinstrealisering:

Høsten 2021 tok vi i bruk flere administrative moduler fra visma flyt skole. Etter å ha brukt systemet over lengre tid ser vi nå at dette sparer organisasjonen for mye saksbehandlingstid.

Visma flyt skole (VFS) er vårt skoleadministrative system, hvor alle administrative data legges inn. Foresatt kan du logge inn med MinID, og se hvilke data som er registrert på eget barn og på foresatte. Data blir oppdatert via folkeregisteret. Visma flyt sikker sak (VFSS) er blitt innført i rørosskolene for å sikre behandling av sensitiv dokumentasjon på en trygg og sikker måte. Tjenesten er et tillegg til Visma Flyt Skole. Dokumentasjon fra VFSS sendes elektronisk via svarInn/ svarUt. Vi er nå i ferd med å få et heldigitalt elevarkiv. Gevinsten ved å ta i bruk systemet er mindre bruk av tid ved håndtering, ingen papirerkostnader, og ingen kostnader ved porto og sikkerhet. Sikkerheten er den viktigste gevinsten.

Viktige begivenheter

Våren 2022 ble det bestemt at Røros kommune skulle ta imot inntil 100 flyktninger i løpet av 2022. For at vi i skolen skulle ta imot flyktningelever på best mulig vis, ble det bestemt at vi skulle sette igang et innføringstilbud for å lære elevene grunnleggende norsk. Innføringstilbudet skal være et overgangstilbud for nyankomne elever, der målet er å lære eleven norsk så raskt som mulig.

Kommuner kan organisere hele eller deler av tilbudet for nyankomne elever i egne grupper, klasser eller skoler. I Røros kommune er opplæringen organisert ved Røros skole. Opplæring i innføringstilbud skal være midlertidig og kan vare i inntil to år. Det kan bare fattes enkeltvedtak for ett år av gangen.

Kommunene har mulighet til å gjøre avvik fra fag- og timefordelingen og læreplaner i fag for nyankomne elever som deltar i et innføringstilbud. Det må vurderes at dette er til det beste for eleven og eventuelle avvik må gå frem av enkeltvedtaket.

Organiseringen og innholdet i opplæringen må sikre inkludering og et godt skolemiljø. For at våre nyankomne elever skal bli kjent med, og bli inkludert i et større fellesskap, deltar alle elevene i undervisning på det respektive alderstrinnet i enkelte fag.

Målet med et innføringstilbud er at elevene så raskt som mulig skal lære seg tilstrekkelig norsk til å følge den ordinære opplæringen. Når eleven er overført fra innføringstilbud til ordinær klasse, kan eleven fortsatt ha behov for og rett til særskilt språkopplæring. En elev som ikke kan norsk, eller som har svake norskferdigheter, har rett på særskilt språkopplæring. Dette gjelder uavhengig av om eleven får opplæring i et innføringstilbud eller ikke.

Status økonomi per tjeneste

Årsmelding 2022

Beløp i 1000

Tjeneste	Regnskap	Regnskap	Oppr.	Rev. bud.	Avvik i kr	Avvik i %
	2021	2022	bud. 2022	2022		
Diverse fellesutgifter	894	2 086	755	755	-1 332	-176,4 %
Førskole	1	0	155	155	155	100,0 %
Grunnskole	49 927	51 354	51 001	50 632	-722	-1,4 %
Skolefritidstilbud	2 830	3 634	3 255	3 255	-379	-11,6 %
Pleie, omsorg, hjelp i hjemmet	1 241	806	888	888	82	9,2 %
Sum	54 892	57 881	56 054	55 685	-2 196	-3,9 %

Status økonomi

Beløp i 1000

Virksomhet	Regnskap	Regnskap	Rev. bud.	Avvik i kr	Avvik i %
	2021	2022	2022		
Sum	54 892	57 881	55 685	-2 196	-3,9 %

Kommentar til status økonomi

Røros skole

Røros skole har et merforbruk på ca 2 mill i 2022. Merforbruket ved skolen skyldes overflytting av en lærerstilling innad i kommunen, lønn til assistenter/ fagarbeidere som arbeider opp mot elever med enkeltvedtak og ekstra lønnskostnader i forbindelse med pandemien. I overkant av 500.000 av merforbruket er midler som er brukt til lønnsutbetalinger for merarbeid for ansatte og ekstra kostnader under pandemiperioden. Refusjonen blir inntektsført på finansområdet, mens virksomhetene rapporterer dette som en del av avviket. Under pandemien ble det gjort flere grep for å i vareta sårbare barn og unge. Røros skole fikk høsten 2022 ca 30 elever mer enn forventet ut i fra gitte prognoser.

Vikarer er blitt brukt ved langtids- og korttidssykefravær, og ved svangerskapspermisjoner. Refusjon for lønn for svangerskap/ sykevikar er omtrent den samme som merforbruk i lønn.

Etter høstens innrapportering til GSI (Grunnskolen Informasjonssystem) ser vi at vi ligger noe over lærernorm på 1.–4. trinn (+0,2 ordinære undervisningsårsverk) og på 5.–7. trinn (1 ordinære undervisningsårsverk). Skolen ligger noe under minstekravet for lærernorm på 8.–10. trinn (-0,6 ordinære undervisningsårsverk). Kommunen bør fortsatt etterstrebe å ha som mål å ha ett ordinært undervisningsårsverk over lærernorm på alle de tre hovedtrinnene. Det er fortsatt slik at ved fravær av ansatte, er det i liten grad mulig å omdisponere ansatte, da grunnbemanningen er lav. Ved omdisponering av ansatte vil andre elever miste sitt opplæringstilbud.

Røros SFO

Regjeringen vedtok i 2022 at alle kommuner skal tilby elever på 1. trinn 12 timer gratis kjernetid. Dette førte til at alle årets 1.trinnselever benytter seg av SFO-tilbudet, og behov for økt bemanning. Ved SFO er det et merforbruk på lønn, samtidig som at brukerbetalningene har gått ned. Avviket er på ca 200 000. Avviket blir kompensert med overføringer fra staten gjennom rammetilskudd. Refusjonen blir inntektsført på finansområdet, men rapporteres her som en del av avviket. Kommunen fikk i 2022 ca 500 tusen til kompensasjon for 12 timer gratis SFO.

Glåmos skole

Det er et merforbruk på lønn ved skolen, som skyldes overflytting av en ansatt. Det har i tillegg vært

dobbel bemanning i en kort periode, før en ansatt gikk av med pensjon. Ved Glåmos skole har man ikke klart å ta det innsparingstiltaket som var lagt i budsjett 2022.

Skolen har 0,7 ordinære undervisningsårsverk mer enn minstekravet i norm for lærertetthet på 1.-4. trinn, og 0,2 ordinære undervisningsårsverk mer enn minstekravet i norm for lærertetthet på 5.-7. trinn.

Glåmos SFO

Ved SFO er lønn, utgifter og inntekt er i tråd med vedtatt budsjett. Det er et lite avvik i form av inntekter. Avviket blir kompensert med overføringer fra staten gjennom rammetilskudd for 12 timer gratis kjernetid for elever på 1. trinn.

Brekken skole

Avdelingen har et mindreforbruk av lønn, men dette avviket blir mindre når man ser lønnskostnader av skole og SFO under ett. I budsjett for 2022 var det ikke lagt inn lønnskostnader for drift av SFO. Det har ikke vært nyansettelser av personell ved SFO etter at SFO ble igangsatt høsten 2022. Personell ble omdisponert fra skole. Utgifter og inntekt er i tråd med vedtatt budsjett.

Skolen har 0,5 ordinære undervisningsårsverk mer enn minstekravet i norm for lærertetthet på 1.-4. trinn, og 0,3 ordinære undervisningsårsverk mer enn minstekravet i norm for lærertetthet på 5.-7. trinn.

Brekken SFO

Ved SFO er det et merforbruk på lønn, men merforbruket må sees i sammenheng med mindreforbruket på lønn ved Brekken skole. Antallet SFO-brukerbetalingen dekker ikke lønnskostnader. Deler av avviket blir kompensert gjennom rammetilskudd fra staten for elever på 1. trinn, som en konsekvens 12 timer gratis kjernetid.

Samisk undervisning

Forbruk av lønn, utgifter og inntekt er i tråd med vedtatt budsjett.

Sykefravær

Fravær	Korttid	Langtid	Samlet fravær
Årlig sykefravær 2019	1,67 %	5,66 %	7,33 %
Årlig sykefravær 2020	1,51 %	3,24 %	4,75 %
Årlig sykefravær 2021	1,75 %	3,60 %	5,35 %
Årlig sykefravær 2022	2,24 %	4,97 %	7,20 %

Status sykefravær og HMS

Virksomheten skolene har samlet et høyere sykefravær i 2022 enn 2021. Det er i hovedsak korttidsfraværet som har økt, mens langtidsfraværet har ligget stabilt. Korttidsfraværet for våren 2022 skyldes i stor grad at personalet var pålagt å være hjemme dersom de hadde forkjølelsesymptomer, covid-19 eller var syke av annen grunn. Dette i henhold til smittevern. Vi har fulgte de nasjonale retningslinjer i samråd med kommuneoverlege. Høsten 2022 var mange ansatte plaget med forkjølelse og magesyke. Langtidsfraværet ved skolene knyttes til langvarige sykemeldinger på grunn av ulike typer sykdom.

Sykefraværet har i liten grad vært jobbrelatert. Det etterstrebes å tilrettelegge på arbeidsplassen for ansatte som står i fare for å gå ut i sykemelding, i henhold til prosedyrer.

Det har vært krevende å ha tilstrekkelig bemanning til enhver tid. Hver og en ansatt har strukket seg langt for å få arbeidet gjennomført, og lederne har strukket seg langt for å få utnyttet arbeidsevnen og restarbeidsevnen til hver enkelt ansatt.

Et høyt korttidsfravær og langtidsfravær kan oppleves som belastende både for den som er syk, og for andre arbeidstakere som skal sørge for at tjenestetilbudet opprettholdes. Enkelte ansatte har signalisert at de presser seg selv for å unngå å være borte, da de vet at det er vanskelig å få tak i vikarer som kan dekke fraværet. Ved et hyppig fravær av ansatte står flere i fare for et ekstra arbeidspress, samtidig som at dette lett går ut over kvaliteten på tjenesten og læringsmiljøet. Ved de mindre enhetene blir de ansatte ekstra sårbare, da de er få som kan dele på arbeidsoppgavene. Sykefravær er alltid et tema på arbeidsmiljøgruppemøter.

Koronasituasjonen begrenset muligheten til å samle hele virksomheten over en lengre periode. Dette har ført til at de ulike avdelingene har og jobbet mer individuelt med arbeidsmiljøet. Det var gledelig at ansatte i Sundveien, 1.-4.trinn og SFO, fikk positiv oppmerksomhet ved kåringen av årets arbeidsmiljø for 2022.

Barnehagene

Beskrivelse av tjenesteområdet

Røros kommune eier og driver 5 barnehager. 3 av disse er lokalisert på Røros, mens 2 tilhører oppvekstsentrene i Brekken og Glåmos. Alle er organisert med felles virksomhetsleder. Per 15. desember 2022 gikk 166 barn i barnehage på Røros, 13 i Brekken, og 17 på Glåmos.

Kvitsanden barnehage er en 6 avdelings barnehage, lokalisert i Sundveien, med Sundveien skole (1.-4. trinn) som nærmeste nabo. Barnehagen har avdelinger for småbarn, storbarn og blandet avdelinger. Totalt er det 126 plasser, som per 15.12.22 ble fylt opp av 92 barn.

Øya barnehage er en 3 avdelings barnehage, med 1 småbarnsavdeling og 2 storbarnsavdelinger. Totalt har barnehagen 60 plasser. 15.12.22 hadde 40 barn plass i barnehagen.

Ysterhagan barnehage / Luvlege maanagierte er en 2 avdelings barnehage, med 48 plasser. Barnehagen har en samisk barnehageavdeling med 24 plasser, og en ordinær avdeling med blandet aldersfordeling med 24 plasser. 15.12.22 hadde 15 barn plass på den samiske avdelinga og 20 på den ordinære avdelinga.

Brekken barnehage har ei alderblandet avdeling med 24 plasser. Barnehagen er del av Brekken oppvekst- og lokalsenter. Per 15.12.22 hadde 13 barn plass i Brekken barnehage.

Glåmos barnehage har ei aldersblandet avdeling med 24 plasser. Barnehagen er del av Glåmos oppvekstsenter. Per 15.12.22 hadde 17 barn plass i Glåmos barnehage.

Alle barnehagene har egen styrer/avdelingsleder, med avsatt tid til ledelse og administrasjon i samsvar med enhetens størrelse. På oppvekstsetrene har barnehage og skole felles avdelingsleder. Forøvrig bemannes barnehagene i henhold til gjeldende retningslinjer for bemanning i barnehage, styrket bemanning for barn med nedsatt funksjonsevne. Kvitsanden barnehage har også et prøveprosjekt med økt grunnbemanning, som går over to år.

Utvikling og utfordringer

Bemannings situasjonen

Tilgangen på nok arbeidskraft har stupt til et kritisk lavt nivå, og vi klarer ikke å oppfylle våre behov for kvalifisert bemanning.

Det legges ned store ressurser på rekrutteringsarbeid, men det er svært få søkere til jobb i barnehage. I år har søkningen til barnehagelærerutdanningen falt med over 25 prosent sammenliknet med fjoråret, og antall som søker lærlingeplass innenfor barne- og ungdomsarbeiderfaget reduseres fra år til år. En økende andel barnehagelærstillinger fylles av personell uten barnehagelærerutdanning, som jobber på dispensasjon fra utdanningskravet. Situasjonen er landsomfattende, men må allikevel håndteres der vi er.

Kvalitet i barnehagene er avhengig av mange nok og godt kvalifiserte ansatte. Dagens situasjon reduserer kvaliteten i barnehage tilbudet. Uten nok bemanning er det krevende å opprettholde stabil drift av tjenesten, noe som skaper utfordringer for brukerne, og dermed skader vårt omdømme som tjenesteleverandør.

Bemanningsutfordringene fører også til en uforutsigbar og krevende arbeidssituasjon, for både ansatte og ledere. Ansatte uttrykker at de er slitne av å ikke strekke til i hverdagen, av å bli flyttet rundt på for å få dagene til å gå opp og den uforutsigbarheten dette medfører, av å ha dårlig samvittighet for å være borte fordi de er syke eller avviker ferie. Flere har valgt å gå over til andre yrker, fordi de opplever at det blir for krevende å stå i over lang tid. Situasjonen strammet seg til gjennom pandemien, og har vedvart.

Styrket grunnbemanning

Kommunestyret vedtok å styrke grunnbemanningen med 2 årsverk i en av barnehagene, som et toårs prøveprosjekt, for å se hvilke effekter dette kan gi i forhold til sykefravær og økonomi. Prosjektet ble lagt til Kvitsanden barnehage. Dessverre har mangelen på nok kvalifisert arbeidskraft i kombinasjon med høyt korttidsfravær, gjort at bemanningen gjennom det meste av året veien har vært på minus. Det har derfor vært krevende å se merkbare effekter av prosjektet. Vi har derimot kjent mye på knappe lederressurser. Nok tid til å følge opp ansatte, drive opplæring, skape trygghet og har tid til å snakke med folk. Dette er avgjørende for å skape trivsel, medarbeiderskap, og for å folk til å bli i jobben. Det vurderes derfor å prøve ut en styrking av lederressurseen i Kvitsanden, det siste året av prosjektet. Dette kan gi oss viktige erfaringer inn i de nye barnehagene.

Organisasjonsutvikling - Den gode rørosbarnehagen

Barnehagene er godt i gang organisasjons utviklingsarbeidet, på vei mot nye barnehager. Vi har engasjert en ekstern prosessveileder, med mye kompetanse og erfaring til liknende utviklingsarbeider. Det er avgjørende å ha alle med i et slikt prosjekt, gi godt rom for medvirkning, og skape eierskap til prosjektet hos alle ansatte.

Utvalgte resultater

Barnehagene har innført Visma Flyt Barnehage og Visma Flyt Sikker Sak.

Dette har gitt gevinster i forhold til økt effektivitet og etterprøvbarhet i barnehageopptaket, saksbehandling, sikker behandling av personsensitiv informasjon, enkel tilgangsstyring, økt

standardisering, og gode muligheter for brukerdiallog. Det jobbes fortsatt med implementering og utvikling i virksomheten.

Viktige begivenheter

Barnebusser

Ved kommunestyrets behandling av årsregnskap 2021, fikk barnehagene tildelt 100 000 kroner til innkjøp av leker/utstyr.

Midlene ble benyttet til innkjøp av "Barnebusser". Dette er store tur-vogner med elmotor, som gir plass til 6 barn. Disse utvider rekkevidden for turer med litt mindre barn, og gjør det lettere å dra på besøk til andre barnehager. Det gir mindre belastning på ansatte, og gjør at ansatte med f. eks muskel- og skjelettskader også kan ta med seg barn på tur i vogn.

Styrking av fellesskap og samarbeid på tvers er viktig, når tre personalgrupper skal bli til to, og de nye barnehagene skal tas i bruk. Vi ser derfor investeringen i relasjon til utviklingsarbeidet mot nye barnehager.

Status økonomi per tjeneste

Beløp i 1000

Tjeneste	Regnskap 2021	Regnskap 2022	Oppr. bud. 2022	Rev. bud. 2022	Avvik i kr	Avvik i %
Diverse fellesutgifter	2 219	2 143	1 689	1 689	-454	-26,9 %
Førskole	24 671	25 889	25 113	25 113	-776	-3,1 %
Styrket barnehagetilbud	-266	-29	-112	-112	-82	-73,6 %
Sum	26 624	28 003	26 690	26 690	-1 312	-4,9 %

Status økonomi

Beløp i 1000

Virksomhet	Regnskap 2021	Regnskap 2022	Rev. bud. 2022	Avvik i kr	Avvik i %
Sum	26 624	28 003	26 690	-1 312	-4,9 %

Kommentar til status økonomi

Barnehagene har i 2022 et totalt merforbruk på 1 300 000,-

Merforbruk på lønn: 1 000 000,-

Barnehagene har gjennom året hatt høyere korttidsfravær enn forutsett. Dette har ført til høyere vikarkostnader, som ikke refunderes. Budsjettet er i utgangspunktet stramt, noe som gir lite rom for å håndtere ting som oppstår.

Redusert brukerbetaling: 430 000,-

Har sammenheng med nasjonale moderasjonsordninger og redusert åpningstid for deler av året. Nasjonale moderasjonsordninger kompenseres gjennom rammetilskuddet til kommunen årlig.

Sykefravær

Fravær	Korttid	Langtid	Samlet fravær
Årlig sykefravær 2019	1,91 %	10,94 %	12,86 %
Årlig sykefravær 2020	1,91 %	7,33 %	9,24 %
Årlig sykefravær 2021	2,42 %	6,55 %	8,97 %
Årlig sykefravær 2022	2,93 %	6,08 %	9,01 %

Status sykefravær og HMS

Det totale sykefraværet har ikke forandret seg vesentlig fra i fjor til i år. Korttidsfraværet har økt i forbindelse med pandemien, som preget årets første fire måneder. Vi ser samtidig en tendens til at korttidsfraværet øker etter sommerferien, og som oftest utover høsten. Sykdomssituasjonen blant barn og ansatte har endret seg etter pandemien. Vi ser hyppigere luftveisinfeksjoner, samtidig har flere ansatte ettervirkninger av Covid.

Virksomheten har de siste årene hatt en synkende tendens på sykefravær. Kontinuitet i arbeidet med å styrke nærværet, tidlig forebyggende innsats, tett oppfølging av sykemeldte, tilrettelegging for at ansatte kan komme tilbake i aktivitet så fort som mulig, og fokus på arbeidsmiljø - har hatt positiv effekt.

Ingen av barnehagene utpeker seg i omfang når det gjelder sykefravær. Hvilken som har høyest/lavest sykefravær varierer fra år til år, og har sammenheng med uforutsette enkelthendelser for ansatte. Blant så mange ansatte vil det naturlig nok være ansatte med tilbakevennende sykefravær årsaker. Avdelingslederne er tett på, har en god dialog med ansatte om individuell tilrettelegging, når ansatte støter på helseutfordringer som gjør det vanskelig å utføre arbeidsoppgavene på ordinær måte. I mange tilfeller forebygger eller reduserer dette graden av graden av sykemelding, samtidig som det bidrar til at sykemeldte raskere kommer tilbake på jobb.

Sykefraværet har vært høyt gjennom årets første måneder. Dette skyldes i stor grad pandemien, som toppet seg i februar, men gradvis har avtatt utover året.

Det er generelt utfordrende å skaffe nok vikarer til arbeid i barnehagene. Dette skaper en uforutsigbar arbeidssituasjon, hvor det stilles høye krav til fleksibilitet og omstillingsevne, av alle ansatte. Situasjonen har vært slik over lang tid, og slitasjen på de ansatte har tidvis vært høy. Den svake tilgangen på vikarer, nok barnehagelærere, og begrensede lederressurser har ført til en krevende bemanningssituasjonen. For å redusere slitasje og skadeomfang, har reduksjon av åpningstiden vært et nødvendig tiltak gjennom store deler av året.

Røros lærings- og veiledningstjeneste

Beskrivelse av tjenesteområdet

PPT:

PPT har egen avdelingsleder.

Pedagogisk psykologisk tjeneste (PPT) er en interkommunal tjeneste for Holtålen og Røros. Røros er vertskommune, og tjenesten er organisert i Røros kommune under Røros lærings- og veiledningstjeneste under Oppvekstsektoren

PP-tjenesten skal hjelpe barnehager og skoler med kompetanse- og organisasjonsutvikling, og gjøre sakkyndige vurderinger av barn og elevers særlige behov.

PP-tjenesten skal hjelpe skoler og barnehager med å legge til rette for barn og elever med behov for særskilt tilrettelegging. Hensikten er at de får et inkluderende, likeverdig og tilpasset pedagogisk tilbud.

PP-tjenesten er kommunens sakkyndige instans, og vurderer behovet i hvert enkelt tilfelle. En hovedoppgave for PPT vil være å utrede det enkelte barns behov for tilrettelegging og spesialundervisning samt utarbeide sakkyndig vurdering knyttet til dette ut fra opplæringslov og barnehagelov samt andre gjeldende nasjonale og internasjonale lovverk.

Flyktingetjenesten:

Flyktingetjenesten bosetter og følger opp flyktninger i kommunen i forhold til deres individuelle behov mht. bosituasjon, jobb, skole, fritid og helse, og formidler kontakt med andre offentlige instanser. Flyktingetjenesten samarbeider med Voksenopplæringscenteret om introduksjonsprogrammet for flyktninger som er regulert av Integreringsloven. Obligatoriske elementer i programmet utenom opplæring i norsk og samfunnskunnskap organiseres av flyktingetjenesten.

Voksenopplæringscenteret

Voksenopplæringa organiserer introduksjonsprogrammet for bosatte flyktninger og tilbyr opplæring i norsk med samfunnskunnskap for alle voksne innvandrere, grunnskoleopplæring for voksne og spesialundervisning for voksne.

Vi jobber aktivt i samarbeid med andre instanser for å fremme integrering og inkludering.

Voksenopplæringscenteret tilbyr opplæring for voksne etter :

-Opplæringsloven.

Opplæringsloven § 4A-1 gir rett til grunnskoleopplæring for voksne som ikke har tilstrekkelig kompetanse fra før.

Opplæringsloven § 4A-2 gir rett til spesialundervisning for voksne for å kunne få tilfredsstillende utbytte av opplæringen eller spesialundervisning for å utvikle eller holde ved like grunnleggende ferdigheter

-Integreringsloven

Innvandrere med gyldig oppholdstillatelse som har rett og/eller plikt til opplæring i norsk og samfunnskunnskap.

Utvikling og utfordringer

Flyktingetjenesten og voksenopplæring

Røros kommune vedtok etter anmodning fra IMDi å bosette 100 flyktninger i 2022.

Samfunnsoppdraget som følger vedtak om bosetting av flyktninger beskrives i Integreringsloven:

«Formålet med loven er at innvandrere tidlig integreres i det norske samfunnet og blir økonomisk selvstendige. Loven skal bidra til at innvandrere får gode norskkunnskaper, kunnskap om norsk samfunnsliv, formelle kvalifikasjoner og en varig tilknytning til arbeidslivet.»

Bosetting av flyktninger utløser rett til integreringstilskudd. Dette er statens bidrag til kommunene og skal bidra til rask bosetting av flyktninger, og gi en rimelig dekning av kommunens gjennomsnittlige merutgifter ved bosetting og integrering i bosettingsåret og de fire neste årene. Integreringstilskuddet skal bidra til at kommunene gjennomfører et planmessig og aktivt bosettings- og integreringsarbeid, slik at flyktningene snarest mulig får arbeid og kan forsørge seg selv og ta del i samfunnet.

Bosetting og integrering av det vedtatte antall flyktninger i Røros kommune medfører utfordringer på mange områder, både med tanke på kapasitet og tjenestekvalitet. Tidligere ble mottak, bosetting og oppfølging av flyktninger i Røros kommune organisert slik at arbeid og oppfølging av flyktninger var konsentrert til noen få virksomheter. Ansatte som arbeidet som generalister og ivaretok mange ulike oppgaver. Med flyktningemottak av et slik omfang som kommunalt vedtak tilsier både for 2022 og 2023, krever dette en annen organisering. Fra å være generalistoppgaver i få virksomheter, må man nå tenke fagspesifikke oppgaver og kompetanse, og involvere flere virksomheter.

Oppgaver som organisasjonen må løse er tilstrekkelig antall boliger, tilstrekkelig kapasitet i mottaksapparatet, opplæringstilbud i henhold til lover og forskrifter for barn og voksne, barnehagetilbud, tilstrekkelig kapasitet i helsetjenesten for å kunne tilby god nok helsehjelp.

Integreringstilskuddet utbetales pr bosatte flyktning etter fastsatte satser for ulike kategorier. Det vi si at selv om Røros kommune har vedtak å bosette 100 flyktninger, vil det ikke utbetales integreringstilskudd før flyktningen er bosatt i kommunen.

Dette førte til en svært uforutsigbar situasjon i 2022. Det har gjennom hele året vært en avveining mellom å bygge opp tiltak for tilstrekkelig kapasitet, men samtidig holde seg innenfor forsvarlige økonomiske rammer.

Den ekstraordinære flyktningesituasjonen og vedtaket om flyktningemottak i 2022 ble betraktet som midlertidig. Organisasjonen Røros kommune har mobilisert all mulig velvilje og strukket seg langt for å dekke alle behov for tilbud og tiltak innenfor eksisterende rammer så langt det har vært mulig. Det ble igangsatt en innføringsklasse ved Røros skole ved skolestart august 2022. Røros kommune har begrenset tilgang på egne utleieboliger. Det ble derfor inngått leieavtaler med private tilbydere.

Fordeling av flyktninger fra IMDi skjedde ikke i det tempoet man hadde forventet. De første flyktningene ble bosatt i april-22. I løpet av sommeren og tidlig høst kom det noen få fordelinger. Vi valgte derfor å avvente videre boligleie. På senhøsten kom det mange fordelinger sendt til kommunen, og det ble bosatt 50 flyktninger til sammen i november og desember. Det totale antallet bosatt i 2022 ble 88. Det ble ikke mulig å bosette 100 på grunn av mangel på boliger.

Så mange bosatte på slutten av året, medfører at det i regnskapet framstår 11 millioner som overskudd for året 2022. Dette er i realiteten integreringstilskudd for 12 måneders tjenestetilbud, men som ikke har blitt benyttet i bosettingsåret på grunn av sen bosetting.

Av 88 bosatte flyktninger i 2022, er 80 fra Ukraina. Myndighetene har nå besluttet å forlenge midlertidig oppholdstillatelse for flyktningene med kollektiv beskyttelse (fra Ukraina) med ytterligere 1 år. Røros kommune har også vedtatt å bosette 100 flyktninger i 2023.

I praksis vil det innebære at vi må forutsette at vi vil ha behov for tilbud og tiltak rettet mot flyktingemottak og integrering i et stort omfang i hvertfall ut 2024. Dette krever en mer permanent organisering, og kan ikke lenger dekkes innenfor eksisterende rammer.

Året 2022 har gitt oss erfaringer og mål på hva som vil kreves for å oppfylle samfunnsoppdraget i henhold til vedtak om mottak og integrering av flyktninger. Det arbeidet vi har startet på i 2022 vil fortsette i 2023. I tillegg til å videreføre allerede eksisterende tiltak, vil andre tjenester måtte styrkes for å få tilstrekkelig kapasitet. Med utgangspunkt i at majoriteten av flyktninger kommer fra Ukraina og har midlertidig oppholdstillatelse, bør det som iverksettes ha et toårsperspektiv.

På grunn av det store avviket, vil vi i det følgende forklare hva som er begynt i 2022, men som må videreutvikles i 2023. Ubenyttet integreringstilskudd i 2022 forutsettes benyttet i 2023 for å videreføre allerede eksisterende tilbud og for å finansiere tiltak og tilbud som er påkrevet for å kunne ivareta bosatte flyktninger.

Innføringstilbudet ved Røros skole må videreføres. Dette tilbudet krever 5 årsverk. Det må trolig tilføres mer ressurser i ordinære klasser ved overføring av elever fra innføringsklassen for å oppfylle bemanningsnormen.

Flyktninger, familiegjenforente og andre med oppholdstillatelse har fulle helserettigheter så lenge oppholdet er ment å vare i 12 måneder eller mer. Personer som ankommer Norge fra Ukraina får etter søknad innvilget midlertidig oppholdstillatelse etter vedtak om kollektiv beskyttelse. Slik oppholdstillatelse gir fulle helserettigheter i Norge. Behovene på helsesiden vil til dels avhenge av alderssammensetningen blant de som ankommer. De vil også kunne endre seg avhengig av ankomsttidspunkt. Blant de som kommer fra Ukraina er det en høy andel kvinner, barn og eldre. Erfaring fra tidligere kriger og konflikter viser at helsebehovene til flyktninger og asylsøkere i ankomstsituasjonen ofte endres og øker med tid. De første som flykter er ofte friskere enn de som kommer på et senere tidspunkt. Dette er en konsekvens av at flere vil ha opplevd redusert tilgang til helsetjenester (inkl. mangel på medisiner) over en periode, dårlige sanitære forhold under opphold i flyktingleire eller andre uformelle innkvarteringer, eller direkte skader og traumer som følge av krigshandlinger i landet de forlot. (kilde:fhi)

Helsetjenesten i Røros Kommune har på bakgrunn av erfaringer vurdert at det vil være behov for å øke kapasiteten med 120% stilling fordelt på helsestasjon, psykisk helsetjeneste og fysioterapitjeneste.

Røros kommune har ikke egne utleieboliger til å kunne dekke boligbehovet. Tilgjengelige kommunale boliger forbeholdes bosetting av overføringsflyktninger. Røros kommune leier private boliger for bosetting av flyktninger fra Ukraina. Denne prioriteringen er på bakgrunn av antatt bokompetanse ved bosetting. Leie av private boliger krever betydelige ressurser fra kommunens boligkontor. Boliger må befares og godkjennes, og leieavtaler i flere ledd må underskrives. Ved utflytting må leilighet befares og eventuelle skader utbedres. Det har også vært benyttet vaktmestertjenester i forbindelse med flytting, klargjøring og reparasjoner av boliger. Dette medfører økt ressursbehov ved boligkontoret og vaktmestertjenesten på 30% stilling.

Vi erfarer at det må påregnes kostnader i forbindelse med utflytting og avslutning av leieforhold. Erfaringer viser at det vil oppstå en del behov for rehabilitering og rengjøring etter endt leieperiode.

For å kunne forberede mottak og bosetting av det vedtatte antallet flyktninger i 2023, vil det være nødvendig å inngå avtaler om leie av private boliger når boliger er tilgjengelige. Dette innebærer at Røros kommune vil ha løpende utgifter på tomgangsleie i påvente av fordelinger av flyktninger fra IMDi.

Boutgifter for flyktningene dekkes av Røros Kommune til de kommer i inntektsgivende aktivitet som lønnet arbeid eller introduksjonsordning. Introduksjonsstøtten utbetales til flyktningene av Røros kommune. Det samme gjelder «ventestønad» som tilsvarer statlige veiledende retningslinjer for økonomisk stønad. Dette er økonomisk bistand som utbetales til flyktningene inntil de har annet inntektsgrunnlag.

Flyktningetjenesten i Røros kommune har ansvar for bosetting og oppfølging av flyktninger. Økt antall bosatte flyktninger har medført økt behov for kapasitet i tjenesten. Tjenesten er allerede tilført 1 årsverk i tillegg til at det er benyttet ekstrahjelp på timebasis. Det vil være behov for å øke kapasiteten ytterligere med inntil 1 årsverk.

Voksenopplæringen organiserer introduksjonsprogrammet for bosatte flyktninger og tilbyr opplæring i norsk med samfunnskunnskap for alle voksne innvandrere, samt grunnskoleopplæring for voksne. Skoleåret 2022/23 er det ikke tilbud om grunnskoleopplæring ved voksenopplæringscenteret på grunn av manglende elevgrunnlag høsten 2022.

Det betyr at skoleåret 2022/23 tilbys kun opplæring i norsk og samfunnskunnskap etter Integreringsloven. Pr nå er det ca 70 elever ved voksenopplæringscenteret fordelt på grupper etter nivå. Det er ansatt 100% undervisningsstilling i tillegg til ordinær bemanning ut skoleåret 22/23. Romkapasiteten er utnyttet maksimalt. Flyktninger som ikke deltar i introduksjonsordning, skal også tilbys norskopplæring. På grunn av kapasitetsutfordringer med undervisningsrom, tilbys dette nå på ettermiddagstid.

Dersom det er tilstrekkelig søkergrunnlag, vil det startes grunnskoletilbud høst 2023. Med samme elevtall i opplæring som nå og med grunnskoletilbud i tillegg, vil dette kreve økt kapasitet både med tanke på rom og undervisningspersonell. Et fulltids grunnskoletilbud krever 1,3 årsverk. I tillegg må det påregnes kostnader for å utvide romkapasiteten.

Kostnader med innkjøp av læremidler, Chromebooks og lisenser øker proporsjonalt med antall elever.

Det store antallet elever medfører også betydelig økning i behov for IKT ressurs både for klargjøring av utstyr og support. Erfaringer så langt viser at dette tilsvarer ca. 25% stilling. Dette er behov som ikke lar seg dekke innenfor allerede eksisterende rammer i fortsettelsen. Derfor bør IKT kapasiteten økes med 25% stilling.

Målsettingen med bosettingsarbeidet at innvandrere tidlig integreres og blir økonomisk selvstendige. Avgjørende for måloppnåelsen er samarbeidet som skjer mellom Røros Voksenopplæringscenter og NAV. Røros Voksenopplæringscenter og NAV har en samarbeidsavtale der målet med avtalen er å sikre en klar ansvarsdeling mellom avtalepartene for å bidra til et effektivt og målrettet introduksjonsprogram for den enkelte deltaker. Avtalen skal blant annet sikre at NAV involveres tidlig i deltakerens introduksjonsprogram, samt sikre gode overganger for deltakere som skal motta oppfølging fra NAV etter endt introduksjonsprogram.

Man prøver å målrette introduksjonsprogrammet med tanke på tilknytning til et arbeidsliv og økonomisk selvstendighet. Dette begrenses av tilgjengelige praksisplasser. Nedskjæringer og permitteringer i lokalt arbeidsliv begrenser tilgangen til praksisfeltet. Flyktningene fra Ukraina har generelt høy utdanning, men lite relevant yrkeserfaring. Høy utdanning gir rett til kort introduksjonsprogram. Det betyr at det er et stort antall flyktninger som skal gjennom opplæring og

kvalifisering og inn i arbeidsrettede tiltak på kort tid. Nav har metodene og kompetansen som kreves for å jobbe målrettet mot arbeidsdeltakelse. Nav får også økt arbeidsmengde i forhold til de flyktningene som har rettigheter i henhold til sosialtjenesteloven. Flere grupper av flyktninger vil ha behov for økonomisk sosialhjelp. Både de som havner utenfor introduksjonsordningen og de som trenger supplerende økonomisk støtte i tillegg til introduksjonsstønad. For å kunne ivareta saksbehandlig og oppfølging av det store antallet flyktninger, beregnes det at NAV har behov for å styrke bemanning med 1 årsverk.

PPT:

Det arbeides godt med ulike typer utviklingsarbeid opp mot oppvekstområdet. Utfordringen er om dette blir nok når en ser det i sammenheng med den generelle samfunnsutviklingen. Det sees en utvikling og forskning bekrefter en tydelig sammenheng mellom økt bruk av sosiale medier og barn/unges strev og psykiske vansker. Utfordringen blir å finne tiltak og metoder som kan hjelpe. Dette vil nok også endre behovet for kunnskap og kompetanse i PPT, skole og barnehage. Økt kunnskap om psykiske vansker vil trolig være et behov framover.

Ny nasjonal veileder (1.aug. 2022) knyttet økt samarbeid om tjenester til barn og unge og deres familier, samt endringer i en rekke lover knyttet til dette, vil medføre endringer i hvordan vi utfører arbeidet og samarbeider med hverandre.

Utvalgte resultater

PPT opplever å levere forespurte tjenester av god kvalitet godt innenfor gitte tidsrammer. Det har også lyktes å tilsette personell med ønskede kvalifikasjoner inn i ledige stillinger.

Ved voksenopplæringscenteret og flyktningtjenesten har en lyktes godt med overføring fra introduksjonsordninga og grunnskoleopplæring over til arbeid, arbeidskvalifiserende tiltak eller videregående opplæring.

Gjennom et utstrakt samarbeid internt i Røros kommune, privatpersoner og frivillige organisasjoner har man lyktes med å bosette flyktninger i 2022 nært opp til det antallet politisk vedtak tilsier.

Viktige begivenheter

Vedtaket om bosetting av stort antall flyktninger har utfordret kapasiteten og organisering av flyktningtjenesten og voksenopplæringscenteret.

Anskaffelse av fagsystemene Visma Flyktning og Visma Voksenopplæring har bidratt til økt effektivitet i saksbehandling og muligheter for forskriftmessig oppbevaring av personopplysninger. Det må fortsatt arbeides målrettet for at alle ansatte skal ta i bruk og utnytte systemene sine muligheter for optimal ressursutnyttelse.

PPT har lyktes med å skaffe kvalifisert personell i alle stillinger.

Status økonomi per tjeneste

Beløp i 1000

Tjeneste	Regnskap 2021	Regnskap 2022	Oppr. bud. 2022	Rev. bud. 2022	Avvik i kr	Avvik i %
Grunnskole	2 058	2 098	3 670	3 670	1 572	42,8 %

Årsmelding 2022

Tjeneste	Regnskap 2021	Regnskap 2022	Oppr. bud. 2022	Rev. bud. 2022	Avvik i kr	Avvik i %
Styrket barnehagetilbud	2 438	2 665	1 573	1 573	-1 092	-69,5 %
Voksenopplæring	4 180	4 036	4 044	4 412	377	8,5 %
Sosial rådgivning og veiledning	1 371	1 211	1 309	1 309	98	7,5 %
Introduksjonsordningen	-4 094	-16 344	-6 384	-6 384	9 960	156,0 %
Sum	5 953	-6 334	4 212	4 580	10 914	238,3 %

Status økonomi

Beløp i 1000

Virksomhet	Regnskap 2021	Regnskap 2022	Rev. bud. 2022	Avvik i kr	Avvik i %
Sum	5 953	-6 334	4 580	10 914	238,3 %

Kommentar til status økonomi

Områdene 2600, 2601, 2610 og 26 11 må sees i sammenheng.

Inntektene fra integreringstilskuddet føres på 2610, mens tjenestene tilbys fra alle de ovenfornevnte områdene.

2600 VO-senter:

Merforbruk på lønn skyldes økt stillingsandel på grunn av økte behov som følge av stort flyktningsmottak.

Prosjektstillingen som Inkluderingskoordinatorstillingen ble lønnet fra dette området. Stillingen ble avsluttet i desember 2022. Lønnsutgiftene refunderes fra BUFdir.

2601 VO innvandrерundervisning:

Her er det noe mindreforbruk på lønn på grunn av vakant stilling fram til 01.08.2022. Økte inntekter fra salg av tjenester til andre kommuner er høyere enn budsjettert på grunn av et høyere antall elever på grunn av økt flyktningsbosetting i Os kommune.

2610 Flyktningssekretær:

Overforbruk på lønn. 100% stilling i flyktningtjenesten fra 01.04.2022. Internføring lønn relatert til utgifter i forbindelse med mottak av stort antall flyktninger. Lønn for undervisningspersonalet i innføringsklassen og frikjøp av 1 lærerstilling i ordinær skole. Lønn andel av helsesykepleier. Lønn andel boligkonsulent og vaktmester.

147003 Støtte andre er ventestønad som utbetales til flyktningene i påvente av annen inntektsgivende aktivitet.

Et mindreforbruk på kr 10 738 271,- Dette skyldes sen bosetting, og uforutsigbar inntekt gjennom året. Dette beskrives nærmere i økonomiplan tiltak og tekst til tjenesteområdet.

2611 Introduksjonsstønad:

Merforbruk av introduksjonstønad på grunn av økt antall mottakere som følge av større antall flyktninger som deltar i introduksjonsordningen.

2700 PPT:

Enheten har totalt sett et mindreforbruk.

Dette skyldes et mindreforbruk på lønn på grunn av vakanse i stilling. Stillingen er nå besatt.

Det er noe merutgifter, hovedsaklig på utstyr. Dette kan relateres til behov på grunn av flytting til nye lokaler.

Oppsummering tiltak

Bosetting av et så stort antall flyktninger så sent i kalenderåret (50 stykker tilsammen i november og desember), gir et stort overskudd i regnskapet ved årsavslutning. I realiteten er dette penger for 12 måneders tjenestetilbud.

Ubenyttet integreringstilskudd i 2022 vil derfor måtte benyttes i 2023 for å videreføre allerede eksisterende tilbud og for å finansiere tiltak og tilbud som er påkrevet for å kunne ivareta bosatte flyktninger. Dette er forklart i teksten under tjenesteområdet.

PPT har underforbruk på lønn på grunn av ledighet i stillinger. Alle stillingene er nå besatt.

Sykefravær

Fravær	Korttid	Langtid	Samlet fravær
Årlig sykefravær 2019	1,59 %	5,88 %	7,47 %
Årlig sykefravær 2020	0,97 %	5,94 %	6,90 %
Årlig sykefravær 2021	1,05 %	4,01 %	5,05 %
Årlig sykefravær 2022	1,27 %	2,82 %	4,09 %

Status sykefravær og HMS

Virksomheten har gjennom året hatt lavt sykefravær. Langtidsfravær som skyldes sykdom og pågående aktiv behandling.

Oppsummering tiltak sykefravær og HMS

Sykefravær følges opp i hht gjeldende prosedyrer.

NAV

Beskrivelse av tjenesteområdet

Tjenesteområdebeskrivelse

NAV Røros har 13 ansatte, og er en egen virksomhet i Røros kommune. Vi betjener Røros, Os og Holtålen kommuner, hvor Røros er vertskommunen med et NAV-kontor som dekker alle tre kommuner. Kontoret er lokalisert i Kjerkgata 15. NAV er i partnerskap mellom kommune og stat, og det overordnede

målet er å gi mennesker mulighet til arbeid og aktivitet, samt sikre rettighetene til velferdsytelser. NAV forvalter også flere av Husbankens virkemidler og har eget ungdomsteam, og egen gjeldsrådgiver.

Utvikling og utfordringer

For å nå målene om flere i arbeid, og sørge for at de som står utenfor arbeidslivet gis mulighet til å delta, er det viktig at vi jobber koordinert både i NAV, men også sammen med andre virksomheter i kommunene og privat næringsliv. Prioriterte målgrupper/fokusområder er ungdom og innvandrere i tillegg til langtidsledige. Disse gruppene er viktige målgrupper i inkluderingsarbeidet, som vi i NAV jobber kontinuerlig med.

Det er også en økende utfordring med at antall gjeldssaker øker. Dette har særlig økt de siste månedene av 2022.

Ungdomsteamet følger opp ungdom under 30 år, de gir tett oppfølging, og veiledning opp mot den enkelte. Målet er å komme ut i arbeid, eller tilbakeføring til skole, for å få fullført videregående opplæring. Ungdomsteamet er avhengig av tett samarbeid med skole, helse og næringslivet i regionen.

Utfordringen for fremmedspråklige er for veldig mange manglende norskkunnskap. NAV arbeider tett med Voksenopplæringa, kursarrangører og lokalt næringsliv. Målet på sikt for denne gruppen er at, de skal kunne forsørge seg selv.

Langtidsledige og ordinære arbeidssøkere kalles inn ved behov. Utfordringen for enkelte er at, de ikke har den kompetansen som arbeidslivet etterspør.

Utvalgte resultater

NAV tar stadig i bruk nye digitale systemer for å effektivisere det som kan effektiviseres, slik at vi kan bruke tid på de som trenger det mest. På kommunal side er det ikke innført nye systemer i 2022, men det er stadig utvikling spesielt i systemet Socio som brukes i sosialtjenesten. Dette ser vi øker sikkerheten, effektiviteten, standardisering av dokumentasjon i den enkelte sak, systematikk rundt brukerdiallog og kvaliteten generelt i saksbehandlingen.

Viktige begivenheter

NAV har tilfredsstillende resultatoppnåelse på de fleste områder. Overgangen til arbeid har vært relativt høy. Ungdomsprosjektet har ført til at flere unge 18- 29 har gått over fra passive ytelser til arbeid/aktivitet, og på statlige tiltak.

Status økonomi per tjeneste

Beløp i 1000

Tjeneste	Regnskap 2021	Regnskap 2022	Oppr. bud. 2022	Rev. bud. 2022	Avvik i kr	Avvik i %
Sosial rådgivning og veiledning	2 383	2 566	2 804	2 804	238	8,5 %
Kvalifiseringsordningen	696	533	1 200	1 200	667	55,6 %
Økonomisk sosialhjelp	2 988	4 253	5 018	5 018	765	15,2 %
Sum	6 067	7 353	9 022	9 022	1 669	18,5 %

Status økonomi

Årsmelding 2022

Beløp i 1000

Virksomhet	Regnskap 2021	Regnskap 2022	Rev. bud. 2022	Avvik i kr	Avvik i %
Sum	6 067	7 353	9 022	1 669	18,5 %

Kommentar til status økonomi

NAV har hatt et mindreforbruk i 2022, der ca 200 000 skyldes mindre forbruk til sosialadministrasjon. Størsteparten skyldes imidlertid mindre utbetaling til sosiale stønader.

Sykefravær

Fravær	Korttid	Langtid	Samlet fravær
Årlig sykefravær 2021	2,26 %	3,38 %	5,64 %
Årlig sykefravær 2022	1,84 %	0,59 %	2,44 %

Status sykefravær og HMS

Akkumulert samlet sykefravær er på 2,44%, noe som er lavere enn gjennomsnittet de siste årene. Det følges opp med konkrete tiltak. Fraværet er ikke arbeidsrelatert.

Barneverntjenesten

Beskrivelse av tjenesteområdet

Røros er vertskommune for den interkommunale barneverntjenesten for Holtålen, Røros og Os kommuner. Det er totalt 10 stillinger i virksomheten fordelt på syv saksbehandlere, en familie-/foreldreveileder, en kontorstilling og en virksomhetsleder.

Barneverntjenesten er tilsluttet barnevernvakten i Trondheim kommune gjennom et vertskommunesamarbeid. Vi betaler et fast beløp per innbygger for å være med i ordningen. Det utgjør cirka kr. 500.000 totalt i året for den interkommunale barneverntjenesten for Holtålen, Røros og Os kommuner.

Vi har et ansvar for å følge med i de forhold barn lever under, og for å finne tiltak som kan forebygge omsorgssvikt, adferds-, sosiale og emosjonelle problemer. Tiltakene skal settes inn så tidlig at varige problemer unngås. Foreldreveiledning bidrar til å styrke foreldres samspill- og omsorgskompetanse for barn og gis både individuelt og i grupper. Gruppeveiledning tilbys ofte i samarbeid med helsestasjonen og/eller PPT.

Barneverntjenesten er opptatt av tverrfaglig og tidlig innsats, og at det gis riktig hjelp til rett tid. Det fordrer at vi har et godt samarbeid med andre instanser som jobber med barna/foreldrene, slik at vi sikrer kontinuitet i oppfølging av barn og unge. Barneverntjenesten for Holtålen, Røros og Os er med i læringsnettverket «Fjellregionen» sammen med Midtre Gauldal, Oppdal og Rennebu.

Barneverntjenesten har vært med på Tjenestestøtteprogrammet, et tilbud gjennom RKBU Midt-Norge på oppdrag fra Bufdir, hvor tjenesten har jobbet med videreutvikling av og refleksjon rundt eget undersøkelses- og hjelpetiltaksarbeid, med særlig fokus på traumesensitivitet, nettverksmobilisering og

brukermedvirkning. Med utgangspunkt i barnevernsreformen og overføring av oppgaver i fosterhjemomsorgen fra Bufetat til kommunen, har de ansatte tatt relevant opplæring innen dette fagområdet, og vært med på å tilby gruppeveiledning for fosterforeldre i det geografiske området til læringsnettverket.

Utvikling og utfordringer

Barnevernsreformen trådte i kraft 1.1.2022. Den flyttet mer ansvar fra stat til kommunene på barnevernområdet og innebærer økte kommunale egenandeler ved bruk av institusjon, spesialiserte fosterhjem og beredskapshjem. Reformen skal bidra til å styrke det forebyggende arbeidet og tidlig innsats. Målene i reformen blir kun oppnådd gjennom endringer i hele oppvekstsektoren. Derfor blir barnevernsreformen i tillegg omtalt som en oppvekstreform. Tidlig innsats, med tiltak som er godt tilpasset barnas og familienes behov, er først og fremst en investering i innbyggernes velferd, men må også ses på som en investering som kan spare kommunen for mer inngripende og kostbare tiltak senere. Plan for forebygging av omsorgssvikt og atferdsproblem, som er under utarbeidelse, vil øke bevisstheten omkring dette temaer, for alle som jobber med barn og unge i kommunen.

Barnevernsreformen har bidratt til at kommunene har fått et helhetlig økonomisk ansvar for ordinære fosterhjem. Den statlige refusjonsordningen er avviklet. Kommunene har også fått et økt faglig ansvar, blant annet gjennom et helhetlig ansvar for oppfølging og veiledning av fosterhjem. Barnevernstjenesten har også fått et økt dokumenteringskrav, som fører til økt ressursbruk på saksbehandling.

Det er derfor jobbet med prioriteringer av oppgaver og rolleavklaring i tjenesten, for å sette av nok ressurser til å sikre at kravene til kvalitet, etterlevelse av regelverket og måloppnåelse ivaretas – både i de nye oppgavene og i de andre lovpålagte oppgavene i tjenesten. Det er utfordrende å sikre tilstrekkelig kapasitet og stabilitet i tjenesten ved sykefravær, omsorgspermisjoner og annet kortvarig fravær. Behovet for vikarer står ikke i forhold til antall søkere, og nyansatte krever ofte mye opplæring. Dette er periodevis et problem som kan være vanskelig å se en umiddelbar løsning på. Det vil også kunne bli krevende å møte kompetansekravet til ansatte i barneverntjenesten som skal innfris innen 2031. Det må legges en strategi for å nå målet, som både må ses i sammenheng med alderssammensetningen i tjenesten og ev. nyrekruttering, og at det legges til rette for å kunne ta en mastergrad og/eller videreutdanning.

Det lovfestede kravet om at tjenesten årlig skal legge fram en tilstandsrapport trådte i kraft 1. januar 2021, og er et nyttig virkemiddel for å sikre at kommunestyret har god oversikt over barnevernet i kommunen. Tilstandsrapportene ligger lett tilgjengelig for alle interesserte på kommunens nettside.

Status økonomi per tjeneste

Beløp i 1000

Tjeneste	Regnskap	Regnskap	Oppr.	Rev. bud.	Avvik i kr	Avvik i %
	2021	2022	bud. 2022	2022		
Barneverntjeneste	3 174	2 968	3 250	3 250	282	8,7 %
Barneverntiltak i familien	462	876	591	591	-285	-48,3 %
Barneverntilt.utenfor familien	3 232	3 775	5 422	5 422	1 647	30,4 %
Sum	6 868	7 619	9 263	9 263	1 644	17,7 %

Status økonomi

Beløp i 1000

Årsmelding 2022

Virksomhet	Regnskap 2021	Regnskap 2022	Rev. bud. 2022	Avvik i kr	Avvik i %
Sum	6 868	7 619	9 263	1 644	17,7 %

Kommentar til status økonomi

Virksomhet barnevern har holdt seg godt innenfor de budsjetterte rammene for året.

Sykefravær

Fravær	Korttid	Langtid	Samlet fravær
Årlig sykefravær 2019	2,56 %	6,71 %	9,27 %
Årlig sykefravær 2020	1,69 %	5,32 %	7,01 %
Årlig sykefravær 2021	0,85 %	7,84 %	8,68 %
Årlig sykefravær 2022	2,26 %	2,53 %	4,79 %

Status sykefravær og HMS

I 2022 var langtidsfraværet på 8,68 % og korttidsfraværet på 0,85 %. Barneverntjenesten har 10 ansatte, så dersom en person har et langvarig sykefravær utgjør det 10 % på statistikken. Barneverntjenesten har hatt noe sykemeldt fravær i 1. og 2. kvartal, men som ikke har vært langvarig. Korttidsfraværet har vært lavt, og godt innenfor måltallet. Fraværet har ikke vært rapporter som arbeidsrelatert.

Oppsummering tiltak sykefravær og HMS

Barnevernstjenesten har en bevissthet om at arbeidsoppgavene kan føre til stress, og har involvert alle medarbeiderne i planlegging av struktur og oppgavefordeling. Vi forsøker også å gi hverandre kollegaveiledning og være en støtte for hverandre i arbeidshverdagen. Alle har skrivebord med heve- og senkefunksjon og rollermouse, for å skape variasjon i arbeidsstillingen, og unngå skade i skulder, albue og håndledd. Det hadde vært ønskelig å ha enkeltkontor for å redusere støy og unødvendige forstyrrelser som oppstår når man deler kontor. Dette gjelder halvparten av de ansatte. Det er nedsatt en egen velverdskomite som planlegger og legger til rette for sosiale treffpunkt i løpet av året.

Helse og omsorg

Beskrivelse av tjenesteområdet

Kommunen har ansvar for å sørge for gode og forsvarlige helse- og omsorgstjenester til alle som trenger det, uavhengig av alder og diagnose. Helse og omsorg er et stort fellesområde som skal legge til rette for gode vilkår i alle aldre i kommunen. Helse og omsorg har ansvaret for virksomhetene helse, hjemmebaserte tjenester og institusjonsbaserte tjenester.

Status økonomi per tjeneste

Beløp i 1000

Tjeneste	Regnskap	Regnskap	Oppr.	Rev. bud.	Avvik i kr	Avvik i %
	2021	2022	bud. 2022	2022		
Administrasjon	90	94	0	0	-94	0,0 %
Foreb,helsest. og skolehelse	2 869	2 150	2 980	2 980	830	27,9 %
Annet forebyggende helsearbeid	-9	73	1 383	1 383	1 310	94,7 %
Aktivis. eldre og funksjohemmede	1 070	1 303	2 055	2 055	752	36,6 %
Diagnose, behandling, rehabilitering	21 244	18 115	9 204	9 204	-8 911	-96,8 %
Tilb.til personer m/rusproblem	2 303	2 844	3 008	3 008	164	5,5 %
Pleie, omsorg, hjelp i institusjon	62 964	67 952	68 815	68 508	556	0,8 %
Pleie, omsorg, hjelp i hjemmet	58 688	64 431	55 641	55 947	-8 484	-15,2 %
Akutthj. helse/omsorg tjenester	677	3 428	3 690	3 690	262	7,1 %
Kommunale sysselsettingstiltak	3 630	3 678	3 348	3 348	-330	-9,9 %
Bist.etabl./oppr.h. egen	0	0	10	10	10	100,0 %
Sum	153 528	164 067	150 133	150 133	-13 935	-9,3 %

Status økonomi

Beløp i 1000

Virksomhet	Regnskap	Regnskap	Rev. bud.	Avvik i kr	Avvik i %
	2021	2022	2022		
310-Institusjonsbaserte tjenester	60 752	66 085	57 630	-8 454	-14,7 %
330-Helse	32 522	33 174	30 078	-3 096	-10,3 %
340-Hjemmebaserte tjenester	60 252	64 808	62 424	-2 384	-3,8 %
370-Gavekonto	1	0	0	0	0,0 %
Sum	153 528	164 067	150 133	-13 935	-9,3 %

Kommentar til status økonomi

Helse og omsorg har et dramatisk merforbruk på cirka 9 millioner kroner i 2022 som også er anslått i 2. tertialrapport.

Det er bokført et samlet overforbruk på 14 millioner, som er justert for 5 millioner i korona-midler.

Overforbruket som i stor grad skyldes kostnader knyttet til innleie av personell for å kunne gi gode og forsvarlige tjenester. Innleie fra vikarbyrå er benyttet i store deler av 2022.

Virksomhetene har hatt utfordringer med rekruttering av leger, sykepleiere og helsefagarbeidere i 2022. Stillinger har ligget vakant i flere måneder på grunn av mangel på (kvalifiserte) søkere. I tillegg har pleie og omsorg hatt sykefravær og ferieavvikling som har resultert i at antall vakter som ikke er dekt opp har økt. Vi har også erfart i 2022 at priser på varer har økt. Det skyldes stort sett økte strømpriser, mangel på råvarer og varer generelt i tillegg til økte transportkostnader.

Budsjettrammene til virksomhetene er ikke tilstrekkelig for å nå budsjett med det behovet som er i dag, dette selv med rett bemanning på plass.

For mer detaljer, kan kommentarer leses under hver virksomhet.

Utvikling og utfordringer

Rekruttering av riktig kompetanse

Vi er kjent med at antall eldre vil øke i årene framover, og at flere desentraliserte tjenester vil kreve riktig kompetanse i kommunen. Det er derfor viktig å arbeide videre med utvikling av våre tjenester, og ikke minst rekruttering av riktig kompetanse. Arbeidet med utvikling innen helse og omsorg fortsetter i tiden framover. Vi har et sterkt fokus på omsorgstrappen og arbeider med sømløse tjenester.

Røros kommune har flere satsningsområder for utvikling av helse og omsorgstjenesten. Arbeid med heltidskultur og rekruttere og beholde kvalifisert helsepersonell er ett av områdene.

Vi er deltaker i KS prosjektet Jobbvinner, som er et nasjonalt prosjekt for å rekruttere og beholde sykepleiere og helsefagarbeidere til kommunens helse og omsorgstjenester. Kommunen skal være en attraktiv arbeidsplass og en god læringsarena for helsepersonell, studenter og lærlinger.

Vi arbeider med kartlegging av oppgaver der målet er å bruke helseressurser på riktig plass på riktige oppgaver. Det innebærer at vi ser også på organisering av sykepleietjenesten og helsefagarbeidere i kommunen. Vi planlegger for fremtiden og leter etter andre måter på å løse dette enn vi gjør i dag.

Vi jobber også tverrfaglig for også å utnytte ressursene og kompetansen på best mulig måte. Vi prøver hele tiden å tenke utradisjonelt og ikke være for opptatt av gamle tradisjoner rundt hvem gjør hva i ulike sammenhenger.

Vi utvikler også sykehjemstjenesten, med det gode pasientforløp, sømløse tjenester på alle tjenestenivå. Ved bruk av ulike verktøy og ny teknologi gjør det oss i stand til mer effektiv og bedre kvalitet og tjenesteyting overfor våre brukere.

Legedekning i Røros kommune

Norge er blant landene i verden som har høyest legedekning ift. innbyggertall, med 5,54 leger per 1000 innbyggere (per 2021). Dette er også klart høyest i Norden. Samtidig er Norge blant de landene i verden som bruker med penger på helsetjenester per innbygger. Til tross for dette, har utfordringene med å rekruttere og beholde nok leger til å fylle ett tilstrekkelig antall stillinger økt, spesielt de siste fem til ti årene. Dette gjelder både leger ansatt i kommuner, i helseforetak og privatpraktiserende fastleger. Når vi, og mange andre kommuner mangler flere leger blir det fort en kompleks og sammensatt utfordring. Men, hvis vi gjør flere tiltak samtidig så er muligheten større for å lykkes.

I 2021 ble det laget en film for å rekruttere leger til Røros. Formålet med filmen var å vise frem det unike ved jobbe som lege i Røros kommune. Dette har gitt resultater.

I 2022 har vi rekruttert 4 leger til Røros kommune, noe som tilsier at vi har nesten optimal legedekning i kommunen. Målet er at alle i kommunen skal ha en fastlege å forholde seg til.

Nytt legesenter

Det er besluttet en ombygging av dagens legekontor, som sikrer et effektivt bygg som er til det beste for ansatte og pasienter, uten å legge beslag på muligheter for fremtidig utvikling. I arbeidet skal det også utredes muligheter for videre samhandling med St. Olavs Røros sykehus med utvikling av området og bruk av felles areal, infrastruktur og ressurser.

I 2022 har legekontor og helsestasjon hatt sine lokaler i Øverhagaen bo-, helse- og velferdssenter. Dette er en midlertidig samlokalisering av fastlegetjeneste i samme bygg, som også gir oss mulighet til å etablere en bedre kultur for samarbeid. Flere pasienter vil oppleve dette som tidsbesparende, og i tillegg kan vi redusere utgifter til transport. Beboere som allerede har HDO-plass vil motta legehjelp i samme bygning, noe som oppleves mindre belastende enn å oppsøke lege i et annet bygg. Dette vil også spare pleieressurser for å følge beboere.

Legevakten har hatt tilhold i legekantoret sine opprinnelige lokaler i 2022.

Utvalg helse og omsorg

I 2021 startet arbeidet med å utarbeide strategi for helse og omsorg 2023-2034. I 2022 har utvalget innhentet informasjon og innspill fra virksomheter, faglig organ i og utenfor kommunen og brukergrupper. Dette skal være med å danne innholdet i strategi for helse og omsorg.

Strategien skal sikre gode tjenester til hele befolkningen, uavhengig av alder og behov. Den skal følge visjonen «Pulsen i fjellet», og ses i sammenheng med kommunens øvrige planverk, samt kommunes overordnede mål definert som «En kunnskapsbasert, nytenkende og tilstedeværende organisasjon» i arbeidsgiverstrategien 2017-2025.

Velferdsteknologi

Velferdsteknologi er et verktøy i bruk av mer sømløse tjenester, og som Røros kommune satser på. Teknologien bidrar til økt kvalitet på tjenesten, økt effektiv og bruk av riktig kompetanse til rett sted og til rett tid. Det er ansatt egen prosjektleder i arbeidet med fremtidens helse og omsorg, og det har vært et prioritert arbeid i 2022.

Helseplattformen

Klokken 03.00 natt til 12. november ble det nye journalsystemet Helseplattformen tatt i bruk hos i helse- og omsorgstjenestene i Rossen tjelte / Røros kommune, sammen med St. Olavs Hospital og fem andre kommuner. Ansatte har gjort en fantastisk innsats med å gjøre seg klar for å ta i bruk det nye systemet. De har lagt ned en betydelig innsats med opplæring, egentrening og andre forberedelser, siden mai og fram til kommunen tok i bruk det nye journalsystemet.

Innføring av et system med et så stort omfang er på ingen måte ferdig etter en kort tid. Den første tiden etter lansering har vært viktig for oss for å lære systemet, avdekke og rette opp systemfeil, og ta tak i utfordringer de som bruker systemet har opplevd med mer brukerstøtte og opplæring.

Etter tilbakemelding fra fastleger valgte Helseplattformen og Epic å endre innføringsløpet for fastlegene. Derfor ble ikke Helseplattformen tatt i bruk ved fastlegekantorene og legevakten i de kommunene som innførte løsningen i november. Det å få med fastlegene er avgjørende for å realisere visjonen om Helseplattformen.

Samisk helseteam

Samisk helseteam er et samhandlingsprosjekt mellom Røros kommune og St. Olavs hospital, finansiert av Helse-Midt, Helsedirektoratet og Sametinget. I prosjektet har helsepersonell med kompetanse på samisk språk, kultur og helse i Røros kommune og St. Olavs hospital jobbet sammen i team for å utvikle gode og likeverdige helsetjenester til samisk befolkning i sørsamisk område. Prosjektet har som mål å skape en modell for helsetjenester til urfolk i hele Skandinavia.

"Hovedmål med prosjektet er å bidra til å skape likeverdige helsetjenester til samisk befolkning i Norge gjennom samisk helseteam. Delmål er å øke kunnskap om samisk helse i kommuner og helseforetak, øke samhandling mellom kommuner og helseforetak, plassere ansvar for samiske pasienter i kommuner og helseforetak og å skape et nettverk av helsepersonell som samarbeider om å gi samiske pasienter gode helsetjenester"

Samisk helseteam består av Anne Lajla Westerfjell Kalstad, kommuneoverlege, Sykepleier Jenni Valseth Sykepleier St Olavs hospital, Ida Therese Storslett, Psykiatrisk sykepleier SANKS Johan Inge Greff. Psykiatrisk sykepleier Hanne Magga, Kokk; Hilde Danielsen, livsgledeansvarlig/helsefagarbeider; Astrid Nordfjell.

Prosjektets visjon er at samisk befolkning skal ha tilgang på god helsehjelp og likeverdig helsetjenester, for slik å bidra til sikre det samiske samfunnets fremtid. Helsehjelpen skal gis på eget språk og med bakgrunn i samisk kultur, slik samiske pasienter både har rett til og behov for. Dette skal gi det samiske samfunnet psykisk og fysisk velbefinnende, og sikre et robust og helsemessig sterkt samisk samfunn.

Musikk gir livskvalitet

Gjøsvika sykehjem har siden 2019 gitt ansatte muligheten til å delta på kurs i musikkbasert miljøbehandling. Opplæringen gir kompetanse i bruk av musikk for å øke livskvalitet, mestring og egenverd for pasienter og brukere. Med støtte fra Røros og Holtålen demensforening er det kjøpt inn smarttelefoner, høyttalere og øretelefoner som brukes i miljøbehandling.

Selv om mange funksjoner kan være tapt i demens, opplever de ansatte ofte at musikken både kan sette i gang språk og vekke til live minner som synes tapt. Personer med demens kan også fremdeles lære seg nye sanger.

Røros og Holtålen demensforening søkte i samarbeid med Røros frivilligsentral og kulturkontoret, midler til musikk i arbeid med personer med demens. Pengene har blitt brukt på smarttelefoner for å spille musikk, øretelefoner og vanntette høyttalere. I tillegg er det kjøpt inn et lite sanganlegg og enkle rytmeinstrumenter. Dette kan brukes både i gruppetilbud og individuell oppfølging.

Musikk og sang skaper glede hos personer med demens. En glad person med demens trenger mindre beroligende medikamenter og sovemedisiner og det er lettere å oppnå god kontakt gjennom sang og musikk. Musikk og sang har lenge vært brukt i demensomsorgen i en del andre land – med gode erfaringer.

Kunst på veggene

Kunst og kaos på Røros har hengt opp kunst på veggene på Øverhagen bo-, helse- og velferdssenter. Rundt 60 verk som tidligere hang og sto utstilt på det gamle sykehjemmet er blitt rammet inn på nytt hos Flanderborg rammer og kunst. Nå er de fleste bildene på plass, til glede for alle som er i bygget.

Rørosprosjektet

Rørosprosjektet har siden januar 2018 prøvd ut konseptet «Mobil integrert helsetjeneste.» - og gikk over til ordinær drift i 2022.

Prosjektet har gått ut på å få de som utgjør helsehjelpen på Røros til å samarbeide på en måte som gir bedre kvalitet og sømløse helsetjenester. Det er et samarbeid mellom Røros kommune, den interkommunale legevakten på Røros og St.Olavs hospital.

Fastleger, legevakt og helse - og omsorgstjenesten i Røros Kommune utgjøre sammen med ambulansetjenesten en kompetent og pålitelig ressurs for beredskap og helsehjelp i lokalsamfunnet. Helse og omsorgstjenesten i kommunen inngår som en viktig ressurs hvor helsepersonell bidrar. Prosjektet har siden oppstart hatt en god og positiv utvikling.

"Samarbeidet er preget av god dialog

Tilsyn

Det er ikke gjennomført tilsyn med noen av virksomhetene i helse og omsorg i 2022.

Utvalgte resultater

Det er gjennomført 3 brukerundersøkelser i 2022 innenfor følgende områder og med følgende brukere:

- Psykisk helse og rus: Alle brukere
- Institusjon omsorg: Pårørendes perspektiv ved Gjøsvika sykehjem
- Hjemmebaserte tjenester: Utvalg av brukere

Dette er i henhold til planen for brukerundersøkelser i utviklingsstrategien. Resultater fra de enkelte undersøkelsene omtales i de virksomheter det hører hjemme.

Status investeringsprosjekter

Beløp i 1000

Investering	Totalbudsjett		Årets budsjett	
	Vedtatt totalt	Påløpt totalt	Rev. bud.	Regnskap Status
Folkehelse - uteområde Røros skole	4 135	2 883	1 500	664 lht. plan
Helseplattformen	16 045	16 641	12 685	16 125 lht. plan
Ny omsorgsstruktur Øverhagaen	306 000	366 252	31 000	27 459 lht. plan
Pasientvarslingsanlegg/velferdsteknologi	1 050	2 126	0	66 Ferdig
Utbygging legesenter	13 150	3 624	8 000	2 026 lht. plan
Sum	340 380	391 527	53 185	46 340

Statustekst investeringer

Folkehelse - uteområde Røros skole

Skolegårdsprosjektet går etter planen. Alle delprosjekter er lagt ut av Røros kommune så langt, så forbruket er i realiteten noe mindre med tanke på at vi mangler å få utbetalt spillemidler. I 2022 har vi fått laget ballvegg, leskur med tilhørende aktiviteter og ny basketballbane. Prosjektet går nå inn i sitt siste år, og de siste tiltakene vil bli utført ved mellomtrinnet. Hvor mye vi har å rutte med er derimot ikke enkelt å stadfeste helt sikkert, da det er litt etterslep på godkjenning av spillemiddelsøknader.

Helseplattformen

Helseplattformen ble tatt i bruk 12. november 2022 med felles igangsetting for Røros kommune, nabokommunene Os og Holtålen, Fosenkommunene Indre Fosen, Ørland og Åfjord, samt ved St. Olavs Hospital. Dette har vært - og er fortsatt - et omfattende omstillingsarbeid for både kommuner og spesialisthelsetjenesten. Per i dag er alle virksomheter og avdelinger innenfor helse- og omsorgstjenestene i Røros kommune i gang med Helseplattformen, med unntak av legetjenesten, der løsningen ble vurdert å ikke være god nok per i dag. Det pågår et utviklingsarbeid i samarbeid mellom programvareleverandøren Epic, Helseplattformen og kommunene for å videreutvikle denne delen av løsningen.

Selve innføringsprosjektet ble gjennomført i henhold til tidsplanen, med unntak av legemodulen i løsningen som foreløpig ikke er innført. Løsningen er tatt i bruk med mindreforbruk i forhold til budsjett,

men det vil da påløpe mer kostnader når legeløsningen kommer. Per i dag forventes det at vi kommer ut omtrent som opprinnelig budsjettet.

Helseplattformen og kommunene satte seg mange gevinstmål i forberedelsesfasen. Disse lå innenfor områdene innbyggerinvolvering, brukervennlighet, legemiddelhåndtering, digital hjemmeoppfølging, forskning, styringsinformasjon, logistikk og samhandling. Det er foreløpig for tidlig å si i hvor stor grad disse målene vil bli nådd, men allerede nå ser vi positive effekter innenfor noen av målområdene, blant annet innbyggerinvolvering, styringsinformasjon og samhandling. For ytterligere kommentarer knyttet til driftseffektene av Helseplattformen, henvises det til tekstene under virksomhetsområdet helse og omsorg.

Ny omsorgsstruktur Øverhagaen

Øverhagaen BHVS er overtatt i henhold til fremdrift og økonomiplan

Setningsskader Gjøsvika sykehjem

Setningsskadene skal igjen kontrollmåles og det vurderes hvorvidt et større prosjekt skal avblåses da vi har indikasjoner på at bygget har stabilisert seg. Vi tar kontroll måling i juni måned da denne vinteren er den første på lengre tid med skikkelig tele i bakken, noe som har stor betydning for eventuelle setninger i grunnen.

Utbygging legesenter

Rehabilitering og tilbygg legesenteret legges ut på konkurranse mars 2023. Ferdigstilles til sommer 2024. Økonomiplan er justert i forhold til prisvekst i 2023. Arealer for legevakt vil etableres på St Olavs i byggeperioden, og legesenteret er midlertidig plassert på Øverhagaen. I påvente av mulighetsstudie i St Olavs regi begrenses nytt legesenter til eksisterende fotavtrykk med et tilbygg på nordsida. Det etableres felles areal for laboratorietjenester for Røros kommune og St Olavs i prosjektet

Sykefravær

Fravær	Korttid	Langtid	Samlet fravær
Årlig sykefravær 2019	2,30 %	6,46 %	8,76 %
Årlig sykefravær 2020	3,08 %	6,18 %	9,26 %
Årlig sykefravær 2021	2,82 %	8,58 %	11,40 %
Årlig sykefravær 2022	4,24 %	7,18 %	11,42 %

Status sykefravær og HMS

Helse og omsorg har et samlet sykefravær i 2022 på 10,2 %, noe som er lavere enn året 2021.

Årsaken til langtidssykemeldinger er sammensatt og forklar og kjent når man går inn på enkeltsaker. Fravær skyldes i stor grad helsemessige utfordringer hos ansatte og er ikke relatert til arbeidsforhold på arbeidsplassen. De siste årene har vi hatt en lav terskel for at ansatte skal holde seg hjemme med lette forkjølelses- eller andre symptomer, noe som kan ha en medvirkende årsak til fravær i helse og omsorg.

Det jobbes målrettet med sykefraværsoppfølging, blant annet med oppfølgingsamtaler, vurdering av tilrettelegging på arbeidsplassen og andre muligheter. Og i tillegg har vi i 2022 fortsatt arbeidet med trivselstiltak og andre tiltak som er viktig for å forebygge sykefravær. Et godt arbeidsmiljø gir lavere sykefravær.

Institusjonsbaserte tjenester

Beskrivelse av tjenesteområdet

Institusjonsbaserte tjenester består av Øverhagaen bo-, helse- og omsorgssenter og Gjøsvika sykehjem.

ØBHVS består av to avdelinger med heldøgnsomsorg. I 2. etasje finner vi sykehjemsavdelingen med 22 plasser. 7 av dem er forbeholdt korttidsplasser for rehabilitering, behandling, utredning og avlastning. De øvrige rommene er langtidsplasser.

I 1. etasje har vi avdelingen med 23 plasser til heldøgnsomsorg (HDO). Per i dag bor det fortsatt noe pasienter med langtidsplass på sykehjem her. Dette er pasienter som flyttet fra Røros sykehjem og har vedtak om langtidsplass på sykehjem fra før.

Pasienter på ØBHVS har hovedsaklig somatiske sykdommer og plager. Mange av dem har i tillegg også en form for kognitiv svikt. På grunn av mangel på et tilrettelagt botilbud, bor det også pasienter med psykiske lidelse på ØBHVS.

Gjøsvika sykehjem er spesielt tilrettelagt for pasienter med en demens sykdom, og har 5 skjermede avdelinger med 6 pasienter hver. De fleste pasienter har en moderat til langtkommen demens, med hovedvekt på langtkommen demens. I tillegg ser vi flere pasienter med alderspsykiatriske

Vi har også en liten forsterket avdeling med 2 rom for pasienter, som på grunn av sykdomsutvikling eller atferd ikke kan bo sammen med andre pasienter.

Virksomheten har 84 årsverk fordelt over ca. 135 ansatte.

Utvikling og utfordringer

Overordnede utfordringer og muligheter

Pleie og omsorg står midt inne i en omfattende omstillingsprosess, og det jobbes målrettet med en omlegging av omsorgstjenesten. Endring i demografien, der en av de største utfordringene er at befolkningen stadig blir eldre, samtidig som tilgangen på arbeidskraft går ned. For å kunne gi tjeneste med god kvalitet også i framtida, må vi endre måten vi jobber på. Velferdsteknologi, kompetanse, når på døgnet vi tilbyr tjenester, utvikling av omsorgstrappen og at pasienter får tjenester på riktig nivå, er noen av det vi jobber med.

Vi har i likhet med resten av landet store utfordringer med rekruttering av sykepleiere og helsefagarbeidere. I tillegg ser vi også at rekruttering til helgestillinger er krevende. Stillinger stå lenge ledig og utfordringer forventes å bli større framover.

Virksomheten er med i kompetansenettverk Jobbvinner. Vi har avsluttet kompetansenettverk for heltidskultur og tjenesterettet bemanningsplan i år, og skal framover bruke opparbeidet kunnskap i omstillingsarbeid på enheter.

For at vi skal lykkes med morgendagens utfordringer er samarbeid tvers på virksomheter helt avgjørende. For at vi i framtiden har nok heldøgns omsorgsplasser både sykehjem og HDO, må vi legge til rette for at innbyggere kan bo lengst mulig hjemme. Det betyr at vi må utvikle vår samfunn alders- og demensvennlig, slik at innbyggere har muligheter til å fungere så lenge som mulig selvstendig eller med hjelp i samfunnet. Oppfølging av trygghetsalarmer av BRS bidrar til at hjemmesykepleie får avlastning og at de kan bruke tid til andre pasienter.

Øverhagaen bo-, helse- og velferdssenter (bygget)

Øverhagaen bo-, helse- og velferdssenter (ØBHVS) ble offisielt åpnet juni 2022. Riktig utvikling og bruk av ØBHVS er viktig for å kunne løse en del av utfordringene beskrevet ovenfor. I tillegg til de som bor i området rundt ØBHVS, skal alle kommunens eldre og funksjonshemmede kunne komme til ØBHVS for dagrehabilitering, trening og aktivisering, måltider, sosiale tilstelninger, kulturtiltak, underholdning, møtevirksomhet og mer. Samarbeid med frivillige eller private må videreutvikles.

ROP/psykiatrispasienter

Røros kommune mangler et tilpasset botilbud til pasienter med rus- og psykiatridiagnose (ROP) eller alvorlig psykisk lidelse som ikke kan bo i egen bolig. Det er en økende gruppe pasienter med store psykiske lidelser som trenger en mye tettere oppfølging enn tilbudet vi har i Røros kommune. Disse pasientene får nå plass på sykehjem eller heldøgns omsorgsbolig (HDO). Denne løsningen er ikke optimal og byr på flere utfordringer. ØBHVS er tilrettelagt for eldre omsorg er ikke tilpasset behovet som disse pasientene har. Våre medarbeidere har heller ikke den kompetansen som kreves for å kunne ivareta disse pasientene på en god måte.

Demens og alderspsykiatri

Vi ser flere pasienter som har demens med alderspsykiatriske problemer. Det er krevende både for pasienter, pårørende og medarbeidere. Sykdomsbilde går ikke sjelden sammen med utagering og vold som er en stor belastning for medarbeidere. Riktig kompetanse og nok bemanning er helt avgjørende for å kunne gi pasienter riktig oppfølging, samt å unngå at medarbeidere blir overbelastet.

Samiske pasienter

På grunn av manglende kompetanse og forståelse kan samiske pasienter oppleve at deres pleie og omsorgsbehov ikke blir godt nok ivarettatt. Prosjekt «Samisk helseteam» skal bidra til å utvikle helsetjenester til samisk befolkning. Prosjektet er et samhandlingsprosjekt mellom Røros kommune, St. Olavs Hospital og Sørsamisk helsenettverk.

Utvalgte resultater

Gjøsvika sykehjem, gjennomførte pårørendeundersøkelsen i høsten 2022. Vi er i gang å etablere en pårørenderåd på Gjøsvika sykehjem og pårørendeundersøkelsen blir tatt opp i det rådet. Målet er å involvere pårørenderåd i hva vi skal ha fokus på og tiltak.

Viktige begivenheter

Byggetrinn 2 av Øverhagaen bo-, helse- og velferdssenter (ØBHVS) ble ferdigstilt i mars 2022, og dermed ble en årelang prosess med planlegging og bygging av en ny helse- og velferdssenter avsluttet. Bygging av ØBHVS er en viktig del i omstilling for framtiden hvor vi får flere eldre og mindre arbeidskraft. Hjemmetjenesten, ergoterapeut, kreftkoordinator, forvaltningskontor og fysioterapeuter har i løpet av våren flyttet inn. Legesenter og helsestasjon har midlertidig flyttet inn mens deres arbeidsplass blir rehabilitert. 20. juni ble ØBHVS offisielt åpnet.

Vi ser at ØBHVS er en møteplass og at kafé-området har en sentral rolle. Storsalen blir regelmessig brukt til underholdning, møter og kurs.

Innføring av Helseplattformen 12.11.2022.

Helseplattformen er en felles digital plattform for helsetjenester og pasienter i Midt-Norge. Innbyggere har tilgang til en egen journal gjennom pasientportalen HelsaMi.

Kommunene og Helseforetak bruker ulike journalsystem i dag. Felles for dem alle er at ingen av dem er i stand til å dele informasjon på tvers av de ulike aktørene. Dagens løsninger øker risikoen for at pasientdata kommer på avveie, og det kan oppstå feilmedisinering og feil behandling fordi helsepersonell mangler oppdatert informasjon. Dessuten bruker mange mye tid på å lete etter informasjon og overføre informasjon fra et system til et annet.

Med Helseplattformen legges informasjonen inn kun en gang, og de som har tjenstlig behov får dermed tilgang til informasjon uansett om de jobber på sykehjem, i hjemmetjenesten eller på sykehuset. Helsepersonell og pasienten får en mer helhetlig oversikt. Med Helseplattformen får helsepersonell mer støtte i arbeidet. Pasienten slipper å gjenta sykehistorien sin i møte med nye behandlere.

Status økonomi per tjeneste

Beløp i 1000

Tjeneste	Regnskap 2021	Regnskap 2022	Oppr. bud. 2022	Rev. bud. 2022	Avvik i kr	Avvik i %
Aktivis. eldre og funksjonhemmede	11	0	0	0	0	0,0 %
Pleie, omsorg, hjelp i institusjon	60 741	66 085	57 937	57 630	-8 454	-14,7 %
Sum	60 752	66 085	57 937	57 630	-8 454	-14,7 %

Status økonomi

Beløp i 1000

Virksomhet	Regnskap 2021	Regnskap 2022	Rev. bud. 2022	Avvik i kr	Avvik i %
Sum	60 752	66 085	57 630	-8 454	-14,7 %

Kommentar til status økonomi

Virksomhet for institusjonsbaserte tjenester har et overforbruk på 8.500.000 for 2022.

Lønn: 7.400.000 overforbruk.

Utgifter: 1.100.000 overforbruk.

Inntekter: Er i tråd med budsjettering.

Overforbruk på lønn er stort, og bakgrunn for overforbruk er sammensatt. Bruk av bemanningsbyrå, overtid og ekstra vakter, var og er nødvendig framover for å kunne gi forsvarlige tjenester til pasienter i våre tjenester.

Pleie og omsorg har store utfordringer med rekruttering av sykepleiere og helsefagarbeidere siden våren 2022. Stillinger ligger vakant i flere måneder på grunn av mangel på (kvalifiserte) søkere. Totalen av vakter som vi ikke fikk dekt av våre egne medarbeidere med ekstra vakter og overtid på grunn av vakante stillinger, sykefravær, ferieavvikling og innføring av Helseplattformen, ble så stort at bruk av bemanningsbyrå ikke var å unngå siden sommeren.

På slutten av året fikk vi i tillegg også økte lønnsutgifter da flere pasienter på grunn av sykdomsutvikling trengte en tettere bemanningsoppfølging både for å ivareta pasienten, andre beboere og medarbeidere.

Samhandlingsreformen har resultert i at pasienter blir mye fortere skrevet ut fra sykehus, og dermed forskyver den medisinske oppfølgingen til kommunene. Pasienter som har store helsemessige

utfordringer, men er ferdig utredet og behandlet i spesialisthelsetjeneste har blitt et kommunalt ansvar. Dette er svært utfordrende for oss både kompetanse- og bemanningsmessig

Pasienter skal bo lengst mulig hjemme, og Røros kommune jobber godt med det. For HDO og sykehjemmene betyr det at pasientene er mye dårligere enn før, har et mer omfattende pleie og omsorg behov og har flere sammensatte sykdommer og helseplager. Heldøgnsomsorg har ikke mulighet til å tilpasse åpningstider for å avlaste medarbeidere eller å redusere driften. Vi yter tjenester på det øverste trinnet av omsorgstrappen, og får de pasientene som ikke lenger kan få en forsvarlig tjeneste på et annet nivå.

Pleie og omsorg i Røros kommune har et budsjett som er 30 % mindre enn gjennomsnitt i landet. Det betyr at vi er kraftig underfinansiert og det har sin pris. Årsverket vi har i heldøgnsomsorg har ikke endret seg mye de siste 20 år, mens samfunnet, regelverk og kompleksiteten har endret seg mye. Helsepersonellkommisjonen sier at vi må gjøre mer med mindre. Det er en framtid vi allerede har praktisert i mange år. Vi skal fortsette å jobbe smartere og mer effektiv, hvor gevinsten ligger i riktig bruk av kompetanse og bedre oppgave fordeling, men det er ikke mulig å drive heldøgns pleie og omsorg med et enda mindre budsjett en vi allerede har.

Grunnbemanning på både ØBHVS og Gjøsvika sykehjem er marginalt. Vi har ingen ekstra ressurser når pasientens sykdomsutvikling krever mer bemanning. Det er utfordrende å jobbe med kompetanseheving og utvikling av tjenester, når vi ikke kan frigjøre bemanning. Vi ser også at god flyt på korttidsavdeling på ØBHVS er resurskrevende. For å få det til har vi måtte leie inn ekstra personell på kveld og helg.

Priser av varene har økt betraktelig i 2022. Det skyldes stort sett økte strømpriser, mangel på råvarer og varer generelt og økte transport kostnader.

Markedet er uforutsigbart både for rekruttering av helsepersonell og innkjøp av varer, det gjør det svært krevende også framover.

Sykefravær

Fravær	Korttid	Langtid	Samlet fravær
Årlig sykefravær 2019	2,70 %	8,29 %	10,99 %
Årlig sykefravær 2020	3,72 %	8,25 %	11,97 %
Årlig sykefravær 2021	3,38 %	10,67 %	14,06 %
Årlig sykefravær 2022	5,62 %	8,77 %	14,39 %

Status sykefravær og HMS

Årsaken til langtidssykemeldinger er sammensatt og forklarbar når man går inn på enkeltsaker. Fravær skylder helsemessige utfordringer hos ansatte og er ikke relatert til arbeidsforhold på arbeidsplassen. Lang utredningstid, ventetid på behandling og lang rehabiliteringstid er faktorer som spiller inn på sykefraværstatistikk.

De siste årene har vi hatt en lav terskel for at ansatte skal holde seg hjemme med lette forkjølelses- eller andre symptomer.

Det jobbes målrettet med sykefraværsoppfølging, blant annet med oppfølgingsamtaler, vurdering av tilrettelegging på arbeidsplassen og andre muligheter.

Helse

Beskrivelse av tjenesteområdet

Virksomhet helse består av legesenter/legevakt, helsestasjon, psykisk helse og rustjeneste, frisklivssentral, fysioterapi og ergoterapi. I tillegg har virksomheten oppfølgingsansvar for intermedieavdelingen ved Røros sykehus, kreftkoordinator og interkommunal psykolog.

Psykisk helse- og rustjeneste

Tjenesten har oppfølging på ca 130 – 140 pasienter til enhver tid. Brukere vi følger opp har alt fra livsbelastninger, stemningslidelser, kriser og sorg til alvorlige psykiske lidelser og/eller rusproblemer. Tjenesten tilbyr både støttesamtaler, miljøterapeutiske tiltak og praktisk bistand, gruppetilbud og dagsenter. Tjenesten er et lavterskeltilbud til alle over 18 år. Antall nye henvisninger til tjenesten har tidligere ligget rimelig stabilt på ca 100 i året, men i 2021 fikk vi en økning på 48%, og dette har i all hovedsak vedvart i 2022. Det har også blitt stadig flere unge voksne som er blitt henvist, og som samtidig har behov for tett oppfølging.

Vi har til sammen 9,5 årsverk fordelt på 11 ansatte. Tjenesten er tverrfaglig sammensatt og de fleste har videreutdanning i psykisk helsearbeid. Kommunepsykolog i 60 % stilling er også tilknyttet tjenesten – men stillingen har ikke vært besatt siden juni 2020. Dette betyr at flere må henvises til psykolog i spesialisthelsetjenesten hvor det stadig er ventelister. Det gjør også at personalet ikke får veiledning, noe vi har sterkt behov for i mange utfordrende og tunge saker, samt for å nyttiggjøre oss av kompetansen innen kognitiv terapi fullt ut. I siste halvdel av 2022 har tjenesten fått veiledning via Dr.Dropin, noe som har fungert godt for personalgruppa.

Tjenesten er åpen mandag til fredag fra kl. 08.00–15.30. Men vi ser at det er et stort behov for at tjenesten er tilgjengelig både på kveld og helg. Dette er noe brukerne selv uttrykker. Vi jobber med å få et utvidet tjenestetilbud, da også med et treffsted, men vi trenger flere ressurser (stillinger) for å få dette til å gå rundt. I tillegg ser vi at behovet for tilrettelagte boliger blir bare større og større.

Kombinasjonen av innføring av Helseplattformen, stor mengde nye henvisninger og noe redusert bemanning har gjort siste halvdel av 2022 krevende for tjenesten.

Røros helsestasjon

Røros helsestasjon består av helsestasjon, skolehelsetjeneste og helsestasjon for ungdom. I tillegg har vi oppgaver knyttet til smittevern og vaksinerings. Avdelingen omfatter også kommunale jordmødre og jordmorberedskap for Røros og Holtålen, samt tiltak for funksjonshemmede barn og unge; støttekontakt, privatbolig, barnebolig og omsorgsstønad.

Ansatte: Kommunejordmor for Holtålen og Røros i 60 % stilling (Holtålen kjøper tjenesten av Røros). Jordmorberedskap for Holtålen og Røros med 4 jordmødre (deler på 1,3 årsverk), 5 helsesøstre fordelt på 4,2 årsverk. I tillegg har vi lege i 20 % stilling og sekretær i 40 % stilling.

Tjenesten har spesielt i andre halvdel av 2022 merket et økt trykk inn mot flyktninger. Dette har sammenheng med at det har kommet flere til Røros utover året, men samtidig ser vi at utfordringene de drar med seg fra krigen blir mer synlig når de har vært her en stund. I tillegg har tjenesten bidratt solid inn mot å få gjennomført vaksinerings i forbindelse med pandemi og influensa.

Fysio- og ergoterapitjenesten

Fysioterapitjenesten skal forebygge, diagnostisere og behandle sykdom og skader. Tjenesten skal også fremme medisinsk habilitering og rehabilitering.

Ergoterapitjenesten jobber forebyggende og rehabiliterende med innbyggere i alle aldre. Gjennom ulike tiltak bidrar vi til å opprettholde og forbedre evnen til å mestre daglige oppgaver og bosituasjon. Ergoterapi er aktuelt for personer som har utfordringer med bevegelse, kognisjon, syn og hørsel.

Selv om pandemien hang med oss et stykke ut i året, har pågangen vært stor både for fysioterapeutene og ergoterapeuten. Spesielt er trykket blant de eldre blitt mer og mer tydelig. Det virker som om årene med pandemi har satt sine spor. Ellers har innflytting i nye lokaler på Øverhagaen vært en suksess. Nå har hver enkelt terapeut sitt behandlingsrom, og vi har fått en sal hvor det er rom for mye gruppeaktivitet.

Ergoterapeut og fysioterapeutene er viktige aktører for å få eldre til å bo lengre i hjemmet sitt, før de trenger institusjonsplass. Fysioterapitjenesten har bred kompetanse innen terapiridning, manuellterapi, muskel- og skjelettplager, tradisjonell kurativ tjeneste, lymfedrenasje og psykomotorisk terapi. De kommunale fysioterapeutene jobber også med sykehjemspasienter og hjemmebehandling.

Tidlig innsats for barn og unge for å forebygge sykdommer og skader senere i livet er også er innsatsområde for fysioterapitjenesten. Vi driver flere forebyggende grupper i skolen, blant annet i samarbeid med skolen og skolehelsetjenesten for å forebygge overvekt.

Fysioterapitjenesten har også ansvaret for Frisklivssentralen. Her tilbys helsefremmende og forebyggende helsetjenester for alle over 18 år. Dette skjer enten som individuell oppfølging eller ulike gruppetilbud. Tilbudet er av typen lavterskel og krever ikke henvisning fra lege.

Ansatte: 1 årsverk som ergoterapeut, 3 årsverk som kommunale fysioterapeuter og 3 årsverk som fysioterapeut med driftstilskudd.

Røros legesenter

Legesenteret flyttet i mai inn i midlertidige lokaler ved Øverhagaen bo, helse og velferdssenter i påvente av at legesentret skal rehabiliteres. Det er litt avstand mellom sentrale funksjoner i lokalene, noe som gjør at det blir en del skritt i løpet av en dag. Men lokalene er store og trivelige, så totalt sett fungerer det meget godt både for pasienter og ansatte. Året har også vært brukt på å ferdigstille planene for det nye legesenteret. Skissene ser bra ut med tanke på de rammene man har å jobbe ut i fra, så om alt går etter planen er legesenteret på plass i nye lokaler i løpet av sommeren 2024.

Året har delvis vært preget av stort trykk på grunn av pandemien. Ansatte har hatt viktige roller både inn mot testing og vaksinerings, men heldigvis ser vi nå at dette har roet seg betydelig. Totalt sett har legesenteret rekruttert 4 nye fastleger i løpet av 2022, og det er bra i dagens marked. Likevel har spesielt første halvdel av året vært preget av manko på leger. Det har forårsaket mye overtid og stor belastning på de vi har hatt. Antall årsverk for støttemannskap har vært som tidligere, men fra 1.1.23 er det økt opp med 1 årsverk sykepleier og ny leder er ansatt med mer definert tid til lederoppgaver.

Utvikling og utfordringer

Kommunepsykolog og rekruttering

Psykologen skal inngå som en viktig aktør på mange ulike samarbeidsarenaer og jobbe tett opp mot flere deler av tjenestene i den enkelte kommune. Dette gjelder også samarbeid opp mot andre interkommunale tjenester som for eksempel NAV og barnevern. Kommunepsykologen skal utvikle rollen, tjenesten og ressursene til det beste for målgruppene i de tre kommunene. Psykologen skal jobbe *kurativt – veiledning – systemnivå - 20/40/40*. Primærsatsingen er barn og unge med tanke på kurativt arbeid.

Psykologer som er gode på å spre kunnskap til andre profesjoner og som samarbeider godt både internt og eksternt (spesialisthelsetjenestene) og NAV, gir for eksempel faglig tryggere psykisk helse- og rustjeneste. Kvalitet og kompetanse i tjenestene øker når psykologene samarbeider og samhandler tverrfaglig.

Det har vært utfordrende å rekruttere ny kommunepsykolog. Stillingen har vært vakant siden juni 2020. Det er også en kjent nasjonal problemstilling å få tilsatt kommunepsykolog i kommunene.

Grep har blitt gjort for å gjøre den interkommunale stillingen mer attraktiv, men foreløpig ser vi ingen effekt av lokalisering på Røros sammen med et fagmiljø. Det jobbes likevel aktivt for å prøve å rekruttere noen. Som et avbøtende tiltak har Dr. Dropin hatt noe veiledning til ansatte og tilbudt konsultasjoner til enkeltpersoner.

Ellers ser vi at rekruttering til faste stillinger uten turnus har gått relativt bra, og vi har klart å rekruttere 4 nye fastleger i løpet av året. Likevel ser vi at det er en hard kamp å få tak i fastleger på vanlig måte. Lønnsгалoppen kan være vanskelig å matche, så vi er avhengige av å gjøre oss attraktive på andre måter.

ROP-pasienter

I dag mangler Røros kommune et tilbud til brukere med alvorlig psykisk lidelse og ROP- lidelser (rus- og psykiatri) som ikke kan bo hjemme i egen bolig. Dette fører til at noen brukere velger å flytte til andre kommuner eller blir plassert hos andre tjenester, for eksempel sykehjem. Dette er ikke en god nok løsning. Sykehjemmet er ikke tilpasset behovet som disse brukerne har, og sykehjemmet er heller ikke bemannet med den kompetansen som kreves for å ivareta disse brukerne. Mangelen på et tilpasset botilbud for deler av denne gruppen fører også til at tjenestene ikke klarer å jobbe godt nok med behandling, oppfølging og rehabilitering. Det igjen kan føre til at disse brukerne blir værende lengre i tjenesten, og dermed blir mer ressurskrevende.

Tilgang til et tilpasset botilbud, tilknyttet en personalbase, kan blant annet bidra til trygge rammer, økt kontinuitet i behandling og oppfølging. Det kan potensielt også føre til at behovet for spesialistbehandling blir lavere for disse brukerne, og ikke minst mindre press på hjemmetjenesten og legevakt på kveld og helg. Dersom tjenesten får etablert et boligtilbud med bemanning kan denne bemanningen også bemanne hjemmeboende brukere (som ikke er tilknyttet personalbasen) på kveldstid og i helger (ambulerende team).

Flyktninger

Røros kommune har gjennom året tatt imot et betydelig antall flyktninger. I starten var nok de fleste fornøyde med å komme til trygghet og få tak over hodet til seg selv og sin familie. Etterhvert som tiden har gått, ser vi at det dukker flere senskader, traumer og vonde opplevelser som har satt sine spor hos de enkelte. Dette er noe de trenger hjelp av fagfolk til å få bearbeidet, og det merker vi nå tydelig på alle våre deler av helsetjenesten på Røros.

Helseplattformen

12.november gikk alle i virksomhet helse (bortsett fra legesenteret) over på Helseplattformen. Dedikerte ansatte har brukt mye tid på å forberede seg best mulig. Dette kombinert med at de samtidig har forsøkt å yte sitt beste overfor sine pasienter/brukere har gjort at siste halvdel av 2022 ble ganske tøft for mange. Det er ikke til å legge skjul på at vi har møtt på en del utfordringer underveis, men det jobbes kontinuerlig med utbedringer slik at de enkelte tjenestene får et verktøy som fungerer best mulig i hverdagen. Det er heller ikke uvanlig at såpass store endringsprosjekter tar tid å få i orden fullt ut.

Utvalgte resultater

Brukerundersøkelsen som ble sendt ut i januar og februar 2022 til samtlige mennesker med oppfølging fra psykisk helse- og rustjeneste, viser at brukerne er fornøyde med det generelle tilbudet som tjenesten yter per dags dato. Imidlertid er det ønskelig at tjenesten er tilgjengelig både på kveldstid og på helg, da både gjennom individuell oppfølging, grupper og aktiviteter. Videre ytrer brukerne et ønske om etablering av et treffsted. Avslutningsvis fremkommer det et behov for ambulante tjenester utover ordinær arbeidstid (08.00-15.30), og flere brukere uttrykker et ønske om å bo i en bolig tilknyttet personalbase. Undersøkelsen hadde for øvrig meget god svarprosent.

Status økonomi per tjeneste

Beløp i 1000

Tjeneste	Regnskap 2021	Regnskap 2022	Oppr. bud. 2022	Rev. bud. 2022	Avvik i kr	Avvik i %
Administrasjon	90	94	0	0	-94	0,0 %
Foreb,helsest. og skolehelse	2 869	2 150	2 980	2 980	830	27,9 %
Annet forebyggende helsearbeid	-9	73	1 383	1 383	1 310	94,7 %
Diagnose, behandling, rehabilitering	21 244	18 115	9 204	9 204	-8 911	-96,8 %
Tilb.til personer m/rusproblem	2 303	2 844	3 008	3 008	164	5,5 %
Pleie, omsorg, hjelp i institusjon	62	1 145	5 535	5 535	4 390	79,3 %
Pleie, omsorg, hjelp i hjemmet	5 285	5 327	4 269	4 269	-1 057	-24,8 %
Akutthj. helse/omsorg tjenester	677	3 428	3 690	3 690	262	7,1 %
Bist.etabl./oppr.h. egen	0	0	10	10	10	100,0 %
Sum	32 522	33 174	30 078	30 078	-3 096	-10,3 %

Status økonomi

Beløp i 1000

Virksomhet	Regnskap 2021	Regnskap 2022	Rev. bud. 2022	Avvik i kr	Avvik i %
Sum	32 522	33 174	30 078	-3 096	-10,3 %

Kommentar til status økonomi

Virksomhet helse har totalt sett et merforbruk på ca 3,1 mill. Om man tar bort kostnader relatert til korona-pandemien på 1,6 mill som er refundert fra staten, så ender virksomhet helse i realiteten på ca 1,5 mill i merforbruk.

Merforbruket er hovedsaklig relatert til legesenteret, da alle andre avdelinger, foruten fysioterapitjenesten, går svakt i plus. Et lite merforbruk hos fysioterapitjenesten skyldes leie av

midlertidige lokaler ved Unicare. Merforbruket ved legesenteret stammer fra overtid på legene og innleie av vikarer, samt noe utstyr i forbindelse med midlertidige lokaler.

Det som er positivt er at etter hvert som vi har fått opp bemanninga med leger utover høsten, så har også mengden overtid gått nedover.

Sykefravær

Fravær	Korttid	Langtid	Samlet fravær
Årlig sykefravær 2019	1,06 %	3,34 %	4,40 %
Årlig sykefravær 2020	1,17 %	1,49 %	2,66 %
Årlig sykefravær 2021	1,16 %	6,00 %	7,16 %
Årlig sykefravær 2022	1,72 %	4,19 %	5,92 %

Status sykefravær og HMS

Sykefraværet har i 2022 gått ned til 5,92 % fra 7,16 % i 2021. Det er en fin nedgang, men likevel noe over måltallet. Dette har hovedsaklig sammenheng med at vi fortsatt hadde en pandemi i første del av 2022.

Hjemmebaserte tjenester

Beskrivelse av tjenesteområdet

Hjemmebaserte tjenester sitt hovedmål er å gi nødvendig helsehjelp og praktisk bistand i hjemmet slik at innbyggerne kan bo lengst mulig i egen bolig, og legge til rette slik at de kan være mest mulig selvhjulpen.

All hjelp tildeles etter en individuell kartlegging, hvor det tas hensyn til helse og funksjonsnivå. Det legges vekt på medbestemmelse fra den enkelte bruker. Det gis skriftlig enkeltvedtak om hva hjelpen innebærer. Tjenesten er en 24/7-tjeneste 365 dager i året.

TFF (tiltak for funksjonshemmede) Tjenesten har de samme oppgavene som hjemmetjenesten, men har i tillegg mer fokus på bistand til fritidsaktiviteter.

Dagsenter Øverhagan

Det er fortsatt tilbud på 3 dager for demente og 2 dager for eldre. Dagsenteret flyttet inn i nye lokaler i byggetrinn 2 ved ØBHVS. Antall plasser pr dag er utvidet fra 10 stk til inntil 20 stk.

Strømmehagan Barne og ungdomsbolig

Boligen har plass til 3- 4 barn / ungdommer med sammensatte behov. I tillegg brukes den til avlastning / SFO for 1 til 2 barn.

All personalressurs kjøpes fra Os kommune.

Utvikling og utfordringer

Hjemmetjenesten var de første 3 månedene på Unicare. Tjenesten har tatt i bruk noe velferds teknologi. Mange ansatte i tjenesten har vært involvert i arbeidsgrupper som har utarbeidet rutiner og prosedyrer for bruk av ulike typer for teknologi.

Både hjemmetjenesten og TFF har hatt god nytte og bistand av Helsevaktbilen. De har bistått blant annet med prøvetaking, tilsyn, opplæring og akuttoppdrag.

Hjemmetjenesten har et stort fokus på tilpasse seg de ulike behovene som brukerne i kommunen har. Det er derfor stor fleksibilitet blant ansatte for nye arbeidsoppgaver og tilpassing av turnus. I september ble det igangsatt langturnus for sykepleierne.

I år har hatt store utfordringer med rekruttere og beholde sykepleiere og helsefagarbeidere i tjenesten. I tillegg har vi en utfordring med beholde kompetansen i tjenesten.

I den forbindelse er omsorgstjenesten med i flere nettverk i KS, hvor heltids kultur er temaet. I tillegg er vi med prosjekt for tjenestestyrt bemanning og jobbvinner. "Rett mann på rett plass" er i fokus for hjemmetjenesten. For å bruke kompetansen på riktig måte, er det i igangsatt et samarbeid med teknisk avdeling. De utfører en del av rengjørings oppgavene, slik at helsepersonell kan utføre helsehjelp til innbyggerne. Vi har også tilknyttet oss annen type kompetanse som fysioterapeut. Denne kompetanse skal gi bistand i henhold vis hverdags mestring/ hjemme rehabilitering og kartlegging og tilrettelegging av ergonomiske forhold i hjemmet.

Helseplattformen er stort prosjekt som har krevd og krever mange ressurser over lang tid. Gevinsten for tjenesten vil føre til bedre kvalitet og sparte ressurser over tid. Helseplattformen er stort omstillingsprosjekt som krever tid og ressurser for å mestre daglig bruk, men vi skal også være med på utvikle systemet. Vi får ikke full effekt av bruken før legekantoret også tar i det i bruk.

Vi har fått støtte fra Statsforvalteren for ensomme eldre. I den forbindelse har vi ansatt 25 % kultur vært som har fokus på kultur og aktiviteter som hjemmeboende. Dette tilbudet har blitt meget godt mottatt blant våre brukere. Tilskuddet og tilbudet varer ut august i 2022. Samtidig har fysioterapien fått ekstra tilskudd for fysisk aktivitet til hjemmeboende .

Samisk Helsenettverk er et prosjekt som blant annet har fokus på samisk tradisjons mat. Godt samarbeid mellom helsenettverket og kjøkkenet på Røros sykehus har ført til at alle hjemmeboende som har tilbud om tilkjørt middag får samisk mat annen hver uke.

Dagsenter

Ei prosjekt gruppe bestående av aktivitører ved dagsentrene og TFF , tv, avdelingsleder TFF, prosjektleder og virksomhetsleder for hjemmebaserte tjenester, har arbeidet med tilbud og aktiviteter inn i det nye dagsenteret ved Øverhagaen 7. Blant annet utvidet åpningstid, aktiviteter som er tilpasset hver enkelt bruker og fokus på " Hva er viktig for deg?" og ikke diagnose. Fra 01.09.22 fikk dagsenteret økt ressurs med 2 årsverk og tilbudet er økt fra 10 til 20 plasser.

Strømmehagen Barne og ungdomsbolig

Boligen er ikke fastbemannet, Kommunen kjøper personellressurs av Os kommune etter enkelt vedtak. Utgifter til selve boligen er det Røros kommune som har ansvaret for. Bruken av huset har dispens fra arbeidstilsynet på noen områder.

Utvalgte resultater

Hjemmetjenesten gjennomførte brukerundersøkelse i mai 2022, og det var ca 60 % av brukerne som svarte på undersøkelsen. Den har gitt virksomheten svar på områder som kan forbedres ytterligere. Ut

fra besvarelsen fant vi ut at pasientene synes at hyppigheten av rengjøring kan bli bedre og at ansatte kan bli bedre å gjøre seg til kjenne ved bruk av legitimasjon ved besøk i hjemmet.

12 november 2022 ble Helseplattformen innført.

Helseplattformen er stort prosjekt som krever mange ressurser over lang tid. Gevinsten for tjenesten vil føre til bedre kvalitet og sparte ressurser over tid.

Viktige begivenheter

Hjemmetjenesten flyttet fra Unicare til Øverhagan 7 1. april. Her har tjenesten god plass og gode arbeidsforhold. Parkeringskjelleren ble tatt i bruk i 2020. I høst ble Helseplattformen innført i pleie og omsorg. Det har vært noen utfordringer i forbindelse innføringen, men i det store og hele har hjemmetjenesten løst HP godt.

Tff og HDO har utfordringer med at systemet ikke er laget for deres type drift, men HP har vært på besøk og det jobbes med å finne en bedre løsning for deres behov.

Status økonomi per tjeneste

Beløp i 1000

Tjeneste	Regnskap 2021	Regnskap 2022	Oppr. bud. 2022	Rev. bud. 2022	Avvik i kr	Avvik i %
Aktivis. eldre og funksjohemmede	1 059	1 303	2 055	2 055	752	36,6 %
Pleie, omsorg, hjelp i institusjon	2 160	723	5 344	5 344	4 621	86,5 %
Pleie, omsorg, hjelp i hjemmet	53 404	59 105	51 371	51 678	-7 427	-14,4 %
Kommunale sysselsettingstiltak	3 630	3 678	3 348	3 348	-330	-9,9 %
Sum	60 252	64 808	62 118	62 424	-2 384	-3,8 %

Status økonomi

Beløp i 1000

Virksomhet	Regnskap 2021	Regnskap 2022	Rev. bud. 2022	Avvik i kr	Avvik i %
Sum	60 252	64 808	62 424	-2 384	-3,8 %

Kommentar til status økonomi

Hjemmebaserte tjenester har et samlet merforbruk på kr. 2 383 858,-. I all hovedsak skyldes merforbruket kjøp av tjenester og bruk overtid på grunn av mangel på fagkompetanse i tjenestene, for å kunne ha en forsvarlig drift.

3402 : Hjemmetjenesten

Hjemmetjenesten har et mer forbruk på kr. 1 067 398,- Hjemmetjenesten har hatt flere store vakante stillinger. Dette på grunn av store utfordringer med å rekruttere sykepleiere og helsefagarbeidere.

Merforbruket for hjemmetjenesten skyldes i all hovedsak kjøp av tjenester fra vikarbyrå.

På grunn av lav grunnbemanning på kveld, helg og natt, må alle vakter dekkes ved fravær eller vakanse. Merforbruk på overtid skyldes også vanskeligheter med å rekruttere ansatte med fagkompetanse og det er derfor blir det overtid på faste ansatte. I tillegg har vi kjøpt tjenester til renhold i hjemmet av private.

3405 Tiltak for funksjonshemmede

Tff har et merforbruk på kr. 738 347,-

Merforbruk på overtid skyldes stort sykefravær gjennom hele året. På grunn av lav grunnbemanning må alle vakter erstattes. Mangel på vikarer med riktig fagkompetanse er vanskelig å rekruttere. For å kunne avvikle sommerferie kjøpe vi tjenester fra vikarbyrå.

3404- Arbeid for yrkes og utviklingshemmede

Merforbruket på kr.329 841,- skyldes økte arbeidskraft kostnader til Optimus. Det vil si brukere som krever mere ressurser enn planlagt.

3409 - Strømmehagen Barne og ungdomsbolig :

På grunn av høyere egenfinansiering enn budsjettert og høyere driftskostnader så blir det et merforbruk på kr. 849 659,-

Sykefravær

Fravær	Korttid	Langtid	Samlet fravær
Årlig sykefravær 2019	2,41 %	5,46 %	7,87 %
Årlig sykefravær 2020	3,17 %	5,59 %	8,76 %
Årlig sykefravær 2021	2,99 %	6,72 %	9,70 %
Årlig sykefravær 2022	3,71 %	6,64 %	10,35 %

Status sykefravær og HMS

Hjemmetjenesten har i år hatt et lavt sykefravær.

I TFF er fraværet planlagt i forhold til operasjoner og kroniske sykdommer som utgjør fraværet.

Oppsummering tiltak sykefravær og HMS

Oppsummering tiltak sykefravær og HMS - 340 Hjemmebaserte tjenester

I hjemmetjenesten har avdelingslederne hatt fokus blant annet på tilrettelegging av arbeidsoppgaver og arbeidstider for å forebygge sykmeldinger. Fra september har de sykepleierne / vernepleiere som ønsker det gått langturnus på 12 timer. Dette har vært et tilbud som har blitt godt mottatt.

TFF har hatt høyt sykefravær gjennom mange år. Det fortsatt tett samarbeid mellom nav arbeidslivs senter og BHT. Alle ansatte går langturnus med 14 timers vakter. Evalueringen viser at både ansatte og brukere er fornøyd med denne type turnus. Mer ro over vaktene og mer trygghet til brukerne er en gevinst de setter pris på.

Vi ser ingen endring av sykefraværet etter innføringen av langturnus i Tff.

Næringsområdet

Beskrivelse av næringsarbeidet

Næringslivet er en av de viktigste aktørene for økonomisk verdiskaping i samfunnet. Et godt næringsliv skaper økonomiske overskudd som gir grunnlag for stabile arbeidsplasser, videreutvikling og optimisme. Gode og forutsigbare rammebetingelser er helt vesentlige for næringslivets muligheter til å skape varige verdier. Kommunen er en viktig aktør og part i arbeidet med disse rammebetingelsene.

Et synkende innbyggertall og en høy gjennomsnittsalder i befolkningen er en av hovedutfordringene for Røros kommune. En eldre befolkningsgruppe med et stort samfunnsengasjement er en viktig ressurs – noe som Røros som samfunn nyter godt av. Samtidig har en økende andel eldre og en reduksjon av antall yngre i samfunnet store konsekvenser for kommunens økonomi, og dermed kommunens muligheter for å bruke ressurser på utviklingsarbeid – herunder næringsutvikling.

[Kommuneplanens samfunnsdel](#) har "Verdiskaping (på verdensarvens premisser)" og "Bokvalitet" som prioriterte satsingsområder. Dette gjenspeiler punktet som er nevnt først under planens avsnitt om utfordringer i Røros-samfunnet: "Snu en svak negativ trend og skape vekst i arbeidsplasser, næringsliv og antall innbyggere". Under kapitlet som omhandler "Bokvalitet" er hovedmålet at det skal være 6.000 rørosinger i 2028 samtidig som gjennomsnittsalderen i befolkningen skal reduseres. For å lykkes med dette må andelen unge voksne i Røros kommune økes. Unge voksne har 2 avgjørende beslutningskriterier når de skal velge seg bokommune: Stabile arbeidsplasser og god bokvalitet. Røros kommunes arbeid med å legge til rette for gode rammebetingelser for næringsvirksomhet er derfor en svært viktig oppgave.

Røros har noen store virksomheter som er betydelige arbeidsgivere, her nevnes særlig bransjene industri og entreprenørvirksomhet. I tillegg har vi mange små og mellomstore virksomheter. Næring innenfor reiseliv, opplevelser og kulturnæringer er viktig da dette er virksomhet som igjen gir grunnlag for handel og tjenesteleveranser.

[Kommunens temaplan for næring 2017- 2029](#) legger, sammen med overordnede arealplaner, de viktigste strategiske føringene for kommunens arbeid med tilrettelegging for næringsutvikling. I arbeidet med næring legger kommunen vekt på å være til stede for alle de ulike næringsaktørene - enten koordinert gjennom egen næringskoordinator eller gjennom kjøp av tjenester fra rådgivende miljøer innenfor næring, slik som Rørosregionen Næringshage. Kommunens rolle er å være en tilrettelegger for god og helhetlig verdiskaping i Røros-samfunnet. I denne rollen er både strategisk utvikling, nettverksbygging, arenaer for samhandling, arbeid med miljø og bærekraft samt rollen som pådriver av større utviklingsprosjekter viktig.

Status økonomi per tjeneste

Beløp i 1000

Tjeneste	Regnskap 2021	Regnskap 2022	Oppr. bud. 2022	Rev. bud. 2022	Avvik i kr	Avvik i %
Kommunal næringsvirksomhet	80	1	0	0	-1	0,0 %
Tilr.legg.bistand næringsutvikling	340	-1	0	0	1	0,0 %
Sum	420	0	0	0	0	0,0 %

Status økonomi

Beløp i 1000

Virksomhet	Regnskap 2021	Regnskap 2022	Rev. bud. 2022	Avvik i kr	Avvik i %
Sum	420	0	0	0	0,0 %

Utvikling og utfordringer

Røros er et verdensarvsted. Verdensarvstatusen gir muligheter for god næringsutvikling og bygger på en særegen kultur og historie som gir et annerledes fortrinn for at folk både skal bo og leve her. Dette blir tydelig i satsningen på reiseliv, kulturnæringer og opplevelsesbasert turisme. Regionen har i tillegg en ettertraktet kompetanse rundt rekonstruksjon og rehabilitering av verneverdige bygg.

[Bygningsvernsenteret på Rørosmuseet](#) er en unik samling av denne kompetansen. Samtidig gir verdensarven klare rammer og begrensninger for hvilken type næring det er mulig å drive i ulike områder i kommunen, særlig i vernesonen og områdene rundt sentrum i Røros. Dette er forhold som krever en særlig god og gjennomtenkt plan for arealbruk.

Mange elementer ved dagens arealbruk, som til dels gir begrensninger for en hensiktsmessig utvikling, ble besluttet før verdensarvstatusen ble innført. En reversering av beslutninger som ble tatt for lenge siden er vanskelige og kostnadskrevede, men mulighetene for å vitalisere verdensarven er mange.

I 2022 er det blitt jobbet på mange nivåer med ulike muligheter for å legge til rette for bedre utnyttelse av Røros sentrum og sentrumsnære områder. Viktige tanker som er blitt avveid i mange større saker er "10-minuttersbyen", graden av blanding av fritidsboliger og faste boliger, vurderinger av forskriften om boplikt, transformasjon av områdene nedenfor jernbanelinjen med tilhørende infrastruktur samt plassering av viktige funksjoner slik som nye barnehager.

Dette er alle ressurskrevende prosesser som tar tid og som berører mange interessenter. Samtidig er kommunens rolle som planmyndighet en av kommunens viktigste oppgaver i arbeidet med å legge til rette for verdiskaping og etablering av nye solide arbeidsplasser i kommunen. I 2022 og ved inngangen til 2023 er det et særlig fokus på arbeidet med revideringen av kommunedelplan Røros bergstad.

Den generelle utviklingen i næringslivet på Røros er positiv. Koronapandemien ga næringslivet i Røros store utfordringer, men aktiviteten har vært god i 2022. Det har vært et høyt aktivitetsnivå både blant entreprenører, i industrien og i reiselivet.

Krigen i Ukraina med påfølgende høye energipriser, renteoppgang og utfordringer med transport og logistikk har likevel gitt nye og til dels store hindre for ulike næringer. Høye Kostnader på strøm og drivstoff har påvirket ulike deler av industrien, transportnæringen og entreprenører.

Tilgangen til nok og riktig kompetanse og arbeidskraft har og er en stadig økende utfordring for både privat og offentlig sektor.

Den store omstillingen til et mer bærekraftig samfunn tas på alvor i Røros. Flere næringsaktører jobber med investeringer i fornybare energikilder i tillegg til at det jobbes med en smartere bruk av energi. Røros har lenge vært sertifisert med sertifiseringsordningen "Bærekraftig reisemål", og det jobbes nå med en re-sertifisering som skal fullføres innen utgangen av 2023. Aktører både innen matproduksjon og matservering, slik som hoteller og restauranter, tar grep for en varig reduksjon av matsvinn. Røros

kommune er sertifisert som Miljøfyrtårn. Kommuneplanens samfunnsdel revideres, og arbeidet skal ferdigstilles i 2023. I dette arbeidet legges FNs bærekraftsmål til grunn. Denne planen vil legge føringer for et videre systematisk arbeid mot et bærekraftig rørossamfunn.

Kommunens eget næringsfond fikk i 2022 tilført kr 400.000 under behandlingen av årsregnskapet for 2021. Dette er gledelig samtidig som dette er en liten sum sett i et næringsutviklingsperspektiv. For å økt tilgangen til midler for næringsutvikling, vedtok kommunestyret i sak 68/22, [Handlingsregel for disponering av utbytte fra kommunalt eide aksjeselskaper](#), at 50% av fremtidige utbytter fra kommunens eierskap i selskaper skal avsettes til kommunalt næringsfond.

Utfordringer

En kommunal kjerneoppgave for næringsutvikling er en forutsigbar og god planlegging av næringsarealer for ulike typer virksomhet. Røros kommune har ikke hatt et godt nok planverk til å kunne oppfylle fullt ut på dette området. Det er blitt jobbet intenst med dette de senere årene og det gjøres viktige fremskritt. Kommunen har god kompetanse innenfor planarbeid, men kapasiteten er en utfordring. Det er viktig å se på hvilket ambisjonsnivå kommunen skal ha i dette arbeidet. Det synes urealistisk at en kommune som Røros til enhver tid skal kunne ha ledige næringsarealer av ulik art som en ferdig "hyllevarer". Samtidig må planverket vært så godt at veien for aktører som ønsker å investere i Røros blir forutsigbar og ikke for lang. En fortsatt prioritering av planarbeidet i Røros er viktig dersom ambisjonene om vekst innenfor næring skal kunne innfris.

Røros er kjent for arbeidet med landbruk og lokalmat. Dette er også en næring med store og gjensidige synergieffekter til både reiseliv, handel og fritidsboende. Den systematiske byggingen av merkevaren "Røros" og "Rørosmat" gir synergier til hele samfunnet. Landbruket i Røros står foran et større generasjonsskifte. Den nye landbruksplanen for Røros ble vedtatt i mars 2021 og understreker dette bildet: Videre drift med et aktivt landbruk forutsetter et vellykket generasjonsskifte. Dette er også en bekymring sett fra et næringsperspektiv da landbruksnæringen har ringvirkninger for hele samfunnet. Det gjelder både for bosetting, sysselsetting og verdiskaping - særlig i grendene, merkevaren Røros, viktige foredlings-virksomheter slik som meieri og slakteri, landbruket som en kulturbærer og ikke minst bruk av utmark med den betydningen dette har for ivaretagelsen av verdensarven.

[Røros kommunes landbruksplan finner du her](#)

Næringstjenesten

Beskrivelse av tjenesteområdet

Rammeområdet "Næring" hører organisatorisk til i kommunedirektørens stab- og støttefunksjoner. Næringskoordinatoren har ansvaret for næringsarbeidet. "[Temaplan for næring](#)" er det styrende strategiske dokumentet for området. Politisk utvalg for kultur og samfunnsutvikling la frem sluttrapport for arbeidet med mandatet "Kommunen som tilrettelegger for arbeidsplasser i Røros" for kommunestyret i sak 40/21 den 27.5.2021. [Sluttrapporten](#) inneholder en oversikt over de viktigste innsatsområdene, i prioritert rekkefølge. Sammen med Temaplan for næring, legger kommunedirektøren denne prioriteringen til grunn for arbeidet med næringsutvikling. Det vises til avsnittet "Utvalgte resultater".

Næringskoordinatoren er kommunens eiersekretariat og har oppfølgingsansvar for selskaper som kommunen er eier eller deleier i. Næringskoordinatoren har også en rådgivende funksjon for kommunestyret og ordfører som kommunens eierrepresentant. Arbeidet er forankret i kommunens eierpolitikk. [Eierpolitikken kan du lese her](#). Næringskoordinatoren utarbeider også kommunens årlige eierskapsmelding. Eierskapsmeldingen for 2021 ble behandlet av kommunestyret i sak 81/22 den 15.12.2022. [Eierskapsmelding 2021 kan du lese her](#).

Utvikling og utfordringer

Næringslivet i Røros har både konkurransefortrinn og utfordringer. Kommunen skal legge til rette for at næringslivet mest mulig effektivt kan skape verdier og arbeidsplasser.

Generelt

Verdensarvstatusen gir Røros unike muligheter for verdiskaping. Røros har en særegen kultur og historie som gir et annerledes fortrinn for folk som velger å bo og leve her. Dette blir tydelig i satsningen på reiseliv, kulturnæringer og opplevelsesbasert turisme. Regionen har i tillegg en ettertraktet kompetanse rundt rekonstruksjon og rehabilitering av verneverdige bygg. [Bygningsvernseterret på Rørosmuseet](#) er en unik samling av denne kompetansen. De rike industritradisjonene fra flere hundre år med bergverksdrift manifesterer seg i en fremoverlent og solid industrinæring i det moderne rørossamfunnet. Bedriftene i [Rørosklyngen](#) er alle gode eksempler på dette.

Samtidig gir verdensarven klare rammer og begrensninger for hvordan det kan drives næring i ulike områder, særlig i vernesonen og områdene rundt sentrum i Røros. Dette er forhold som krever en særlig god og gjennomtenkt plan for arealbruk. Mange elementer ved dagens arealbruk som til dels gir begrensninger for en hensiktsmessig utvikling, ble besluttet før verdensarvstatusen ble innført. En reversering av beslutninger som ble tatt for lenge siden er vanskelige og kostnadskrevenende. Samtidig gjør en vitalisering av verdensarven etter prinsippet "vern gjennom bruk" Røros til et attraktivt sted å bo - også for nye generasjoner. Dette er et uttrykt satsningsområde.

I 2022 er det blitt jobbet på mange nivåer med ulike muligheter for å legge til rette for bedre utnyttelse av Røros sentrum og sentrumsnære områder. Flere viktige tanker og avveininger har gått igjen i mange større saker. Stikkord for dette er "10-minuttersbyen", graden av blanding av fritidsboliger og faste helårs boliger, vurderinger av forskriften om boplikt, transformasjon av områdene nedenfor jernbanelinjen med tilhørende infrastruktur samt plassering av viktige funksjoner slik som nye barnehager.

Dette er alle ressurskrevende prosesser som tar tid og som berører mange interessenter. Samtidig er kommunens rolle som planmyndighet en av kommunens viktigste oppgaver i arbeidet med å legge til rette for verdiskaping og etablering av nye solide arbeidsplasser i kommunen. I 2022 og ved inngangen til 2023 er det et særlig fokus på arbeidet med revideringen av kommunedelplan Røros bergstad.

Utvikling

Den generelle utviklingen i næringslivet på Røros er positiv. Koronapandemien ga næringslivet i Røros store utfordringer, men aktiviteten har vært god i 2022. Det har vært et høyt aktivitetsnivå både blant entreprenører, i industrien og i reiselivet.

Krigen i Ukraina med påfølgende høye energipriser, renteoppgang og utfordringer med transport og logistikk har likevel gitt nye og til dels store hindre for ulike næringer. Kostnader på strøm og drivstoff som innsatsfaktorer har skutt i været og påvirket ulike deler av industrien, transportnæringen og entreprenører. En nedgang i byggeaktiviteten merkes hos entreprenørene, og handel og reiseliv merker at fritidsbefolkningen benytter hyttene sine vesentlig mindre på grunn av høye strømpriser. Noen virksomheter melder om overbemanning, og permitteringer er gjennomført eller vurderes gjennomført.

Det ligger fortsatt mange av de samme utfordringene rundt næringslivet som tidligere. Tilgangen til nok og riktig kompetanse og arbeidskraft er en stadig økende utfordring for både privat og offentlig sektor. For å lette på dette, peker næringslivet selv på viktigheten av å gjøre tiltak rundt utviklingen av Røros som en enda mer attraktiv bokommune. Dette omfatter både ulike bomuligheter, men også måten nye innbyggere blir tatt hånd om og integrert i rørossamfunnet. Jobben med å etablere attraktive boligtomter av ulik art er veldig viktig og har høy prioritet i både det politiske og administrative arbeidet i kommunen. Ved inngangen til 2023 realiserer Røros Tomteselskap AS, der kommunen er medeier, boligområdet Gjøsvika 5. Samtidig jobber ulike aktører aktivt med flere andre initiativ for å øke tilbudet av byggeklare tomter. Dette er veldig positivt og helt nødvendig.

Den store omstillingen til et mer bærekraftig samfunn tas på alvor i Røros. Flere næringsaktører jobber med investeringer i fornybare energikilder i tillegg til at det jobbes med en smartere bruk av energi. Røros har lenge vært sertifisert med sertifiseringsordningen "Bærekraftig reisemål", og det jobbes nå med en re-sertifisering som skal fullføres innen utgangen av 2023. Aktører både innen matproduksjon og matservering, slik som hoteller og restauranter, tar grep for en varig reduksjon av matsvinn. Røros kommune er sertifisert som Miljøfyrtårn. Kommuneplanens samfunnsdel revideres, og arbeidet skal ferdigstilles i 2023. I dette arbeidet legges FNs bærekraftmåls til grunn. Denne planen vil legge føringer for et videre systematisk arbeid mot et bærekraftig rørossamfunn.

Når det gjelder etablering av ny og utvikling av eksisterende næringsvirksomhet er til en viss grad kapital en utfordring. Kommunens eget næringsfond fikk i 2022 tilført kr 400.000 under behandlingen av årsregnskapet for 2021. Dette er gledelig samtidig som dette er en liten sum sett i et næringsutviklingsperspektiv. For å økt tilgangen til midler for næringsutvikling, vedtok kommunestyret i sak 68/22, [Handlingsregel for disponering av utbytte fra kommunalt eide aksjeselskaper](#), at 50% av fremtidige utbytter fra kommunens eierskap i selskaper skal avsettes til kommunalt næringsfond.

Utfordringer

En kommunal kjerneoppgave for næringsutvikling er en forutsigbar og god planlegging av næringsarealer for ulike typer virksomhet. Røros kommune har ikke hatt et godt nok planverk til å kunne oppfylle fullt ut på dette området. Det er blitt jobbet intenst med dette de senere årene og det gjøres viktige fremskritt. Kommunen har god kompetanse innenfor planarbeid, men kapasiteten er en utfordring. Det er viktig å se på hvilket ambisjonsnivå kommunen skal ha i dette arbeidet. Det synes urealistisk at en kommune som Røros til enhver tid skal kunne ha ledige næringsarealer av ulik art som en ferdig "hylleware". Samtidig må planverket vært så godt at veien for aktører som ønsker å investere i

Røros blir forutsigbar og ikke for lang. En fortsatt prioritering av planarbeidet i Røros er viktig dersom ambisjonene om vekst innenfor næring skal kunne innfris.

Røros er kjent for arbeidet med landbruk og lokalmat. Dette er også en næring med store og gjensidige synergieffekter til både reiseliv, handel og fritidsboende. Den systematiske byggingen av merkevaren "Røros" og "Rørosmat" gir synergier til hele samfunnet. Landbruket i Røros står foran et større generasjonsskifte. Den nye landbruksplanen for Røros ble vedtatt i mars 2021 og understreker dette bildet: Videre drift med et aktivt landbruk forutsetter et vellykket generasjonsskifte. Dette er også en bekymring sett fra et næringsperspektiv da landbruksnæringen har ringvirkninger for hele samfunnet. Det gjelder både for bosetting, sysselsetting og verdiskaping - særlig i grendene, merkevaren Røros, viktige foredlings-virksomheter slik som meieri og slakteri, landbruket som en kulturbærer og ikke minst bruk av utmark med den betydningen dette har for ivaretagelsen av verdensarven.

[Røros kommunes landbruksplan finner du her](#)

Utvalgte resultater

Arbeidet innen fagområdet "Næring" er tverrfaglig, næringskoordinatoren jobber sammen med flere av kommunens virksomheter og fagområder. Nedenfor presenteres utvalgte resultater av arbeidet i 2022.

Kort status fra kommunens næringsarbeid i 2022

Som nevnt under avsnittet "Beskrivelse av tjenesteområdet" arbeidet Politisk utvalg for kultur og samfunnsutvikling med mandatet "Kommunens rolle i tilretteleggingen for arbeidsplasser".

Sluttrapporten ble vedtatt av kommunestyret i 2021 og den inneholder en liste med hvilke oppgaver kommunen skal konsentrere seg om i sin rolle i å legge til rette for arbeidsplasser i kommunen.

Opgavene er satt opp i prioritert rekkefølge og danner grunnlaget for kommunedirektørens arbeid.

Ikke alle oppgavene tilfaller næringsområdet.

Prioritet	Oppgave	Beskrivelse
Topp (forutsetninger)	Planarbeid	<ul style="list-style-type: none"> • Gi forutsigbarhet og klare rammer for utviklere • Gi rom for utvikling i ønsket retning • Gi rask og god saksbehandling (plan/byggesak)
	Bokvalitet	<ul style="list-style-type: none"> • Tilgang på tomter og boliger tilpasset unge tilflytteres ønsker • Oppvekst- og omsorgstjenester som er attraktive for tilflyttere, satsing på barn og unge • Sentrumsutvikling, det grønne skiftet, levende samfunn
	Infrastruktur	<ul style="list-style-type: none"> • Sikre flyruta, kollektivtilbud, veistandard • Strømforsyning og fibertilgang i hele kommunen
	Utvikle næringsarealer	<ul style="list-style-type: none"> • Sette av områder i plan

		<ul style="list-style-type: none"> Regulere områder til næring
Høy	Kommunikasjon med næringsdrivende	<ul style="list-style-type: none"> Ha en åpen, tydelig, positiv og konstruktiv kommunikasjon i alle roller – sterk servicekultur Imøtekommende, aktivt veiledende
	Koordinering av næringsarbeid	<ul style="list-style-type: none"> Kontaktpunkt for næringsliv Næringslivets talsperson i kommunen Aktiv, oppsøkende og synlig – kontakt med næringsdrivende som høyeste prioritet Veileder og døråpner Tilrettelegger for nettverk og samhandling Iverksette samhandlingstiltak iht. kapittel 3.2 Skape kontakt mellom næringsliv og utdanningssystem/oppvekstsektor
	Forenkle plan- og styringsverktøy for næringsarbeidet	<ul style="list-style-type: none"> Gi tydelige prioriteringer og synliggjøre fremdrift Retningslinjer næringsfond, årlige handlingsplaner for næringsarbeid Minimere administrativ byrde og manuelle rutineoppgaver (forenkling, digitalisering)
	Politisk arbeid	<ul style="list-style-type: none"> Politisk lobbyvirksomhet for statlige arbeidsplasser, utdanningstilbud, bedre rammevilkår for distriktene
Middels	Etablerertilskudd	<ul style="list-style-type: none"> «Gulrøtter» for etablering eller tilflytting, f.eks. redusert eiendomsskatt, «startpakke» eller andre små økonomiske insentiver
	Synlighet eget arbeid	<ul style="list-style-type: none"> Vise fremskrittene kommunen gjør, synliggjøre tiltak som følger opp etablerte planer
	Lokaler og nettverk	<ul style="list-style-type: none"> Kontorfellesskap, «makerspace» e.l. som møteplass og tilrettelegging for gründere, småbedrifter og personer med fjernarbeidsplass/stedsuavhengig arbeid
Lavere	Kartlegging ressurser og behov	<ul style="list-style-type: none"> Samle og tilgjengeliggjøre informasjon om tilgjengelige ressurser og -behov (eks. næringsareal, lokaler, boliger, kompetanse)
	Tilflyttingsarbeid	<ul style="list-style-type: none"> Kartlegge tilbakeflyttere og deres behov

		<ul style="list-style-type: none"> • Synlighet
	Samhandlingstiltak	<ul style="list-style-type: none"> • Mobilisere til samhandling mellom ulike aktører, f.eks. involvere hyttebefolkning i større grad
	Synlighet samfunn og næringsliv	<ul style="list-style-type: none"> • Synliggjøring av positiv utvikling i samfunn og næringsliv
Ingen	Næringsfaglig rådgivning, fag-/bransjespesifikk kompetanse	
	Finansieringsrådgivning	
	Tilskudd/ investering i utvikling og prosjekter	
	Rekruttering og kompetanseutvikling	
	Synlighet enkeltaktørers fremdrift og behov	

Kilde: Sluttrapport fra Politisk utvalg for kultur og samfunnsutvikling: Kommunen som tilrettelegger for næringsutvikling, kommunestyret sak 40/21.

Nedenfor følger en kort redegjørelse rundt noen hovedpunkter for arbeidet med punktene i tabellen over innen næringsområdet. Det understrekes at det var vakanse på fagområdet "næring" i første halvdel av 2022, og næringskoordinator har kun vært operativ som en egen stilling i 2. halvår 2022.

Planarbeid

Både Kommuneplanens samfunnsdel og Kommunedelplan Røros bergstad revideres nå. Næringskoordinatoren er involvert i begge disse prosessene for å bidra til at næringslivet involveres i arbeidet og at næringslivets behov hensyntas. Et åpent næringsmøte med Kommunedelplan Røros bergstad som tema ble planlagt i 2022 og gjennomføres i starten av mars 2023.

Bokvalitet

De fleste virksomhetsområder i kommunen har en andel av arbeidet med å gjøre Røros til en attraktiv bokommune. Her nevnes 2 eksempler der fagområdet næring har vært involvert. Tilgangen til nok og et variert tilbud av boligtomter er viktig for den videre utviklingen av Røros. Dette har særlig prioritet i arbeidet med plansaker i tillegg til at kommunen gjennom sitt eierskap i Røros Tomteselskap AS jobber med dette. Gravearbeidet for realiseringen av boligområdet Gjøsvika 5 ble påstartet i 2022, og i løpet av ettersommeren 2023 skal tilretteleggingen av området være fullført. Som en del av arbeidet med eierskap i selskaper, ble Røros Tomteselskap i 2022 invitert til å holde en orientering for kommunestyret om status i selskapet og arbeidet med Gjøsvika 5. Orienteringen ble forskjøvet til februar 2023. Som en del av oppfølgingen av et verbalvedtak fra desember 2021 ble det gjennomført en større undersøkelse blant hytteeierne i Røros kommune. Målet var å finne ut hvordan deltidsbefolkningen i Røros innen ulike områder er fornøyd med å ha fritidsbolig i kommunen. Næringskoordinatoren hadde ansvaret for gjennomføringen av undersøkelsen. Du kan lese mer om [Hytteundersøkelsen 2022](#) nedenfor. Fakta er en del av kommunens arbeid, men dialog og samhandling med ulike samfunnsgrupper er like viktig. Eiere av fritidsboliger ble derfor invitert til et åpent møte med kommunen den 3.12.22. Oppslutningen var formidabel, og denne møteplassen vil bli videreført i 2023.

Infrastruktur

Det er jobbet med mulighetene som en fast flyrute til Røros gir for reiselivet i regionen. Her ligger det et utnyttet potensiale. en god utnyttelsesgrad av flytilbudet er samtidig med på å sikre dette over tid. I

tillegg er det lagt ned mye arbeid i en ny søknad om tilskudd på Nkom-midler for en videre utbygging av bredbånd i hele kommunen. Svaret på søknaden kommer i 2023. God tilgang til høyhastighets bredbånd er avgjørende viktig både for næringsutvikling, men også for at alle innbyggere skal ha mulighet til å delta i et stadig mer digitalt samfunn. Også omstillingen innen helse og omsorg til at alle skal kunne bo hjemme lengst mulig, betinger en stabil internettdækning.

Flere bedrifter i Røros jobber med omstilling til fornybare energikilder. Dette er både motivert gjennom et systematisk arbeid med omstillingen til et mer bærekraftig samfunn, men også gjennom de særlig høye strømprisene. Næringskoordinatoren bidrar for å gjøre disse prosessene mest mulig effektive inn mot kommunens rolle som planmyndighet. Dette bidrar til en raskest mulig omstilling.

Utvikle næringsarealer

Røros har bare Havsjøveien som ledig sentrumsnært og tilrettelagt næringsområde. Etableringstakten har vært lav i de senere årene, og i 2022 ble det startet opp et arbeid med å få fart på nye etableringer på området. Eiendomsforvaltningen og teknisk drift, som begge er en del av virksomhet for tekniske områder, jobber sammen med næringskoordinatoren om dette. Kommunen inngår avtale med en megler for å profesjonalisere og effektivisere arbeidet med markedsføring og salg av tomter i Havsjøveien - i et nært samarbeid med kommunen selv.

Kommunedelplan for Røros bergstad revideres på næringsarealer, og dette arbeidet fortsetter med full styrke i 2023, med god involvering av næringslivet selv. Dette omfatter også en vurdering av nye arealer, men enda viktigere er prosesser i samarbeid med allerede etablerte næringsaktører for transformasjon av eksisterende sentrumsnære næringsarealer.

Kommunikasjon med næringsdrivende

Næringsutvikling er ikke noe enkeltaktører kan lykkes med alene, næringsutvikling skjer i samhandlingen mellom bedriftene, kommune, andre offentlige institusjoner og virkemiddelapparatet. Røros kommune har i 2022 lagt stort vekt på å opprette en enda bedre kontakt med næringslivet. Det er opprettet kontakt til ulike bransjeorganisasjoner slik som Røros Handelsstands Forening, destinasjonsselskapet, Håndverkerforeningen, Rørosklyngen og Brekken Omegn Bygdeutvikling. Næringskoordinatoren deltar i møter og bruker disse organisasjonene bevisst for involvering i aktuelle prosesser. Det er i tillegg opprettet "Ukens besøk" der næringskoordinatoren inviterer seg selv inn til bedrifter for å bli bedre kjent med enkeltvirksomheter. Målet med disse møtene er å få oversikt over status, utfordringer og utviklingsplaner og å høre om hva kommunen kan bidra med for den enkelte virksomheten. Det legges vekt på at kommunen skal oppleves som pro-aktiv, positiv og målrettet. Det ble gjennomført 14 "Ukens besøk" i 2. halvår 2022. Det ble gjennomført et åpent næringsmøte der alle bedrifter var inviterte den 1.9.22. Hovedtema var å jobbe med hvordan næringslivet og kommunen skal oppnå en enda bedre samhandling mot mest mulig omforente mål. 55 personer deltok. Møtearenaen ble oppfattet som positiv, og vil bli videreført i 2023. Første møte er fastsatt til den 2.3.23.

Koordinering av næringsarbeid

På samme måte som at Røros kommune jobber aktivt med en god og åpen dialog med næringslivet, legges det også ned en innsats for å knytte gode og åpne kontakter mot ulike deler av virkemiddelapparatet for næring samt regionale kontakter. Næringslivet har meldt tilbake at det oppleves mange gråsoner mellom ulike aktører, og at det er usikkerhet rundt hvor man skal ta kontakt. Hovedfokus for arbeidet er å bli bedre kjent i tillegg til å jobbe for at ulike aktører som bidrar inn i næringsutvikling skal ha et bevisst forhold til egen rolle og at næringslivet enkelt skal få oversikt over denne rollefordelingen. Det bidrar til en mer effektiv næringsutvikling. Røros kommune jobber særlig med et tett og godt forhold til Rørosregionen Næringshage. Det ble gjennomført en ny anskaffelse for kommunens 1.-linje for næring, og det ble inngått en ny avtale med næringshagen senhøsten 2022.

Synlighet av eget arbeid

Et stort fokus på å møte både enkeltbedrifter, bransjeorganisasjoner og deres medlemmer, virkemiddelapparatet og andre aktører som er viktige for næringsutvikling, har gitt en økt synlighet av kommunen eget arbeid. Det er gjort en innsats for å forbedre kommunens nettsider på næringsområdet. I 2023 vil det bli jobbet med en ytterligere synlighet av kommunens .

Hytteundersøkelsen i Røros 2022

I Røros er det registrert nesten 3.700 hytter og fritidsboliger. Om lag 85% av disse er eiet av personer som bor i andre kommuner enn Røros. Fritidsbefolkningen beriker rørossamfunnet. De gir nye impulser som videreutvikler samfunnet, og de bidrar til flere folk med ulik bakgrunn i bygder og sentrum som benytter seg av ulike lokale tilbud. Røros kommune ønsker å legge til rette for at alle som benytter fritidsboligen skal ha det best mulig på Røros, i et godt samvirke med lokalsamfunnet og kommunen. Det store antallet fritidsboliger påvirker kommunen på mange ulike måter, og i behandlingen av budsjett og økonomiplan for 2022-2026, ble det fattet et verbalvedtak om å få et bedre faktagrunnlag rundt dette. Analysefirmaet Opinion ble engasjert til å planlegge Hytteundersøkelsen 2022 sammen med Røros kommune, og Opinion stod for både gjennomføring og analysen av svarene. Svarprosenten ble formidabel: 45%. Hytteundersøkelsen ble fulgt opp med et åpent møte for alle eiere av fritidsboliger den 3.12.2022. Oppmøtet var meget godt.

Det fint å ha hytte i Røros

De aller fleste er godt fornøyd med å ha hytte i Røros. For veldig mange er det nærhet til natur og muligheter for friluftsliv som trekker hytteeiere til Røros. Hyttene benyttes ofte og nesten halvparten av de spurte oppgir at de har benyttet hytta 50 døgn eller mer i løpet av de siste 12 månedene. Vi finner også at pandemien ikke har ført til endringer i den samlede hyttebruken, men hytta brukes imidlertid noe mer som hjemmekontor nå enn før.

Godt fornøyd med kommunale tjenester

Gjennomgående er hytteeierne godt fornøyd med de kommunale tjenestene i Røros, og utenbygds eiere er mer fornøyde enn fastboende. Over halvparten av utenbygds eiere har også benyttet en eller flere kommunale tjenester, her er det særlig lege og tannlege som peker seg ut. Når det gjelder kontakt med kommunen er det ikke uventet tjenestene hos byggesaksavdelingen flest hytteeiere har hatt befatning med. Tilfredsheten med behandlingen er gjennomgående meget høy. Og selv om utenbygds hytteeiere i liten grad deltar i lokalsamfunnet i dag, kan det se ut til at det ligger et visst potensiale her.

Bidrar vil verdiskaping

Selv om forbruk til kultur og ulike arrangementer relativt sett utgjør en mindre andel av det samlede forbruket, så oppgir svært mange at de vanligvis deltar på både Rørosmartnan og julemarkedet. Svært mange får også med seg Elden. De økonomiske ringvirkningene av at vi har en stor fritidsbefolkning som gjerne oppholder seg lenge og ofte på hytta, er beregnet til kr 365 millioner pr år.

[Her kan du lese presentasjonen av Hytteundersøkelsen i Røros 2022.](#)

Rørosmartnan: Fremtidig eierskap og organisering

Røros kommune forvalter Rørosmartnan på vegne av hele rørossamfunnet. Opplev Røros AS (tidligere Visit Røros AS) planlegger, arrangerer og koordinerer Rørosmartnan på vegne av Røros kommune og rørossamfunnet. Dagens organisering av Rørosmartnan er sårbar, og modellen vurderes ikke som tilstrekkelig robust til å sikre Rørosmartnan i et langsiktig perspektiv.

Fra april 2021 har det pågått en omstillingsprosess i Rørosmartnan med mål om å utforme en oppdatert strategi for kommende 5-års periode med en tilhørende forretningsmodell som sikrer en bærekraftig utvikling av arrangementet Rørosmartnan i tråd med verdensarvverdiene og merkevaren Røros.

En arbeidsgruppe med deltakere fra Visit Røros og Østerdalen SA (tidligere Destinasjon Røros), Opplev Røros AS, Røros kommune (ordfører, kultursjef, verdensarvkoordinator), Rørosregionen Næringshage og med en ekstern prosessveileder har arbeidet fram et forslag til strategi. I forlengelsen av dette arbeidet er det nødvendig å se på fremtidig organisering og forretningsmodell for Rørosmartnan.

Rørosmartnan: Formål

Forslaget til strategi beskriver at Rørosmartnan har et todelt formål:

1. Rørosmartnan skal bidra til verdiskaping gjennom å være en attraktiv møteplass for selgere og utstillere, lokalt næringsliv særlig knyttet til handel, overnatting og servering, kulturutøvere, lokalbefolkning og besøkende.
2. Rørosmartnan skal bidra til å forvalte et kulturhistorisk ansvar gjennom formidling av Rørosmartnans betydning for verdensarven Røros bergstad og Circumferensen, og videreføring av immateriell kulturarv bl.a. gjennom svensk forbonde- og norsk lasskjørerkultur, handelshistorien, folkemusikk og folkedans, lokale mattradisjoner og gjennom å ta verdensarven i bruk.

Begge delene av dette formålet er like viktige. De utfyller hverandre og er gjensidig avhengig av hverandre. Det er samspillet mellom dem som «gjør» Rørosmartnan. For mange næringsaktører i sentrum av Røros og for flere av aktørene innen lokalmat er verdiskapinga som skjer under Rørosmartnan helt avgjørende for et tilfredsstillende årsresultat.

Kommunens arbeid med å sikre robuste rammer for Rørosmartnan

Rørosmartnan er både en kultur- og identitetsbærer for rørossamfunnet. Det er avgjørende viktig at å sikre stabilitet, forutsigbarhet og utviklingsmulighet på en måte som legger til rette for en bærekraftig forvaltning i et langt tidsperspektiv. Dette er Røros kommune som eier av Rørosmartnan sitt ansvar. Det er et uttrykt behov for at Røros kommune på vegne av rørossamfunnet tar eierskap til arbeidet med å finne en robust og fremtidsrettet organisering og forretningsmodell.

Røros kommune satte i 2022 ned en arbeidsgruppe som jobber med dette. Arbeidsgruppen består av ordfører, virksomhetsleder for kultur og fritid, verdensarvkoordinator, prosessveileder fra arbeidet med strategidokumentet og næringskoordinator.

2 punkter er helt sentrale i dette arbeidet:

- Lokalsamfunnets tillit til organisasjonsformen
- Ivareta ildsjelene og løfte frem frivilligheten

Videre fremdrift

Forslag til fremtidig eierskap, organisering og forretningsmodell legges frem for formannskap og rørossamfunnet våren 2023. Det planlegges med vedtak i kommunestyret høsten 2023.

Fremtidens luftfart: Green Flyway

Fagområdet "næring" har ansvar for Røros kommunes deltagelse i det store innovasjonsprosjektet Green Flyway. Green Flyway er et samarbeidsprosjekt mellom Norge og Sverige der hovedmålet er å etablere en internasjonal testarena for el-fly, droner og autonome luftfartøy i luftrommet mellom Røros og Østersund. Røros kommune er prosjekteier på norsk side, Östersund kommune er prosjekteier på svensk side.

Prosjektet ble avsluttet i september 2022. Du kan lese mer om Green Flyway, arbeidet som har blitt gjort i 2022 og planer for en videreføring av prosjektet under kapittelet "Kommunens som samfunnsaktør".

Kultur

Beskrivelse av tjenesteområdet

Kunst og kultur er viktig for ethvert lokalsamfunn - ut fra mange ulike perspektiv. Å skape, delta, formidle eller oppleve kunst og kultur ligger til grunn for mye av vårt virke. Dette er en av mange solide grunnsteiner i Røros-samfunnet.

Den store samfunnsmessige betydningen av kultur og fritid gjenspeiles tydelig i [kommuneplanen samfunnsdel](#). Planen har 2 satsingsområder: Verdiskaping og Bokkvalitet. Den har 2 gjennomgående tema: Verdensarv og Folkehelse. 2 av delmålene under "Bokkvalitet" henviser særlig til kultur- og fritid: "Opprettholde og videreutvikle kulturliv" og "Videreutvikle trivsel, bolyst og tilhørighet". Virksomhet for kultur og fritid har en betydelig rolle i arbeidet med å nå målene som er satt i samfunnsdelen.

Det er rimelig å anta at den systematiske satsingen på området, forankret helt fra samfunnsdelen og utover i kommunens øvrige planverk og daglige virke, har bidratt til at Røros år etter år kan smykke seg med tittelen "Årets kulturkommune". Dette er en honnør til Røros-samfunnet som helhet og et uttrykk for all aktiviteten i de frivillige organisasjonene, til kunsthåndverkere, til de som produserer, forestillinger og arrangement, til alle publikummere, amatører, profesjonelle - i et mangfold av uttrykk. Dette er en kvalitet som gir oss identitet og stolthet og som samfunnet kan bygge videre på.

Demografiutfordringene som Røros er stilt overfor, er omtalt mange steder i økonomiplanen. Arbeidet med målene i samfunnsdelen skal blant annet bidra til at Røros som samfunn skal bremse og også motvirke disse negative endringene. Unge voksne er opptatt av både solide arbeidsplasser og bokkvalitet når de skal velge seg et nytt bosted. Det omfattende kultur- og fritidstilbudet bidrar til å øke bokkvaliteten og det skaper spennende arbeidsplasser. I tillegg gir det omfattende kulturtilbudet, også på profesjonelt nivå, Røros som bosted en urban tilleggskvalitet.

Som i 2021 har også 2022 vist betydningen av de mange store og gode arrangementene og samarbeidet mellom kultur og næring - denne gangen i form av at noen store og viktige arrangementer slik som martnan ikke kunne gjennomføres på grunn av koronapandemien. Arbeidet med kultur og store publikumsdrivende arrangementer er en viktig del av [Temaplan for næring 2017–2029](#) i tillegg til at dette står sentralt i [kulturplanen "Med kultur for kultur"](#). Dette grensesnittet er viktig for Røros - fordi publikumsdrivende arrangementer gir et stort marked for reiselivsnæringen, handelsnæringen og lokalmatnæringen. Dette henger tett sammen, og når arrangementene uteblir, uteblir også synergieffektene for det øvrige samfunnet.

Resultatene fra høsten 2022 viser at publikum er i ferd med å komme tilbake og at både antall arrangementer og billetter sakte går mot å stabilisere seg til pre-pandemi nivå. Men, det er fremdeles store utfordringer fremover knyttet til både kjøpemønster og endret kjøpekraft.

Virksomhet for kultur har i 2022 gjort en imponerende innsats med aktivitetsnivået og sammensetningen av årets program.

Eksterne tilsyn

Det er ikke blitt gjennomført eksterne tilsyn i Virksomhet for kultur og fritid i 2022.

Status økonomi per tjeneste

Årsmelding 2022

Beløp i 1000

Tjeneste	Regnskap	Regnskap	Oppr.	Rev. bud.	Avvik i kr	Avvik i %
	2021	2022	bud. 2022	2022		
Administrasjon	-7	-4	184	184	188	102,2 %
Aktivitetstilbud barn og unge	1 304	1 306	1 320	1 320	13	1,0 %
Aktivis. eldre og funksjonhemmede	346	483	475	475	-8	-1,7 %
Bibliotek	1 827	1 788	1 801	1 801	13	0,7 %
Kino	71	-236	-216	-216	20	9,1 %
Museer	724	737	770	770	33	4,3 %
Idrett	4 502	4 725	4 570	4 570	-155	-3,4 %
Musikk- og kulturskoler	4 247	4 510	4 389	4 389	-121	-2,8 %
Andre kulturaktiviteter	1 881	2 044	1 882	1 882	-162	-8,6 %
Kommunale kulturbygg	4 972	5 166	4 885	4 885	-281	-5,8 %
Sum	19 866	20 520	20 059	20 059	-461	-2,3 %

Status økonomi

Beløp i 1000

Virksomhet	Regnskap	Regnskap	Rev. bud.	Avvik i kr	Avvik i %
	2021	2022	2022		
Sum	19 866	20 520	20 059	-461	-2,3 %

Kommentar til status økonomi

Kultur og fritid

Regnskapet for 2022 viser et merforbruk for virksomhet kultur og fritid på 460 000,-. Det er flere årsaker til dette,

1. Noen større utgifter som det ikke var budsjettet for. Beskrives ytterligere under redegjørelsen for det enkelte budsjettkapittel.
2. KPI ble betydelig høyere enn vi la til grunn når vi beregnet husleie i Verket for 2022.
3. Også 2022 var preget av pandemien. I starten av året gjaldt fremdeles smittevernregler og begrensninger for arrangement. Da landet åpnet opp opplevde gjennom hele året at det var krevende å få publikum tilbake i samme grad som før pandemien. Dette gjorde at publikumstallene på kino og Storstuggu ikke ble så høye som budsjettet. Noe av dette ble kompensert med stimuleringstilskudd fra kulturdirektoratet.

Det økonomiske bildet innen virksomheten er preget av at leie av viktige bygg for utøvelse av kultur- og fritidsaktiviteter, slik som Verket Røros og Storstuggu, ligger i budsjettet for kultur og fritid. Utgiftene til dette utgjør en vesentlig del av virksomhetens budsjett. Dette er fasiliteter som direkte påvirker mulighetene for å drive kulturarbeid og løfte dette til et nivå der begrepet "kulturkommune" kan brukes med rette.

Under gjøres det rede for statusen på virksomhetens underkapittel.

5000 - Kulturadministrasjon:

Kulturadministrasjonen viser et merforbruk i 2022 på ca 130 000,-. Hovedårsaken til merforbruket er tredelt:

- Utgifter for besøk fra Portugal i forbindelse med Malacate-prosjektet.
- Kjøp av kulturrapport fra Telemarkforskning. Brukes som kunnskapsgrunnlag for revidering av kulturplan.
- Større annonseutgifter enn budsjettet grunnet to ledige stillinger der vi gikk ut bredt for å rekruttere.

5001 - Kulturvern/museet:

I henhold til budsjett. Overføringer til museene i sør-Trøndelag (MIST) og Rørosmuseet (forvaltning av Dokortjønnområdet).

5003 - Idrett/friluftsliv/mosjon:

Som rapportert både i 1. og 2. tertial viser denne posten et merforbruk på ca 150 000,-. Dette skyldes i hovedsak for lavt budsjettet husleie til Verket, noe som igjen forklares med at påslag KPI ble vesentlig høyere enn vi antok da vi la budsjettet.

5004 - Annet barne- og ungdomsarbeid:

I henhold til budsjett.

5005 - Øvrige kulturformål:

I henhold til budsjett.

5006 - Ratvolden/Falkberget:

Aktiviteten på Ratvolden og Falkberget har vært lav i 2022. I samarbeid med virksomhet for tekniske tjenester vil det legges en plan for kommende sommersesong.

5100 - Bibliotek:

I henhold til budsjett.

5300 - Kino:

Kinoen viser for 2022 et resultat som er tilnærmet i balanse. Det er imidlertid viktig å peke på noen forhold som har betydning for dette:

1. Sviktende billettinntekter/kioskinntekter skyldes pandemien og konsekvenser av denne. Det har delvis blitt kompensert for gjennom stimuleringsmidler fra kulturdirektoratet.
2. Det er ført mindre på lønn enn det skal. Årsaken er at kinoansvarlig har hatt stillingen som kulturhusleder pga svangerskapspermisjon, og har fått sin lønn gjennom Storstuggu for store deler av året.
3. Det er ført ca 500 000,- i husleie til RKK (eiendomsselskapet) på kinoen. Imidlertid er det ikke budsjettet for dette på denne posten, men på Storstuggu. Årsaken for at dette ble gjort var for å synliggjøre dette i søknader om stimuleringsmidler.

Dersom vi har ført dette slik vi tidligere har gjort har resultatet på kinoen vært noe bedre enn det som vises i regnskapet.

5400 - Storstuggu:

Storstuggu viser et merforbruk på i overkant av 100 000,- for 2022. Som kommentarer til dette gjelder de samme punktene som ble kommentert på under kinoen. Dersom vi skulle ført dette slik vi tidligere har gjort så hadde merforbruket vært noe større enn det resultatet viser.

Generelt kan man si at kino og Storstuggu tilsammen har et merforbruk på 100 000,- og det ville vi hatt uansett hvordan dette har blitt ført.

5500 - Ungdommens hus:

I henhold til budsjett

5600 - Frivilligsentralen:

I henhold til budsjett

5700 - Kulturskolen:

Kulturskolens regnskap viser et merforbruk på ca 120 000,-. Det er særlig to poster som utgjør dette merforbruket:

1. Blant annet på grunn av betydelig høyere KPI enn antatt, ble kostnadene for husleie i Verket ca 80 000 høyere enn budsjettert.
2. Det ble redusert inntekt på brukerbetaling/elevavgift på omlag kr 75 000. Dette skyldes at elevmassen har dreid over mot flere elever på storgruppetilbud, som er rimeligere. Det er også flere elever som går på flere fag. Dermed slår flerfags- og søskenmoderasjon inn. Antall elevplasser er noenlunde stabilt.

Status investeringsprosjekter

Beløp i 1000

Investering	Totalbudsjett		Årets budsjett		Status
	Vedtatt totalt	Påløpt totalt	Rev. bud.	Regnskap	
Nytt bibliotek	4 600	536	2 500	471	Iht. plan
Sum	4 600	536	2 500	471	

Nytt bibliotek

Prosjektet med nytt bibliotek og frivilligsentral på Nilsenhjørnet ble vedtatt i 2022 og byggingen startet høsten samme år. Det som er brukt av investeringsmidler fram til nå er i all hovedsak knyttet til innvendig detaljprosjektering, samt møbleringsplan for biblioteket.

Virksomhet Kultur og fritid

Beskrivelse av tjenesteområdet

Virksomhet for kultur og fritid består av

- Kulturadministrasjon
- Bibliotek
- Kino
- Storstuggu
- Ungdommens hus
- Frivilligsentralen
- Kulturskolen.

I tillegg til dette har vi egne budsjettposter og ansvar for følgende områder: kulturvern/museet, idrett/friluftsliv, annet barn- og ungdomsarbeid, øvrige kulturformål, Falkberget og Ratvolden.

Virksomheten har tilsammen cirka 25 ansatte. Flere av avdelingene har ansatte med mindre stillingsandeler.

Arbeidet i virksomheten legger det *utvidete kulturbegrepet* til grunn for det vi har ansvar for. Med dette menes områdene musikk, litteratur og bibliotek, teater og drama, film og kino, dans, lek, idrett og aktivitet, bildende kunst, estetikk og arkitektur og kulturarv. Begrepet dekker både amatørvirksomhet og profesjonell utøvelse. Vi har utarbeidet en kulturplan med tittelen "Med kultur for kultur", som ble vedtatt i kommunestyret juni 2017. Denne er med på å definere prioriterte arbeidsområder for vår virksomhet spesielt. Denne planen sier også noe om hvordan øvrige virksomheter i kommunen skal jobbe med dette fagområdet. Da vi utarbeidet kulturplanen la vi særlig vekt på kommunens samfunnsdel som et grunnlag for arbeidet.

Kulturskolen fikk vedtatt en plan for Røros kulturskole i 2019. Denne definerer tydelig hva kulturskolen skal arbeide med og hvordan de skal arbeide.

Røros kommune har også en rekke andre planer som er med på å styre hvordan virksomhetene skal jobbe og prioritere. Her kan vi særlig nevne folkehelseplan, næringsplanen og klima- og miljøplanen.

Kulturadministrasjon

Kulturadministrasjonen i Røros kommune består av virksomhetsleder og kulturkonsulent. Under denne administrasjonen ligger budsjettområdene kulturvern/museet, idrett/mosjon/friluftsliv, barn og unge, øvrige kulturformål, Ratvolden og Falkberget.

Bibliotek

I 2022 har biblioteket hatt 37187 utlån. Det er en nedgang på ca. 5%. I skrivende stund mangler vi å få utlånstall fra Pressreader, vår digitale avis -og tidsskrifttjeneste.

Vi ser at det er mest nedgang på lån av fysiske lydbøker og DVDer. Til gjengjeld er det økning på utlån av digitale lydbøker. Det er en liten nedgang i utlånte e-bøker. Det lånes ut ca. 2000 digitale enheter i året vi vår utlånsapp Bookbites. Om utlånet fra Pressreader holder seg, så vil det si at det digitale utlånet holder seg jevnt.

Vi ser at utlån av fysiske bøkene er overlegent. Den fysiske boka står sterkt.

Sommerles har nok et år med god økning. Det ble registret 5988 leste bøker. Ca. 8% økning. Ikke alle disse bøkene er lånt på bibliotek. 238 lesende barn deltok. Sommerles inspirerer også voksne til å låne og lese bøker.

Vi har ikke talt antall besøkende, men aner en nedgang. Så vi har satt besøkstallet til 17000.

I tillegg kommer besøkende skoleklasser som vi har hver uke.

Å skape kultur for lesing er en av våre hovedoppgaver. Det jobbes veldig godt med litteraturformidling til små og mellomtrinn, samt barnehager.

Vi har holdt 20 bokprater og 42 lesestunder for skoleelever. Vi har hatt 38 lesestunder for barnehagebarn.

Vi har arrangert 7 Eventyrlige lørdager og hatt 22 andre arrangement, som forfatterforedrag, temamøter, Shared reading, barnebokbad og litterære vandringer.

4445 har deltatt på arrangementene. Da må vi påpeke at 3300 deltok på litterær stolpejakt i samarbeid med O-gruppa.

Røros kommunale kino

Røros Kino er en teknisk godt utstyrt kinosal med 125 seter, lokalisert i Storstuggu. Kinoen har visninger 7 dager i uken, og er en kategori 4-kino (mer enn 10.000 besøkende per år). Røros Kino er en viktig kulturformidler og sosial samlingsplass for en felles positiv opplevelse. Film er en svært mangfoldig kunstform som representerer både det kommersielle og det mer kunstneriske uttrykket. Røros Kino tilstreber å være en arena for fremvisning av bredden innenfor film. Kinoen står i dag i sterk konkurranse med ulike strømmetjenester og andre plattformer. Vi har i dag enkel tilgang til å se relativt nye filmer i egen stue. Det er

derfor viktig at kinoen til enhver tid er oppdatert på ny teknologi og fag, samt kontinuerlig utvikling av kinoens innhold. Samarbeid med barnehager, skoler, lag og foreninger og bedrifter vil være sentralt i tiden fremover for å utvikle kinoen som en viktig kulturarena og møteplass.

I 2022 hadde Røros kino 710 forestillinger og 11 484 besøkende. I forhold til siste normalår (2019) er dette en nedgang på 20% når det gjelder besøket. Kinobesøket i Norge hadde en nedgang på 25%.

Røros kino er opptatt av å få til samarbeid med både lokale og eksterne. Vi har hatt samarbeid med frivillige lag og foreninger, eksempelvis fagforbundet og Raasten Rastah. I tillegg til ordinær programmering tilbyr også kinoen onsdagsmatine, babykino, visninger i samarbeid med Bergstaden filmklubb og skolekino. I 2022 fikk vi også testet kunst på kino ved å sette opp Munch og Frida Kahlo. Dette er en del av vår satsning på meropplevelse.

Storstuggu

Storstuggu er et kombinert flerbruksbygg som både er et moderne konferansesenter og et regionalt kulturhus. Røros Kommune sørger for all drift av kulturaktiviteter og kino, og Røros Hotell sørger for all drift av konferanser. Både RKK, Røros Hotell og Røros kommune har i forskjellige grader en avtale med et inhouse teknikkfirma, som utfører drift og vedlikehold av bygg, tekniske anlegg og teknisk utstyr. Storstuggu har et bredt tilbud til publikum, fordelt på kultur-/sceneprogram og kinoprogram. En bevisst sceneprogrammering sikter mot å tilby noe for alle aldersgrupper, samt at det skal være mulig å oppleve ulike kulturuttrykk. Storstuggu arrangerer konserter, revyer, teater og ulike show gjennom hele året. Av disse arrangementene er omtrent halvparten produsert lokalt, mens resten er innleide/kjøpte

produksjoner. Storstuggu er en kulturarena hvor innbyggerne får gode kulturopplevelser som publikum, samt en viktig arena når man selv skal arrangere noe og/eller vise fram det man holder på med, uavhengig av kulturuttrykk. Storstuggu er videre en viktig utleier av møterom og fremsyningslokaler for lag og foreninger i Røros kommune.

Kulturhusleder var i fødselspermisjon fra mai tom desember 2022. I denne perioden var kinosjef fungerende kulturhusleder, og vi hadde utlyst en stilling som arrangements- og markedsføringsansvarlig. Denne omstillingen gjorde at flere av våre utviklingstiltak ble satt noe på vent. Vi hadde fokus på å gjennomføre våre allerede planlagte arrangementer på en god måte.

Vår prioritering er å tilby et bredt program til publikum, og vi fikk lagt opp et program i 2022 som vi mener fanget bredt. Likevel ble det et merforbruk i 2022, og vi ser flere utfordringer.

På landsbasis ser vi at billettsalget gikk ned 10 % i høst. Kjøpsmønsteret til publikum har endret seg. Medlemmene til Norske Kulturhus melder om de samme tendensene over hele landet: publikum venter med å kjøpe billetter til forestillinger. På de helt lokale forestillingene går grafen ofte den andre veien. Her har publikum det samme kjøpsmønster som før pandemien. Grafene viser at det familiære fremdeles selger, og at publikum tidlig ønsker å sikre seg billetter for å se familie og venner opptre.

En annen utfordring er at bookinghonorarer går opp. Dette, sammen med endret kjøpsmønster og kjøpekraft, gjør at vi kjenner på en større risiko når vi leier inn forestillinger. Det koster oss mer enn før å gjennomføre samme antall aktiviteter, og det er hovedgrunnen for at det blir et merforbruk i 2022.

Resultatene fra høsten viser at publikum er i ferd med å komme tilbake og at både antall arrangementer og billetter sakte går mot å stabilisere seg til pre-pandemi nivå. Men, det er fremdeles store utfordringer fremover knyttet til både kjøpsmønster og endret kjøpekraft. Akkurat nå vet vi at publikum ikke reiser seg fra sofaen eller godstolen *før i aller siste liten*.

Vi er fornøyd med aktivitetsnivået og sammensetningen av årets program. Vi hadde gode samarbeidspartnere som blant annet KlubbLAN, Røros konserter, Røros litteraturlag, Vinterfestspill, Turneteatret i Trøndelag og Riksteatret. Vi fikk gjennomført lokale produksjoner med bla Litteraturfest, kulturskolen, Vegar Dahl, russerevy og skoleoppsetninger. Vi sørget for bredde med å videreføre Stuggujazz, Mørkstuggu, danseforestilling og livekino.

Ungdommens hus

Ungdommens hus (UH) skal være et attraktivt og rusfritt møtested og aktivitetssenter for ungdom i alderen 7. trinn til 18 år - en lavterskel arena for medvirkning og demokrati der alle skal inkluderes. De unges egne ønsker, interesser og ideer er det viktigste. På UH har vi positive, kunnskapsrike og trygge fagarbeidere som ivaretar de unges behov, alle med fokus på arbeidsoppgaver som planlegging, tilrettelegging, oppmuntring og veiledning. I tillegg har UH ansvar for Ungdomsrådet, MusikkBrakka og UKM Røros.

Røros kulturskole

Kulturskolen skal gi opplæring av høy faglig og pedagogisk kvalitet til alle barn og unge som ønsker det. Formålet med opplæringa er å lære, oppleve, skape og formidle kulturelle og kunstneriske uttrykk. Opplæringa skal bidra til barn og unges danning. Kulturskolen skal også være et lokalt ressurscenter og en samarbeidende aktør i grunnopplæringa og kulturlivet i kommunen.

I tillegg til de ordinære aktivitetene innen musikk, dans, teater og billedkunst, har kulturskolen også i 2022 videreutviklet rollen som kulturfaglig kompetansesenter. Vi har videreutviklet samarbeidet med grunnskolen gjennom tiltaket "Musikk for mestring" og gjennomfører musikksamlinger i 6 barnehager i

kommunen. Vi har også videreført tilbudet innen samisk kunsthandverk - Duedtie, samt korsang som en del av norskopplæringen for fremmespråklige elever ved Voksenopplæringen, VOX. I samarbeid med NTNU deltar en elev i “Unge musikerordningen”, et tiltak for spesielt interesserte elever. I tillegg er det viktig å nevne at vi har ansatt en lærer utdanning og kompetanse på musikk og helse.

Kulturskolen overtok i 2021 rollen som koordinator for DKS og deltar i arbeidsgruppen for UKM.

Utvikling og utfordringer

Nytt bibliotek og frivilligsentral

28. april 2022 vedtok kommunestyret at det skulle inngås en avtale med COOP Midt-Norge om å bygge nytt bibliotek og frivilligsentral på Nilsenhjørnet. Arbeidet med nybygget på Nilsenhjørnet startet oktober 2022, og det er planlagt ferdig i slutten av oktober 2023. Vi trenger noen uker for å flytte inn, men antar at vi kan åpne nytt bibliotek og frivilligsentral i løpet av adventstiden 2023. I tiden fram til åpning er det viktig å legge til rette for at vi får et så godt bygg som mulig med et så godt innhold som mulig, samtidig som vi må jobbe med å samkjøre og se hvordan vi skal samarbeide mellom de to avdelingene, bibliotek og frivilligsentral.

Revidering av kulturplan

Kulturplan til Røros kommune “Med kultur for kultur” ble vedtatt i 2017. Den skulle vært revidert tidligere, men det ble utsatt pga pandemien. Nå er vi i full gang med dette, og skal etter planen være ferdig med revideringen til sommeren 2023. Planen vil i større grad være en strategisk plan, i tråd med det øvrige planverket til kommunen.

Utvalgte resultater

Røros kommune heter Rossen Tjilte på samisk.

9. september 2022 ble det i Kongen i statsråd vedtatt at Røros kommune sitt samiske navn skal være Rossen Tjilte. Dette er i tråd med samisk stedsnavnutvalg og formannskapetets tilrådning. Tidligere i 2022 (januar) vedtok formannskapet følgende navnsetting på disse stedene:

Plaassja settes som det samiske navnet på Røros (tettsted)

Kloemege settes som det samiske navnet på Glåmos

Praahka settes som det samiske navnet på Brekken

Årets kulturkommune for 11. år på rad

Helt siden 2012 har Røros kommune blitt rangert helt øverst av alle landets kommuner på Telemarkforsknings kulturindeks.

[Norsk kulturindeks](#) er en årlig oversikt over kulturtilbud og kulturaktivitet i norske kommuner, regioner og fylker. Indeksen er basert på registerdata fra en rekke offentlige etater, interesseorganisasjoner og foreninger. Målsetningen med Norsk kulturindeks er å beskrive det faktiske kulturtilbudet og den faktiske kulturbruken innenfor kommunen som geografisk område. Indeksen er utviklet av Telemarkforskning i samarbeid med norske kommuner og fylkeskommuner.

For 11. år på rad er det Røros kommune som rangeres øverst av alle landets kommuner på Telemarkforsknings kulturindeks. Rangeringen baserer seg på tall fra 2021.

Sykefravær

Fravær	Korttid	Langtid	Samlet fravær
Årlig sykefravær 2019	1,10 %	2,49 %	3,59 %
Årlig sykefravær 2020	0,76 %	3,95 %	4,71 %
Årlig sykefravær 2021	0,63 %	1,45 %	2,08 %
Årlig sykefravær 2022	0,75 %	1,42 %	2,17 %

Status sykefravær og HMS

Virksomheten har hatt sykefravær på 2,17 %. Dette betraktes som fravær innenfor normalen, og redegjøres ikke nærmere med den begrunnelse.

Tekniske områder

Beskrivelse av tjenesteområdet

For et velfungerende samfunn er tjenestene fra tekniske områder av vesentlig betydning. God koordinering, kvalitet og effektivitet er viktig innenfor mange områder, men levering av rent drikkevann, og gode og driftssikre ordninger for avløp, renovasjon og veinett, er av særlig stor betydning.

[Kommuneplanens samfunnsdel](#) har 2 satsingsområder: “bokkvalitet” og “verdiskaping”. Under bokkvalitet er det 2 hovedmål: “6.000 rørosinger i 2028” og “øke Røros sin attraktivitet som bosted”. For å oppnå disse målene er det satt flere delmål, slik som det å utvikle gode bomiljø, få et mer variert tilbud av boliger og boligtomter på Røros i tillegg til en god sentrumsutvikling. Tekniske områder har en avgjørende rolle i arbeidet med disse delstrategiene gjennom arbeidet som gjøres av avdelingen Plan- og miljø. Der jobbes det frem og sikres gode arealplaner og reguleringsplaner samt at byggesaker behandles på en måte som er i tråd med overordnede målsetninger for Røros-samfunnet.

Røros er et verdensarvsted, og verdensarven er en uvurderlig ressurs for Røros og regionen. Røros-samfunnet har et særlig ansvar for å ivareta disse verdiene for kommende generasjoner. Virksomhet for brann og redning sin systematiske jobbing med forebygging av bybranner og en stadig oppgradering av kompetanse og systemer er en premissgiver for dette. Opprettholdelse av verdensarvstatusen legger samtidig ufravikelige føringer for utviklingen av samfunnet, forvaltningen og bruk av arealer og hvordan områder formes. Et av hovedmålene i kommuneplanens samfunnsdel er “verdiskaping på miljøet og kulturarvens premisser”. Et sterkt fagmiljø med god samhandling innen tekniske områder i tett samarbeid med næringsaktører på ulike nivåer, er en forutsetning for å lykkes med dette.

Tekniske områder

Som i 2021 har det i 2022 vært fokus på en bedre forutsigbarhet og kvalitet i arbeidet innenfor tekniske områder. Dette har gitt resultater i form av færre klager, bedring av samhandlingen mellom ulike fagområder, noe som igjen gir brukere en større grad av helhetlige tjenester. Dette er ingen hvilepute, og arbeidet med økt kvalitet vil fortsette i 2023.

Gode og forutsigbare planer for arealbruk er avgjørende for en god samfunnsutvikling. I 2022 er det igjen lagt ned mye arbeid i revidering av gamle, og utarbeidelse av nytt og oppdatert planverk. Med et godt planverk kan hele samfunnet drive et mer målrettet og effektivt utviklingsarbeid, optimalisere arealbruken og kommunen som samfunnsaktør blir mer forutsigbar.

Gode planer er også grunnsteinen for en effektiv og god behandling av byggesaker. Det er lagt ned en stor innsats for å heve kvaliteten på tverrfaglig samhandling og kommunikasjonen mot publikum i denne typen saker. Dette arbeidet vil bli videreført i 2023.

Virksomhet for brann og redning

Brann og redning er en egen virksomhet i kommuneorganisasjonen, men i den økonomiske rapporteringen er virksomheten av ulike årsaker lagt inn under Virksomhet for tekniske områder og kommenteres derfor her.

Røros er en verdensarv og det setter særlige krav til brann og redning. Derfor har Røros kommune et av landets beste brann- og redningsvesen. Røros-samfunnet nyter godt av en særdeles god kompetanse innenfor området i tillegg til at virksomheten benyttes av brannvesen i andre deler av landet til

videreutvikling - særlig i form av gjennomføring av brannskole. Brannvernet i den vernede trehusbebyggelsen er ressurskrevende, og samarbeidet med Riksantikvaren er helt avgjørende for å kunne opprettholde og videreutvikle brannsikring av sentrumskjernen.

I 2022 har virksomheten jobbet og deltatt aktivt med innføringen av ny velferdsteknologi ved Øverhagaen bo, helse, og velferdssenter og Beredskaps- og responscenteret (BRS). Dette er et viktig arbeid som går på tvers av flere virksomheter. Virksomhet for brann og redning flyttet inn i nye lokaler i 2022.

I 2022 er det lagt ned en stor innsats for å videreutvikle tjenesten, særlig med tanke på den regionale organiseringen av brann- og redningstjenesten. I 2021 ble det vedtatt en avtale om virksomhetsoverdragelse av hele tjenesteområdet med Røros kommune som vertskommune. Avtalen ble effektivert med virkning fra den 1. juli 2021 og har allerede gitt alle kommunene en mer ressurseffektiv og bedre koordinert brann- og redningstjeneste.

Eksterne tilsyn

I 2022 ble det gjennomført 3 tilsyn, hvorav 2 av statsforvalteren og 1 av arbeidstilsynet.

Det er i 2022 ført tilsyn på tekniske tjenester inn teknisk drift fra statsforvalter på råvannskilder og tilsigområder, ingen tiltak/anmerkninger.

Det er og blitt ført generelt tilsyn på avløp i 2022 iht. nasjonale krav omkring det samlede avløpssystemet, for å påse at vi driver innen gjeldende regelverk og tillatelser, og vi har over tid hatt gode rutiner på det. Krav etter tilsyn om at det gjennomføres resipientundersøkelse av Håelva. Denne planlagt gjennomført i 2023.

Arbeidstilsynet har i 2022 ført på vår byggeplass Hånesveien 1 (BRS) i forhold til vår rolle som byggherre opp mot byggherreforskriften. Ingen avvik eller merknader. krav som kom om å sende ekstra dokumentasjon ble videresendt arbeidstilsynet og kravet ble lukket.

Status økonomi per tjeneste

Beløp i 1000

Tjeneste	Regnskap	Regnskap	Oppr.	Rev. bud.	Avvik i kr	Avvik i %
	2021	2022	bud. 2022	2022		
Administrasjon	1 310	1 506	1 385	1 385	-121	-8,8 %
Forvattingsutgifter	0	0	20	20	20	100,0 %
Pleie, omsorg, hjelp i institusjon	2	0	0	0	0	0,0 %
Tjenester utenfor ordin.	-3 527	-2 957	6 978	6 978	9 935	142,4 %
Plansak	1 453	1 774	1 980	1 980	206	10,4 %
Byggesak	0	0	0	0	0	0,0 %
Kartsak	1 197	1 994	1 427	1 427	-566	-39,7 %
Tilr.legg.bistand næringsutvikling	0	120	0	0	-120	0,0 %
Landbruksforvaltning	2 677	2 479	2 373	2 373	-107	-4,5 %
Komm. veier/miljø-og sikkerhetstiltak	5 118	6 528	2 549	2 549	-3 979	-156,1 %
Forebygg. av brann og ulykke	4 398	2 487	2 495	2 495	8	0,3 %
Brann og ulykkesvern	5 494	6 633	4 254	4 254	-2 379	-55,9 %
Produksjon av vann	686	1 368	659	659	-709	-107,6 %
Distribusjon av345 vann	-686	-510	-2 627	-2 627	-2 117	-80,6 %
Avløpsrensing	6 795	7 843	7 797	7 797	-46	-0,6 %
Kloakknett/tømming av septik	-6 795	-5 198	-10 924	-10 924	-5 726	-52,4 %
Innsamling av avfall	0	475	-3 504	-3 504	-3 979	-113,5 %
Naturforvaltning/friluftsliv	0	0	0	0	0	0,0 %

Tjeneste	Regnskap 2021	Regnskap 2022	Oppr. bud. 2022	Rev. bud. 2022	Avvik i kr	Avvik i %
Kulturminnevern	722	558	482	482	-75	-15,6 %
Avskrivninger	0	-47	0	0	47	0,0 %
Sum	18 845	25 053	15 345	15 345	-9 707	-63,3 %

Status økonomi

Beløp i 1000

Virksomhet	Regnskap 2021	Regnskap 2022	Rev. bud. 2022	Avvik i kr	Avvik i %
600-Administrasjon, plan og landbruk	7 361	8 372	7 667	-705	-9,2 %
610-VAR - Selvkost	0	3 978	0	-3 978	0,0 %
620-Kommunalteknikk	1 592	3 509	928	-2 581	-278,1 %
640-Brann	9 892	9 193	6 750	-2 443	-36,2 %
Sum	18 845	25 053	15 345	-9 707	-63,3 %

Kommentar til status økonomi

Utvikling og utfordringer

Tekniske områder og Virksomhet for brann og redning har ansvar for eller er delaktig i mange prosjekter som gir svar på flere av de store utfordringene rørossamfunnet står overfor:

Effektiv drift av veinettet

Røros er en geografisk stor kommune med få innbyggere. Det setter krav til effektiv ressursbruk når vi skal tilrettelegge for god infrastruktur.

Investerings- og utviklingsprosjekter

Det investeres i store prosjekter slik som Øverhagaen bo-, helse- og velferdssenter, nytt beredskaps- og responscenter og nye barnehager. Dette er alle prosjekter som er en del av arbeidet med å forberede rørossamfunnet for fremtiden og legge til rette for en mer effektiv og målrettet drift av viktige tjenester. Tekniske områder er sterkt involvert i disse utviklingsprosjektene.

Virksomhet for brann og redning flyttet inn i nye lokaler i det nye beredskaps- og responscenteret i 2022. Dette har gitt virksomheten nye muligheter for bedre utnyttelse av kompetanse på tvers i organisasjonen. Stramme budsjetter i en forholdsvis liten kommune, og kravet til en døgkontinuerlig brannvakt på grunn av den vernede trehusbebyggelsen, er ressurskrevende. Samtidig er en god samordning og koordinering mellom brannberedskap, helsetjenester og velferdsteknologi en nøkkel for å hente ut synergieffekter som vil effektivisere tjenesteproduksjonen i et samfunn med synkende folketall og en forholdsvis stor andel eldre i befolkningen.

Gevinstrealisering

Den stramme økonomiske situasjonen i kommunen gjør det viktig med et stort fokus på de ulike økonomiske nøkkeltallene når rammer for drift og store utviklingsprosjekter besluttes. Samtidig må det hele tiden være førende at samfunnet skal rigges for fremtidens demografi. At kommunen behersker denne balansegangen er en suksessfaktor for at rørossamfunnet skal være velfungerende også i fremtiden. I 2022 som i 2021 hadde vi et omfattende arbeid med planlegging, styring og dokumentering av gevinster fra små og store investerings- og utviklingsprosjekter i Røros kommune. Kommunen innfører systematikken for gevinstrealisering, utarbeidet av KS, på administrativt nivå innenfor alle virksomheter. Dette skal samtidig gi kommunestyret som beslutningstaker et enda bedre

beslutningsgrunnlag og forutsetninger for å kunne følge opp og evaluere prosjekter som er under gjennomføring. Denne arbeidsmetodikken blir særlig viktig for tekniske områder fordi området håndterer mange store investerings- og utviklingsprosjekter. [Her](#) kan du lese mer om arbeidsmetodikken for gevinstrealisering utarbeidet av KS.

Utvalgte resultater

God oversikt og kontroll på selvkost med byggesak, plan og oppmåling. Det er generelt prisnedgang på gebyrene på disse områdene i 2023 og strukturen begynner å få en god form.

Viktige begivenheter

Det har gjennom året vært flere større begivenheter. Øverhagaen ble ferdigstilt og overtatt i mai 2022, og del en av beredskapssenteret med ny brannstasjon ble ferdigstilt etter sommeren 2022. Dette er to store og fremtidsrettede prosjekter som er landet i arbeidet med å møte utfordringene som kommer med endring i vår demografi med større andel eldre i samfunnet.

Rehabiliteringen av Rådhuset ble også ferdigstilt i 2022. I dette prosjektet er det lagt særlig vekt på å overføre viktig kompetanse til en ny generasjon håndverkere, og prosjektet har vakt nasjonal interesse. I dette prosjektet har både byantikvar og bygningsforvaltning hatt en viktig rolle. Her kan du lese om behovet for [rehabiliteringen av rådhuset](#) og her finner du informasjon om et [foredrag og en workshop](#) om restaureringen.

Status investeringsprosjekter

Beløp i 1000

Investering	Totalbudsjett		Årets budsjett		Status
	Vedtatt totalt	Påløpt totalt	Rev. bud.	Regnskap	
Asfaltering av Småseterveien	700	695	0	695	Forsinket
Beredskaps- og responscenter	76 000	81 764	7 250	45 514	Iht. plan
Brann og beredskap - nye brannbiler	10 000	1 482	10 000	1 482	Forsinket
Flyfotografering	500	250	250	0	Ferdig
FV 30 Støren - Røros	250	0	250	0	Ikke vurdert
Gang- sykkelvei Falunveien	2 675	1 012	0	124	Forsinket
Kjøretøy - feier	600	530	600	530	Ferdig
Kommunale veier	4 490	2 744	1 000	466	Forsinket
Olavsgruvaveien	0	11 444	0	2 400	Ferdig
Omlegging av Øverhagaveien Øvre del + utvidelse av parkering/returpunkt Småhagen	0	36	0	35	Forsinket
Selvkost - utskifting avløpsledning	-	-	2 500	1 274	Iht. plan
Selvkost - utskifting vannledning	-	-	12 000	985	Iht. plan
Tiltak gang og sykkelveier	450	0	450	0	Iht. plan

Investering	Totalbudsjett		Årets budsjett		Status
	Vedtatt totalt	Påløpt totalt	Rev. bud.	Regnskap	
Utbygging av returpunkter med sortering	3 700	1 627	700	498	Forsinket
Utskifting av armatur kommunale gatelys	1 800	2 941	0	1 117	Iht. plan
Utvikling av avfallssystemer i kommunale bygg	1 005	908	250	240	Ferdig
Utvikling av Nilsenhjørnetparken	500	0	500	0	Iht. plan
Velferdsteknologi	3 233	2 450	678	504	Iht. plan
Sum øvrige prosjekter	0	2 910	0	792	
Sum	105 903	110 792	36 428	56 657	

Statustekst investeringer

Asfaltering av Småseterveien

Prosjektet er påbegynt vinter 2023 og ferdigstilles i 2023

Beredskaps- og responsenter

Beredskapsenter del 2 ferdigstilles og overtas juni 2023. Politi overtar sitt areal fra 1. juli og teknisk drift vil flytte sine enheter etappevis før og etter ferietid. Det er estimert at nye moderne lokaler med solcelleteknologi og energibrønner vil gi en årlig innsparing på 400.000 KWh

FV 30 Støren - Røros

Det ble ikke politisk flertall i kommunene for gjennomføring av prosjektet

Gang- sykkelvei Falunveien

GSV er ferdig prosjektert og konkurranse med tildeling av oppdraget er gjennomført. Det ventes på endelig godkjenning fra fylkeskommunen. Fylkeskommunen bidrar med å dekke 50% av kostnadene i prosjektet.

Kommunale veier

Prosjektene som skulle utføres i 2022 er utsatt til 2023, da andre veiprosjekter med eget prosjektnr. ble prioritert for utførelse i foregående år. Av forestående prosjekter nevnes bla. brurenovering i Svendslia og overvannstiltak i Røros sentrum.

Olavsgrovaveien

Ferdigstilt med nytt topplag

Ombygging av avlastningsleilighet Gjøsvika Sykehjem

Prosjektet er i gang og en leilighet er i bruk. Vi forventer ferdigstillelse ila. april 2023. Alle kostnader kommer på regnskapsåret 2023.

Omlegging av Øverhagaveien Øvre del + utvidelse av parkering/returpunkt Småhagen

Prosjektet er ferdigstilt og området framstår som

Omlegging vei ved Norbit

Prosjektet er ferdig og resultatet ble meget bra. Området framstår som ryddig og trafiksikkert for både kjørende og gående.

Selvkost - utskifting avløpsledning

Vi forsøker å sanere ledningsnett hvert år for å minimere innlekkasje av grunnvann til avløpsnettet, samt separere overvann og avløpsvann. Vi har en del eldre ledningsnett og fornyelse vil sikre minimal energiforbruk for å rense regnvann og grunnvann som lekker inn i gamle rør, som videre vil føre til lavest mulige gebyrer til innbyggere. I 2022 ble ledningsnett langs Peder Hiorts gate utført samtidig med bygging av nytt bibliotek, noe som gjør at vi unngår ytterligere graving i området de kommende tiår.

Selvkost - utskifting vannledning

Vi forsøker å sanere ledningsnett hvert år for å minimere utlekkasje fra vannledningsnettet og hindre store brudd med påfølgende arbeid. Vi har en del eldre ledningsnett og fornyelse vil sikre minimal energiforbruk for å produsere vann som lekker ut, som videre vil føre til lavest mulige gebyrer til innbyggere. I 2022 ble ledningsnett langs Peder Hiorts gate utført samtidig med bygging av nytt bibliotek, noe som gjør at vi unngår ytterligere graving i området de kommende tiår. De kommende år kommer et stort prosjekt med ny vannkilde i Mølmannsdalen.

Tiltak gang og sykkelveier

det planlegges ulike tilrettelegginger for myke trafikanter og trafikksikkerhet

Utbygging av returpunkter med sortering

Det mangler to returstasjoner som hengt på grunneieravtaler og tillatelse fra regionale myndigheter. Gjennomføres 2023

Utrede tiltak etter boligplan

Dette er avsatte midler for utredning av ulike boformer. Prosjektet er i en fase hvor det er nedsatt tverrfaglig gruppe som utreder ulike tjenester sine behov innen helse og omsorg. Dette kan være behov for mange ulike og sammensatte brukergrupper. Utredning av mulige boformer sett i sammenheng med eksisterende og nye bygg starter når behovet er kartlagt.

Utskifting av armatur kommunale gatelys

Dette prosjektet pågår stadig da vi har mye kommunal gatebelysning i dårlig forfatning og med høyt energiforbruk. Vi må påregne ytterligere utgifter på dette prosjektet i årene som kommer.

Utvikling av Nilsenhjørnetparken

Utvikling av Nilsenhjørnetparken skal involvere innbyggerpanelet i utviklingen. Parken er sentralt beliggende og det er ønskelig med stor involvering i Rørossamfunnet på hva parken skal inneholde og hvordan den kan utvikles. Biblioteket blir ferdig i oktober 2023, og det er ikke realistisk å ferdigstille parken før vår/ sommer 2024

Sykefravær

Fravær	Korttid	Langtid	Samlet fravær
Årlig sykefravær 2019	0,85 %	2,13 %	2,98 %
Årlig sykefravær 2020	0,96 %	1,44 %	2,40 %
Årlig sykefravær 2021	1,35 %	3,80 %	5,15 %
Årlig sykefravær 2022	0,90 %	4,51 %	5,41 %

Administrasjon, plan og landbruk

Beskrivelse av tjenesteområdet

Virksomhet for tekniske områder rommer mange ulike fagområder som samlet sett er avgjørende viktig både for samfunnsutviklingen, drift av uunnværlig infrastruktur og gode bygg for kommunens tjenesteproduksjon.

Teknisk administrasjon, plan og miljø.

Området har et stort ansvar for prosjektutvikling og prosjektledelse. I 2022 har mye av dette arbeidet vært konsentrert om nye Rørosbarnehager, legesenter, og beredskapssenter med overtakelse av ny brannstasjon i byggetrinn 1. Vi er i gang med trinn to for teknisk drift og politi. I tillegg er det blitt jobbet med en rekke andre store og mindre investeringsprosjekter.

Eiendomsskatt

Området går som normalt.

Plan

Det er for tiden 39 planer som er igangsatt og det betyr at det fremdeles er stor aktivitet blant private aktører i Rørossamfunnet, noe som er veldig bra. Den store aktiviteten på private planer, og kommunens egne planer med bl.a. barnehager, sammen med arbeid i forbindelse med kommuneplanens samfunnsdel medfører redusert fremdrift på områdeplan for Røros bergstad fordi private aktører blir prioritert. Vi får på plass en ny planleggerstilling våren 2023 noe som vil gi oss rom for å prioritere kommunale planer. I 2022 ble 5 nye reguleringsplaner vedtatt.

Du finner alle kommunens arealplaner på denne [siden](#).

Byggesak

Byggesak over disk er innført og fungerer meget bra. Vi har også utvidet åpningstid for dette til kl. 17 på tirsdager. Det betyr at vi gir byggetillatelse over bordet forutsatt at byggesaken er komplett. Saksbehandlingstiden er da kun 1 dag.

Byggesak kom veldig godt ut av [hytteundersøkelsen](#) som viste at våre fritidsboende er godt fornøyd med byggesak. I 2022 har vi jobbet aktivt med å utvikle språket i vår kommunikasjon med publikum. Det er utviklet gjennom klarspråk prosjekt, og vi har fått gode tilbakemeldinger på at dette er klar forbedring i vår dialog med publikum.

Vi leverer de aller fleste saker innenfor pålagte tidsfrister, men målet vårt er å bli enda bedre på saksbehandlingstid. Vi har kontinuerlig fokus på både kvalitet, tilgjengelighet, service og levering til riktig tid. Det er også med å utvikle samhandling på tvers av fagområdene for å kunne levere mest mulig helhetlige og gode tjenester.

Kart og Landmåling

Røros kommune har 2 oppmålere. Begge har fullført juridisk etterutdanning og kan kalle seg landmålere. Dette er en kvalitet, og det er betryggende for vår forvaltning av oppmålingsforretninger,

grenseavklaringer og det arbeidet som utføres mot eiendomsmatrikkelen. Fra 2024 er det krav til juridisk tilleggskompetanse for å kunne utføre oppmålingsforretninger og Røros innehar denne kompetansen.

Vi jobber stadig med å utvikle våre kartløsninger, og vi har etter hvert opparbeidet et betydelig kunnskapsgrunnlag til god nytte både i vår egen saksbehandling og for publikum med våre publikumsløsninger. Vår kartløsning for publikum finner du [her](#).

Landbruk

Røros, Os og Holtålen har felles landbrukskontor som er plassert i Os. I 2022 er ny naturforvalter kommet på plass noe som har medført betydelig mer fokus på bl.a forvaltningsområdene i Røros. I 2021 ble også den første [landbruksplanen](#) for Røros kommune vedtatt. Du kan lese mer om landbrukskontoret på denne lenken:

[Landbruksforvaltningen for kommunene Os, Røros og Holtålen](#)

Byantikvar og kulturminneforvalter

I 2021 fikk vi på plass ny kulturminneforvalter i samarbeid med kommunene Os, Tolga og Holtålen, og i tillegg fylkeskommunene. Den nye kulturminneforvalteren har vært på plass et drøyt år og etter en evalueringsrunde med samarbeidskommunene virker denne funksjonen å fungere godt.

Kulturminneforvalter skal ha ansvar for byggeledelse av uthusprosjektet og kulturminneforvaltning i Cirkumsferensen. I tillegg vil denne rollen jobbe aktivt med profilering av kulturminnearbeidet, spesielt uthusprosjektet.

Byantikvaren vil fortsatt uttale seg om tiltak innenfor verdensarvens vernesone og ha prosjektansvaret av uthusprosjektet i tillegg til tilskuddsordning til huseiere. Dette er viktige tiltak og arbeid for bevaring av verdensarven. Du kan lese utfyllende om Uthusprosjektet under kapittelet "Kommunen som samfunnsaktør, Verdensarv".

Rådhuset ble ferdigstilt i 2022. Det neste store prosjektet vil være rehabilitering av dammer. Dette er et arbeid som vil pågå i flere år fremover, og som krever en betydelig jobb med planlegging og finansiering.

Utvikling og utfordringer

Vi skal fortsette å utvikle våre tjenester for enda bedre kvalitet, spare mer tid og kostnader. Dette innebærer at vi hele tiden jobber for å utvikle oss til det bedre.

Vi er i en prosess med anskaffelse av nytt saksbehandlingssystem og må sikre at en slik anskaffelse medfører at vi kan utøve våre tjenester mer effektivt med en god kvalitet. Det innebærer et system som legger til rette for å integrere publikumsløsninger og som gir større åpenhet/ offentlighet, eliminerer dobbeltarbeid og som gir åpne grensesnitt slik at kommunikasjonen med andre interne og offentlige løsninger blir så god mulig. I tillegg må et nytt system gi høy grad av automatisering.

Området har svært høy kompetanse innenfor en rekke fagfelt. Det vi har fokus på er å utvikle god samhandling på tvers av fagområder for å få til gode helhetlige tjenester og saksbehandling med høy kvalitet. Vårt hovedfokus skal være mottakeren av våre tjenester.

For å utvikle kart og oppmålingsområdet ser vi nå på opplæring og bruk av droner. Dette vil i mange tilfeller være svært effektivt som f.eks ved innmåling av ledningsnett eller skanning av terreng.

Virksomhet for tekniske områder jobber aktivt med arbeidsmiljø og den organisatoriske sikringen og utviklingen av virksomheten. Det er valgt ut satsningsområder ut ifra den gjennomførte medarbeiderundersøkelser. I dette arbeidet er både arbeidsmiljøgruppe og medarbeidere involvert gjennom felles samlinger. Vi jobber også for å legge til rette for ansattes ønskede personlige mål om utvikling sett i sammenheng med fellesskapets mål.

Utvalgte resultater

Vi begynner å få til god oversikt og kontroll på selvkost med byggesak, plan og oppmåling. Det er generelt prisnedgang på gebyrene på disse områdene i 2023 og strukturen begynner å få en god form.

Viktige begivenheter

Det har gjennom året vært flere større begivenheter. Øverhagaen ble ferdigstilt og overtatt i mai 2022, og del en av beredskapssenteret med ny brannstasjon ble ferdigstilt etter sommeren 2022. Dette er to store og fremtidsrettede prosjekter som er landet i arbeidet med å møte utfordringene som kommer med endring i vår demografi med større andel

eldre i samfunnet . Rehabiliteringen av Rådhuset ble også ferdigstilt i 2022. I dette prosjektet er det lagt særlig vekt på å overføre viktig kompetanse til en ny generasjon håndverkere, og prosjektet har vakt nasjonal interesse. I dette prosjektet har både byantikvar og bygningsforvaltning hatt en viktig rolle. Her kan du lese om behovet for [rehabiliteringen av rådhuset](#) og her finner du informasjon om et [foredrag og en workshop](#) om restaureringen.

Status økonomi per tjeneste

Beløp i 1000

Tjeneste	Regnskap	Regnskap	Oppr.	Rev. bud.	Avvik i kr	Avvik i %
	2021	2022	bud. 2022	2022		
Administrasjon	1 310	1 506	1 385	1 385	-121	-8,8 %
Forvatningsutgifter	0	0	20	20	20	100,0 %
Pleie, omsorg, hjelp i institusjon	2	0	0	0	0	0,0 %
Plansak	1 453	1 774	1 980	1 980	206	10,4 %
Byggesak	0	0	0	0	0	0,0 %
Kartsak	1 197	1 994	1 427	1 427	-566	-39,7 %
Landbruksforvaltning	2 677	2 479	2 373	2 373	-107	-4,5 %
Komm. veier/miljø-og sikkerhetstiltak	0	62	0	0	-62	0,0 %
Naturforvaltning/friluftsliv	0	0	0	0	0	0,0 %
Kulturminnevern	722	558	482	482	-75	-15,6 %
Sum	7 361	8 372	7 667	7 667	-705	-9,2 %

Status økonomi

Beløp i 1000

Virksomhet	Regnskap	Regnskap	Rev. bud.	Avvik i kr	Avvik i %
	2021	2022	2022		
Sum	7 361	8 372	7 667	-705	-9,2 %

Kommentar til status økonomi

Området som helhet

Området går i balanse med tanke på driftskostnader, men kostnader til kommunal subsidiering av selvkost gir et merforbruk. Økonomien sårbar i forhold til svingninger i aktivitet og nødvendige tiltak som må gjennomføres. Kostnader er i all hovedsak lønn og nødvendige driftrelaterte kostnader som for eksempel lisenskostnader, og kommunens andel til felles landbrukskontor. Området er belastet med ikke aktiverbare investeringer som kommunens andel i bomvei Fv 30 Støren - Røros og flyfotografering med 460.000. Det betyr at vi egentlig har et for godt resultat i forhold til budsjett, noe som i hovedsak skyldes større inntekter enn beregnet, spesielt for oppmåling og plan. Det kan være utfordrende å forutsi hvor stor aktiviteten/ inntektene blir på disse områdene fra år til år. Størst uforutsigbarhet er det på inntektssida da dette er gebyrinntekter som påvirkes av aktivitetsnivået.

Sykefravær

Fravær	Korttid	Langtid	Samlet fravær
Årlig sykefravær 2019	1,03 %	2,79 %	3,81 %
Årlig sykefravær 2020	0,93 %	3,46 %	4,38 %
Årlig sykefravær 2021	1,12 %	2,83 %	3,95 %
Årlig sykefravær 2022	1,64 %	3,38 %	5,02 %

Status sykefravær og HMS

Sykefraværet er generelt lavt. Helt naturlige årsaker er med å dra langtidssykefravær litt opp. Det er ikke noe grunnlag for å tro at noe av sykefraværet er av psykososiale årsaker eller pga arbeidsmiljø.

VAR - Selvkost

Beskrivelse av tjenesteområdet

“VAR” står for

- Vann
- Avløp
- Renovasjon.

Dette er selvkostområder, noe som betyr at områdene utelukkende finansieres av kommunale gebyrer/avgifter. Det vil si at skatteinntekter ikke dekker kostnader på områdene. VAR-området påvirker derfor ikke driftsbudsjettet i kommunen. Området skal balanseres økonomisk slik at det over tid verken skal gå med store overskudd eller underskudd. Har vi for store inntekter må vi senke gebyrene, og omvendt: øke gebyrene om det er for lite inntekter til å dekke kostnadene på området.

Utvikling og utfordringer

Utfordringer finnes på alle fagområder, og for VAR - områdene kan vi dele dem inn i 3:

- *Sterkt økende priser på innsatsfaktorer* - gjør det meget utfordrende å budsjettere riktig både med tanke på drift og også vedlikehold.
- *Variierende kvalitet på ledningsnett* - medfører fortsatt fokus på sanering og reovering.

- *Klimaendringer* - Vekslede temperaturer og større nedbørmengder stiller større og endrede krav til infrastruktur. Et eksempel på dette er håndtering av overflatevann. Mye av vår infrastruktur er bygd på 60 tallet, med andre klimatiske forutsetninger, og det er behov for oppgradering av flere ulike områder.

Arbeidet med etablering av ny vannkilde er startet opp og arbeidet med å prosjektere og få ny kilde og nye forsyningslinjer og høydebasseng vil forsette inn i 2023 og 2024

Viktige begivenheter

Av gjennomførte prosjekter kan nevnes:

- *Ferdigstilt flere returpunkter rundt om i kommunen for å bedre servicegraden til både innbyggere og hytteeiere. Utbyggingen ble preget av manglende leveranser av bestilt materiell, dette var en konsekvens av globale transportutfordringer som en følge av koronapandemien. Likevel fikk vi realisert noe uavhengig av dette.*
- *Gjennomført simulering av forsyningskapasitet på vannledningsnett fra Vola høydebasseng til Langset.*

Status økonomi per tjeneste

Beløp i 1000

Tjeneste	Regnskap	Regnskap	Oppr.	Rev. bud.	Avvik i kr	Avvik i %
	2021	2022	bud. 2022	2022		
Produksjon av vann	686	1 368	659	659	-709	-107,6 %
Distribusjon av 345 vann	-686	-510	-659	-659	-149	-22,6 %
Avløpsrensing	6 795	7 843	7 797	7 797	-46	-0,6 %
Kloaknett/tømming av septik	-6 795	-5 198	-7 797	-7 797	-2 599	-33,3 %
Innsamling av avfall	0	475	0	0	-475	0,0 %
Sum	0	3 978	0	0	-3 978	0,0 %

Status økonomi

Beløp i 1000

Virksomhet	Regnskap	Regnskap	Rev. bud.	Avvik i kr	Avvik i %
	2021	2022	2022		
Sum	0	3 978	0	-3 978	0,0 %

Kommentar til status økonomi

2022 var et utfordrende år for mange i samfunnet, dette gjelder også for selvkostområdene. Sterk prisøkning på vesentlige innsatsfaktorer som strøm, diesel og kjemikalier, i tillegg til renteøkning førte til store utfordringer med å holde opprinnelig vedtatt budsjett. Selvkostområdet er også fullfinansiert av kommunale avgifter, som gir lite rom for budsjettøkninger underveis i året. Samtidig er det også sånn at underskudd på selvkostområdene er fremførbare. Det vil si at de ikke belaster kommunens driftsbudsjett ved underskudd og at fondene som tilhører hvert enkelt ansvar settes i minus før innkrevde avgifter i kommende år dekker inn tidligere akkumulerte underskudd. Dette er årsaken til dels kraftige avgiftsøkninger for 2023, de skal gi nok inntekter til å betale ned på akkumulert underskudd for 2022 og videre dekke høyere forventede kostnader for 2023.

Utover prisveksten på sentrale innsatsfaktorer var 2022 et normal år, både i forhold til drift og personell. Selvkostområdene drives godt og effektivt, og mye av de tekniske innstallasjonene er i god stand. Vi har lite uforutsette utgifter gjennom et år, selv om en del anlegg er godt ute i sin levetid. Lite driftsstans kommer av god vedlikehold og rammer til å utføre nødvendig vedlikehold.

Oppsummering tiltak

I tiden framover vil følgende prosjekter prioriteres for selvkostområdene:

- Drive enda mer kostnadseffektivt ved å sanere eldre ledningsnett for å minimere lekkasjer på drikkevannsledninger og fjerne overvann fra avløpsnett.
- Forsøke å etablere fornybare energiløsinger og spare energi der det er mulig, selv om de store strømforbrukerne på selvkostområdene vanskelig lar seg fjerne/reducere.
- Etablere nytt vannverk for å ha to separate drikkevannskilder i tilknytning til Røros sentrum.

Sykefravær

Fravær	Korttid	Langtid	Samlet fravær
Årlig sykefravær 2019	0,43 %	0,00 %	0,43 %
Årlig sykefravær 2020	0,09 %	0,00 %	0,09 %
Årlig sykefravær 2021	1,00 %	0,00 %	1,00 %
Årlig sykefravær 2022	0,23 %	0,00 %	0,23 %

Status sykefravær og HMS

Som beskrevet i tabellen over har avdelingene svært lite sykefravær, mer kan vel ikke sies om dette. Selvkostområdene kjennetegnes av en positiv organisasjonskultur og et godt arbeidsmiljø, noe som nok virker positivt inn på fraværsprosenten.

Kommunalteknikk

Beskrivelse av tjenesteområdet

Avdelingene innen kommunalteknikk er svært synlige i kommunen. Kommunalteknikk bidrar sterkt til å holde hjula i gang for samfunnet som helhet. Tjenesteområdet har ansvar for

- kommunalt bilhold
- kommunale veier
- leverer tjenester til deler av selvkostområdene i kommunen: Vann, avløp og renovasjon
- kommunalteknikk bidrar mye opp mot alle de store arrangementene som er på Røros

Røros kommune har omtrent 120 km med kommunale veier, noe som er mye sammenlignet med andre kommuner i regionen. Dette krever en del ressurser til vedlikehold både sommer og vinter. Om vinteren har vi kommunal brøytevakt som holder veinettet brøytet, strødd og i orden. Det at kommunen har vann, avløp og renovasjon selv, medfører at vi kan ha mannskap til å drifte våre kommunale veier på en effektiv og rimelig måte.

Utvikling og utfordringer

Områdene preges av en rivende teknologisk utvikling, klimatilpasninger som kan være krevende samt et stadig sterkere fokus på miljø og miljøhensyn. Vi har et til dels stort etterslep på eksisterende infrastruktur, så vårt hovedfokus er å få drifte dagens tjenester innenfor eksisterende rammebetingelser på en måte som gir god kvalitet til tjenestemottager. Samtidig utbedrer eller bytter vi ut eksisterende anlegg med ny teknologi. Slik skal vi stå bedre rustet til å møte fremtidens utfordringer og krav.

I forhold til sammenlignbare kommune drifter vi vegvedlikehold rimelig og effektivt. Noe av dette bildet gjenspeiler at vi bruker for lite ressurser i forhold til behovet for å opprettholde en ønsket standard på veinettet.

Utvalgte resultater

I 2022 er det asfaltert et topplag på Olavsgruvveien som gjør at denne vil ha en høy standard i mange år fremover. Avkjøringen fra falunveien nedenfor Rema ble oppgradert med masseutskifting, ny stikkrenne og asfaltering. Det ble også bygd opp en tryggere og bedre avkjøring fra Fv31 til Pantslåttveien.

En rekke trafiksikkerhetstiltak og tilrettelegging for snarveier og skoleveier er gjennomført i 2022 som bl.a. utbedring av undergang ved Gjettjønna, tilrettelagt grussti fra Amneushagaen over Evensegga og fartsdumper.

Viktige begivenheter

Etter et svært krevende 2020 med mange løpende prosjekter, valgte vi i 2022 å holde fokus på drift og ha færre investeringsprosjekter på fagområdene. Av begivenheter kan vi likevel nevne:

- Ny avkjøring fra Fv31 til Pantslåttveien
- Ekstra topplag Olavsgruvveien
- Nye tjeneste el-biler

Status økonomi per tjeneste

Beløp i 1000

Tjeneste	Regnskap 2021	Regnskap 2022	Oppr. bud. 2022	Rev. bud. 2022	Avvik i kr	Avvik i %
Tjenester utenfor ordin.	-3 527	-2 957	6 978	6 978	9 935	142,4 %
Komm. veier/miljø-og sikkerhetstiltak	5 118	6 466	2 549	2 549	-3 917	-153,7 %
Distribusjon av345 vann	0	0	-1 968	-1 968	-1 968	-100,0 %
Kloaknett/tømming av septik	0	0	-3 128	-3 128	-3 128	-100,0 %
Innsamling av avfall	0	0	-3 504	-3 504	-3 504	-100,0 %
Sum	1 592	3 509	928	928	-2 581	-278,1 %

Status økonomi

Beløp i 1000

Virksomhet	Regnskap 2021	Regnskap 2022	Rev. bud. 2022	Avvik i kr	Avvik i %
Sum	1 592	3 509	928	-2 581	-278,1 %

Kommentar til status økonomi

Som for alle andre i samfunnet var 2022 et år preget av høye kostnader for kommunalteknikk. Kommentarer for hvert enkelt ansvar følger:

6160 : Ansvarer er i balanse, og dette skyldes økt salg til selvkostområdene grunnet god budsjettering gjennom kalkyleverktøyet Momentum selvkost. Vi klarte gjennom verktøyet å kalkulere kostnadsøkningen så godt som det nesten lar seg gjøre, noe som skyldes god innsikt fra vår samarbeidspartner, men også noe flaks. Ansvarer opplevde til dels store kostnadsøkninger på særlig drivstoff, men klarte likevel å holde ramma grunnet økt salg. Vi forventer at disse kostnadene vil gå noe ned i 2023, noe som vil medføre lavere salg til selvkost men også overholdelse av rammer for budsjettåret 2023.

6161: Bilverkstedet opplevde svikt i inntektsgrunnlaget i 2022, som er årsaken til underskuddet. Vi opplever at dette i stor grad handler om 2 årsaker; Dårligere ordretilgang etter pandemien (kunder er uteblitt) og personellutfordringer som har resultert i lavere evne til å håndtere mange jobber. Vi gleder oss til å komme inn i nye lokaler som vil gjøre oss bedre rustet til å løse alle oppgaver! Det er også verdt å merke seg at verkstedet utfører mange ubetalte oppgaver som kommer kommunen til gode, herunder sparringpartner i innkjøpsprosesser om leasingbiler, oppfølging ved skademeldinger og garantisaker, nødhjelp til kjøretøyer som stopper, samt logistikkansvarlig ved levering og tilbakelevering av leasede kjøretøyer.

6170: En utfordrende vintersesong 21/22 gjorde at vi reduserte sommervedlikeholdet ned til et absolutt minimum. Dette var likevel ikke nok og underskuddet på ansvarsområdet ble veldig stort. Årsaken kan tilskrives kostnadsøkningen nevnt innledningsvis. Økte drivstoffpriser har medført at vi har opplevd store kostnadsøkninger både for internt arbeid og eksternt innleide entreprenører. Vi har måttet reforhandle mange brøytekontrakter underveis i kontraktperioden for å sikre lokale entreprenører inntjening på arbeidet de utfører for oss, og vi må påregne store prisøkninger i kommende anbudsprosesser. Strømkostnader har også stor betydning for ansvarer da vi er storforbruker av strøm både til gatelys og varmekabler. Kostnadsbildet for ansvar 6170 er i stor grad avhengig av været, men vi ser nå enda tydeligere at budsjettet på ansvarer må økes i takt med prisstigningen. Vi har veldig mange meter kommunal vei per innbygger og opplever at tilstanden jevnt over er i sterk forverring. Det er ikke midler til å forsterke løpende vedlikehold, noe som gjør at veienes tilstand forverres støtt og stadig, år for år.

Oppsummering tiltak

Det er vanskelig å se hvordan vi kan jobbe smartere/kutte kostnader på de ansvar som går med underskudd. For verkstedes sin del må vi forsøke å komme tilbake til situasjonen pre - korona, hvor vi hadde god tilgang på jobber. Vi ønsker ikke å reklamere for våre tjenester grunnet konkurransesituasjonen med andre bilverksteder på Røros, og må benytte andre konkurransefremmende midler, feks. gjennom ekstraordinær service.

For kommunale veier dels ser vi det som svært utfordrende å holde rammene med dagens kostnadsnivå og veistandard. Dårlig veistandard fører til økte utgifter og vi er inne i en "ond spiral". Totalrammen på ansvarer må økes før tilstandsnivået på våre kommunale veier synker ytterligere.

Sykefravær

Fravær	Korttid	Langtid	Samlet fravær
Årlig sykefravær 2019	1,10 %	4,58 %	5,68 %
Årlig sykefravær 2020	1,36 %	1,84 %	3,21 %
Årlig sykefravær 2021	1,88 %	10,61 %	12,49 %
Årlig sykefravær 2022	0,58 %	10,68 %	11,25 %

Status sykefravær og HMS

Sykefraværet har forbedret seg siden 2022, men er fortsatt for høyt. Det gledelige er at vi har fint lite korttidsfravær, samtidig som langtidsfraværet er i sterk nedgang og ikke kan relateres til arbeidsrelaterte oppgaver eller ulykker. Vi har tett oppfølging av arbeidsmiljø og forsøker å få de langtidssykemeldte tilbake så fort deres helse tillater det.

Brann

Beskrivelse av tjenesteområdet

Fra den 1.7.2021 ble brann og redning i kommunene Os, Holtålen, Tydal og Røros, slått sammen til en virksomhet med Røros kommune som ny vertskommune. Det nye navnet er Rørosregionen brann og redning.

6150 Beredskap

Røros:

Består av fire vaktlag i tillegg til utrykningsledere. Vaktlagene rullerer gjennom hele året og har vakt fra mandag til mandag, en uke i gangen. Hvert vaktlag består av fem mann med tildelte faste oppgaver. I tillegg er det fire aspiranter som er fordelt på vaktlagene.

I tillegg har vi Brekken bistasjon, som er bemannet med 8 mann som møter på alarmer/utkallinger. Mannskapene i Brekken har ikke rullerende vakt.

Os:

Os har et mannskap på 10 personer inklusive 4 utrykningsledere som har oppmøte på Os brannstasjon. I tillegg er det 6 mannskaper som har oppmøte på Tufsingdalen bistasjon. Os har ikke rullerende vakt, men alle mannskapene som er tilgjengelige møter på alarm. Os har i dag 2 aspiranter.

Holtålen:

Holtålen består av 16 mannskaper inklusive 4 utrykningsledere. Holtålen har ikke rullerende vakt, men alle mannskapene som er tilgjengelig møter på alarm. Unntaket er i påsken og i sommerferieperioden, hvor mannskapene blir beordret til vakt i aktuelle perioder. Holtålen har i dag 5 aspiranter.

Tydal:

Øvelse i Os

Tydal består av 18 mannskaper inklusive 4 utrykningsledere. Tydal har ikke rullerende vakt, men alle mannskapene som er tilgjengelig møter på alarm. Unntaket er i påsken og i sommerferieperioden, hvor mannskapene blir beordret til å gå vakter. Tydal har i dag 6 aspiranter.

Vi tar hånd om alle hendelser som brann- og eksplosjonsvernloven beskriver i formålet, jfr § 1 i våre fire kommuner.

Alle mannskaper som inngår i beredskapen øver systematisk etter oppsatte øvingsplaner. I tillegg gjennomfører alle operative mannskaper årlige fysiske godkjenningstester i tillegg til helseundersøkelser.

Det tar i gjennomsnitt to år å få utdannet nye brannkonstabler, og disse går som aspiranter i denne to-års

perioden før de inngår som faste brannkonstabler på den enkelte brannstasjon.

Dyreredning i Tydal

6152 Feiing og tilsyn

Feiing og tilsyn har ansvaret for brannforebyggende arbeid i våre fire kommuner. Ny tittel for våre medarbeidere er fra og med 2021 brannforebyggere, som er en mer riktig og beskrivende tittel på hva de jobber med.

Dette er et selvkostfond. Det betyr at gebyrene som kommunen tar for å levere tjenesten skal dekke de samlede kostnadene som kommunen har på dette spesifikke området.

Fondet på Røros er negativt, fordi kostnadene har vært høyere enn inntektene i de siste årene.

Feiing og tilsyn av fritidsboliger har vist seg å være spesielt utfordrende for store hyttekommuner slik som oss, etter at ny forebyggende forskrift trådte i kraft i 2016. Men vi har satt inn tiltak og fått ansatt en nye brannforebyggere, som er ferdig utdannet og sistemann blir ferdig utdannet som godkjent brannforebygger andre halvdel av 2023.

6154 Bybrann

Rørosregionen brann og redning har god kompetanse innenfor brannvern i verneverdig tett trehusbebyggelse.

Utfordrende forhold ved innsats i den vernede trehusbebyggelsen

Bybrannanlegget består av både innvendig og utvendig deteksjon, med direkte trådløs varsling til brannvakten på Røros og Midt-Norge 110-sentral. Det er helt essensielt at det er direkte varsling inn til brannvakten på Røros og at vi er bemannet 24/7, fordi vi er helt avhengig av så tidlig varsel som mulig for å hindre tidstap ved brann i trehusbebyggelsen. Erfaringen viser at vi med denne beredskapen kan starte en innsats ca 5 minutter etter at alarm er utløst. Her teller hvert minutt og sekund for å unngå en fullt utviklet brann, som vil kunne føre til en katastrofe for den verneverdige trehusbebyggelsen i Bergstaden.

For å være sikker på at bybrannanlegget til enhver tid virker som det skal, så må dette systematisk kontrolleres. Det er nå montert over 1600 innvendige detektorer i den verneverdige trehusbebyggelsen og detektorene blir testet og byttet ut fortløpende. Slik kontroll og testing gjøres ukentlig.

Utvendig trådløs varsling består av IR-kameraer montert i kirketårnet og som gir varsel med lyd og bilde direkte inn til brannvakten på Røros. IR-kameraene utløser alarm ved at den gjenkjenner type flamme og varsler på temperatur. I tillegg er det montert tørrsprinkling på flere gårder i sentrum, som gjør at vi ved en brann kan kjøre vann direkte inn på dette anlegget og kjøle ned objektet med vann.

Infrarøde kamera montert i kirketårnet varsler om økt temperatur og flammer

Det jobbes kontinuerlig med å sikre og forsterke den verneverdige trehusbebyggelsen, og vi har fått betydelige midler gjennom flere år til utstyr som beskrevet ovenfor av Riksantikvaren. Men driften av bybrannanlegget dekkes av Røros kommune.

Utvikling og utfordringer

Beredskaps- og responscenter - Rørosregionen brann og redning

Første byggetrinn av Beredskaps- og responscenter (BRS) ble klart for innflytting våren 2022, og her flyttet Rørosregionen brann og redning inn i nye lokaler som fyller behovene til dagens standard for en brannstasjon. Bygget vil dekke Rørosregionen brann og redning behov i mange år fremover. Med innflyttingen ble avvirket fra arbeidstilsynet om lokaler som ikke dekker lovkravene for våre ansatte lukket og avsluttet.

Du kan lese mer om nytt beredskaps- og responscenter under kapittelet "Kommunen som samfunnsaktør" og i kommunestyrets sak 18/21 om bygging av beredskaps- og responscenter behandlet den 25.3.2021. Lenken saken finner du [her](#).

Status økonomi per tjeneste

Beløp i 1000

Tjeneste	Regnskap 2021	Regnskap 2022	Oppr. bud. 2022	Rev. bud. 2022	Avvik i kr	Avvik i %
Tilr.legg.bistand næringsutvikling	0	120	0	0	-120	0,0 %
Forebygg. av brann og ulykke	4 398	2 487	2 495	2 495	8	0,3 %
Brann og ulykkesvern	5 494	6 633	4 254	4 254	-2 379	-55,9 %
Avskrivninger	0	-47	0	0	47	0,0 %
Sum	9 892	9 193	6 750	6 750	-2 443	-36,2 %

Status økonomi

Beløp i 1000

Virksomhet	Regnskap 2021	Regnskap 2022	Rev. bud. 2022	Avvik i kr	Avvik i %
Sum	9 892	9 193	6 750	-2 443	-36,2 %

Kommentar til status økonomi

Årsresultatet totalt viser et merforbruk som kan relateres til økte strømutgifter, lønnsutgifter, økning av prisen på flere nødvendige lisenser og merkostnader i forbindelse med virksomhetsoverdragelsen.

Vi er hendelsestyrte og dette vil alltid påvirke resultatet både positivt og negativt.

I 2022 har vi jobbet og deltatt mye med innføringen av ny velferdsteknologi ved Øverhagaen bo, helse, og velferdssenter og Beredskaps- og responscenteret (BRS). Dette er et viktig arbeid som går på tvers av flere virksomheter.

Ansvar 6150, 6151 og 6154

Ansvar 6150 er for beredskap. 6151 var tidligere ansvarsområdet for felleskostnadene mellom samarbeidskommunene, men dette er i løpet av 2022 blitt overført og slått sammen med 6150. 6154 er ansvarsområdet for beredskap og brannsikringen av den verneverdige trehusbebyggelsen i Røros, hvor også kostnadene i forbindelse med at vi er bemannet 24/7 er ført. 2022 er det første året hvor kostnadene er utskilt fra annen beredskap og samlet på dette ansvarsområdet. Bybrann 6154 er ikke en del av vedtatt vertskommune avtale, fordi bybrann omhandler den verneverdige trehusbebyggelsen i bergstaden Røros. Ved å flytte våre utrykningsledere til 6154 så vil dette gi oss bedre oversikt over våre utgifter, som går med til beskyttelse av den verneverdige trehusbebyggelsen Røros.

Regnskapet for 2022 er preget av virksomhetsoverdragelsen som ble gjennomført mellom Holtålen, Os, Tydal og Røros, og som trådte i kraft fra og med 1.7.2021.

Frem til virksomhetsoverdragelsen som ble gjennomført i 1.7.2021, ble det fakturert til samarbeidskommunene ut ifra gammel avtale. Fra og med andre halvdel av 2021 ble fakturert med bakgrunn i ny vertskommuneavtale. Dette forklarer hvorfor både inntektssiden og utgiftssiden har økt.

Ansvar 6152

Dette er ansvarsområdet for feiing og tilsyn, som er et selvkost fond. 6152 har gjennom flere år opparbeidet et negativt resultat. Gammel avtale mellom samarbeidskommunene har vært medvirkende til en skjev fordeling av utgiftene mellom kommunene. Røros har i denne sammenhengen fått en uforholdsmessig stor andel av kostnadene.

Gjennom ny fremforhandlet vertskommune avtale som også omfatter feiing og tilsyn, vil fordelingen av utgifter til 6152 bli mer korrekt fra og med 2022. Selvkost fondet for feiing og tilsyn forventes å komme i balanse i løpet av 2024 - 2025 med denne nye avtalen.

Oppsummering tiltak

2022 var det første hele året med et reelt budsjett for vår virksomhet som følge av virksomhetsoverdragelsen. Dette gjelder både for beredskap og feiing/tilsyn. Vi erfarte at ansvar 6154 var grunnleggende underbudsjettet i 2022, men dette søkes løst i budsjettet for 2023.

Vi har de siste årene fått skiftet ut flere eldre kjøretøy, og dette vil bidra positivt med tanke på driftskostnader til reparasjoner og vedlikehold.

Videre blir det ferdigstilling og innflytting for alle som skal inn i nytt BRS medio juni 2023, og det forventes å gi et positivt utslag på strømkostnader og fyringsutgifter når alle har fått flyttet inn i nye og mer energieffektive lokaler.

Vi som arbeider på BRS bidrar til at helsepersonell på Øverhagaen, bo-, helse og velferdssenter (ØBHV) får prioritert sine arbeidsoppgaver for beboere og brukere på beste mulige måte. Vi som jobber på BRS tar hånd om overvåkingen, styrer velferdsteknologi og annen teknisk overvåking, mens de ansatte ved ØBHV får brukt sine "varme hender". Dette er spart tid, økt kvalitet for brukerne og unngåtte kostnader for Røros kommune.

Sykefravær

Årsmelding 2022 – Røros kommune

Fravær	Korttid	Langtid	Samlet fravær
Årlig sykefravær 2019	0,61 %	0,00 %	0,61 %
Årlig sykefravær 2020	0,92 %	0,02 %	0,95 %
Årlig sykefravær 2021	1,18 %	0,11 %	1,29 %
Årlig sykefravær 2022	0,70 %	1,19 %	1,89 %

Status sykefravær og HMS

Virksomheten har et lavt sykefravær, og dette er trenden de siste årene.

Bygningsadministrasjon

Beskrivelse av tjenesteområdet

Røros kommune forvalter en stor bygningsmasse. Dette er en blanding av boliger, offentlige bygg og bygninger til egne formål for kommunens tjenesteproduksjon.

En kommune skal drive god ressursforvaltning. Det er viktig å ha et bevisst forhold til kommunens totale eiendomsmasse fordi eiendom binder kapital og ikke minst genererer det et stort behov for ressurser til drift og vedlikehold. Det er en stor belastning for et kommunebudsjett. En kommunes rolle på eiendomsmarkedet bør også være gjennomtenkt slik at kommunen ikke går i direkte konkurranse med andre aktører på utleiemarkedet.

[Kommuneplanens samfunnsdel](#) peker på viktigheten av å utvikle boliger, oppvekstmiljø og oppfattelsen av tilhørighet. Samfunnsdelen omtaler også inkludering og integrering. Kommunale boliger er av stor betydning for å sikre at alle innbyggere, også innbyggere med ulike utfordringer, skal kunne finne seg et hjem - uansett utgangspunkt. Dette skal skje på en slik måte at det som samfunnsdelen omtaler om "bolyst og tilhørighet" oppleves av alle i et sammensatt bomiljø. Arbeidet styres av [Boligplan for Røros kommune 2019-2027](#).

Rammeområde 7 "Bygningsforvaltning" er en avdeling under Virksomhet for tekniske områder i kommuneorganisasjonen. I budsjett- og økonomiplan og regnskap er denne avdelingen et eget rammeområde og beskrives derfor separat og adskilt fra tekniske områder. Tjenesteområdet preges av et kombinert fokus på nybygg og planlegging/igangsettelse av disse, samt fokus på tilpasning og ivaretagelse av eldre bygg. Bygningsadministrasjon er et ressurskrevende område, og i samarbeid med virksomhetene som benytter byggene, jobbes det kontinuerlig med å tilpasse bygningene etter behovet og effektivisere drift og vedlikehold.

Formålsbygg

Røros kommune har mange formålsbygg som brukes i tjenesteproduksjon eller i støttefunksjoner. Gode lokaler som er tilpasset den enkelte virksomhet er viktig for en effektiv tjenesteproduksjon. Det har også en stor betydning for kvaliteten av kommunens totale tjenesteleveranse. Kommunen drifter innenfor trange økonomiske rammer. Derfor er det en kontinuerlig prosess med å tilpasse bygningsmassen slik at kommunen til enhver tid sitter med best mulig tilpassede formålsbygg, og at disse er minst mulig ressurskrevende med tanke på drift og vedlikehold.

Kommunale utleieboliger

Kommunen har også en stor portefølje av boliger til utleie for kommunens innbyggere. Ambisjonsnivået på hvilke boliger kommunen til enhver tid skal ha tilbud om og hvem som bør få leie dem vurderes nøye. Boligmasse som kommunen ikke trenger skal avhendes. Det er allerede vedtatt at dette skal skje samtidig med at kommunens eierskapsmelding legges frem.

[Her](#) kan du lese mer om kommunal eiendomsportefølje.

Eksterne tilsyn

Det har ikke vært gjennomført eksterne tilsyn innen Bygningsadministrasjon i 2022.

Status økonomi per tjeneste

Beløp i 1000

Tjeneste	Regnskap	Regnskap	Oppr.	Rev. bud.	Avvik i kr	Avvik i %
	2021	2022	bud. 2022	2022		
Administrasjon	-4	0	0	0	0	0,0 %
Forvatningsutgifter	-362	0	2 593	6 593	6 593	100,0 %
Administrasjonslokaler	4 376	4 554	2 728	2 728	-1 825	-66,9 %
Diverse fellesutgifter	0	0	0	3 000	3 000	100,0 %
Grunnskole	51	31	0	0	-31	0,0 %
Førskolelokaler og skuss	3 147	3 744	2 238	2 238	-1 506	-67,3 %
Skolelokaler	9 438	9 753	6 981	6 981	-2 772	-39,7 %
Aktivitetstilbud barn og unge	57	51	0	0	-51	0,0 %
Diagnose, behandling, rehabilitering	946	1 110	250	250	-860	-344,1 %
Botilbud i institusjon	4 046	7 857	2 973	2 973	-4 884	-164,3 %
Kommunalt disponerte boliger	-1 989	-2 814	-3 325	-3 325	-511	-15,4 %
Kommunal næringsvirksomhet	-57	-463	0	0	463	0,0 %
Tilr.legg.bistand næringsutvikling	-2 039	-162	-2 293	-2 293	-2 131	-92,9 %
Andre kulturaktiviteter	0	9	0	0	-9	0,0 %
Kommunale kulturbygg	733	843	496	496	-347	-69,9 %
Sum	18 342	24 511	12 640	19 640	-4 871	-24,8 %

Status økonomi

Beløp i 1000

Virksomhet	Regnskap	Regnskap	Rev. bud.	Avvik i kr	Avvik i %
	2021	2022	2022		
Sum	18 342	24 511	19 640	-4 871	-24,8 %

Kommentar til status økonomi

Som for øvrige områder på teknisk drift var 2022 også svært krevende for bygnings-administrasjon mtp. kostnader.

- Strømkostnadene var høye gjennom hele året, og endte 250 000 over budsjett selv med 7 000 000 i ekstra budsjettmidler. Det er også et underskudd mht. fjernvarmekostnader som økte vesentlig i andre halvår av 2022. Vi iverksatte tiltak på alle administrasjon og undervisningsbygg gjennom året for å senke energiforbruket, og har sett effekt av dette. Budsjettet er justert til 2022 - nivå for 2023, for å imøtekomme disse utfordringene. Vi jobber stadig med å finne alternative løsninger og tiltak, og utnytte de muligheter som byr seg for energioptimalisering og strømbesparende tiltak. Det ser ut til at strømprisen har stabilisert seg på et mer moderat nivå, men det vanskelig å spå situasjonen 2 måneder fram i tid. Dette gjør budsjettarbeidet utfordrende.
- Service og driftsavtaler på ØBHVS er også et punkt som har medført overforbruk, anslagsvis kr. 450 000. Disse var ikke kjent for teknisk drift ved utarbeidelse av budsjett for 2022, men ligger inne i nåværende budsjett.
- Den mest utfordrende årsaken til overforbruket slik vi ser det er våre trange driftsrammen kombinert med tilstanden på mange av våre bygninger. Vi har et enormt vedlikeholdsetterslep, og en del bygninger som ikke er tilpasset dagens behov. Stadig dukker det opp små prosjekter som må utføres (brannslukking) og mindre tilpasninger for å møte de ulike tjenesteområdenes behov. Disse mange prosjektene er så små at de ikke kan tas ved hjelp av investeringsbudsjettet, men blir i sum relativt store. Det er behov for å øke våre rammer, men også et sterkt behov for å

kunne planlegge bruk og omgjøring av kommunale formålsbygg i samarbeid med de ulike tjenesteområdene.

På den positive siden har vi økt våre inntekter betraktelig. Det gjøres en god jobb både med kommunale boliger og næringsseiendom. Vi må fortsatt ha et sterkt kostnadsfokus i 2023 og satser på at de store kostnadsdriverne våre holder seg på et moderat nivå året igjennom.

Oppsummering tiltak

- Fokus på kostnadseffektivitet. Vi utfører ingen bygningsmessige tiltak uten at det er høyst nødvendig pga. fare for bygningskade eller utfordringer ift. tjenesteproduksjon. Bedre økonomisk utnyttelse av budsjettet.
- Energieffektivitet og alternative energikilder gis fortsatt sterkt fokus. Vi har spart mye energi men kan hente ut enda større gevinster ved bygningsmessige tiltak, noe vi har hatt stort fokus på i 2022, og kommer til å fortsatt ha fokus på fremover.
- Større fokus på samhandling på tvers i organisasjonen for å planlegge bruk og vedlikehold av bygninger. planmessig jobbing gjør det lettere å forvalte budsjettet godt.
- Kontinuerlig fokus på å utvikle LAFT som FDV system, slik at vi til enhver tid har kontroll på byggenes tilstand. Ved hjelp av dette kan vi forvalte bygningsmassen bedre og unngå at tiltak først gjøres når et problem har oppstått.

Utvikling og utfordringer

Utfordringene og mulighetene er mange innenfor bygningsadministrasjon. Noe av dette handler om organisatoriske endringer og bruk av ressurser på tvers i hele organisasjonen. Noe handler om endring av arbeidsprosesser og nye muligheter for digital transformasjon i overvåking og drift av bygninger.

Drift og vedlikehold av bygningsmassen

Kommunen har en stor og til dels gammel bygningsmasse med et stort etterslep på vedlikehold. Drift og vedlikehold er veldig ressurskrevende, og dette er kostnader som går direkte på kommunens driftsbudsjett. Med stadig strammere økonomiske rammer er dette en utfordring. Vi digitaliserer derfor stadig driften av bygninger med sentrale driftssystemer for styring og overvåking. Slike systemer gjør at vi sparer driftsutgifter samtidig som vi sparer arbeidstimer, arbeidstimer som vi kan benytte til andre oppgaver.

Både for 2019, 2020 og 2021 og 2022 ble det bevilget ekstra midler til bygningsadministrasjonen. Bygningsadministrasjonen i Røros kommune har som hovedfokus å drifte dagens bygg og tjenester innenfor eksisterende rammebetingelser, men dette har vist seg å være utfordrende av flere årsaker:

- Globale hendelser (pandemi, krig) som gir store og sterkt varierende kostnadsøkninger lokalt, feks. strømknader og materialknader
- Bygningsmasse som ikke fullt ut er tilpasset brukerbehovet
- Aldrende bygningsmasse som krever stadig vedlikehold i tillegg til bygningsmessige tilpasninger

Vi har utfordringer i hverdagen, men vi klarer også å utvikle oss. Vi digitaliserer stadig driften av bygninger med sentrale driftssystemer for styring og overvåking av bygninger. Slike systemer gjør at vi sparer driftsutgifter samtidig som vi sparer arbeidstimer, arbeidstimer som vi kan benytte til andre oppgaver. Denne omstillingen krever endringsvilje og personlig utvikling i teknisk og digital kompetanse.

Kommunale boliger

Kommunen eier en stor bygningsmasse. Det er ressurskrevende å drifte og vedlikeholde denne. De siste årene er det satt fokus på en systematisk og målrettet modellering av denne bygningsmassen slik at den som helhet er formålstjenlig og tilpasset kommunens behov. I tillegg er det gjennomført en grunnleggende gjennomgang av kommunens utleieforhold av boliger og prosedyrene for dette. Arbeidet styres av vedtatt [Boligplan 2019-2027](#). Arbeidet fører til at driftskostnadene innen bygningsadministrasjon på sikt kan senkes gjennom god ivaretagelse av bygg som kommunen har behov for i tillegg til at kapital frigjøres gjennom en målrettet avhending av uegnet boligmasse. Virksomhet for tekniske områder legger frem en status for eiendomsforvaltning av kommunale boliger sammen med at kommunens eierskapsmelding behandles av kommunestyret.

Verdensarv, funksjonalitet og klimakrav

Bygningsadministrasjon i verdensarven er både spennende og utfordrende. Kommunen eier flere viktige bygg i den vernede trehusbebyggelsen i Røros sentrum. En rask teknologisk utvikling og et stadig sterkere fokus på miljø og miljøhensyn med tydelige miljømål skal løses på verdensarvens premisser. Røros kommune sammen med Bygningsvernsenteret har en betydelig kompetanse innenfor dette feltet, og Røros er i det nasjonale tetsjiktet for å finne fremtidsrettede og faglig gode løsninger. Her jobbes det også tett og aktivt sammen med lokalt næringsliv for å finne gode og fremtidsrettede løsninger. Status investeringsprosjekter

Beløp i 1000

Investering	Totalbudsjett		Årets budsjett	
	Vedtatt totalt	Påløpt totalt	Rev. bud.	Regnskap Status
Barnehager Røros sentrum	102 500	15 323	50 000	3 401 Iht. plan
Boliger tilpasset beboere med nedsatt boevne	6 850	215	6 000	196 Ikke vurdert
EPC Energitiltak	1 560	2 607	480	0 Iht. plan
Nytt FDV og internkontrollsystem byggforvaltning	275	63	125	0 Iht. plan
Ombygging kontorer teknisk	1 060	1 002	180	143 Forsinket
Oppgradering Varmesystemer Gjøsvika Sykehjem	4 000	6 109	3 300	5 987 Forsinket
Rådhuset - rehabiliterin	3 910	4 216	1 110	938 Iht. plan
Totalrenovering av leiligheter Mælan	3 100	3 609	1 200	1 129 Ferdig
Sum øvrige prosjekter	0	1 706	0	108
Sum	123 255	34 850	62 395	11 902

Statustekst investeringer

Barnehager Røros sentrum

Økonomiplan for barnehager ble revidert for 2023 i forhold til prisøkninger fra opprinnelig budsjett, samt kostnadsføring av bl.a. utkjøp av brakkerigg. Planlegging og gjennomføring er i rute og byggestart på barnehage i Vola forventes forsommeren 2023

Boliger tilpasset beboere med nedsatt boevne

Det forventes byggestart i 2023. Det er usikkerhet angående om Husbanken får bevilget ekstra tilskuddsmidler

Elektroniske låsesystem

Låsesystemet på rådhuset er installert og fungerer godt. Kostnader over budsjettet kommer av prisstigning som burde vært hensyntatt ved budsjettering i 2021. Det gikk lang tid fra pristilbud til gjennomførelse grunnet forsinkelser med renovering av rådhuset og dette medførte ekstrakostnader.

EPC Energiltak

Energibesparende tiltak gjennomføres stadig, og i 2022 gikk mye av midlene med til utskifting av lysarmaturer og styring av varmeanlegg. Overskridelsen av budsjett kommer av prisstigning på varer, samt en liten "blings" på prosjektkostnader mht. mva.

Lydtepping og støvavsug Røros Skole

Alt er ferdigstilt og alt utstyr på Formgivingsbygget er nå iht. gjeldende HMS reglement.

Nytt FDV og internkontrollsystem byggforvaltning

Systemet er i en implementeringsfase og dette tar tid, det er mange data som skal kvalitetssikres og tas i bruk. Det vurderes bruk av ekstern arbeidskraft for å kunne intensivere arbeidet da implementering av et slikt system går på siden av daglige, regulære oppgaver.

Ombygging kontorer teknisk

Ny trapp og ombygging av kontorer er ferdig. det blir gjennomført noen mindre tiltak i 2023 i forbindelse med utfytting av deler av tjenesten

Oppgradering omsorgsboliger ved sykehjem

Mye av arbeidet er gjennomført, vi har oppgradert varmeanlegg, utgangsdører og utvendige overflater. Det gjenstår noe arbeid ift. belysning (utskifting til LED) og utvendige markiser som trenger oppgradering.

Oppgradering Varmesystemer Gjøsvika Sykehjem

Nytt anlegg med energibrønner og utfasing av oljefyr er ferdigstilt vinteren 2023. Det forventes en årlig energisparing på 230.000 KWh. Enova har gitt tilskudd til prosjektet

Rådhuset - rehabilitering

Fasader og dører er ferdigstilt. I 2023 innledes arbeid med å utrede tiltak for å utbedre inneklimate med ventilasjon.

Totalrenovering av leiligheter Mælan

Prosjektene er ferdigstilt og resultatet ble meget bra! Vi har 2 totalrenoverte, sentrumsnære boliger på Mælan. Prosjektene havnet over budsjett grunnet en svært stor kostnadsøkning på byggevarer vinteren 2022, vi forsøkte å ta grep for å redusere kostnadene men hadde lite å gå på ift. ønsket kvalitet på sluttresultatet.

Sykefravær

Fravær	Korttid	Langtid	Samlet fravær
Årlig sykefravær 2019	1,77 %	5,72 %	7,50 %
Årlig sykefravær 2020	1,43 %	3,37 %	4,80 %
Årlig sykefravær 2021	2,01 %	7,03 %	9,04 %
Årlig sykefravær 2022	1,20 %	3,42 %	4,62 %

Bygningsadministrasjon og drift

Beskrivelse av tjenesteområdet

Røros kommune forvalter omlag 50.000 m² med bygg. Dette omfatter skoler, barnehager, sykehjem og ulike administrasjonsbygg. Bygningsforvaltning drifter alle bygg med vaktmestertjenester og renhold. Vi har mange moderne og effektive bygg, men også en del eldre. Det foregår en løpende omstilling til en bedre koordinert overvåkning og drift av bygningsmassen. Mye av dette arbeidet handler om endring av arbeidsprosesser, ansvarsfordeling og digital transformasjon, noe som igjen krever videreutdanning og justering av kompetansen både hos administrativt ansatte, vaktmestre og renholdere.

Av denne bygningsmassen har vi 183 kommunale boenheter (status desember 2022).

Vi har 87 boenheter i form av HDO og omsorgsboliger/tilpasset bolig. Disse fordeler seg som følger:

- 16 stk leiligheter Øverhagaen 5
- 16 stk leiligheter TFF Øverhagaen 3
- 23 stk HDO leiligheter Øverhagaen 7
- 32 stk HDO ferdigstilles i 2022

I tillegg har Røros kommune 90 boenheter for vanskeligstilte:

- 3 stk i Brekken
- 4 stk Glåmos
- 67 stk Røros
- 16 stk leiligheter Småhagene borettslag

Røros kommune har 6 gjennomgangsboliger/ leiligheter for nyansatte/ leger og tilflyttere.

Røros kommune har solgt 3 leiligheter i 2022

[Her](#) kan du lese mer om kommunal eiendomsportefølje.

Utvikling og utfordringer

Bygningsadministrasjonen i Røros kommune har som hovedfokus å drifte dagens bygg og tjenester innenfor eksisterende rammebetingelser. Dette er utfordrende av flere årsaker:

- Globale hendelser (pandemi, krig) som gir store og sterkt varierende kostnadsøkninger lokalt, feks. strømkostnader og materialkostnader
- Bygningsmasse som ikke fullt ut er tilpasset brukerbehovet
- Aldrende bygningsmasse som krever stadig vedlikehold i tillegg til bygningsmessige tilpasninger

Vi har utfordringer i hverdagen, men vi klarer også å utvikle oss. Vi digitaliserer stadig driften av bygninger med sentrale driftssystemer for styring og overvåkning av bygninger. Slike systemer gjør at vi sparer driftsutgifter samtidig som vi sparer arbeidstimer, arbeidstimer som vi kan benytte til andre oppgaver. Denne omstillingen krever endringsvilje og personlig utvikling i teknisk og digital kompetanse.

Utvalgte resultater

- Justerte leiepriser på utleieboliger til dagens nivå bidrar til bedre balansert økonomi i driften
- 3 solgte leiligheter (av 4) til takst
- Overtagelse og opplæring av personell på ØBHVS, et teknisk krevende bygg sammenlignet med det vi tradisjonelt har hatt (Pågått)
- Fortsatt opplæring av driftspersonell i energioekonomisk drift av bygninger gjennom EPC-kontrakten med AF-gruppen
- Planlegging av store prosjekter som skal iverksettes i 2023, herunder Småhus for hardbruk
- Utredning av behov for ulike brukergrupper

Viktige begivenheter

Noen utvalgte resultater:

- Ferdigstillelse av BRS trinn 1 med energibrønner og solcelleanlegg
- Energibrønnpark Gjøsvika sykehjem
- Boliger Mælan, totalrehabilitering
- salg av 3 leiligheter

Status økonomi per tjeneste

Beløp i 1000

Tjeneste	Regnskap 2021	Regnskap 2022	Oppr. bud. 2022	Rev. bud. 2022	Avvik i kr	Avvik i %
Administrasjon	-4	0	0	0	0	0,0 %
Forvatningsutgifter	-362	0	2 593	6 593	6 593	100,0 %
Administrasjonslokaler	4 376	4 554	2 728	2 728	-1 825	-66,9 %
Diverse fellesutgifter	0	0	0	3 000	3 000	100,0 %
Grunnskole	51	31	0	0	-31	0,0 %
Førskolelokaler og skyss	3 147	3 744	2 238	2 238	-1 506	-67,3 %
Skolelokaler	9 438	9 753	6 981	6 981	-2 772	-39,7 %
Aktivitetstilbud barn og unge	57	51	0	0	-51	0,0 %
Diagnose, behandling, rehabilitering	946	1 110	250	250	-860	-344,1 %
Botilbud i institusjon	4 046	7 857	2 973	2 973	-4 884	-164,3 %
Kommunalt disponerte boliger	-1 989	-2 814	-3 325	-3 325	-511	-15,4 %
Kommunal næringsvirksomhet	-57	-463	0	0	463	0,0 %
Tilr.legg.bistand næringsutvikling	-2 039	-162	-2 293	-2 293	-2 131	-92,9 %
Andre kulturaktiviteter	0	9	0	0	-9	0,0 %
Kommunale kulturbygg	733	843	496	496	-347	-69,9 %
Sum	18 342	24 511	12 640	19 640	-4 871	-24,8 %

Status økonomi

Beløp i 1000

Virksomhet	Regnskap 2021	Regnskap 2022	Rev. bud. 2022	Avvik i kr	Avvik i %
Sum	18 342	24 511	19 640	-4 871	-24,8 %

Sykefravær

Fravær	Korttid	Langtid	Samlet fravær
Årlig sykefravær 2019	1,77 %	5,72 %	7,50 %
Årlig sykefravær 2020	1,43 %	3,37 %	4,80 %
Årlig sykefravær 2021	2,01 %	7,03 %	9,04 %
Årlig sykefravær 2022	1,20 %	3,42 %	4,62 %

Status sykefravær og HMS

Sykefraværet er i positiv utvikling og det er iverksatt tiltak for å bedre dette i tiden framover. Vi følger opp enkeltpersoner som over tid har hatt langtidsfravær med samtaler hver 14 dag og forsøker å treffe tiltak som bedrer jobbsituasjonen der hvor arbeidssituasjonen er årsak til fraværet. Samtidig har vi fokus på ergonomi og teknologisk utvikling innenfor renhold, med mål om å gjøre arbeidet så lett som mulig for å hindre slitasjeskader over tid.

Kirkelig administrasjon

Status økonomi per tjeneste

Beløp i 1000

Tjeneste	Regnskap 2021	Regnskap 2022	Oppr. bud. 2022	Rev. bud. 2022	Avvik i kr	Avvik i %
Kirkelig administrasjon	4 011	3 467	3 632	3 632	165	4,6 %
Andre religiøse formål	0	1	0	0	-1	0,0 %
Sum	4 011	3 468	3 632	3 632	165	4,5 %

Status økonomi

Beløp i 1000

Virksomhet	Regnskap 2021	Regnskap 2022	Rev. bud. 2022	Avvik i kr	Avvik i %
Sum	4 011	3 468	3 632	165	4,5 %

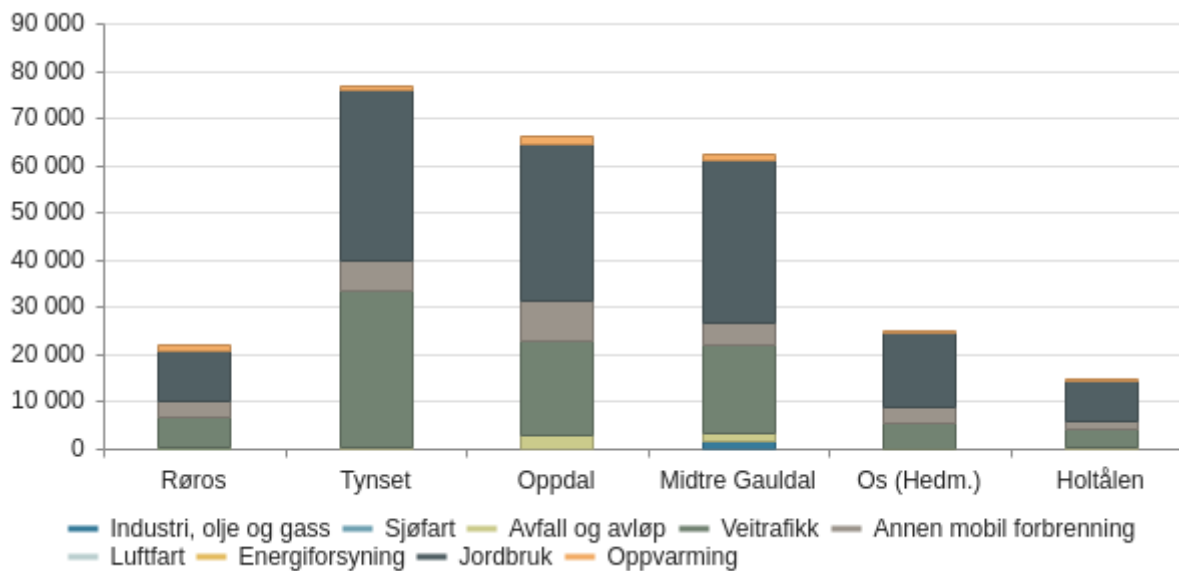
Rammeområdet for kirkelig administrasjon inneholder i praksis kun overføring av driftstilskudd til kirkelig fellesråd etter at staten i 2020 tok over ansvaret for utbetaling av tilskudd til livssynsorganisasjoner.

Klima- og bærekraftrapport

Klimastatistikk

Utslipp av klimagasser per kommune

Grafen viser utslipp av klimagasser i tonn CO2-ekvivalenter

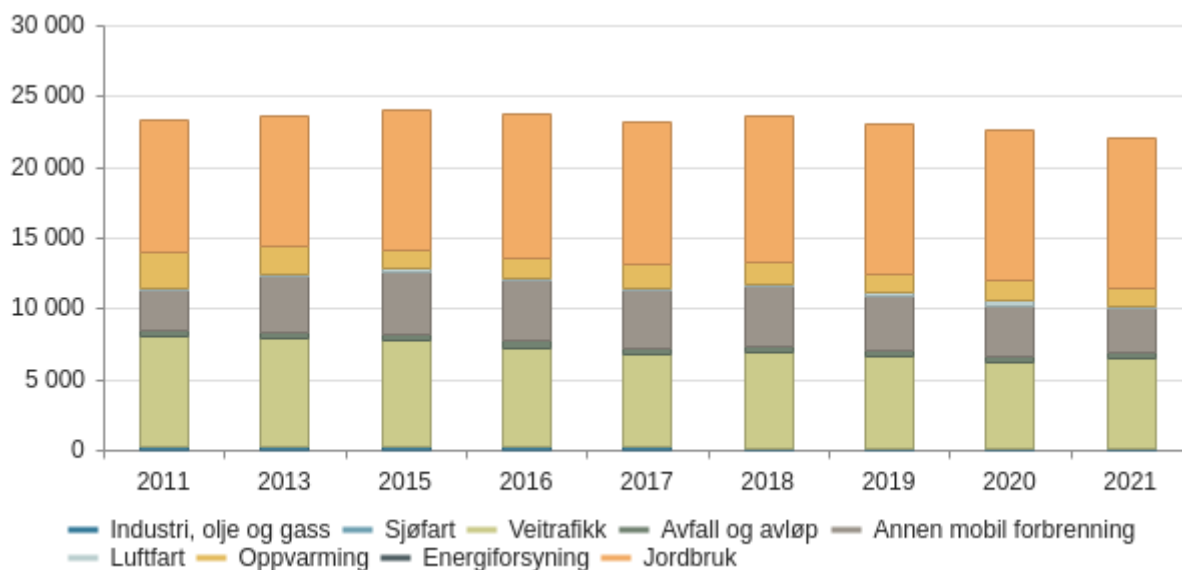

Tabellen viser utslipp av klimagasser i tonn CO2-ekvivalenter

	Røros	Tynset	Oppdal	Midtre Gauldal	Os (Hedm.)	Holtålen
Luftfart	164,4	0,0	3,9	0,0	0,0	0,0
Oppvarming	1 292,1	926,7	1 589,0	1 573,8	384,0	501,5
Industri, olje og gass	159,4	0,0	0,0	1 632,0	0,0	0,0
Sjøfart	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Veitrafikk	6 341,9	33 160,7	19 741,8	18 655,2	5 541,0	3 605,5
Avfall og avløp	407,9	433,2	3 126,5	1 692,0	139,0	552,7
Annen mobil forburning	3 150,9	6 128,6	8 474,3	4 566,1	3 084,3	1 723,9
Jordbruk	10 506,4	36 335,4	33 115,8	34 463,3	15 895,3	8 636,5
Energiforsyning	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Sum	22 023,0	76 984,7	66 051,2	62 582,4	25 043,6	15 020,1

Utslipp av klimagasser per år

Grafen viser utslipp av klimagasser i tonn CO2-ekvivalenter

Tabellen viser utslipp av klimagasser i tonn CO2-ekvivalenter

	2011	2013	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021
Annen mobil forbrenning	2 783,9	3 922,4	4 346,2	4 238,6	4 060,6	4 290,4	3 848,1	3 514,2	3 150,9
Luftfart	191,6	242,1	236,7	204,0	201,8	193,1	270,0	375,6	164,4
Oppvarming	2 548,2	1 884,0	1 389,4	1 373,4	1 673,2	1 466,6	1 295,5	1 502,2	1 292,1
Industri, olje og gass	336,4	243,4	258,6	224,5	226,9	91,2	122,3	149,4	159,4
Sjøfart	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Veitrafikk	7 669,9	7 616,0	7 492,6	7 059,9	6 498,8	6 799,5	6 550,0	6 139,0	6 341,9
Avfall og avløp	476,4	468,6	475,2	459,1	477,7	416,6	432,5	390,3	407,9
Jordbruk	9 351,1	9 196,4	9 865,5	10 150,3	10 129,0	10 331,6	10 514,7	10 530,7	10 506,4
Energiforsyning	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Sum	23 357,4	23 573,0	24 064,1	23 709,8	23 268,0	23 589,0	23 033,2	22 601,4	22 023,0

Kommunens klima- og miljøplan som gjelder fra 2018 til 2030, [Fra kobber til klima](#) setter konkrete mål for reduksjon i direkte utslipp av klimagasser i Røros. Det vedtatte målet er at utslippene innen 2030 skal reduseres med 40% i forhold til utslippstallene for 2009. I 2009 og 2021 fordelte utslippene i Røros seg slik:

Sektor	Utslipp av klimagasser 2009 og 2021	
	Utslipp (tonn CO ₂ -ekvivalenter) 2009	Utslipp (tonn CO ₂ -ekvivalenter) 2021
Annen mobil forbrenning	2456,3	3150,9
Avfall og avløp	456,9	407,9
Energiforsyning	0	0
Industri, olje og gass	312,7	159,4
Jordbruk	9894	10506,4
Luftfart	174,4	164,4
Oppvarming	2825,1	1292,1
Sjøfart	0	0
Veitrafikk	7607,8	6331,7
Sum	23727,2	22012,8

Samlet har altså utslippene fra Rørossamfunnet blitt redusert fra 23 727 tonn i 2009 til 22 012,8 tonn i 2021. Dette utgjør en reduksjon på 7,22 % Isolert sett er det positivt med en reduksjon, men reduksjonen er fortsatt liten sett opp mot målet som er satt og som skal nås innen 2030. For at målet i miljø- og klimaplanen skal nås, må utslippene reduseres til 16 609 tonn innen 2030. Dette betyr en reduksjon på ca. 23 % over de neste 7 årene, ca 7 ganger mer enn hva vi har klart å redusere i løpet av de siste 13 årene. Innen industri oppvarming og veitrafikk ser vi betydelige reduksjoner siden 2009. Utslippene fra luftfart gikk kraftig ned i 2021. Dette skyldes i all hovedsak pandemien, og det må forventes at disse utslippene går opp i gjen i 2022. Innen landbruk, annen mobil forbrenning og luftfart har utviklingen gått feil veg, og det vil kreves betydelige endringer, spesielt innen landbruk og annen mobil forbrenning om de vedtatte nasjonale og regionale målene skal kunne nås. Definisjonen av de forskjellige utslippsgruppene kan finnes [her](#).

Kommunens egne utslipp

Direkte utslipp fra kommuneorganisasjonen er i hovedsak knyttet til veitrafikk, annen mobil forbrenning, avfall/avløp og oppvarming. Det er satt i gang flere tiltak for å redusere organisasjonens utslipp av klimagasser. De mest konkrete i forhold til lokale utslipp er:

- Utskifting av bilparken: Ved utgangen av 2022 var om lag halvparten av personbilene som brukes av kommunen elektriske. I april 2023 skal kommunens biler byttes ut, og i den nye bilflåten vil alle personbiler med unntak av en bil innen Brann- og redningstjenesten være nullutslippskjøretøy. Bilene byttes ut pga utløp av leasingavtale. Fremover jobbes det med å gradvis skifte ut varebiler og små lastebiler med kjøretøy. Disse bilene er egeneid, det vil si at de ikke automatisk byttes ut via leasing, men byttes ut ved behov. Når slike investeringer skal legges frem i fremtiden, skal nullutslippsalternativer alltid prioriteres hvis mulig. [Staten krever nå at alle kjøretøy som KAN være elektriske med tanke på bruksområdet, SKAL være elektriske.](#) Det er få biler som brukes av kommunen som ikke kan være elektriske. Ladeinfrastrukturen i regionen blir stadig bedre, og det er mange biler som har tilstrekkelig rekkevidde til å kunne brukes i deler av kommunen som så langt ikke har lademuligheter av betydning. Parkeringskjelleren i det nye bygget på Øverhagaen er innredet med lade-punkter som gjør at lading av biler som står parkert mellom oppdrag fungerer godt. Vi har lært mye av fordeler og

ulemper ved el-bilene vi har i dag, og vi vil ta med disse erfaringene inn i prosessen ved valg av hvilke biltyper/modeller som skal brukes i de kommende årene.

- Nye bygg bygges etter energieffektive standarder, og ØHBVS er bygget etter [passivhusstandard](#). I 2023 ferdigstilles også Beredskaps- og responscenteret (BRS) som er et nytt og energieffektivt bygg. Begge de nye byggene varmes opp av energibrønner. På BRS er det også installert solcelleanlegg. Dette anlegget er det første direkte resultatet av kommunestyrets vedtak om bruk av solceller på kommunale bygg.
- Oljefyring fases ut i alle kommunale bygg, og den siste oljefyren ble tatt ut av drift sommeren 2022
- Det ble in 2020 innført nye regler for kjøregodtgjørelse for kommunens ansatte som må benytte bil til møter og konferanser. Det utbetales ikke kjøregodtgjørelse for bruk av privat, fossil bil så lenge det er mulig å bruke en av kommunens elbiler. Finnes ingen tilgjengelige el-biler, utbetales kjøregodtgjørelse etter statens satser på vanlig måned. Så langt har det vært vanskelig å måle effekten av dette tiltaket, da reisevirksomheten for våre ansatte har vært svært begrenset og til tider nesten fraværende på grunn av pandemien. I et normalt år, forventer vi en betydelig effekt av dette tiltaket, både økonomiske innsparinger, og reduserte utslipp fra veitrafikk
- Kildesortering. Det er innført kildesortering av avfall på alle kommunale bygg. Denne sorteringen er et av flere tiltak som ble satt i gang i forbindelse med miljøfyrtårnsertifisering av kommunen. Kildesorteringen sikrer, i tillegg til bedre ressursutnyttelse, reduserte klimagassutslipp fra avfallshåndtering/forbrenning.
- Kommunens anleggsmaskiner, traktorer, gressklippere og annen motorredskap inngår i utslippsgruppen "annen mobil forbrenning". Så langt er det gjort lite for å bytte ut disse maskinene til utslippsfrie varianter. Ved utskifting av slike maskiner, skal det nå alltid vurderes om utslippsfrie varianter som kan løse oppgavene vi skal bruke dem til, kan kjøpes eller leies/leases. oss oppdatert på utviklingen av null-utslippsvarianter av slikt utstyr i tiden som kommer, og bytte til ny teknologi er det er økonomisk og praktisk mulig.
- Kommunen har også lastebiler. Disse er også så langt utelukkende fossildrevet. Utviklingen går fort innen denne kjøretøygruppen, og det vil om kort tid være mulig, spesielt innen renovasjonsbiler og mindre lastebiler, være mulig å ta i bruk biler med mye lavere klimaavtrykk enn hva vi har i dag. Dette vil høyst sannsynlig bety at bilene blir dyrere i innkjøp, men med stadig økende drivstoffpriser er det ikke usannsynlig at det innen kort tid vil være økonomisk gunstige investeringer i et levetidsperspektiv for den enkelte bilen.

Utslippene fra Røros kommune som organisasjon er kun en liten del av utslippene som registreres for kommunen som geografisk område. Skal vi nå målene som er satt for reduksjon av klimagassutslipp, er det derfor helt avgjørende viktig at hele samfunnet må bidra til utslippsreduksjoner. Kommunens ansvar må være både å gå foran med gode eksempler, men også å legge til rette for at innbyggere og næringsliv kan gjøre klimasmarte valg i hverdagen. Tiltak som reduserer biltrafikk, både gjennom bilfrie områder, men også ved utvikling av "timinutters-byen" er grep som vil kunne bidra her. Videre så kan bidra til klimavennlig utvikling innen landbruket. Jordbruk står for omtrent halvparten av klimagassutslippene i Røros, og det er her en betydelig del av utslippskuttene vil måtte komme. Kommunen kan både gjennom planverk og gjennom sin rolle som stor innkjøper av landbruksprodukter, påvirke og legge til rette for utvikling i denne sektoren.

Uansett hvor og hvordan tiltakene er det ingen tvil om at den helt nødvendige oppnåelsen av klima- og miljømål krever samarbeid mellom kommune, innbyggere og næringsliv på mange områder.

Klimatiltak og økonomi

Generelt sett må kommuner bli flinkere til å evaluere økonomien i klimasatsninger. Det er ikke bare slik at klimatiltak kan ses på som en utgiftspost. Klimaendringene gir allerede konkrete problemer knyttet til

overvann, tørke, skogbrann, flom og ras. Dette er hendelser som gir både kommuner, bønder, bedrifter og privatpersoner store kostnader. Klarer vi ikke å begrense klimaendringene vil dette være problemer som blir stadig større i årene som kommer. For Røros sin del, er det spesielt kommunens tekniske tjenester og landbruket som vil kunne bli rammet. det er derfor viktig at vi utvikler økonomiske modeller og rapporter som gir et så riktig fremtidsbilde som mulig når investeringer og andre endringer skal vedtas. I et slikt perspektiv kan det godt hende at en noe høyere investeringskostnad i dag kan forsvares mot de unngåtte kostnadene reduserte klimaendringer kan gi.

Miljø og bærekraft: Gode løsninger lokalt - som også bidrar globalt

Begrepet «bærekraftig» blir mye brukt i dag, av både politikere, media og andre. Men hva vil det egentlig si at et samfunn er bærekraftig? Hvor kommer uttrykket fra? Og hva er forholdet mellom økonomisk vekst og bærekraftig utvikling? En kjent definisjon på bærekraftig utvikling lyder slik: «En utvikling som imøtekommer dagens behov uten å ødelegge mulighetene for at kommende generasjoner skal få dekket sine behov.»

Røros kommune er et miljøfyrtårn

Røros kommune skal utvikle gode løsninger lokalt – som også bidrar globalt. [I 2020 ble Røros kommune miljøfyrtårnsertifisert](#) med alle sine virksomheter. Å være miljøfyrtårnsertifisert er ikke et en engangsforeteelse, men er markeringen på en start med kontinuerlig miljøforbedringer. I 2022 jobbet alle virksomhetene med stadige skjerpede klimatiltak. Alle virksomhetene rapportere årlig på både tiltak og effekt i miljøfyrtårns egen miljørapportering.

Totalt 43 sertifiserte bedrifter og virksomheter i Røros kommune

Totalt er 43 bedrifter på Røros nå [miljøfyrtårnsertifisert](#). Røros kommune er glad for at [to nye bedrifter ble sertifisert på Røros i 2022](#). Dette var [Stiftelsen Elden](#) og [Toyota Slettum](#) . Begge fikk støtte til

sertifiseringen gjennom [kommunens støtteordning](#). I desember fikk de utdelt Miljøfyrtårn-diplomet av ordfører Isak V. Busch. Per dags dato er det 3 andre bedrifter i regionen som er i sertifiseringprosess, og vi ser fram til å dele ut diplom til flere i tiden som kommer.

Månedlige miljødialogmøter

Røros kommune holdt månedlige miljødialogmøter også i 2022 for å gjennomgå status, samt å forankre og skape en kultur for arbeidet med miljø og bærekraft på tvers av politiske skiller. De faste møtedeltakerne i forumet er ordfører, varaordfører, opposisjonsleder, kommunedirektør, kommunalsjef for organisasjon og samfunn og samfunnsplanlegger. Møtet har ikke vedtaksmyndighet. FNs bærekraftsmål 17 - "Sammen om målene" er noe Røros kommune er opptatt av. Vi er overbevist om at vi blir sterkere om vi trekker veksler på hverandres erfaringer, styrker og kunnskap. Vi inviterer derfor stadig eksterne personer med ny kompetanse inn i miljødialogmøtene.

Fns bærekraftsmål og kommunens saksdokumenter

FNs bærekraftsmål ser på miljø, økonomi og sosial utvikling i sammenheng. De peker på at demokrati, godt styresett og en rettskultur er avgjørende for bærekraftig utvikling. Bærekraftmålene hjelper oss til

å løfte blikket, styre i riktig retning og utvikle gode løsninger lokalt – som også bidrar globalt. Målene og de tilhørende tiltakene i Røros kommunes planverk skal bidra til gjennomføringen av FNs bærekraftsmål, enten det er på miljø, folkehelse, kultur, næring eller hvordan vi arbeider med innbyggerinvolvering. FNs bærekraftsmål er et spennende rammeverk for lokalpolitikken som også setter vår egen politikk og våre prioriteringer i et internasjonalt perspektiv. Iverksettingen av tiltak i Røros kommunes vedtatte planverk vil bidra til at kommunen blir mer bærekraftig.

FNs bærekraftsmål og revideringen av Kommuneplanens Samfunnsdel

Røros kommune har startet forarbeidet med revideringen av kommuneplanens samfunnsdel. I **samfunnsdelen** skal det tas strategiske valg for utviklingen av kommunesamfunnet og kommunen som organisasjon. Og nå skal altså kommune jobbe enda mer inngående med bærekraftsmålene som grunnlag.

For å skape bærekraftig utvikling må verden og også Røros jobbe på tre områder:

1. Klima og miljø
2. Økonomi
3. Sosiale forhold

Dette blir ofte kalt de tre dimensjonene i bærekraftig utvikling. Det er sammenhengen mellom disse tre dimensjonene som avgjør om noe er bærekraftig. FNs bærekraftsmål er et spennende rammeverk for lokalpolitikken som også setter vår egen politikk og våre prioriteringer i et internasjonalt perspektiv. FNs bærekraftsmål består av 17 hovedmål og 169 delmål. I arbeidet med revideringen av samfunnplanen blir det viktig for oss å finne ut hvilke av målene vi har størst utfordringer å nå, og finne ut hvordan vi kan lukke gapene. Røros kommune skal utvikle gode løsninger lokalt – som også bidrar globalt.

For at noe vi gjør skal kunne betraktes som bærekraftig, må alle de tre dimensjonene i figuren hensyntas.

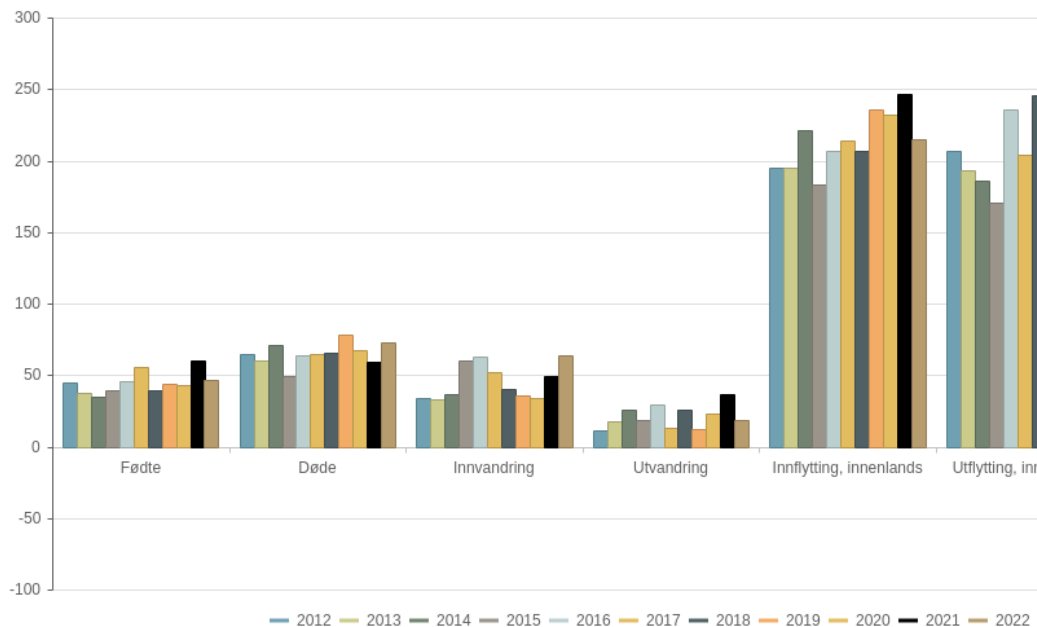
FNs bærekraftsmål består av 17 hovedmål og 169 delmål, og er et resultat av en demokratisk prosess der over 10 millioner innbyggere verden over deltok. **FNs bærekraftsmål gjelder alle land i hele verden, både rike og fattige.** Målene har stor innvirkning på norsk politikk - både i kommuner og lokalsamfunn og nasjonalt.

Samfunns- og befolkningsutvikling

Befolkningsutvikling 4. Kvartal 2022

	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022
Folketall ved inngangen av kvartalet	5 604	5 589	5 583	5 624	5 612	5 623	5 663	5 610	5 581	5 550	5 572
Fødte	45	38	35	39	46	56	39	44	43	60	47
Døde	65	60	71	49	64	65	66	78	67	59	73
Fødselsoverskudd	-20	-22	-36	-10	-18	-9	-27	-34	-24	1	-26
Innvandring	34	33	37	60	63	52	40	36	34	49	64
Utvandring	11	18	26	19	29	13	26	12	23	37	19
Innflytting, innenlands	195	195	221	183	207	214	207	236	232	247	215
Utflytting, innenlands	207	193	186	171	236	204	246	255	251	239	207
Netto innvandring og flytting	11	17	46	53	5	49	-25	5	-8	20	53
Folkevekst	-15	-6	10	42	-12	40	-53	-29	-31	22	26
Folketallet ved utgangen av kvartalet	5 589	5 583	5 593	5 635	5 623	5 663	5 610	5 581	5 550	5 572	5 598

År

Befolknings sammensetningen er den viktigste rammebetingelsen for alle kommuner. Når befolkningen øker, økes behovet for kommunale tjenester. Bli befolkningen eldre, må eldreomsorgen styrkes, og øker barnetallene må oppvekstområdene utrustes for å kunne gi gode tjenester i oppvekstenhetene. Beregningen av rammetilskudd til kommunene er derfor tett knyttet til endringer både i antall

innbyggere og sammensetningen i befolkningen. Disse beregningsmodellene er like for alle kommuner. I utgangspunktet får alle kommuner et likt tilskudd per innbygger. Dette tilskuddet blir så justert opp eller ned i forhold til det beregnede behovet den enkelte kommune har. Dette vil si at om en kommune har en større andel barn per 1000 innbyggere så øker rammetilskuddene for å ta hensyn til økte kostnader knyttet til skole og barnehage. Er barnetallene lavere enn snittet blir tilskuddene justert ned. Den samme logikken gjelder for alle aldersgrupper, men det er av naturlige årsaker de yngste og de eldste blant oss som har de største forventede effektene på kommunens driftskostnader.

Eldre innbyggere er på mange måter en ressurs for kommunen. Eldre innbyggere sitter ofte på formuer og eiendommer som genererer skatteinntekter, de deltar aktivt i frivilligheten, og de er viktige kunder for handels- og kulturnæringene. Samtidig er det en kjensgjerning at de fleste på ett eller annet tidspunkt i livet vil få et omsorgsbehov som må dekkes av samfunnet. Disse omsorgstjenestene krever både arbeidskraft og kapital. Arbeidskraften kommer fra den yrkesaktive delen av befolkningen. Forholdet mellom innbyggere i arbeidsfør alder og eldre innbyggere kalles "[aldersbæreevne](#)". I 2013 hadde Røros 3,31 innbyggere i arbeidsfør alder per person over 67. I 2022 var dette tallet 2,48, mens prognoser viser at forholdstallet om ytterligere 10 år (2033) vil være 2. Dette betyr at i løpet av 20 år reduseres den yrkesaktive andelen av befolkningen sett opp mot antall eldre med mer enn 30%. Effekten av dette er både at det blir færre innbyggere som betaler skatt, men at det også er et mindre antall personer som skal utføre alle jobber som er nødvendig for å få samfunnet til å gå rundt, inklusive omsorgstjenester. Aldersbæreevnen er allerede lav på Røros, både sammenlignet med mange kommuner i Trøndelag, og landet samlet. Selv om mange kommuner i dag har et høyere forholdstall enn Røros, er aldersbæreevne en sentral del av de nasjonale utfordringene Norge, og de fleste land i vesten står overfor i årene som kommer. I dette perspektivet er det klart at konkurransen om arbeidskraft mellom kommuner fortsatt vil øke i fremtiden.

I Røros har vi som nevnt relativt få barn og relativt mange eldre. Samlet sett har vi et beregnet kostnadsbehov som er veldig nære en gjennomsnittskommune. Bak dette tilsynelatende gjennomsnittlige kostnadsbehovet ligger det store interne variasjoner mellom de forskjellige aldersgruppene. Vi har mange færre barn enn gjennomsnittskommunen, og flere eldre. Dette betyr at selv om det totale beregnede tjenestenivået vi skal ha er relativt gjennomsnittlig, er behovet for tjenester innen oppvekstområdet lavt, mens behovet er høyt i de eldre aldersgruppene. Vi må fordele driftsinntektene på en helt annen måte enn mange andre kommuner. Det er derfor viktig å ha et klart forhold til både endringer i befolknings sammensetningen vår, og antallet innbyggere totalt, både på kort og lang sikt. Har vi for eksempel ett år hvor svært få barn blir født, vet vi at vi om seks år vil få reduserte rammetilskudd når dette lille kullet kommer i skolepliktig alder. Har vi mange innbyggere i 70-åra, kan vi anta at vi vil få et økt behov for helse- og omsorgstjenester når disse personene kommer i åttiårene. Dette beregnede økte kostnadsbehovet vil øke overføringene til kommunen, utfordringen blir så å faktisk allokere disse ressursene på en måte som faktisk løser oppgavene den endrede befolknings sammensetningen gir.

I hele den vestlige verden ser vi en endring i hvor folk bor. Flyttestrømmene går fra landsbygda til byer og fra grender til bygdesentra. Befolkningen på Røros har i de siste årene vært relativt stabil, selv om mange kommuner rundt oss og regionen som helhet har opplevd relativt stor befolkningsnedgang. Prognoser som utarbeides av SSB forteller oss at Røros skal ha en svak vekst i befolkningen over tid. Dette har over de siste årene sett ut for å stemme, men i 2018, 2019 og 2020 gikk befolkningen betydelig ned også her. Befolkningen ble redusert med 113 innbyggere fra 2018 til 2020. På tross av en vekst i antall innbyggere i 2021 på 22 personer, og en vekst i 2022 på 26, er befolkningen lavere enn den var i 2018, da folketallet begynte å gå ned. I en tid hvor utkantene nesten uten unntak opplever sterk nedgang i befolkningen er dette ikke veldig uventet, men samtidig er vi avhengige av å beholde så mange innbyggere som mulig, og hver ekstra innbygger kommunen får er svært viktig for at vi skal kunne beholde og videreutvikle de gode tjenestene vi leverer og det gode samfunnet vi har.

2022 var også preget av av korona, men i mye mindre grad enn de foregående to årene. Oslo opplevde i disse årene for første gang på lenger en økning netto utflytting [Denne økningen gikk betydelig ned i 2022, men det er fortsatt flere som flytter fra Oslo til en annen kommune, enn det er personer som flytter fra en annen kommune til Oslo](#). Selv om det var snakk om små tall, kan dette være et tegn på en viktig endring i demografiutviklingen i landet. Om det viser seg at flere opplever belastningen ved å bo veldig urbant som såpass stor, at de velger å flytte ut fra bysentra. Dessverre ser det ikke ut til at denne effekten så langt påvirker utflyttingen fra de de minste distriktkommunene i veldig stor grad. Røros hadde i 2022 en netto innflytting på 53 personer, men også dessverre et fødselsunderskudd på 26. I Røros har vi kun en gang i løpet av de siste 10 årene (2021) hatt flere fødte enn døde, og underskuddet i 2022 er på omlag samme nivå som vi har sett over år.

Barnetallene er spesielt viktig for en liten utkantkommune. Landets befolkning blir eldre og eldre, og det er krevende for små kommuner å tiltrekke seg og beholde barnefamilier. Barnetallene på Røros har over tid vært lave, men de har heldigvis vært relativt stabile siste 10 år. Antall barn i skolen har likevel gått ned, da vi hadde til dels betydelig større barnekull på begynnelsen av 2000-tallet, barn som nå er ute av grunnskolen. I tillegg til færre barn i skolen, ser vi en utvikling der en stadig større andel av barnefamiliene våre ønsker å bo sentralt i kommunen, noe som er ekstra krevende for grendeskolene våre. I kapittelet for oppvekstområdet, beskriver kommunalsjef for oppvekst og inkludering effekten av denne utviklingen på skolene våre.

KOSTRA analyse

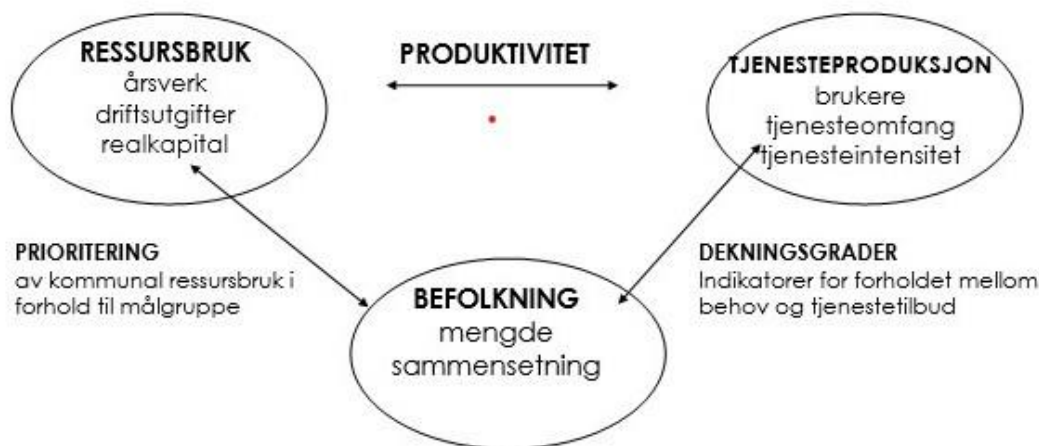
Mange steder i denne økonomiplanen og i andre dokumenter som kommer fra kommunen, refereres det til KOSTRA-tall, KOSTRA-analyser og sammenligning med andre kommuners KOSTRA-tall. Hva er egentlig KOSTRA?

KOSTRA (KOMmune-STat-RApportering) er et nasjonalt informasjonssystem som gir styringsinformasjon/ statistikk om kommunal virksomhet. Ved hjelp av KOSTRA skal det skaffes et bedre grunnlag for oppfølging og vurdering av kommunens ressursbruk og for sammenligninger kommunene i mellom.

KOSTRA skal forenkle rapporteringen fra kommunene til staten ved at data rapporteres bare en gang, selv om de skal brukes til ulike formål. All rapportering fra kommunene til Statistisk sentralbyrå (SSB) skjer ved elektronisk datautveksling. Fra og med 2001 rapporterer alle kommunene og fylkeskommunene etter KOSTRA-modellen.

Målsettingen er at

- Dataene skal være entydige og dermed sammenlignbare med andre kommuner
- Vi skal kunne koble tjenstedata, befolkningsdata og økonomi. KOSTRA gir dermed nye muligheter til å hente ut nøkkeltall/styringsinformasjon. Informasjonen kan gi grunnlag for å vurdere sammenhengen mellom ressursbruk, kommunens tjenesteyting og behovene i kommunens befolkning. Dette kan vi illustrere slik:

TJENESTERAPPORTERINGEN

Tjenesterapporteringen omfatter opplysninger om personellinnsats, omfang av tjenesteproduksjon, ulike typer tjenester og brukere av kommunens tjenester. Rapporteringen skjer elektronisk. I tillegg blir økonomidata rapportert inn. Befolkningsstatistikk har SSB selv.

Dataene rapporteres inn en gang i året.

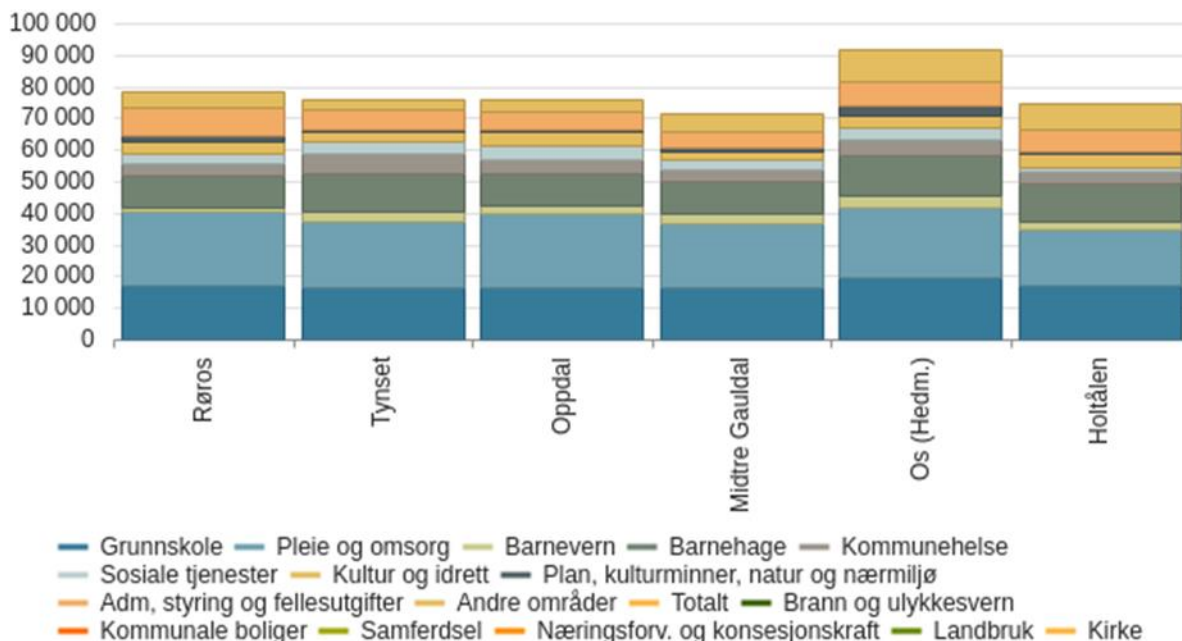
SSB publiserer ureviderte tall for kommunene 15. mars, og opprettede tall 15. juni. De ureviderte nøkkeltallene pr. 15. mars kan inneholde feil. Kommunene har anledning til å rette opp feil og mangler i sine data innen 15. april, og SSB gjennomfører kvalitetskontroller og revisjon av datamaterialet før publiseringen den 15. juni.

KOSTRA hovedtall

	Røros 2021	Røros 2022	Tynset	Oppdal	Midtre Gauldal	Os (Hedm.)	Holtålen
Prioritet							
Brutto driftsutgifter i kroner per innbygger (B)	114 285	123 738	125 204	106 920	106 868	152 844	120 146
Økonomi							
Frie inntekter i kroner per innbygger (B) (**)	63 014	65 587	65 105	63 509	64 507	69 734	65 409
Frie inntekter per innbygger (kr)	64 474	68 190	71 677	64 985	70 860	82 787	77 417
Netto driftsresultat i kroner per innbygger	2 106	-344	1 661	5 569	2 609	-10 155	-1 895
Netto driftsresultat i prosent av brutto driftsinntekter	1,8 %	-0,3 %	1,3 %	5,1 %	2,4 %	-7,1 %	-1,6 %
Netto lånegjeld i kroner per innbygger	116 179	128 600	86 400	48 895	115 101	103 604	135 391
Netto lånegjeld i prosent av brutto driftsinntekter (B)	100,6 %	104,8 %	67,7 %	44,7 %	105,3 %	72,8 %	114,1 %
Grunnlagsdata (Nivå 3)							
Avsetninger til disposisjonsfond (D) Beløp (1000 kr)	12 390	9 017	17 186	50 363	15 675	13	501
Bruk av disposisjonsfond Beløp (1000 kr)	9	3 426	883	23 796	0	10 505	2 318
Disposisjonsfond (K) Beløp (1000 kr)	38 200	43 806	84 726	155 843	76 421	40 707	16 809
Disposisjonsfond (K) Beløp (1000 kr)	38 200	43 806	84 726	155 843	76 421	40 707	16 809

Analyse av sentrale KOSTRA-tall

Kommunens samlede driftskostnader sammenlignet med andre

Røros kommune var også for 2022 beregnet til å ha driftsutgifter omtrent på nivå med gjennomsnittet for norske kommuner. Den såkalte kostnadsindeksen var på 104, noe som betyr at vi er beregnet til å være 4% mer kostnadskrevende å drive, enn gjennomsnittskommunen. Denne beregningen medfører at vi også får omlag like store driftstilskudd som gjennomsnittskommunen. Tabellen over viser at de faktiske kostnadene vi bruker på tjenestene i kommunen på flere områder ligger noe høyere enn kommuner det er naturlig å sammenligne seg med, og kostragruppen vi ligger i. Vi har en kostnadseffektiv omsorgssektor, mens vi spesielt innen brann- og ulykkesvern ligger noe høyere enn de vi sammenligner med i denne oversikten. Når det gjelder brannvern, er årsaken til dette godt kjent. Den store trehusbebyggelsen i verdensarven og forpliktelsene vi har til å sikre denne, gjør at vi har et kostnadskrevende brannvesen. Dette er kostnader vi ikke kommer utenom, men det betyr også at vi må jobbe aktivt med å finne måter for å kunne bruke de store ressursene denne tjenesten sitter på til å gjøre andre tjenester mere effektive. Her har vi allerede kommet godt i gang, Det nye beredskaps- og responscenteret vil gi oss muligheten til å bruke døgnbemanningen innen brann og redning til nye oppgaver for omsorgstjenestene, og ansatte i brann- og redningstjenestene bistår allerede bygningsadministrasjonen med oppfølging av leietagere i kommunale boliger.

Når det gjelder kommunale helsetjenester så har disse historisk sett ligget høyt i Røros i forhold til mange andre kommuner. De siste tre årene (spesielt 2020 og 2021) har kostratallene spesielt for dette tjenesteområdet blitt tildels svært påvirket av koronakostnader og hvordan disse er håndtert i de enkelte kommunenes regnskap. Dette har ført til at det kan være krevende å sammenligne Kostratall for forskjellige kommuner. Vi ser at Røros sine kostnader på dette området i 2022 ligger omlag på samme nivå som flere av sammenligningskommunenene (og langt under Tynset) Det jobbes godt med effektivisering og utvikling av kommunens tjenester på dette området, og det blir viktig å følge med på kostnadsutviklingen innen helseområdet i årene som kommer. Innføringen av Helseplattformen vil på sikt også være en viktig faktor for effektivisering av helsetjenester, hvor en større del av personellressursene skal kunne brukes på faktiske helsetjenester. Det er stadig større fokus på utfordringene fritidsinnbyggere i små hyttekommuner kan gi de kommunale helsetjenestene. Slik systemet for finansiering av kommunale tjenester er satt opp, er det kun den kommunen man er

folkeregisterført i som mottar tilskudd fra staten for å drive innbyggertjenester. I Røros er det drøyt [2000 eneboliger, og over 3000 fritidsboliger](#). Fritidsboliger har i dag stadig høyere standard. Dette betyr at de brukes i større deler av året, og de kan brukes av personer med svakere helse enn hva som er tilfellet om det å dra på hytta medfører lange skiturer og bæring av vann og ved. Dette betyr igjen at fritidsinnbyggere som har vedtak om hjemmetjenester i sin hjemkommune ofte kan tilbringe mye tid på hytta. I denne tiden er det kommunens hjemmetjeneste som må gi denne brukeren et tilbud, men det følger ingen finansiering med dette, hverken fra staten eller hyttebrukerens hjemkommune.

Denne problemstillingen er tatt opp i NOU 2020:15 "[Det handler om Norge — Utredning om konsekvenser av demografiutfordringer i distriktene](#)"

"Kommunenes forutsetninger må i større grad tilpasses en større fritidsboligbefolkning

Den økende byggingen av hytter og økt bruk av fritidsboliger i helger og ferier gjør at folk tilbringer en større del av tiden i rurale områder enn innbyggertallene skulle tilsi. Utvalget mener at dette viser et ønske hos mange i Norge om å ta del i både byenes og distriktenes goder.

For kommunale helse- og omsorgstjenester gjelder det såkalte oppholdsprinsippet. Dette prinsippet innebærer at kommunene har plikt til å yte helse- og omsorgstjenester, inkludert beredskapstjenester med ambulanse og legevakt, til personer som oppholder seg i kommunen, uavhengig av hvor de er bosatt. Utover normale egenandeler må utgifter til dette dekkes innenfor ordinær virksomhet. Store forskjeller mellom antall deltidsinnbyggere og registrerte innbyggere har betydning for hvordan kommunene dimensjonerer tjenestene til innbyggerne, både de faste og deltidsinnbyggerne. Kommuner med mange fritidsboliger og turister har betydelige utgifter knyttet til dette. Samtidig får kommunene i hovedsak inntektene sine basert på hvor mange som er registrert som bosatt i dem.

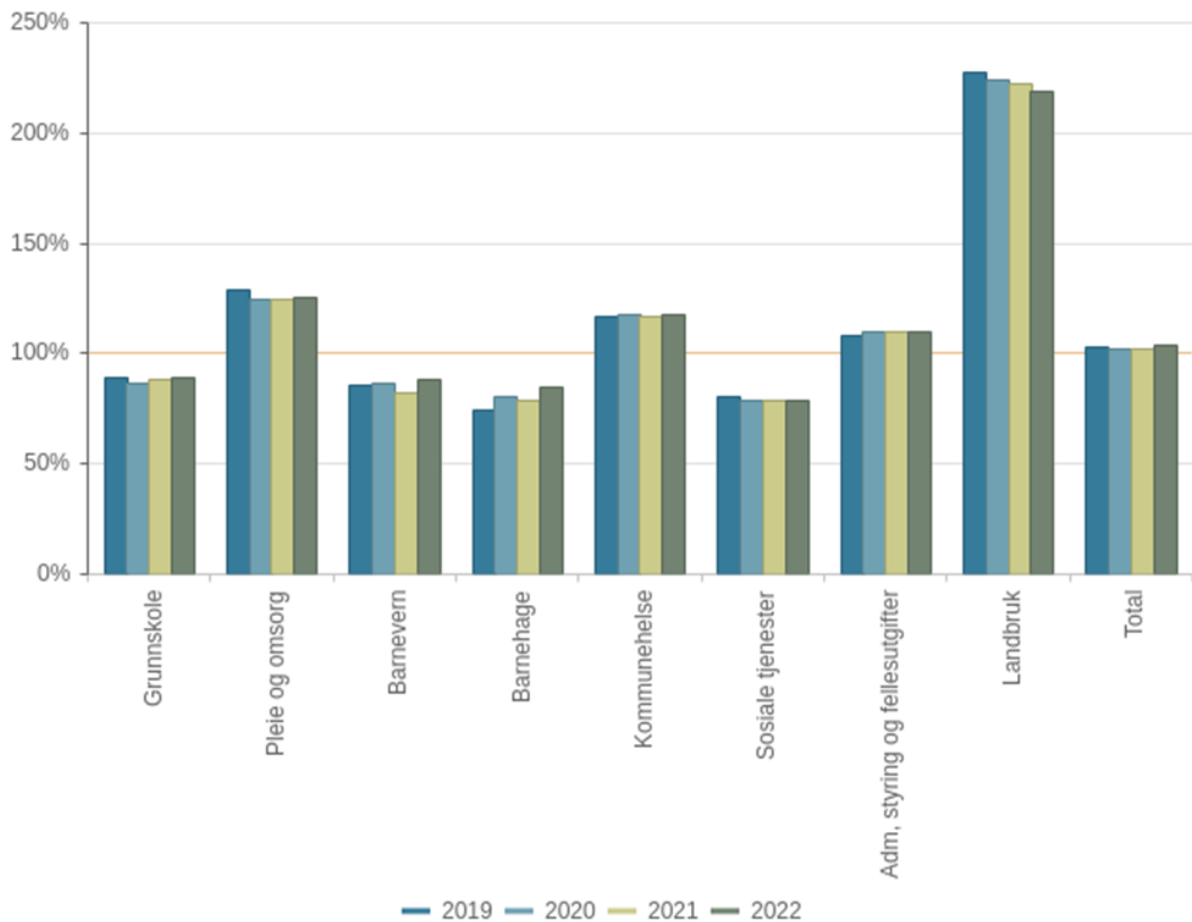
Utvalget mener at infrastruktur og velferdssystem i større grad må tilpasses hvor innbyggerne oppholder seg til enhver tid. Utvalget mener at inntektssystemutvalget bør komme opp med forslag til hvordan dette kan gjøres i praksis."

Det er vel kjent at Norges befolkning blir stadig eldre. Dette betyr også at antall eldre fritidsinnbyggere vil øke i tiden som kommer. Dette vil måtte tas hensyn til i større grad når det legges opp til bygging av fritidsboliger i kommunen i årene som kommer. Er de positive effektene økt fritidsbebyggelse gir store nok til å dekke opp for fremtidige ulemper for tjenesteproduksjonen om ikke kommunenes inntektssystem i fremtiden for eksempel tar høyde for at mange bor store deler av året i fritidsbolig og at fritidskommunen derfor får deler av rammetilskuddet som følger innbyggeren til den kommunen hen er bosatt i?

Innen rammeområdet for grunnskole, ligger Røros høyere enn sammenligningskommuner med omtrent tilsvarende folketall, men lavere enn Os og Holtålen. Kostratall sier ikke noe om den interne kostnadsfordelingen i kommuner med fler enn en skole. Det er ikke sannsynlig at vi i Røros klarer å komme ned på kostnadsnivået til sammenligningskommuner av samme størrelse med dagens fordeling av ressurser mellom skolene i kommunen.

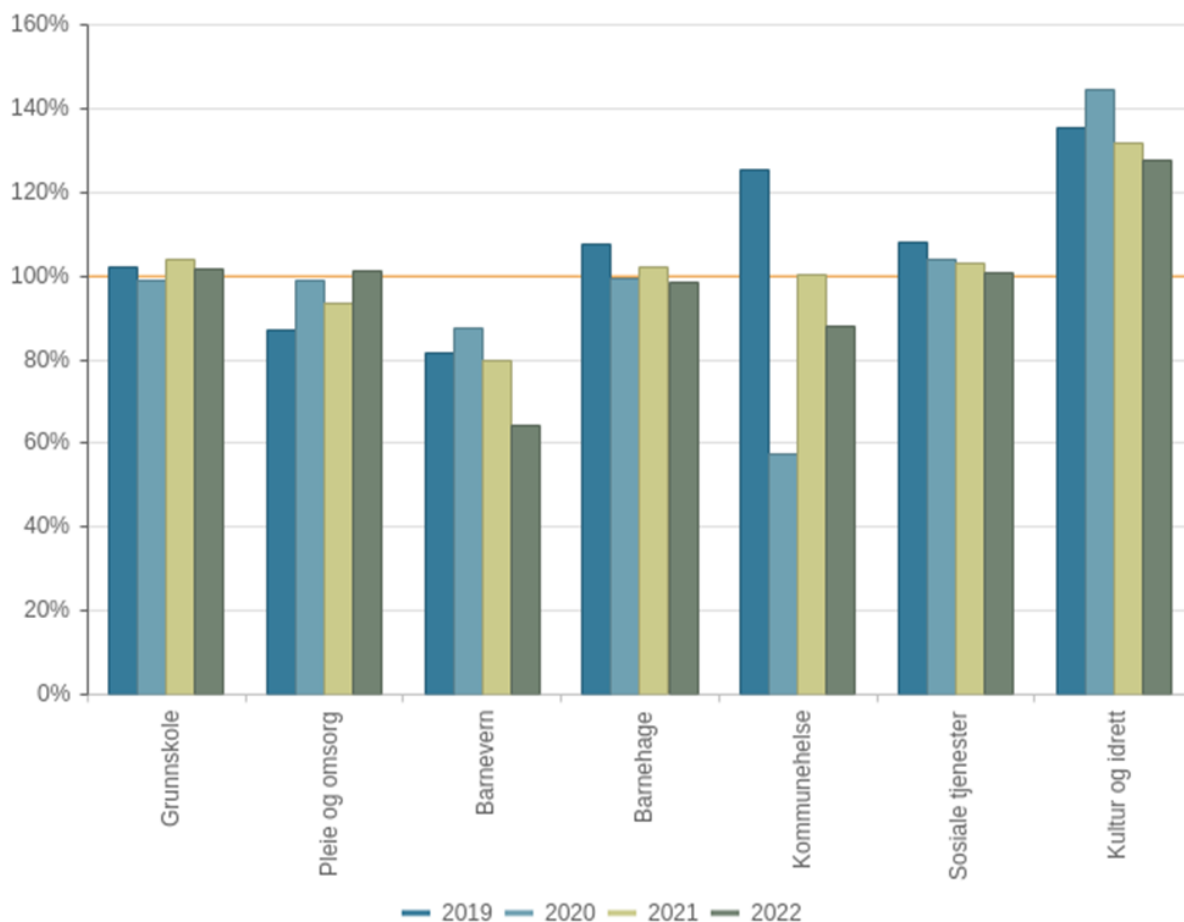
Når det gjelder barnehager ligger Røros lavere enn de andre kommunene av samme størrelse. Dette forteller at vi driver effektive barnehager med god ressursutnyttelse. Ulempen ved dette er at det er lite kapasitet til overs i de fleste barnehagene.

Beregnet utgiftsbehov over år

Denne tabellen viser beregningene som staten gjør av hvordan Røros kommunes behov for ressurser er sammenlignet med landsgjennomsnittet. Disse beregningene baserer seg på samme grunnlag som beregninger av rammetilskudd til kommunen, og påvirkes sterk av endringer i befolknings sammensetningen. Vi ser i tabellen at det beregnes at vi skal bruke ca. 85-90% av en gjennomsnittskommune på oppvekst, 125% av snitt på omsorg, og så videre. Vi ser også at behovene har vært relativt like de siste årene. Kolonnen lengst til høyre viser at vi totalt sett er beregnet til å ha samme behov som snittet. Dette viser viktigheten av at kommunen har et klart forhold til de forskjellige sektorbehovene i egen organisasjon, ettersom at totaltallene ser veldig gjennomsnittlige ut, mens vi har store forskjeller mellom sektorer.

Virkelig ressursbruk over år - per tjenesteområde

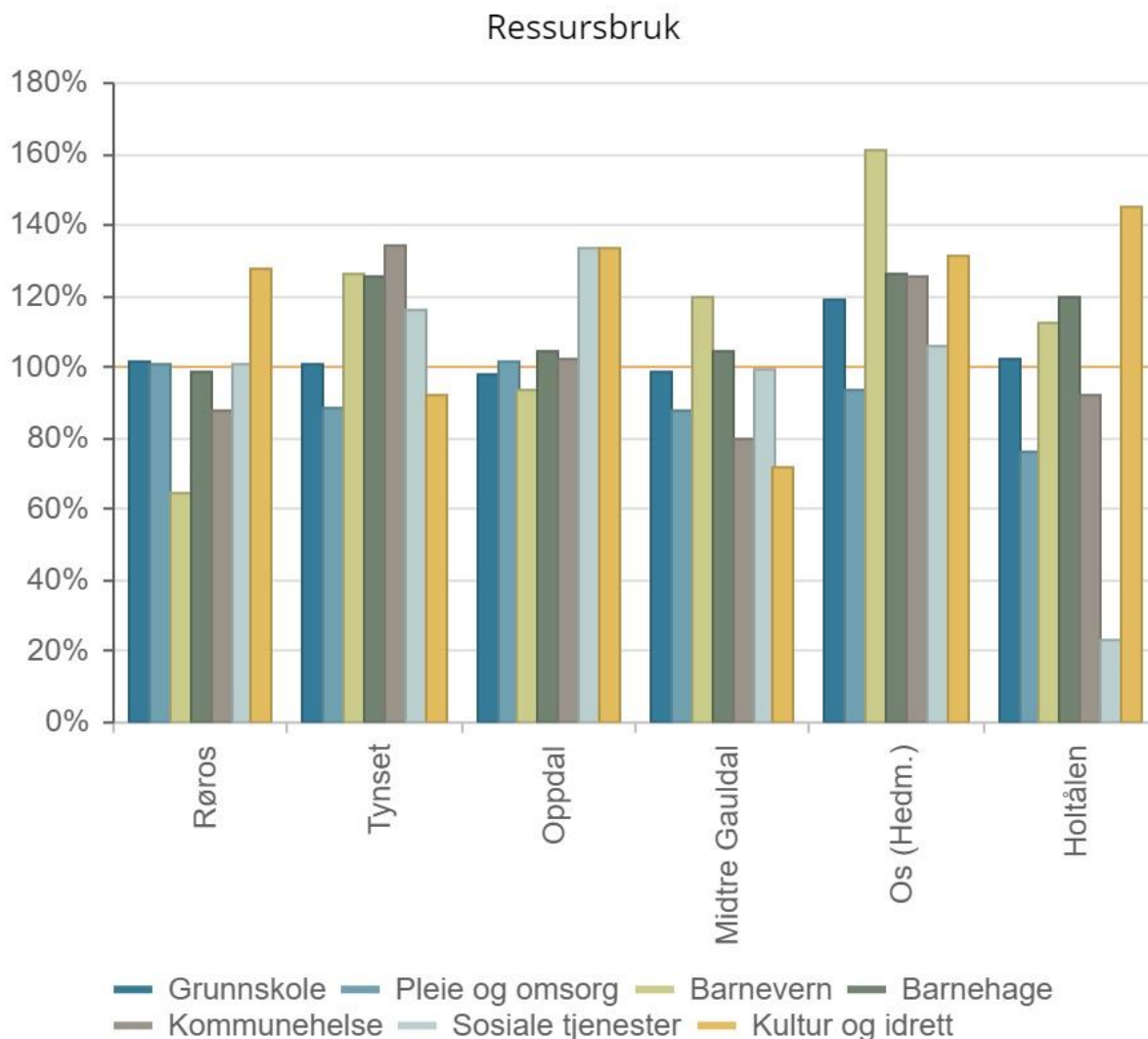
Denne tabellen viser faktisk ressursbruk innenfor de viktigste kommunale sektorene. Vi ser her at vi har kostnader innen oppvekst som ligger omtrent helt på linje med landsgjennomsnittet, mens forrige tabell viser at det beregnede ressursbehovet er omlag 80% av snittet. Vi ser også en svak økning i kostnader på . Det er det beregnede kostnadsbehovet som ligger til grunn for kommunens rammetilskudd. Dette vil si at vi bruker mer penger på oppvekst enn vi får gjennom rammetilskuddene. Ressursbruken innen grunnskoleområdet har gått litt ned, og ligger over det beregnede nivået. På forrige tabell vises en svak økning i det beregnede kostnadsbehovet i 2022, så dette betyr at kostnadene har gått litt ned på tross av øket behov, ogmen avstanden ned til beregnet behov er fortsatt omtrent stor. Antall barn i skolene vil gå ned i årene som kommer, så det er, og vil fortsatt være, behov for å betydelig reduserer oppvekstkostnadene i de nærmeste årene.

Når vi ser på pleie og omsorg, bruker vi omtrent like mye som snittet, mens vi er beregnet til å bruke 25-30% mer enn snittet ifølge forrige tabell. Dette forteller oss at vi driver en svært effektiv pleie- og omsorgstjeneste i dagens situasjon. Det rapporterte kostnadsnivået har steget litt i 2022, men det ligger fortsatt langt under det beregnede behovet. Disse tjenestene tilføres så få ressurser at det er vanskelig å se for seg at den kan håndtere en større tjenesteproduksjon uten betydelige endringer i tjenestestrukturen og ved bruk av ny teknologi. Det er denne utfordringen vi søker å løse i prosjektet [Framtidas trygghet og omsorg](#). I 2022 åpnet andre byggetrinn på Øverhagaen, og byggeprosjektet er nå ferdig. Det vil si at den fysiske kapasiteten er til stede for å ta i mot en økende brukermengde. Hovedutfordringen fremover vil bli å klare å tildele disse tjenestene ressurser i takt med demografiendringer, og i tillegg klare å rekruttere ansatte til å drive kapasiteten. Vi vil ikke se en

reduksjon av direkte kostnader i fremtiden ettersom antall brukere vil øke betydelig, men vi planlegger å få en mer effektiv tjeneste som vil ha behov for å tilføres færre ressurser enn hva som ville vært tilfellet uten det store endrings- og utviklingsprosjektet. Effektiviteten (forholdet mellom beregnet og oppnådd kostnadsbehov) vil bli en av de viktigste gevinstparametrene for disse tjenestene i årene som kommer.

Innenfor kulturområdet bruker vi også større ressurser enn snittet, kostnadene har sunket i i 2022. Dette kommer til en viss grad av at Røros er en stor kulturkommune, men hovedårsaken er at det er kultursektoren som leier alle store kultur- og idrettsbygg i kommunen. Hadde disse byggene vært egen-eid, ville disse kostnadene vært en del av finanskostnadene, mens det i vårt tilfelle kommer frem som leiekostnader i kultursektorens regnskap. Denne måten å organisere disse byggene på har gitt Røros tilgang til flotte fasiliteter uten å belaste finanskostnadene. Det beregnes ikke en verdi for beregnet utgiftsbehov for dette området, dette kommer i stor grad av at det er svært individuelt hva forskjellige kommuner legger i kulturbegrepet, noe som gjør det vanskelig å sammenligne tall.

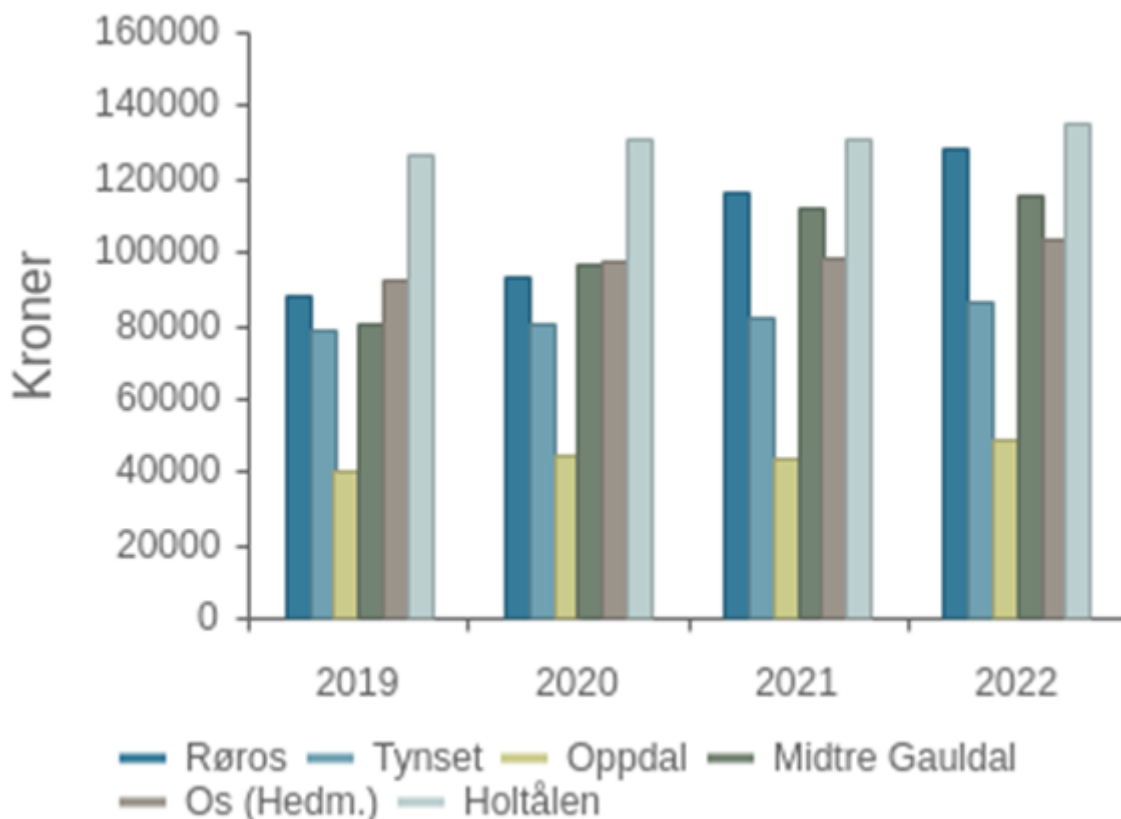
Virkelig ressursbruk sammenlignet med andre kommuner

Tabellen over viser fordelingen av ressursbruk i sammenligningskommunene. Det er viktig å huske på at det er først i juni korrigerede KOSTRA-tall etter revidering av kommunenes regnskaper er tilgjengelig. I Røros skal vi ha rimelig god kontroll på de foreløpig innrapporterte tallene, men det er en del kostnader som ikke er fordelt fra administrasjonsområdet og ut på tjenestefunksjonene. Dette er justeringer som vi gjør hvert år etter at regnskapet er revidert. Dette medfører at administrasjon ligger noe høyt i de første rapportene, mens bildet blir riktigere når endelige tall foreligger. Administrasjonskostnader er uansett relativt små i den store sammenhengen, så disse justeringene vil ikke ha stor effekt på det som vises for eksempel på oppvekst og omsorg. Administrasjonskostnader rapporteres på grunn av effektene nevnt over ikke som et eget kostnadsområde i KOSTRA. Vi jobber kontinuerlig med å finne systemer for å føre kostnader som skal fordeles over flere KOSTRA-funksjoner på en mer presis måte slik at justeringer på slutten av året ikke må gjøres.

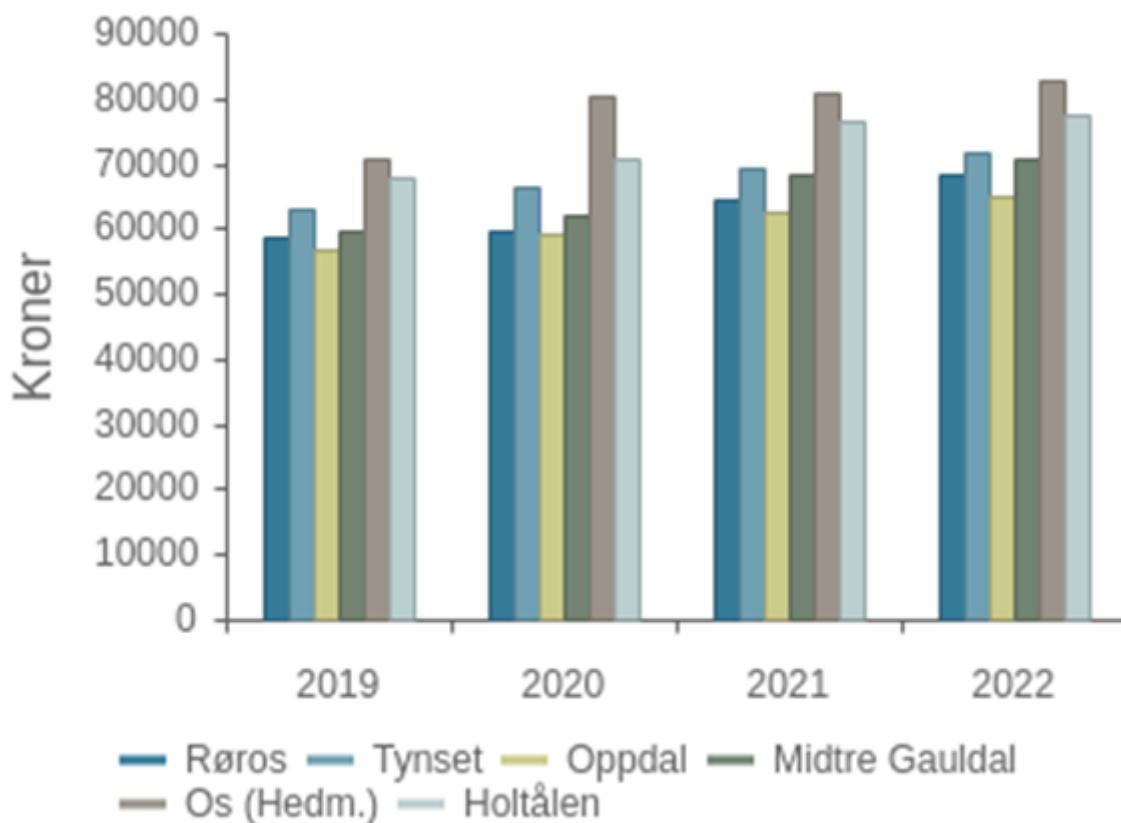
Lånegjeld per innbygger over år

	2019	2020	2021	2022
Røros	88 213	92 928	116 179	128 600
Tynset	78 289	80 771	82 471	86 400
Oppdal	39 834	44 603	43 500	48 895
Midtre Gauldal	80 683	96 498	112 029	115 101
Os (Hedm.)	92 377	97 271	98 534	103 604
Holtålen	126 393	131 333	130 930	135 391

Kommunens lånegjeld var frem til 2018 relativt lav sammenlignet med kostragruppen vi er i. Det ble i 2022 gjennomført store investeringer, både på Øverhagaen og på Beredskaps- og responscenteret, så gjelden har økt hvert år siden da. I tillegg har vi hatt oppstart på bygging av nytt legesenter og nye barnehager. Dette betyr at gjelden vil fortsette å stie i de neste par årene. Dette er helt i tråd med de vedtatte utbyggingene vi jobber med, men det gjør oss også mye mer sårbar for endringer i finansmarkedene. Den økte lånegjelden gir stor økning av finanskostnadene våre. Når vi samtidig ser at kommunen balanserer på en veldig smal knivsegg økonomisk og det er tydelig at det vil måtte realiseres betydelige effektivitetsgevinster fra investeringene som gjøres for at kommunen skal kunne beholde en økonomi som gir et visst politisk handlingsrom for prioriteringer. Vi har i de senere årene sett historisk lave lånerenter i Norge. I 2022 fikk vi en stor økning i styringsrenten, noe som i sin tur vil ha gitt oss økte renteutgifter på en gjeld som stadig øker. Dette vil, sammen med demografiendringene, være den absolutt største trusselen mot kommunes økonomi i de nærmeste årene. Det er avgjørende viktig at gjeldsnivået så raskt som mulig må ned på et mer håndterbart nivå, og terskelen må være høy for å sette i gang nye større investeringer før dette er oppnådd.

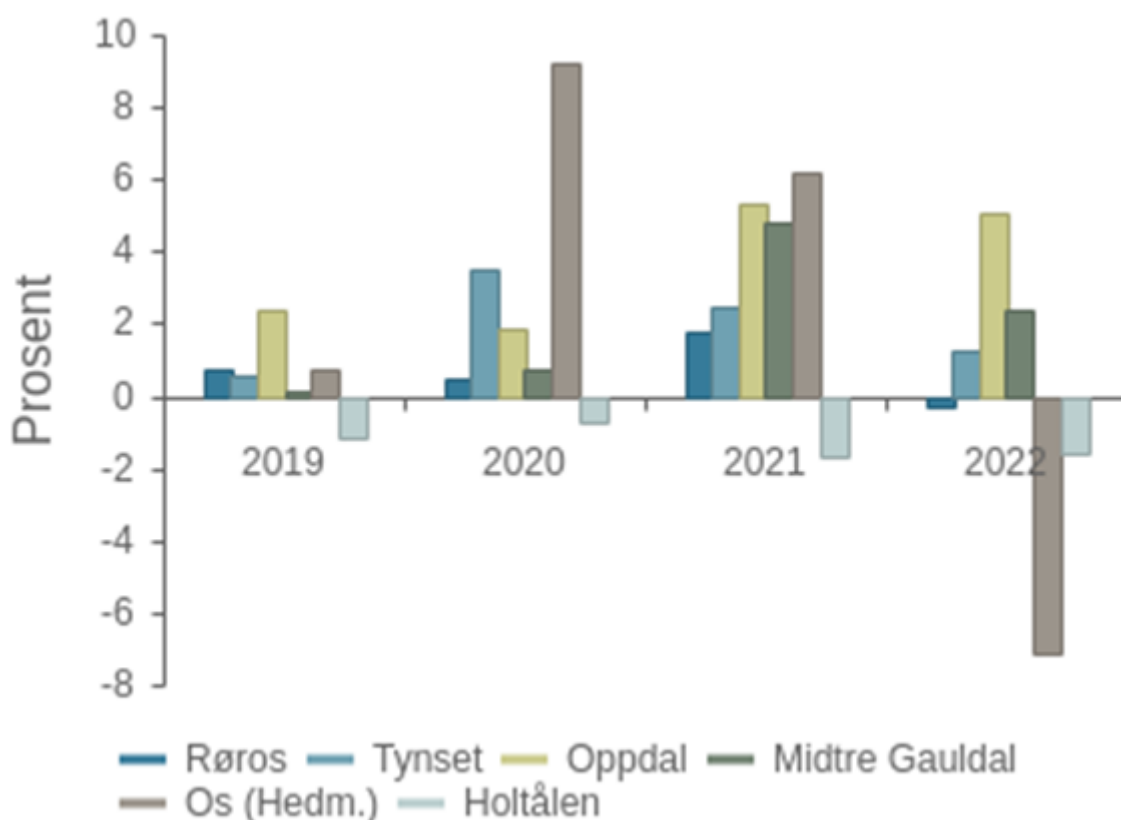
Frie inntekter per innbygger over år sammenlignet med andre

	2019	2020	2021	2022
Røros	58 846	59 441	64 474	68 190
Tynset	63 025	66 446	69 097	71 677
Oppdal	56 958	58 969	62 658	64 985
Midtre Gauldal	59 487	62 125	68 230	70 860
Os (Hedm.)	70 584	80 520	80 853	82 787
Holtålen	67 684	70 642	76 628	77 417

Tabellen viser oversikt over hvor store frie inntekter kommunene har per innbygger. Frie inntekter er skatt og tilskudd som kommunene mottar fra staten, og inkluderer ikke brukerbetaling for tjenester eller eiendomsskatt. Vi ser her at Røros over tid har frie inntekter som ligger noe over gjennomsnittet for kostragruppen vår. Dette kommer at vi som vist tidligere i dette kapittelet er beregnet til å ha et utgiftsbehov som ligger litt over snittet. Når vi da har tjenester som Brann og oppvekst som er dyrere enn det som myndighetene beregner at de skal være, gjør dette kommunen totalt avhengig av ekstra inntekter som eiendomsskatt for at vi skal kunne levere gode nok tjenester til alle kommunens innbyggere.

Netto driftsresultat

Denne grafikken viser utviklingen i netto driftsresultat. Netto driftsresultat kan kort forklares som kommunens driftsresultat før bruk av og avsetning til fond. Dette nøkkeltallet har de siste årene hatt en positiv utvikling, med den så langt høyeste verdien i 2021. For 2022 er netto drift negativ. Dette er et godt bilde på den underliggende svakheten i økonomien vår, men det er også viktig å merke seg at resultatet er kunstig lavt i 2022 på grunn av de omtalte underskuddene i selvkostområdene. Hadde gebyrene vært høye nok til at selvkostområdene hadde absorbert de store kostnadsøkningene, ville netto drift også i 2022 vært positivt, men langt svakere enn i 2021.

Kommunen som samfunnsaktør

Hver eneste dag jobber kommunens omlag 600 ansatte med mange varierte oppgaver. Kommunen har ansvar for at barna får en god skolegang, at de syke får behandling, at eldre opplever en god og verdig alderdom og mye, mye mer. Selv om mye av kommunens aktiviteter kan virke forhåndsdefinerte og konkrete, er norske kommuner store og kreative bedrifter som jobber aktivt med ikke bare å utvikle tjenestene, men også samfunnet kommunen er en del av. Kommunen skal i tillegg til å tilby tjenester fra vugge til grav, også ha en tydelig rolle som samfunnsaktør. Ny kommunelov fremhever også kommunens rolle og ansvar på dette feltet. Røros kommunes samfunnsdel 2016-2028 legger mål og strategier for hvordan vi ønsker at lokalsamfunnet skal utvikle seg. Denne planen er overordnet all planlegging og bidrar også til å tydeliggjøre kommunen som samfunnsaktør. I 2020 vedtok også kommunestyret ny planstrategi for årene framover. Denne er alle kommuner pålagt å utarbeide. Den skal beskrive hvilke plandokumenter som vi må revidere, og hvilke nye vi må i gang med. Mange av disse planene handler også om samfunnsperspektivet. Flere nye planer er nå utarbeidet ferdig eller er under utarbeidelse, og en av dem som ble ferdig i 2022 er "Strategi for mangfold og inkludering". Hvilket samfunn ønsker vi å være i fremtiden, hva bør vi endre oss på? Dette blir viktige spørsmål som vi håper at mange vil engasjere seg i.

Verden utvikler seg raskt, og samfunnet må tilpasse seg en kontinuerlig endret virkelighet og endrede rammebetingelser. Samtidig arbeider vi i tråd med mål og strategier i kommunens samfunnsdel 2016-2028. I 2022 er arbeidet med en rullering av kommuneplanens samfunnsdel godt i gang, men enn så lenge er det dagens versjon som ligger til grunn for arbeidet vårt. Dagens samfunnsdel har to gjennomgående tema; folkehelse og verdensarv, og to satsningsområder; verdiskaping og bokvalitet. I Røros jobber vi derfor mye med utviklingsoppgaver innenfor disse områdene og spesielt innen teknologi, miljø, helse, kultur og verdensarv. Vi samarbeider med sterke fagmiljøer, både offentlige og private, i forskjellige prosjekter. Måten vi løste de kommunale oppgavene på for fem år siden er ikke nødvendigvis riktig måte å gjøre ting på i dag. Det er derfor viktig alltid å være i endring og utvikling.

I dette kapittelet ønsker vi spesielt å beskrive kommunen i et regionalt perspektiv og noen store prosjekter kommunen har jobbet med i 2022. Dette er prosjekter som går ut over de ordinære tjenesteoppgavene kommunen har, de involverer innbyggere, næringsliv og andre samarbeidspartnere. De er gode eksempler på at kommunen ikke bare leverer tradisjonelle tjenester, men at vi er en samfunnsaktør som aktivt er medspiller til en mer effektiv og grønnere fremtid. Vi deltar i arbeidet for å sikre vår felles kulturarv samtidig som vi bidrar til å legge grunnlaget for nye typer arbeidsplasser i fremtiden. Fortiden former fremtiden.

Fremtidens luftfart: Green Flyway

Green Flyway er et "Interreg-prosjekt". "Interreg" er EUs program for å fremme sosial og økonomisk integrasjon over landegrensene gjennom regionalt samarbeid. Green Flyway er et samarbeidsprosjekt mellom Norge og Sverige der hovedmålet med arbeidet er å etablere en internasjonal testarena for el-fly, droner og autonome luftfartøy i luftrommet mellom Røros og Østersund. Arbeidet er omfattende, og det jobbes for å skape standardløsninger for ladeinfrastruktur, luftromskontroll og annen felles teknologi knyttet til elektrifiseringen av luftfarten. Røros kommune er prosjekteier på norsk side, Østersund kommune er prosjekteier på svensk side. Rørosregionen Næringshage har vært prosjektleder for Røros kommune i dette prosjektet. Green Flyway 1.0 ble avsluttet i september 2022, men allerede våren 2022 startet arbeidet med å se på en videreføring av prosjektet over i Green Flyway 2.0.

Røros: Internasjonal testarena for fremtidens luftfart

Transportsektoren står overfor store utfordringer i årene som kommer. Verdens luftfart må bli bærekraftig for å kunne fortsette å være en av våre viktigste transportformer også i fremtiden. Klimautslipp skal halveres innen 2050 samtidig som befolkningsvekst, forbruk og trafikk tetthet øker i takt. De siste års rivende utvikling innen autonom transport og ikke minst overgangen fra fossilt drivstoff til fornybare energikilder, kan løse mange av framtidens transportutfordringer. Det er en gjennomgripende teknologiutvikling forbundet med autonom transport, og det er behov for arealer som er egnet for testing av ulike teknologier. Som et konkret eksempel på den store omstillingen som er i gang, planlegger Widerøe, som opererer flyruta på Røros, å sette det første el-flyet i trafikk allerede i 2026.

Målet med Green Flyway var å etablere en testarena for autonome luftfartøyer. Testarenaer bidrar blant annet til å:

- Muliggjøre testing av teknologi som ellers ikke ville ha blitt testet og bidrar derigjennom til innovasjon
- Testing, utprøving og kommersialisering av teknologier og piloter
- Bidra til kommersialisering av nye versjoner og løsninger for etablert næringsliv

I tillegg til at autonom luftfart, altså ikke bemannede transportløsninger, revolusjonerer transportbransjen, gir den samme teknologien helt nye perspektiver til hvordan kommunene kan løse sine tjenesteleveranser blant annet innen helse og omsorg i en tid med stadig større andel av eldre og pleietrengende i samfunnet.

Økonomi og samarbeidspartnere - også lokale

Arbeidet med hovedprosjektet startet opp i 2019 og ble avsluttet i september 2022. Røros kommune har fått tilskudd til prosjektet:

2.625.000 kr: Interreg (47,3%)

2.150.000 kr: Trøndelag Fylkeskommune (38,7%)

4.775.000 kr (86%)

De resterende 14% av budsjettet er dekt inn gjennom egeninnsats.

I tillegg til prosjekteierne Røros kommune og Østersund kommune er det prosjektpartnere på hver side av landegrensene. Dette er bl.a. Ren Røros, Avinor, Jamtkraft, SAS, Transportstyrelsen i Sverige, Trøndelag fylkeskommune, Trondheim kommune og Trafikverket. Prosjektet har flere private lokale partnere. En lokal testarena som er kommersialisert, kan bidra til både økt lokal næringsaktivitet og arbeidsplasser. Samtidig vil også en overgang til en bærekraftig luftfart og en annen måte å forflytte seg på gjøre at vi opprettholder og trykker god infrastruktur til regionen.

Hva ble det jobbet med i Green Flyway 1.0?

Innovasjonsarbeid innenfor autonome transportløsninger krever et omfattende arbeid innenfor mange ulike områder. Green Flyway 1.0 har blant annet tatt for seg temaer som

- Luftromskontroll og sikkerhet
- Infrastruktur for lading av elektrifiserte transportmidler for luftrommet
- Utvikling av infrastruktur på flyplasser
- Generelt teknologi knyttet til bærekraftig og fremtidsrettet luftfart

Hva har vi oppnådd?

Arbeidet og aktiviteten i prosjektet ble hardt rammet av pandemien fordi testarenaen krysser landegrensen mellom Norge og Sverige. Dette er et viktig poeng fordi regelverk for luftrommet er ulike mellom ulike land, og både politi og tollmyndigheten må være en del av utviklingen av en omstilling til autonome transportløsninger. Men samarbeidet over grensa ble satt på vent på grunn av pandemien, og mange av aktivitetene måtte utsettes eller avlyses på grunn av stengte grenser. Likevel var det en positiv utvikling i prosjektet i perioden. Ikke minst er det etablert et samarbeid på tvers mellom Norge og Sverige, og hele temaet "Grønn og autonom luftfart" har modnet vesentlig hos veldig mange samfunnsaktører.

Det ble etablert en luftromskorridor mellom Røros og Trondheim for frakt av biologisk materiale for testing. Helt konkret er det snakk om å frakte blodprøver og andre biologiske prøver med drone fra Røros til St Olavs Hospital i Trondheim for analyse. På slutten av 2021 ble dette etablert som en fast rute for lufttransport av biologisk materiale. Selskapet Aviant har planer om å etablere en fast bemanning knyttet til Røros Lufthavn, og det jobbes nå med ansettelse av dronepilot som skal betjene denne ruta fra Røros. Med dette har denne virksomheten gått fra en test- og utviklingsfase til en driftsfase.

Aviant har også etablert en luftromskorridor fra Funäsdalen til Östersund, der det også fraktes blodprøver og annet biologisk materiale fra regionen Västra Härjedalen til Östersund for analyse. På denne måten er ikke pasienten nødt til å dra den lange veien til sykehuset for å ta prøver. I tillegg er frakt med drone også mye mer miljøvennlig og mye billigere enn å sende prøver med bil eller buss som bruker fossilt drivstoff.

Denne delen av prosjektet ble fanget opp av meieriselskapet TINE SA. Det ble gjennomført en prøveflyging i desember 2021, der det ble fraktet melkeprøver fra Haltdalen til TINE sin lokasjon på Heimdal like utenfor Trondheim.

Prosjektet skal utrede mulige løsninger i lufta men også på bakken. Det er derfor et behov for å se på utstyr knyttet til bakke- og handlingstjenester på flyplasser som etterhvert skal bli utslippsfrie og «grønne». Røros Flysservice, Avinor Røros Lufthavn og REN Røros har vurdert hva som skal til for å legge til rette for grønn luftfart på Røros. Løsninger for lading av el-fly må lages og testes, samtidig er slikt utstyr ikke standardisert eller i kommersiell produksjon enda. Dette betyr at det er et stort behov for testing av slikt utstyr, og det jobbes for at det kan gjøres på Røros.

Green Flyway 1.0 er avsluttet, hvor går veien videre?

Green Flyway 1.0 ble avsluttet som prosjekt i september 2022. [Sluttrapporten og andre interessante delrapporter fra prosjektet kan du lese her](#). Selv om det på grunn av pandemien ikke ble jobbet med alle problemstillingene som var planlagt, har prosjektet gitt mange viktige resultater. Det er et ønske om å videreføre arbeidet i et nytt interregprosjekt: Green Flyway 2.0.

Røros kommune har gjennom høsten jobbet systematisk med hvilken rolle og hvilke problemstillinger som kan være aktuelle for egen del i et Green Flyway 2.0. Røros kommune kommer ikke til å gå inn som prosjekteier denne gangen, men ønsker å være partner i et delprosjekt som blir en forlengelse av kommunens store omstillingsprosjekt Fremtidens Trygghet, Helse og Omsorg. En stadig større andel av befolkningen blir stadig eldre og det er et raskt økende behov for helse- og omsorgstjenester. Det er et mål at flest mulig skal kunne bo godt og trygt hjemme før de må flytte til en institusjon. Da vil Green Flyway 2.0 bli en direkte forlengelse av utviklingen av kommunens tjenesteproduksjon. Kommunen ønsker å jobbe målrettet med følgende tema for hjemmeboende:

- Autonom transport og levering av middag og andre matvarer
- Autonom transport og levering av legemidler
- Utvidet testing av transport av biologiske prøver
- Autonom observasjon av og søk etter hjemmeboende der det er behov for dette

Dette er tema som til sammen løfter opp mange problemstillinger slik som samhandling mellom ulike aktører i samfunnet for å oppnå de beste løsningene, personvern, fremtidig kompetansebehov og samfunnets aksept for bruk av ny og autonom teknologi på områder der vi er sårbare. Dette gjelder både brukere, pårørende og virksomheter og enkeltansatte som skal løse oppgavene på helt nye måter.

Et godt prosjekt som gir best mulig effekter krever en god og gjennomtenkt plan. Det jobbes nå mot at en ny søknad til Interreg om tilskudd til Green Flyway 2.0 skal sendes innen den 1.11.2023.

Har du lyst til å lese mer om Green Flyway?

Her finner du mer informasjon om [Green Flyway](#)

Her finner du en presentasjon av selskapet [Aviant](#)

Her finner du [Aviant sin hjemmeside](#)

FoU prosjekt - digitalisering av tilsettingsprosesser

FoU-forprosjekt "Digitalisering av tilsettingsprosesser" ble fullført i 2020. Videre oppfølging har avventet nytt system for personalhåndtering og rekruttering i samarbeid med Vernesregionen. Denne prosessen har fått flere utsettelse, og nytt system forventes igangsatt i 2023. Etter innføring av nytt system vil det vurderes om det er mulig å videreføre forprosjektet inn i drift.

Verdensarv

Røros bergstad har stått på UNESCOs liste over verdens natur- og kulturarv siden 1980, da trehusbebyggelsen i bergstaden fikk status som verdensarv. I 2010 ble verdensarven utvidet til «Røros bergstad og Circumferensen».

Å ta vare på verdensarvverdiene, og å bruke verdensarvstatusen som ressurs for utviklingen av næringsliv og lokalsamfunn, er en svært viktig del av kommunens rolle som samfunnsaktør. Kommuneplanens samfunnsdel gir de viktigste politiske målsettingene for hvordan kommunestyret vil at verdensarvstatusen skal brukes i samfunnsutviklingen. I kommunens organisasjon er det byantikvaren, arealplanleggerne, kulturminneforvalteren for Circumferensen og verdensarvkoordinatoren som til daglig jobber med å oppfylle målsettingene.

Verdensarven og næringslivet

En undersøkelse utført i 2019 viste at det utføres mellom 70 og 80 årsverk i Røros som arbeider med å ta vare på, dokumentere og formidle kulturminner i Røros. Rørosmuseet og Kulturminnefondet er de største enkeltinstitusjonene. Mellom 15 og 20 håndverksfirma har store deler av sitt arbeid knyttet til å ta vare på fredede og verneverdige bygninger og anlegg i kommunen.

Røros er en sterk varemerke og den er svært godt kjent både i Norge og utenfor landets grenser. Hundretusener av besøkende kommer til Røros hvert år for å se bergstaden, Smelthytta, slagghaugene, kjerka og gruvene. For handel og reiseliv er det helt avgjørende at kvalitetene i trehusbebyggelsen og kulturlandskapene rund bergstaden opprettholdes, og det er en god dialog mellom nærings- og verneinteressene for å samordne seg i det langsiktige arbeidet.

Elden - historisk musikkteater på Røros

Også industribedriftene og næringsmiddelbedriftene i Rørosregionen markedsfører produktene med det kvalitetsmerket Røros og verdensarvstatusen gir.

Bomiljø, klima og bærekraft

Verdensarven er både besøksmål for tilreisende og hjemstedet for oss som bor her. For å ivareta verdensarvverdiene er vi avhengig av et godt samspill mellom flere aktører. Verdensarven med bygninger og landskap skal holdes vedlike og utvikles som gode bomiljø og fysiske rammer i hverdagen. Bevaring av bygninger framfor riving og nybygg er gode klimatiltak. Gjenbruk av bygninger og bygningsmaterialer og bruk av miljøvennlige materialer, er både viktig for å ivareta verdensarvverdiene og for klima.

Kulturlandskapet etter tradisjonsjordbruket er en viktig del av verdensarven Røros bergstad og Circumferensen. Gjennom et tilpasset og aktivt jordbruk - og husdyrhold forvaltes dette landskapet for kommende generasjoner. På denne måten opprettholdes både de kulturhistoriske verdiene og det biologiske artsmangfoldet med planter, fulger og insekter.

Verdensarvkoordinator og Verdensarvråd

Verdensarvkoordinatoren jobber i alle de 5 verdensarvkommunene; Røros, Tolga, Os, Engerdal og Holtålen. Koordinatoren er sekretær for Verdensarvrådet som er sammensatt av ordførerne i kommunene, en representant for Sametinget og en representant fra hver av de to fylkeskommunene. Verdensarvrådet jobber for å styrke de økonomiske og juridiske rammene for å ta vare på verdensarven.

Røroskua i kulturlandskapet rundt bergstaden. Foto: Røros kommune

En viktig sak for verdensarvrådet i 2022 har vært at verdensarven Røros bergstad og Circumferensen gjennom jordbruksoppkjøret ble en del av tilskuddsordningen for «Utvalgte kulturlandskap og verdensarvområdene Vegaøyene og Vestnorsk fjordlandskap». Potten på statsbudsjettet ble styrket med 2 mill. for 2023. Det vil bety at det blir mulig for aktive bønder å få ekstra tilskudd til skjøtsel og bruk av beiter og dyrkamark som ellers står i fare for å gro igjen.

Viktige fagmiljøer

Verdensarvarbeidet er avhengig av gode fagmiljøer innen både kunnskapsbygging, forvaltning, formidling og istandsetting. Røros bergstad og Circumferensen har gjennom godt samarbeid mellom aktørene lyktes i å etablere både et lite kulturminneforvaltningsmiljø knyttet til Røros kommune, et formidlingsmiljø knyttet til verdensarvsenteret og et antikvarisk håndverksmiljø knyttet til Uthusprosjektet og Rørosmuseets bygningsvernsenter.

Uthusprosjektet - bygningsvern og unik verdiskaping

Uthusprosjektet - bygningsvern og unik verdiskaping

Bergstaden består i realiteten av en rekke gårdsbruk anlagt i et bymønster. Ut mot gata ligger hovedbygningene, mens uthusene med fjøs, stall, laue og andre uthus ligger i et lukket gårdsrom bak. Etter hvert som by-jordbruket ble nedlagt utover 1950-tallet, ble de fleste uthusene stående tomme. I 1980 ble Røros innskrevet på UNESCOs liste over Verdens Natur- og Kulturarv. En viktig begrunnelse for innskrivinga var den sammenhengende og godt bevarte trehusbebyggelsen.

Etablering

I 1995 ble Uthusprosjektet etablert for å få satt i stand uthusbebyggelsen i bergstaden. Røros kommune ble eier av prosjektet. I dag opererer prosjektet i hele Røros kommune, og i 2019 ble Uthusprosjektet utvidet på permanent basis til å omfatte hele Circumferensen. I Uthusprosjektet er det selvstendige lokale håndverkere som utfører oppdragene. I de første årene prosjektet var i drift, var det stort sett enkeltmannsforetak som var tilknyttet prosjektet, mens det i de senere årene har kommet til en del mellomstore firma som er registrert som aksjeselskaper. Dette speiler den øvrige utviklingen innen byggenæringen. I dag er det 20 firma som utfører det meste av arbeidet for prosjektet, og de står til sammen for en uvurderlig kompetanse innenfor tradisjonelt håndverk. Dette er kompetanse av både nasjonal og internasjonal betydning. I tillegg står de 20 bedriftene for en betydelig mengde arbeidsplasser - ikke bare i Røros, men i hele regionen.

Mål og finansiering

Helt siden Uthusprosjektet ble etablert har det vært to hovedmålsettinger med prosjektet

1. Istandsetting av uthus og andre konstruksjoner tilknyttet verdensarverdiene
2. Utvikling av og opplæring i tradisjonelt håndverk. Uthusprosjektet er i dag et av de viktigste redskapene vi har for ivaretagelse av verdensarverdiene innenfor verdensarvstedet Røros bergstad og Circumferensen.

Det kan være kostbart for eier å rehabilitere og holde gamle og til dels vernede bygninger i stand samtidig som disse bygningene er av en uvurderlig verdi for samfunnet som helhet. Istandsettingskostnadene har derfor siden starten vært et spleiselag mellom staten v/Riksantikvaren, kommunen og den enkelte huseier, der staten dekker 65 %, kommunen 15 % og den enkelte eier 20 %. Dette gjør at Uthusprosjektet er den desidert beste tilskuddsordningen for eiere i norsk sammenheng.

I 2022 hadde Uthusprosjektet et totalbudsjett på kr. 5,925 millioner eks. mva., hvorav 4,5 millioner utgjorde istandsettingsarbeid på uthus og andre konstruksjoner. Det meste av tjenester og materialer som kjøpes inn gjennom prosjektet leveres av lokale aktører, noe som bidrar godt til den totale

En arena for opplæring og kompetansebygging

Uthusprosjektet samarbeider tett med Rørosmuseum - Bygningsvernensenteret i opplæring og kursing i tradisjonelt håndverk. Hovedmålgruppa har hele tiden vært lokale håndverkere med interesse for feltet, men vi forsøker også å rette oss inn mot elever på videregående skole for å jobbe med rekruttering til bygningsvernet.

I 2022 ble det blant annet organisert et laftekurs rettet mot «ferske» håndverkere i regionen. Hensikten med kurset var å gi håndverkerne økte ferdigheter og kunnskap knyttet til istandsetting av laftede

konstruksjoner. En av hovedtankene bak Uthusprosjektet har vært at den kunnskapen som håndverkerne opparbeider seg gjennom arbeid og opplæring i prosjektet, skal videreføres i oppdrag som de samme håndverkerne gjør på privatmarkedet. På den måten spres kunnskap og ferdigheter ut i samfunnet og enda flere bygninger istandsettes på tradisjonelt vis.

Bygningsvern og klimaendringer

En utfordring i tida som kommer er klimaendringer med varmere klima og mer nedbør. Dette vil påvirke den materielle kulturarven og måten vi reparerer bygninger på. Varmere og våtere klima gjør at treverk råtner raskere og det oppstår problemer med tekniske løsninger som tidligere har fungert godt. Dette er faktorer som vi må ta innover oss og justere arbeidsformen etter. Behovet for takrenner og beslag for å lede vekk vann blir viktigere, og utsatte bygningsdeler må i større grad beskyttes mot vær og vind. Dette er utfordringer som Uthusprosjektet vil jobbe med i tida som kommer, både lokalt og gjennom nasjonale og internasjonale nettverk. Samarbeid med forskningsmiljø og næringsliv ut over tradisjonelle håndverksbedrifter, vi være nødvendig for å klare å finne gode og varige løsninger slik at verdiene som ligger i den materielle kulturarven i Circumferensen skal kunne bestå for kommende generasjoner.

Fasaden på Direktørgården/rådhuset ferdigstilt

Arbeidet med istandsettingen av Rådhuset fortsatte i 2022 med istandsetting av portloftet og maling av fasaden mot Bergmannsgata.

Fasaden er tilbakeført til opprinnelig utseende

Fasaden mot Bergmannsgata hadde omfattende skader med avflassing av maling og råteskader i deler av panelet før istandsettingsarbeidet startet opp. Trearbeidene ble gjennomført i 2021.

I 2022 ble det montert nytt panel på portloftet og omrammingen til blindvinduet (et vindu som er malt på fasaden for å illudere et ekte vindu) over porten ble gjenskapt. I løpet av sommeren ble fasaden malt med linoljemaling og de nye nedløpene i kobber ble montert. Blindvinduet ble også gjenskapt.

24. august ble det avholdt åpent arrangement i Bergmannsgata for å markere at istandsettingsarbeidet av hovedfasaden var ferdig. Riksantikvar Hanna Geiran holdt tale og det ble servert kaffe og kake foran Rådhuset til alle frammøtte.

Lærings- og kompetanseutvikling for lokale firma

Røros kommune har ønsket å bruke istandsettingsprosjektet som en lærings- og kompetansebyggende arena for lokale håndverkere. Under istandsettingsarbeidet har det blitt arrangert flere kurs i blant annet produksjon av panel, 1700-talls vindusomramminger og listverk til den nye gesimsen. På kursene har det deltatt både erfarne og mindre erfarne håndverkere fra flere lokale firma. Noe som har vært spesielt gledelig er at det har deltatt håndverkere fra de fleste kommunene i Circumferensen på kursene. På denne måten vil kunnskapen spres til andre prosjekter rundt omkring i regionen.

Prosjektet med istandsetting av Rådhuset involverer flere ulike kompetanseområder. Det er svært gledelig at det aller meste av arbeidet har blitt utført av lokale firma i og rundt Røros. Det har kun vært nødvendig å hente inn spesialkompetanse til malingsundersøkelser og prosjektering utenfra regionen. De største enkeltoppdragene, slik som istandsetting av vinduer og maling av fasadene, har gått til firma i Røros kommune. Vi har opplevd stor interesse for prosjektet fra aktører i og utenfor Røros.

Hytteundersøkelsen i Røros 2022

I Røros er det registrert nesten 3.700 hytter og fritidsboliger. Om lag 85% av disse er eiet av personer som bor i andre kommuner enn Røros. Fritidsbefolkningen beriker rørossamfunnet. De gir nye impulser som videreutvikler samfunnet, og de bidrar til flere folk med ulik bakgrunn i bygder og sentrum som benytter seg av ulike lokale tilbud. Røros kommune ønsker å legge til rette for at alle som benytter fritidsboligen skal ha det best mulig på Røros, i et godt samvirke med lokalsamfunnet og kommunen. Det store antallet fritidsboliger påvirker kommunen på mange ulike måter, og i behandlingen av budsjett og økonomiplan for 2022-2026, ble det fattet et verbalvedtak om å få et bedre faktagrunnlag rundt dette. Analysefirmaet Opinion ble engasjert til å planlegge Hytteundersøkelsen 2022 sammen med Røros kommune, og Opinion stod for både gjennomføring og analysen av svarene. Svarprosenten ble formidabel: 45%. Hytteundersøkelsen ble fulgt opp med et åpent møte for alle eiere av fritidsboliger den 3.12.2022. Oppmøtet var meget godt.

Det er fint å ha hytte i Røros

De aller fleste er godt fornøyd med å ha hytte i Røros. For veldig mange er det nærhet til natur og muligheter for friluftsliv som trekker hytteeiere til Røros. Hyttene benyttes ofte og nesten halvparten av de spurte oppgir at de har benyttet hytta 50 døgn eller mer i løpet av de siste 12 månedene. Vi finner også at pandemien ikke har ført til endringer i den samlede hyttebruken, men hytta brukes imidlertid noe mer som hjemmekontor nå enn før.

Godt fornøyd med kommunale tjenester

Gjennomgående er hytteeierne godt fornøyd med de kommunale tjenestene i Røros, og utenbygds eiere er mer fornøyd enn fastboende. Over halvparten av utenbygds eiere har også benyttet en eller flere kommunale tjenester, her er det særlig lege og tannlege som peker seg ut. Når det gjelder kontakt med kommunen er det ikke uventet tjenestene hos byggesaksavdelingen flest hytteeiere har hatt befatning med. Tilfredsheten med behandlingen er gjennomgående meget høy. Og selv om utenbygds hytteeierne i liten grad deltar i lokalsamfunnet i dag, kan det se ut til at det ligger et visst potensiale her.

Bidrar vil verdiskaping

Selv om forbruk til kultur og ulike arrangementer relativt sett utgjør en mindre andel av det samlede forbruket, så oppgir svært mange at de vanligvis deltar på både Rørosmartnan og julemarkedet. Svært mange får også med seg Elden. De økonomiske ringvirkningene av at vi har en stor fritidsbefolkning som gjerne oppholder seg lenge og ofte på hytta, er beregnet til kr 365 millioner pr år.

[Her kan du lese presentasjonen av Hytteundersøkelsen i Røros 2022.](#)

Veteraner

Planen ble vedtatt av kommunestyret i Røros den 22. september 2022. Sak 54/22.

Veteranplan i Røros

Det er kommunenes ansvar å utvise anerkjennelse for den innsatsen veteranene har utført gjennom sin deltagelse i internasjonale operasjoner.

I tråd med anbefalingene i planen er det i 2022 opprettet en kommunal veterankontakt som kan kontaktes ved behov for kommunal bistand relatert til utfordringer og ettervirkninger av tjenesten, for

den berørte og pårørende. Kommunalsjef for organisasjon og samfunn er oppnevnt som veterankontakt.

Veterankontakten har god kunnskap om det kommunale tjenestetilbudet. Rollen som veterankontakt består i å veilede og fungere som døråpner til det kommunale hjelpeapparatet hvis behov oppstår.

Veteranplanen inneholder også god informasjon om Forsvarets og andre statlige organers tilbud rettet mot veteraner fra internasjonale operasjoner.

MÅLSETTING

En av målsettingene er å legge til rette for samhandling og utvikling av lokale tiltak for oppfølging og ivaretagelse av personell som har deltatt i internasjonale oppdrag for forsvaret. En annen målsetting er å benytte kompetanse og erfaring fra veteraner i både privat og offentlig tjeneste. Veteranene utgjør en viktig ressurs for samfunnet, f.eks. i arbeid med – og planlegging av – beredskap. Mange av våre veteraner har erfaringer med denne type arbeid og planlegging.

Samfunnet har et klart ansvar for å ivareta personellet og deres nærmeste når Forsvaret deltar i internasjonale operasjoner (Prop.73 S, 2012). Dette arbeidet forutsetter felles forpliktelser og samarbeid på tvers av departementer og sektorer. Militært personell i internasjonale operasjoner er i tjeneste på vegne av den norske stat.

Regjeringens handlingsplan «I tjeneste for Norge» ble gitt ut i 2011. Målet med handlingsplanen var å styrke oppfølging og ivaretagelse av personell som har deltatt i internasjonal tjeneste for Norge før, under og etter tjenesten.

«Regjeringen vil spesielt fokusere på veteraner som en viktig ressurs for det norske samfunnet og som viktige bidragsyttere i arbeidsliv og lokalsamfunn. De fleste kommer styrket hjem fra internasjonale oppdrag, men de som måtte trenge oppfølging skal få best mulig behandling, og de skal oppleve overgangen fra Forsvarets ivaretagelse til det sivile hjelpeapparatet som helhetlig og sømløs» (Prop.73 S, 2012).

«Et overordnet prinsipp i handlingsplanen er at personellet som har behov for oppfølging skal følges opp av samfunnets ordinære helse- og omsorgstjenester og sosialfunksjoner. Dette stiller høye krav til disse tjenestenes fleksibilitet, rådgivning og veiledning og ikke minst kompetanseoppbygging». (Prop.73 S, 2012).

Du kan lese mer om veteranplan i Røros kommune her: [Veteranplan Røros kommune \(10\).pdf](#)

Folkehelse - Opp av sofaen!

Folkehelse er et av fire satsingsområder i kommunens samfunnsdel. Kommunen har opprinnelig en 50% stilling som folkehelsekoordinator, men stillingen har i 2022 vært vakant. Viktige prosesser har derimot blitt ivare tatt av virksomhetsleder helse.

Skolegårdsprosjektet

Gjennom «Program for folkehelsearbeid i Trøndelag» ble andre trinn i utbedring av skolegården ved mellomtrinnet og ungdomstrinnet utført. Ballvegg har kommet opp, volleyballbanen har fått helfarget flate og det har kommet opp et leskur som skal inneholde ulike aktiviteter. Vinteren kom noe brått på, så noe småtteri gjenstår for komplettere anlegget (montering av lys, nye basketkurver, dekorasjoner og plassering av innhold inne i leskuret). Det registreres økt aktivitet på skoleområdet, både på dagtid og ettermiddag/kveld. Dette har vært et viktig mål med prosjektet.

Skolegårdsprosjektet innbyr til økt aktivitet

Sofakampen

Sofakampen Røros Kommune ble en suksess også i 2022. Som tidligere år var dette et samarbeid mellom kommunen og Sparebank 1 SMN for å få folk opp av sofaen og ut på tur. Via appen Trimpoeng ble det registrert ca 1050 deltagere og ca 41 000 enkeltturer i kommunen vår. Sparebank 1 SMN donerte 1 kr pr registrerte tur, og en totalsum på nærmere 41 000 kr ble overrakt Utstyrssentralen Røros/Os. Det er allerede klart at det vil bli en ny runde med Sofakamp også i 2023, noe som er til stor glede for mange.

Samisk forvaltningsområde

Rossen tjjelte - Røros kommune er innlemmet i samisk forvaltningsområde. Det betyr at samisk og norsk er likestilte språk. Det vil si at alle har rett til å bli betjent på samisk når de henvender seg til offentlige etater i forvaltningsområdet for samisk språk. Lov om Sametinget og andre samiske rettsforhold (sameloven) regulerer hva kommunen må gjøre for å tilfredsstille kravene for en forvaltningskommune.

Rossen tjjelte - Røros kommune jobber for å bli en tospråklig kommune. Hovedmålet er å styrke og videreutvikle samisk språk, kultur, identitet og samfunnsliv. Det overordnede langsiktige målet er at samisk språk og kulturforståelse skal likestilles med norsk i all kommunal tjenesteyting og forvaltning.

Utviklingsplan for Rossen tjjelte - Røros kommune som del av samisk forvaltningsområde for språk og kultur 2020-2029. er et overordnet styringsverktøy for Røros kommune, og skal først og fremst ligge til grunn for alt arbeid med å bevare og utvikle samisk språk- og kultur i kommunen. Rossen tjjelte - Røros kommune får tildelt tospråklighetsmidler fra Sametinget (basis- og betjeningsdel og språkutviklingsstilskudd). Språkutviklingsmidlene på samisk språk- og kulturarbeid er spesielt rettet mot barn og unge.

Oppvekst og utdanning

For å få et levende samisk språk og kultur, må samiske barn lære å bruke språket når de vokser opp. Barnehage og skole er viktige arenaer der samiske barn får utvikle sin samiske identitet og få trygghet og glede knyttet til sin egen kultur og sitt språk.

Svaale maanagierte er den samiske barnehageavdeling og ligger på Ysterhagan barnehage – Luvlege maanagierte. Barnehagetilbudet på Svaale har hovedvekt på samisk språk og kultur, og pr. nå har vi 24 plasser. Målsettingen er at avdelingen på sikt skal være fullt bemannet med barnehagefaglig samiskspråklig personell, og at driftspråket skal være samisk. Det er knapphet på denne kompetansen, og det jobbes derfor kontinuerlig med rekruttering og kompetanseutvikling for å nå målsettingen. Svaale har i tillegg ansatt én Gieletjehpije som skal fokusere på språkstimulering og opplæring i sørsamisk språk og kultur, og vil ikke ta del i den ordinære barnehagedriften.

Rossen tjjelte – Røros kommune har fra sommeren 2021 tilbudt sommerjobb for én eller to ungdommer i alderen 15-20 år ved samisk avdeling Svaale. Dette har vært et rekrutteringstiltak for å få flere unge med samisk språk- og kulturkunnskap til å arbeide med barn i barnehage. Tilbudet har vært for én ungdom i 4 uker eller for to ungdommer sammen i 2 uker. Sommeren 2022 var det én ungdom som arbeidet ved Svaale. Tilbudet finansieres gjennom Sametinget språkutviklingsmidler og er et tilbud kommunen ønsker å fortsette med, og se på mulighet for tilrettelegge for samme ordning ved Praahkan maanagierte/Brekken barnehage.

Alle elever i grunnskolen i forvaltningsområdet for samiske språk skal følge Kunnskapsløftet Samisk, LK-20S. Røros skole er en sørsamisk ressurskole. Elever på 1.- 10.trinn får tilbud om samisk undervisning, i språk og på samisk i enkelte fag. Elevene får undervisning i samfunnsfag, KRLE, kunst og håndverk og musikk. Elever og foresatte kan velge samisk 1. eller 2.språk. Lærerne underviser også elever i andre kommuner som har rett til samisk språkopplæring. Opplæringen ved skoler utenfor kommunen skjer gjennom fjernundervisning eller ved ambulerende lærer i nærområdet. Samiskopplæringa er i hovedsak lokalisert i nærheten av Aajege. Et samarbeid med Aajege er verdifullt for kommunen.

Skoleåret 21/22:

- 27 elever fikk samiskundervisning i regi av Røros skole.
- 21 elever i Røros (18 elever v. Røros skole og 3 elever v. Brekken Oppvekstsenter)
- 3 elever i nabokommuner: 2 ved Hov skole i Holtålen kommune og 1 elev ved Dalsbygda skole i Os kommune. 3 elever fikk fjernundervisning: 2 elever i Hamar kommune, 1 elev i Halden kommune.

Alle elever får tilbud om språk- og kultursamlinger à 3 dager, 3 ganger per skoleår. Språk- og kultursamlingene er i samarbeid med Aajege. På grunn av pandemi ble det arrangert 2 samlinger i 2022.

Gaahkoeh/laejpieh baāhkesjdh – bake brød

. Samiske kulturminner og Livsmestring er et prosjekt hvor elever og lærere i Rørosskolene gjennom en fagdag får et innblikk i samisk lokal kulturhistorie og- kulturforståelse kombinert med Livsmestring. Prosjektet startet opp høsten 2021 og er et samarbeid mellom Rossen tjjelte/Røros kommune, Samisk helseteam og Samisk Kulturminneformidler Mattis Danielsen og Sykepleier/familieterapeut Johan Inge Greff. I løpet av 2022 ble det arrangert åtte turer til Ridalen hvor ca. 80 lærere, assistenter, miljøarbeidere og 125 elever deltok. Dette prosjektet har gitt større kunnskap og innsikt til både lokal kultur, men også gitt både elever og lærere en forståelse omkring vår felles kulturarv. Det er ønskelig at prosjektet kan fortsette og eventuelt videreutvikles, slik at flere elever og ansatte kan delta på Samisk kulturminner og Livsmestring.

Rossen tjjelte - Røros kommune har i samarbeid med Folkeuniversitetet og Aajege tilbudt ettermiddagskurs i sørsamisk. Kurset var for alle ansatte i Rossen tjjelte - Røros kommune som ønsker å lære seg litt samisk hverdagspråk. Undervisningen ble avsluttet våren 2022 og besto av 100 undervisningstimer, oppdelt i to kursperioder. Det var til sammen 9 kursdeltakere som mottok kursbevis etter endt kurs. Alle ansatte som har deltatt på kurset har fått mulighet til å søke stipend gjennom språkutviklingsmidlene.

Kulturskolen har siden november 2020 gitt et opplæringstilbud innen duedtie, sørsamisk kunst og handverk. Dette er et populært tilbud som Rossen tjjelte - Røros kommune ønsker å fortsette med kommende år. Tilbudet gjelder alle barn og unge mellom 10 (5. trinn) og 20 år. Gjennom Den kulturelle skulesekken (DKS) og lokale produksjoner har også elever ved mellomtrinnet i Røros, Brekken og Glåmos skole fått tilbud om tradisjonell samisk håndarbeid.

Skuvlen mænngan (etter skoletid) er et prosjekt Rossen tjjelte - Røros kommune har tilbudt siden skoleåret 2020/2021. Det er et tilbud som ble gitt alle samiskelever i 1. – 4. trinn. Skuvlen mænngan følger skoleruta (38 uker). Tilbudet gis i samme tidsrom som SFO, 2 timer pr. uke. For skoleåret 2021/2022 har 11 barn benyttet seg av tilbudet Skuvlen mænngan. Gjennom prosjektperioden har det vært to ansatte som ressurspersoner med samisk språk- og kulturkompetanse, hvorav én har vært prosjektleder og gieletjehpije. Ressurspersonene har kun ansvaret for elevene i det oppgitte tidsrommet og samarbeidet tett med fagleder i samisk, og det øvrige personalet på avdeling (SFO/koordinator og foresatte). Prosjektet blir finansiert gjennom Røros kommune og Sametingets språkutviklingsmidler. For skoleåret 2021/2022 ble det innvilget prosjektmidler gjennom tilskudd til samiske språkprosjekter.

Rossen tjjelte - Røros kommune har etablert «Gieletjehpije» både i Luvlege managierte- Svaalen goevtese og SFO. Vi har gjennom dette prosjektet evaluert ordningen og ser behovet for også å videreføre gieletjehpije til bl.a. Praahkan maanagierte-Brekken barnehage.

Røros kommune har utlyst språkstipend for de som har tatt samisk språkutdanning eller kurs - 7 stk. mottok språkmotiveringsstipend.

Helse

For å kunne gi helse- og omsorgstjenester av god kvalitet til den samiske befolkning er grunnleggende kunnskap og forståelse for samisk kultur og kjennskap til bruk av samisk språk viktig.

Saemien healsoedåehkie/samisk helseteam er et samhandlingsprosjekt mellom Røros kommune, St. Olavs hospital og Sørsamisk helsenettverk. Det er et tverrfaglig team av helsepersonell med kompetanse på samisk språk, kultur og helse. Helseteamet har ansatte i Røros kommune, SANKS og St. Olavs hospital, og består av lege, sykepleiere, psykiatriske sykepleiere, kokk, livsgledeansvarlig, helsefagarbeider. Samisk helseteam skal også spre kunnskap om rettighetene til likeverdige helse- og omsorgstjenester for den samiske befolkningen som urfolk, og bidra til økt kompetanse blant personell som yter kommunale helse- og omsorgstjenester til samiske brukere.

Samiske møteplasser er viktig for at alle, også de eldre skal ivareta språket og kulturen sin. Samisk helseteam har en viktig rolle i å legge til rette for ulike tilbud. Bl.a. månedlige helsefremmende treff for samiske eldre og samisk mat til eldre på sykehjem og i hjemmetjenesten

Åarjelsaemien healsoeviermie/sørsamisk helsenettverk arrangerte Samisk helsekonferanse i samarbeid med Aajege og Sametinget 17.-18. november på Stjørdal. Sørsamisk helsekonferanse er den viktigste møteplassen for samiske helsearbeidere på sørsamisk område, men også fra hele Saepmie. Sørsamisk helsekonferanse er en viktig arena for kunnskapsformidling, -utveksling og nettverksbygging.

Samisk helsekonferanse

RVTS Midt i samarbeid med Rossen tjjelte - Røros kommune arrangerte fagdag SNAKKE 15. mars på Bergstaden hotell. Fagdagen var for alle ansatte som arbeider med barn og unge i Rossen tjjelte-Røros kommune. SNAKKE – er en del av plattformen og et verktøy, som gjør det mulig å øve å snakke med barn- og unge om vold og overgrep gjennom stimulering av samtaler. Verktøyet er også oversatt til samisk. Bedre Tverrfaglig Innsats (BTI) er en samhandlingsmodell som har til hensikt å fremme tidlig innsats overfor barn, unge og familier. Rossen tjjelte - Røros kommune er BTI – kommune.

Samisk språk og kultur skal være synlig

I samarbeid mellom Bergstadkoret, Røros kommune og Kulturskolen fikk vi oppleve en sterk og vakker avslutning på Artut kulturfest 2022. Tjoejeles forente musikere fra ulike tradisjoner, aldre og uttrykk i musikken til Frode Fjellheim, i et samarbeid med komponisten og musikeren selv. Tjoejeles betyr noe som lyder sterkt eller vakkert.

Gïelelvåhkoe, samisk språkuke ble arrangert 24. – 30. oktober (uke 43). I samarbeid med Aajege og Rørosmuseet ble det utarbeidet et program. Målet med Samisk språkuke er å løfte statusen til de samiske språkene, og øke kunnskap om samiske språk og kultur i hele samfunnet. Nettopp denne uka skal de samiske språkene høres og synes over alt. Språkuka på Røros ble fylt med ulike samisk språk- og kulturelle aktiviteter i barnehager, skoler, språksenter og andre steder på Røros. I tillegg ble det samiske språket synliggjort gjennom nettsider, plakater m.m.

Raasten Rastah: Filmh ble arrangert for andre gang under gïelelvåhkoe uke 43 på Storstuggu. Raasten Rastah:Film arrangeres i mellomårene mellom kulturfestivalen og skal være et sted hvor samer og andre urfolk kan fortelle et bredt spekter av sine historier på sine premisser. Det ble utarbeidet et barneprogram, spillefilmer, kortfilmer og dokumentarfilmer. Sentralt i dette ble filmworkshop for barn og unge. Hvor samiskelever i regionen i både grunn- og videregående skole lagde film på sørsamisk. Institusjoner og festivaler er viktige møteplasser for samer lokalt, men også fra hele det samiske området.

Samisk faggruppe ble opprettet i 2019 og skal representere samiske brukere i Røros kommune, og bidra med ønsker og behov med tanke på å utvikle og tilrettelegge fremtidens tjenestetilbud for samisk språk og kultur i regionen. Røros kommune, Aajege og Rørosmuseet skal fungere som sekretariat for den samiske faggruppen. Samisk faggruppe har siden pandemien ha hatt få møter, men vil fremover se både på møtестruktur og sammensetting av faggruppa.

Samiske stedsnavn er en sentral del av samisk kulturarv, og en viktig del av landets kulturarv. Eldre samiske stedsnavn er immaterielle kulturminner. Synliggjøring av samiske stedsnavn på kart, i registre og på skilt er derfor av vesentlig betydning både av hensyn til godt kulturvern, synliggjøring av samisk bosetning og språk.

Rossen tjielte/Røros kommune i samarbeid mellom andre språkkommuner, språksenter og Trøndelag fylkeskommune i sørsamisk område ble det arrangert stedsnavnseminar 23.-24. mai på Øyna kulturlandskapshotell. Seminaret inviterte fagpersoner innen stedsnavnsforskning som ga en bred belysning av innsamling, dokumentasjon, metoder og språklige aspekter ved stedsnavn.

Saemien Sijjienïmmhmoenehtse/samisk stedsnavnutvalg har i de siste par årene arbeidet med offisielle stedsnavn i kommunen.

Rossen tjielte/Røros kommune søkte om godkjenning av det samiske navnet på kommunen 25. januar 2022. Navnet var i samsvar Sametingets tilråding og ble vedtatt 9. september 2022 i statsråd.

Samisk språk og kultur skal være synlig og i bruk i alle kommunens virksomheter. For å få til det må vi ha et bredt tilbud knyttet til samisk språk og kultur innenfor alle tjenesteområder og øke behovet for å utvide samisk språk og kulturarena -og møteplasser. Andre arrangement som ble arrangert i 2022; markering av Saemiej åålmegebiejje-samenes nasjonaldag, forestilling «The Answer Is Land», foredrag "Teach the children to speak the language." - sterke språkmodeller i samisk språkopplæring, og språkkurs for kommunens ansatte.

Regionalt samarbeid

Røros som «grensekommune» har sitt ståsted i ulike samarbeidsområder og er med sin beliggenhet et regionsenter. Røros som den sørligste kommunen i Trøndelag og som grensekommune til annet fylke i sør, har vært aktiv i flere regionsamarbeid. Interessepolitikk og ulike samarbeidsbehov krever samarbeid i ulike retninger geografisk. Det er mange behov som skal fylles, men det er også viktig at disse samarbeidene gir hver deltakende kommune en merverdi, og at det sikrer optimal ressursutnyttelse også fra administrasjonen. Aktiv deltakelse i et regionråd krever ressurser for at det skal kunne følges godt opp og gi gevinster på sikt.

Etter at Trøndelag ble ett fylke fra 2018, ble de kommuner som ikke hadde regionråd fra før, delt inn i geografiske regioner. Røros ble med i Trøndelag Sør, som i tillegg består av kommunene Oppdal, Rennebu, Holtålen, Midtre Gauldal og Melhus.

Det tar tid å etablere og utvikle et regionsamarbeid. [Interkommunalt politisk råd Trøndelag Sør](#) (Regionråd Trøndelag Sør) er et ungt regionråd fremdeles, i alle fall når vi sammenlikner oss med regionråd som har ti-år med historie. Men rådet tar etter hvert form, og er blitt tydeligere på mål og tiltak. Utviklingsprosjekter basert blant annet på verdiskaping og kompetanse er løftet fram. Særlig framhever vi arbeidet med desentralisert kompetanseheving innenfor helse- og omsorgsområdet. Det arbeides med et tilbud både innenfor sykepleie og observasjons- og vurderingskompetanse i helsetjenesten. Vi har stor tro på at dette kan bli en realitet i løpet av 2023. Det arbeides også i fellesskap via næringshagene om verdiskaping og utvikling knyttet til lokalmat. Dette er naturlige satsningsområder for kommunene i Trøndelag Sør.

Ettersom Røros grenser til en kommune i et annet fylke, står også interessepolitikken svært sentralt i samarbeid med de nærmeste kommunene i sør, i Innlandet fylke. Selv om Røros kommune i 2019 besluttet å gå ut av Fjellregionrådet, var det en forutsetning og et uttrykt behov, at områder som infrastruktur (fly, jernbane, buss), reiseliv, utdanning, lokalmat og verdensarv fortsatt skal være bærebjelker i dette samarbeidet. De to regionene kan også arbeide felles om noen overordnede tema som gjør at de sammen står opp for innlandet med de utfordringer og muligheter som ligger her. Dette arbeidet må Røros ta et regionalt ansvar for. Det er det også lagt ned et betydelig arbeid med i 2022 fra politisk ledelse, både innenfor utvikling av jernbane, arbeid med flyforbindelsen mellom Oslo og Røros, og med bomvegprosjektet FV30 som var i prosess, men som ikke lot seg gjennomføre da kommunene Røros, Holtålen og Midtre-Gauldal ikke kom i mål med et felles vedtak om igangsetting.

Røros kommune er i tillegg med i [Fjellnettverket](#). Dette består av ulike "fjellkommuner" og noen fylkeskommuner i Norge som arbeider med felles utfordringer samtidig som de løfter fram styrkene og mulighetene i fjellkommunene.

Regionalt samarbeid inneholder også et samarbeid i arbeidsregionen Røros, Os og Holtålen kommuner. De tre kommunene har en lang historie med interkommunalt samarbeid innenfor ulike tjenester i tråd med politisk vedtatt samarbeidsavtale. Utvikling av nye samarbeidsområder har stått på stedet hvil etter at det ikke ble noe av prosessen rundt kommunesammenslåing. I 2020 ble det bestilt en ekstern evaluering av det interkommunale samarbeidet som endte i en rapport våren 2021. Oppfølgingen av rapporten etter at den ble behandlet i de tre kommunestyrene ble satt i gang i 2021 og ble godt fulgt opp i styringsorganene i 2022, og ny revidert samarbeidsavtale ble vedtatt i de tre kommunene i 2022. Det var her viktig å få belyst både organisasjonsform, økonomi og styring av det framtidige interkommunale samarbeidet, og det ser ut til at dette nå kommer inn i nye, faste strukturer. Vi fikk også tildelt skjønnsmidler fra statsforvalterne i Innlandet og Trøndelag, og ny prosjektleder vil være på

plass fra april 2023. Dette blir det interessant å følge videre, med tanke på både fornyelse og utvikling av det interkommunale samarbeidet.

De ulike samarbeidsområdene blir omtalt under sine respektive kapitler og tjenester.

Framtidas trygghet, helse og omsorg

For å kunne planlegge for fremtidens helse og omsorgstjeneste i Røros Kommune, er det viktig å ha et best mulig bilde av de utfordringene vi står ovenfor. Varige endringer utfordrer oss og vi må planlegge for fremtiden med et tilpasset og mer fleksibelt tilbud til brukerne av helse- omsorgstjenestene. Vi skal løse et økt behov med mindre ressurser på en rimeligere måte der tilbudet til brukerne får et mer framtidsrettet perspektiv.

Det er mange faktorer som virker inn på hvordan de demografiske endringene vil påvirke de kommunale helse- og omsorgstjenestene, som sykelighet, økonomi, nærhet til sykehus og utdanningsinstitusjoner, utviklingen i teknologi og organisering av tjenestene. Befolkningsstørrelse og aldersfordeling har stor betydning for etterspørsel etter helse- og omsorgstjenester. Med aldrende befolkning øker behovet for arbeidskraft betydelig.

Velferdsteknologi og samhandling på tvers

Å ta i bruk ny teknologi og bruke fagkompetanse på en annen måte enn vi gjør i dag vil være viktig. Omsorgstjenesten har nært knyttet til etablering og utvikling av beredskaps- og responscenteret. Dette samarbeidet vil være av stor betydning for hvordan vi kan ta i bruk velferdsteknologi for å gi et fleksibelt tilbud. Spesielt viktig er det når vi vet at tilgang på arbeidskraft vil gå ned. Potensialet og behovet for å finne nye innovative løsninger for å møte framtidens omsorgsutfordringer er stort. Kommunene Røros, Os og Holtålen samarbeider i en felles anskaffelse om nye velferdsteknologiske løsninger. To av resultatene av arbeidet er skiftning fra analoge til digitale trygghetsalarmer og innføring av mobil pleie.

Det nye Beredskaps- og responscenteret skal samle alle tekniske tjenester, brann, sivilforsvaret og kommunalt lager for hjelpemidler. Det gir en god synergieffekt på tvers av etater og tjenester, ved å støtte hverandre med nye og framtidrettede arbeidsoppgaver. Vi skal bistå hverandre med oppgaver som for eksempel å styre velferdsteknologi og andre løsninger som omsorgstjenesten har behov for.

Våre innbyggere som har behov for omsorgstjenester er ulike. Vi vurderer hver enkelt bruker individuelt, og vi må tilpasse tjenestetilbudet til den enkelte. Økende behov for hjelp og bistand møtes med et økende tjenestetilbud.

Øverhagaen bo-, helse- og velferdssenter er åpnet og tatt i bruk

Bygget ble ferdigstilt tidlig våren 2022. Å fullføre prosjektet i henhold til plan og gjennomføre flytteprosesser av tjenester i ei tid med pandemi og de utfordringer det har medført, synes vi selv vi kan være stolte av. Det skal alle medarbeidere som har vært involvert og våre samarbeidspartnere ha æren av.

Kommunestyret vedtok bygging av Øverhagaen bo-, helse- og velferdssenter i den formen det ble realisert i 2017, men prosessen med utvikling av framtidens helse- og omsorgstjenester startet allerede tilbake i 2014. Det kan synes som det er brukt lang tid, men vi skal utvikle en tjeneste og bygge for framtida. Da er det nødvendig med stor involvering og en betydelig modningsprosess for både medarbeidere, ledelse og politikere, slik at vi er trygge på at det vi bygger er det riktige for mange år fremover.

Vi skal leve hele livet

Vi har sterkt fokus på omsorgstrappen og arbeider med sømløse tjenester for våre brukere med helhetlige pasientforløp. Vi arbeider forebyggende på alle nivåer hvor «Leve hele livet» - reformen er sentral. Viktig element i dette er brukerinvolvering og det gode pasientforløp, der vi alltid stiller spørsmålet: «hva er viktig for deg?»

I arbeidet med «leve hele livet» samarbeider vi blant annet kommunens kulturliv, frivilligheten, samisk helseteam og Røros kommune som verdensarv inn i helse og omsorg. Øverhagaen bo-, helse – og velferdssenter har blitt et område for ulike arrangementer og vil favne ulike målgrupper.

Vil du vite mer?

Her finner du mer informasjon om omstillingsprosjektet ["Fremtidas trygghet, helse og omsorg"](#)

Utvikling innen brann og redning

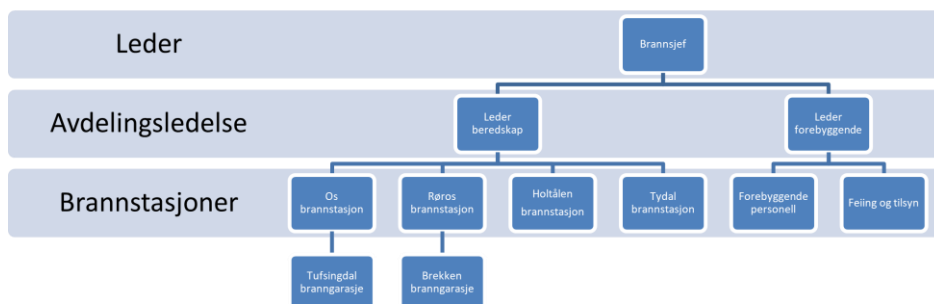
Gode og forutsigbare tjenester innenfor brann og redning er avgjørende for et trygt samfunn. Fagområdet er under en rivende utvikling både organisatorisk og ikke minst i skjæringspunktet mellom virksomheter som driver innovasjon og utvikling ved hjelp av velferdsteknologi. Dette gir et tett samarbeid både med helse-og omsorgssektoren og teknisk drift.

Rørosregionen brann og redning

Fra 1. juli 2021 ble brann- og redningstjenesten i 4 kommuner organisert som en ny virksomhet med Røros kommune som vertskommune. Tidligere hadde kommunene Os, Holtålen, Tydal og Røros gjennom flere år samarbeid om felles brannledelse, men med egne brann- og redningsvesen i hver kommune. Dette er nå samlet i Rørosregionen brann og redning.

I ny vertskommuneavtale er alt, inklusive feiing og tilsyn, organisert i vår nye felles virksomhet. Kostnadene fordeles slik at 40% deles likt mellom kommunene og 60% utifra innbyggertall i den enkelte kommune. Kostnaden til driften og sikringen av den verneverdige trehusbebyggelsen i Røros inngår ikke i den nye vertskommuneavtalen. Dette er vår nye organisasjon:

Virksomhetsoverdragelsen av nye Rørosregionen brann og redning gir oss gevinster med større fokus på kvalitet, spart tid, bedre styring og riktig bruk av ressurser. Ny brann- og redningsforskrift som er gjeldende fra 1. mars 2022, stiller høyere krav til dokumentasjon og analyse i arbeidet med forebyggende arbeid og beredskapsarbeid. I tillegg er ny forskrift tydelig på krav til ledelse av brann- og redningsvesenet. En samlet virksomhet har bedre forutsetninger for å oppfylle de nye kravene.

Gjennom virksomhetsoverdragelsen forholder vi oss til et budsjett og et regnskap, mot tidligere fire budsjett og regnskap Rørosregionen brann og redning vil nå fremover på en bedre måte utnytte ressursene på tvers av brannstasjonene. Dette gjelder spesielt for kjøretøyer, utstyr og innkjøp av nytt utstyr i tillegg til at kompetansen til våre dyktige medarbeidere utnyttes bedre. Dette har vi allerede fått erfare - kompetanse er utnyttet på tvers av brannstasjonene og vi ser effektene av bedre utnyttelse av utstyr og bekledning.

Nytt Beredskaps- og responscenter

Juni 2022 flyttet vi inn i nye lokaler, i første byggetrinn, i det nye beredskaps- og responscenteret, som skal være ferdig med andre byggetrinn medio juni 2023.

Vi fikk da lokaler som tilfredsstillende kravene til en moderne brannstasjon med hovedvekt på rene og urene soner. Avviket gitt av Arbeidstilsynet ble samtidig lukket når vi flyttet inn i våre nye lokaler. Sammen med oss i første byggetrinn flytter også Sivilforsvarets fredsinnsettingsgruppe (fig).

Brann og redning har i flere år vært en del av omstillingsprosjektet "Framtidas trygghet, helse og omsorg" fordi vi er en 24/7-tjeneste. Når vi våren 2023 blir samlokalisert med de andre virksomhetene, vil vi få mer kvalitet og effekt ut av dette arbeidet.

Brann og redning skal bistå med oppgaver med blant annet å styre velferdsteknologi, varslingssystemer, overvåking av kommunale bygninger som brann- og innbruddsalarmer, kuldevakt osv. Vi skal motta varsel om feil på kommunale tekniske anlegg med et moderne og fremtidsrettet digitalt driftssystem.

Like viktig blir det å bistå våre innbyggere i forbindelse med kommunens lager for hjelpemidler som vil bli samlokalisert når andre byggetrinn er på plass. Vi er tilgjengelig døgnet rundt, og skal om nødvendig bistå med utlevering av hjelpemidler når våre brukere har behov for det. Os kommune er også med i deler av prosjektet og vil bidra og ikke minst å få gode tjenester tilbake til sine innbyggere i Os kommune.

Beredskaps- og responscenteret blir en samfunns viktig bygning som skal kunne fungere i en krisesituasjon, blant annet med tanke på IT og strøm. Bygningen skal ha fasiliteter som gjør at krisestaben kan jobbe uhindret i beredskaps- og responscenteret, og er operativ i de fleste situasjoner.

Inkluderingsarbeid

Røros kommune ble med i KS sitt utviklingsprogram Absolutt i 2020. Røros kommune valgte å ha problemstillingen «Hvordan skal Røros kommune bli en mer inkluderende kommune?» Denne problemstillingen passer godt inn i veldig mye av arbeidet som foregår i kommunen. Selve utviklingsprogrammet ble avsluttet på høsten i 2022, men det betyr på ingen måte at arbeidet med inkludering er ferdig. Vi har fått kartlagt og laget en grunnmur for gjeldende arbeid og arbeidet videre.

Kommunestyret vedtok 27.10.2022 [Strategi for mangfold og inkludering](#). Strategien hadde blitt jobbet fram av Utvalg for oppvekst. I strategien er det gitt føringer for videre arbeid med mangfold og inkludering for Røros kommune som organisasjon og som arbeidsgiver. Disse føringene vil bli fulgt opp videre, blant annet i planlagt revidering av arbeidsgiverstrategien.

Også innenfor organisasjonen er inkludering viktig, og samarbeidet med de oppnevnte rådene er intensivert og fortsatte i 2022.

Kommunen søkte om midler fra BufDir for å kunne ansette en inkluderingskoordinator i 2022. Røros idrettslag søkte også. Både kommunen og idrettslaget fikk midlene innvilget. I samarbeid med idrettslaget samarbeidet vi om en prosjektstilling. Målet var at inkluderingskoordinator skulle koordinere og bedre inkluderingsarbeidet rettet mot barn og unge i Røros kommune, og finne gode metoder og samarbeidsformer mellom frivillighet, privat sektor og kommune. Inkluderingskoordinatoren skulle også jobbe direkte med brukere i form av veiledning og oppfølging. Målet var at alle barn og unge blir inkludert i kommunens idretts- og kulturtilbud, uavhengig av bakgrunn.

Et viktig bidrag for å nå dette målet har vært arrangementen av ALLEMED-dugnad. Her møttes kommunal, frivillig og privat sektor til en felles diskusjon rundt inkluderingsutfordringer i kommunen, og det ble etablert tre tiltak for å bedre inkluderingsarbeidet. Disse tiltakene er:

- Synliggjøring av tilbud
- Kartlegging av målgruppe
- Lett tilgjengelig utstyr

Dette blir fulgt opp videre i kommunen.

Arbeidets rett skrev om Alle Med-dugnaden

Inkluderingskoordinator vært bindeledd mellom flere instanser, blant annet Flyktningetjenesten/Voksenopplæringen og Røros Idrettslag i form av hjelp med informasjonsdeling, innmelding, betaling og andre praktiske hensyn. Koordinator har også vært bidragsyter til samarbeid mellom Kulturskole, skole og NAV/Barnevern med tanke på oppfølging av sårbare barn som trenger en fritidsaktivitet. Koordinator har også samarbeidet med private aktører som for eksempel Røros konserter, blant annet for å dele ut gratisbilletter til barnekonserter til lavinntektsfamilier.

Det er utarbeidet en oversikt over ulike tilskuddsordninger som kan søkes på for frivillige lag og organisasjoner igjennom et år. I et inkluderingsarbeid er det viktig å finne de sårbare barna. Taushetsplikten er nødvendig, men skaper noen utfordringer med tanke på samarbeid mellom kommune og frivillighet når det gjelder tilpasninger til barna det gjelder. Uansett taushetsplikt, så har fokuset på målgruppa vært synlig i samfunnsbildet, og vil forhåpentligvis bidra til at terskelen er senket for å innrømme at man er en del av denne målgruppa.

Vi har satt fokus på inkludering i fritidsaktiviteter i Røros kommune gjennom innlegg på møter i kommunes regi, gjennom å arrangere ALLEMED-dugnad, og å belyse temaet fattigdom og utenforskap i media. Kartleggingen som er gjort vil kunne bidra til at tiltak i fremtiden kan målrettes i større grad og dermed øke deltakelse i kultur og idrett. Vi har nå en god oversikt over hva som finnes av fritidstilbud, og har kartlagt hva det er behov for i videre inkluderingsarbeid i kommunen.

Røros kommune arrangerte, i samarbeid med flere lag og organisasjoner i Røros kommune, sørget for at barn og unge hadde gratis aktiviteter å gå til sommeren 2022 gjennom et prosjekt kalt Aktiv hele juli.

Fordi Røros kommune samarbeidet med en frivillig organisasjon, Røros IL om inkludering, har det åpnet seg muligheter til å søke etter flere tilskuddsordninger. Vi har fått innvilget søknad om midler til utstyrskasse for fotball og håndball, midler til å dekke medlemskontingent og treningsavgift for omtrent 20 barn i Røros kommune, samt penger til et jenterekutteringsprosjekt i fotball. Det er også søkt etter midler til å ansette en aktivitetsguide i idrettslaget og deltidsansatt på kommunens utstyrssentral, hvor svar ventes i første halvdel av 2023.

Også i 2022 var Røros kommune med på markeringen av Pride. Det var tiltak i alle kommunens virksomheter, og det ble flagget fra noen kommunale flaggstenger. Det er viktig for kommunen å vise at vi er en kommune som skal omfavne alle.

Utstyr ble laget av Øya barnehage og innføringsklassen ved Røros skole

Røros kommune har gode skussmål for inkludering av flyktninger, og dette arbeidet fortsetter med kontinuerlig bosetting. Rørossamfunnet er kjent for sin dugnadsånd, og dette kommer godt med i en tid der inkludering er ekstra viktig. 2022 ble et ekstraordinært år i forhold til verdenssituasjonen, og hele organisasjonen og rørossamfunnet kom sammen for å løse den utfordringen vi fikk i februar/mars 2022 da Røros kommune ble bedt om å bosette det rekordhøye antallet flyktninger 100 etter at Russland invaderte Ukraina. Så mange har aldri blitt bosatt i Røros kommune på ett år. Da året kom til en ende hadde vi bosatt 88 stk. Både organisasjonen og frivilligheten har stått på for at dette skulle være mulig, med innsamling av møbler og utstyr, utleie av private boliger, arrangement av ulike treffpunkt og språk- og praksisplasser.

Utbygging av bredbånd

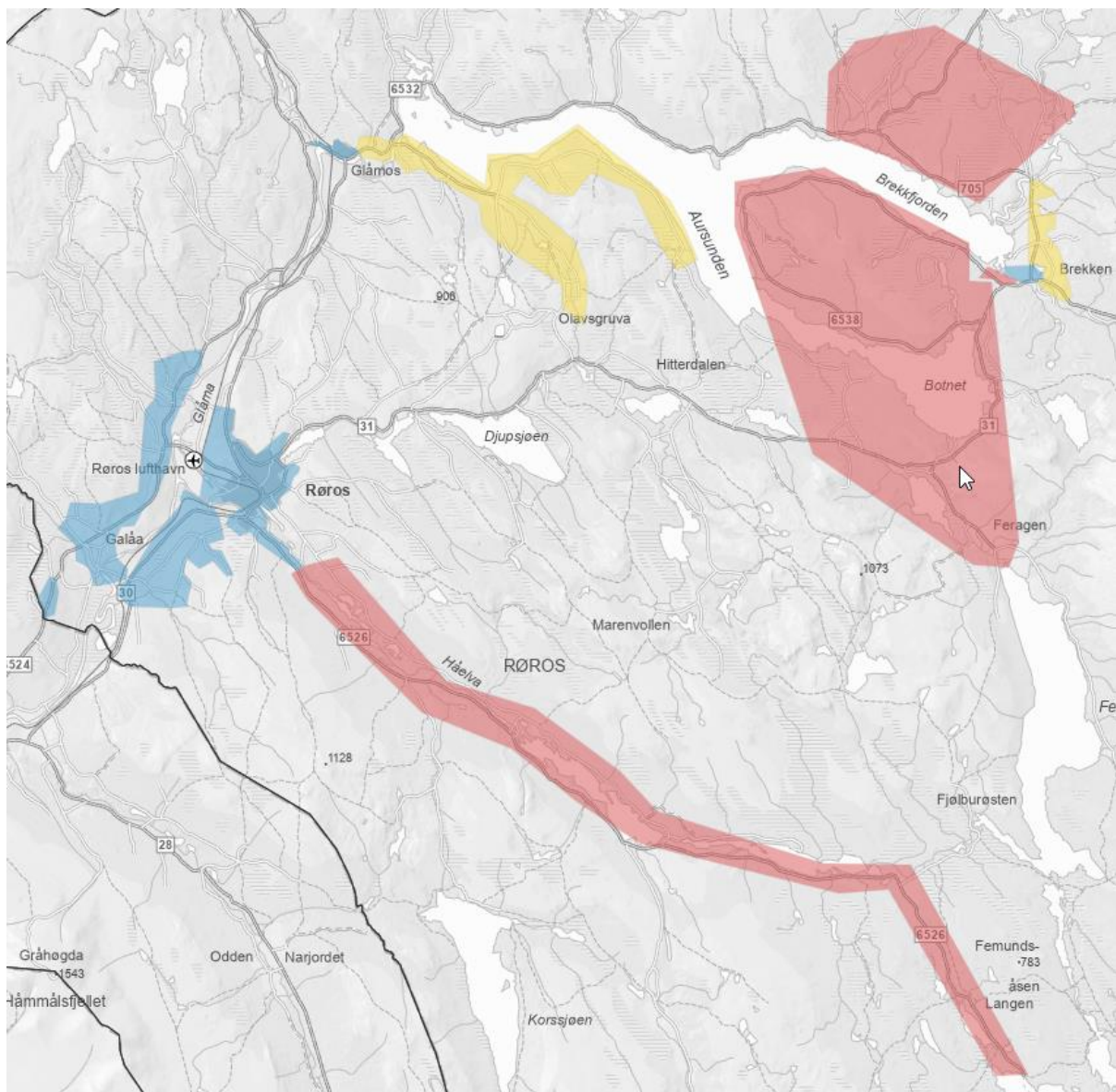
En stadig økende grad av digitalisering av samfunnet setter krav til at flest mulig får tilgang til god digital infrastruktur. Dette er viktig for innbyggere som skal benytte seg av ulike tjenester, og for en fremtidsrettet næringsutvikling er det en forutsetning.

Trøndelag fylkeskommune har som mål at alle skal ha tilgang til høyhastighets bredbånd innen utgangen av 2030. Røros kommune søker fylket om støtte til utbygging i tilsammen de områdene av kommunen som per i dag ikke har høyhastighets bredbånd. 2 av disse ble tilgodesett med midler til utbygging i 2021. Det gjelder følgende områder (markert med gult i kartet under):

1. Glåmos øst, Viken, Sandneset, Bekkosen og Bukkvollan
2. Brekken øst og nord

Disse områdene er nå under utbygging av henholdsvis Telenor og Ren Røros Digital. Etter denne utbyggingen vil 87% av husstandene og 85% av næringsbyggene i Røros kommune ha tilbud om høyhastighets bredbånd.

I 2022 søkte Røros kommune om midler til utbygging i ytterligere 3 områder (markert med rødt i kartet under). Midlene for 2022 er i skrivende stund ikke fordelt av fylket, så det er foreløpig ukjent om Røros vil bli tilgodesett med midler for en eller flere av disse områdene. Kommunen fortsetter uansett arbeidet med å søke om midler til utbygging i gjenstående områder i årene som kommer.

Blå områder er allerede utbygd eller har planer om kommersiell utbygging. Gule områder er under utbygging. I røde områder har Røros kommune søkt om midler til utbygging

Hvem bygger ut?

Utbyggingen legges ut på anbud av Trøndelag fylke. Vinnere av anbudskonkurransene vil få utbyggingen.

Når kommer bredbåndet?

Dette avhenger av når vinner av anbudskonkurransen starter med sitt arbeid, men det er grunn til å tro at dersom Røros kommune får tildelt noen av de midlene som ble omsøkt i 2022, vil leverandørene starte arbeid med innsalg av høyhastighets bredbånd til publikum i 2023, og utbygging i 2023 eller 2024. Ferdigstillelse av arbeidet avhenger av mange faktorer, blant annet de geografiske avstandene, interessen fra publikum og leverandørens kapasitet.

Hvor mye koster det?

Total utbyggingskostnad for de to områdene som har fått innvilget støtte er anslått til 11,2 millioner kroner, mens estimert kostnad for de omsøkte områdene er på ca 8,7 millioner kroner. Ca halvparten av dette dekkes av hovedsaklig statlige midler som fylkeskommunen fordeler. Resten deles av utbygger, kommunen og innbyggerne, og vil dermed danne grunnlaget for den prisen den enkelte husstand vil måtte betale.

Hva med de andre områdene?

Utbygging i øvrige områder er avhengig av hvilke områder som fylket tildeler midler. Røros kommune jobber videre med å få på plass finansiering for dette i årene som kommer. Samtidig er det også et pågående arbeid med vurdering av andre teknologier som alternativ til fiber i områder med lav befolkningstetthet og dermed høye utbyggingskostnader per husstand. Resultatet av dette arbeidet kan påvirke hastighet og kostnad for framtidig utbygging.

Kommunen setter pris på.....

Det er mange i rørossamfunnet som gjør en ekstraordinær innsats på ulike samfunnsområder. Røros kommune setter umåtelig pris på dette og deler hvert år ut kulturprisen, frivillighetsprisen og miljøprisen som et synlig bevis på dette.

Jon Brønne fikk Røros kommunes kulturpris 2022

Formannskapet i Røros kommune vedtok at kommunens kulturpris 2022 tildeles Jon Brønne. Røros kommunes kulturpris kan deles ut til personer, lag eller foreninger som har gjort en aktiv innsats for å styrke kulturlivet innen kommunen eller som har bidratt til å gjøre Rørosbygdene kjent utover landet på det kulturelle plan.

Ivaretagelse av Røros som verdensarvsted

Jon Brænne er født i 1945. Hovedbegrunnelsen for at Brænne mottar kulturprisen er hans store betydning for ivaretagelsen av Røros som verdensarvsted gjennom sitt arbeid med fargeundersøkelser på store deler av bebyggelsen i Røros bergstad, og for hans utrettelige formidlingsarbeid om mange sider av Røroshistorien.

Da Jon gikk på Statens håndverks- og kunstindustriskole i Oslo ble han kjent med Sverre Ødegaard. Gjennom Sverre ble Jon også kjent med Røros. Den første jobben Jon deltok i var tilbakeføringen av Per Amundsgården fra Norsk Folkemuseum til Røros i årene 1969-1972. Han var da ansatt hos Riksantikvaren, som var hans arbeidsgiver i perioden 1968-1994. Fra 1994 og fram til 2012 var han ansatt i Norsk Institutt for kulturminneforskning, NIKU. Etter at han ble pensjonist har han drevet sitt eget firma, Vel Bevart! Gjennom hele denne perioden har han hatt svært mange oppdrag med malingsundersøkelser og fargesetting, både utendørs og innendørs, hos huseiere på Røros. Det har skjedd på oppdrag fra Røros kommune og/eller Riksantikvaren. I tillegg har Jon utført oppdrag for Røros museet.

En formidler av rang

Hans evner til kunnskapsformidling har til fulle kommet til sin rett i hans rolle som instruktør og historieforteller på Handverksdagene på Røros museet. I 19 av de 21 årene disse har gått av stabelen, har Jon vært kursholder her. Utenom Handverksdagene har han også holdt presentasjoner på arrangementer på Røros museet i Røros smartnan og på åpne håndverker- og huseiermøter i regi av Bygningsvernsenteret og Uthusprosjektet.

Bøkene hans «Dekorasjonsmaling» (Brønne, 1998) og «Gamle trehus» (Brønne, Drange og Aanesen, 1980) er blitt klassikere innenfor kulturminnevernet i Norge. Gjennom sitt lange og kontinuerlige virke på Røros i 50 år, har Jon vært en av de viktigste fagpersonene for fortellingen om Røros, for dokumentasjonen og kunnskapsoppbygging av bygningshistorien spesielt og om verdensarven generelt.

Røros sanitetsforening får Røros kommunes frivillighetspris 2022

Røros kommune kan hvert år dele ut frivillighetsprisen til enkeltpersoner eller frivillige organisasjoner som har utført en særlig frivillig innsats og engasjement til beste for medmennesker i Røros kommune. I 2022 gikk frivillighetsprisen til Røros sanitetsforening.

Mangeårig innsats for helse, inkludering og trygge lokalsamfunn

Røros sanitetsforening tildeles prisen med hovedbegrunnelsen knyttet til deres innsats for Rørossamfunnet gjennom mange år. Foreningen ble stiftet i 1901, og har i dag ca 60 medlemmer. De har

i alle år jobbet med å få inn penger til gode formål i Rørossamfunnet. Sanitetskvinnene fremmer kvinners helse og levekår, og bidrar til et inkluderende oppvekstmiljø og trygge lokalsamfunn.

I Rørossamfunnet har sanitetsforeningen bl.a. jobbet med:

- Årlig basar og utlodning, og salg av for eksempel julekaker
- Salg av fastelavnsris og maiblomster
- Jentekonferanse (ungdomsskolen)
- Stort og smått av frivillige oppdrag. Det ferskeste eksemplet er utstyrssentralen i samarbeid med flyktningtjenesten og Frivillighetssentralen.

Frihet, enighet og kjærlighet

Sanitetskvinnenes motto er: *I de små ting frihet – i de store ting enighet – i alle ting kjærlighet.*

Røros sanitetsforening har utført en uvurderlig innsats, jobbet idealistisk og utvist et særlig engasjement til beste for Rørossamfunnet.

Miljøprisen 2022

Et enstemmig formannskap vedtok torsdag 9. juni at Røros kommunes miljøpris 2022 skulle gå til Reidun Roland. Roland har bidratt til å øke forbrukerbevissthet om å velge sunn og bærekraftig mat fra lokale ressurser. – Hun har en merittliste av de sjeldne, og har gjennom mange år vært en foregangsperson for miljøet.

Omfattende innsats over mange år

På vegne av formannskapet vil jeg gratulere Reidun Roland med årets miljøpris. Hun får den for et langvarig og bredt engasjement innenfor store områder som miljø, natur og mat. Det er virkelig lov å la seg inspirere av en så omfattende innsats, sa varaordfører Christian Elgaaen. Roland startet Miljøpatruljen sammen med daværende miljøvernsjef Ernst Ivar Tønseth i 1994-95. Miljøpatruljens arbeidsoppgaver består i å vedlikeholde kommunens grøntarealer og å holde sentrumsområder rene og søppelfrie. Den er fortsatt i drift og gir ungdom sommerjobb.

Reidun Roland Foto: Fjell-Ljom

Rørossymposiet med 250 deltakere fra 17 land

Reidun Roland har sittet i utallige styrer, nemder, komiteer, råd og utvalg. På Verdens forbrukerdag i mars 1993 ble Reidun valgt inn som representant for forbrukere og ansatte i Røros kommune til Hovedkomiteen for «Det III. Internasjonale symposiet for bærekraftig landbruk og bygdeutvikling», Rørossymposiet 10.-16. mars 1995. Rørossymposiet med 250 deltakere fra 17 land ble så stor suksess at forbrukere på Røros med Reidun i spissen sa at dette var så viktig og gøy at dette må følges opp lokalt.

Bærekraftig landbruk og bygdeutvikling

Det lokale initiativet resulterte i Mat-Helse-MiljøAlliansen i Fjellregionen med Reidun som koordinator. Som koordinator har Reidun vært utholdende, forutsigbar, stabil, samlingspunkt for alliansens arrangementer og knoppstytinger hvert halvår siden 1995: Verdens forbrukerdag 15. mars gjennom 27 år – og Verdens Matvaredag 16. oktober gjennom 8 år, som ble kalt Smakeriet fra 2000 fram til Rørosmat tok over i 2008.

Venn av Røroskua og pådriver for økologisk landbruk.

Reidun har vært leder for Røroskuas venner i flere år, og har ivret for ivaretagelse av kurasen som har en viktig plass i vår historie. I tillegg har hun vært sentral i driften av Nord-Østerdal økologiske landbrukslag.

Rådhuset tilbakeføres til gammel prakt

Fasaden på Direktørgården/rådhuset ferdigstilt

Arbeidet med istandsettingen av Rådhuset fortsatte i 2022 med istandsetting av portloftet og maling av fasaden mot Bergmannsgata.

Fasaden er tilbakeført til opprinnelig utseende

Fasaden mot Bergmannsgata hadde omfattende skader med avflassing av maling og råteskader i deler av panelet før istandsettingsarbeidet startet opp. Trearbeidene ble gjennomført i 2021.

I 2022 ble det montert nytt panel på portloftet og omrammingen til blindvinduet (et vindu som er malt på fasaden for å illudere et ekte vindu) over porten ble gjenskapt. I løpet av sommeren ble fasaden malt med linoljemaling og de nye nedløpene i kobber ble montert. Blindvinduet ble også gjenskapt.

24. august ble det avholdt åpent arrangement i Bergmannsgata for å markere at istandsettingsarbeidet av hovedfasaden var ferdig. Riksantikvar Hanna Geiran holdt tale og det ble servert kaffe og kake foran Rådhuset til alle frammøtte.

Lærings- og kompetanseutvikling for lokale firma

Røros kommune har ønsket å bruke istandsettingsprosjektet som en lærings- og kompetansebyggende arena for lokale håndverkere. Under istandsettingsarbeidet har det blitt arrangert flere kurs i blant annet produksjon av panel, 1700-talls vindusomramminger og listverk til den nye gesimsen. På kursene har det deltatt både erfarne og mindre erfarne håndverkere fra flere lokale firma. Noe som har vært spesielt gledelig er at det har deltatt håndverkere fra de fleste kommunene i Circumferensen på kursene. På denne måten vil kunnskapen spres til andre prosjekter rundt omkring i regionen.

Prosjektet med istandsetting av Rådhuset involverer flere ulike kompetanseområder. Det er svært gledelig at det aller meste av arbeidet har blitt utført av lokale firma i og rundt Røros. Det har kun vært nødvendig å hente inn spesialkompetanse til malingsundersøkelser og prosjektering utenfra regionen. De største enkeltoppdragene, slik som istandsetting av vinduer og maling av fasadene, har gått til firma i Røros kommune. Vi har opplevd stor interesse for prosjektet fra aktører i og utenfor Røros.

Figur 1 Bergverkseblemet over hoveddøra har fått ny bronseforgylling.

Kommunen som samfunnsaktør under koronapandemien

2022 kan bli året da koronapandemien tar slutt, het det i en optimistisk melding fra Verdens helseorganisasjon (WHO). Koronapandemien har satt sine preg også i 2022 kombinert med krigen i Ukraina som startet i februar 2022.

Rørosmartnan i 2022

Vel inne i det nye året 2022 er vi fremdeles bundet av nasjonale retningslinjer og tiltak knyttet til koronapandemien i Norge. Den 168. Rørosmartnan skal i henhold til kongelig resolusjon fra 1853, gjennomføres fra den 15. til den 19. februar 2022. Regjeringen hadde da varslet en kunngjøring av justerte smitteverntiltak den 14. januar. Disse nye retningslinjene ville få stor betydning for den endelige beslutningen som fattes for Rørosmartnan. Denne tunge beslutningen om å utsette Røros martnan ble fattet av formannskapet i Røros kommune, og alle som har en del i dette flaggskipet av et arrangement, fikk kjenne på konsekvensene.

Kommunen som tjenesteleverandør i pandemitider

De fleste tjenester i kommunen er blitt utfordret på hvordan de kan organiseres på en smittevern­faglig forsvarlig måte. Enkelte tjenester har blitt spesielt berørt og har hatt betydelige tilleggsoppgaver over

tid. Dette har satt avdelinger, virksomheter, hele organisasjonen og enkeltansatte på en hard prøve også i store deler av 2022. Mange virksomheter slik som helse og omsorg og oppvekst er fortsatt sterkt preget av pandemien fordi sykefraværet er høyt. Lederne i Røros kommune jobber hardt for å forsøke å få ned belastningen i hele organisasjonen.

Røros kommune har alt sett under ett, klart å levere gode tjenester til innbyggere, næringsliv, hyttebefolkning og tilreisende, hele tiden tilpasset vi status i pandemien som helt eller delvis preget oss også i 2022 .

Næringslivet i Røros og korona

To år med global pandemi og tidvis strenge restriksjoner også i 2022 for både allmenhet og næringsliv har satt dype spor. på noen få uker forsvant de omfattende restriksjonene «over natten». Med et pennestrøk erklærte regjeringen at det ikke lenger var behov for noen ekstraordinær beskyttelse mot smittespredning.

På svært kort tid gikk vi dermed fra full skjenkestopp og 10-dagers karantener til ingen restriksjoner i det hele tatt. Og selv om regjeringen gjentatte ganger beviste at det ikke skulle mer til enn en pressekonferanse for at bedriftenes omsetning forsvant, så har mange bedrifter og særlig innen reiselivsnæringa erfart at det tar vesentlig lenger tid å få omsetningen tilbake igjen.

Frivilligheten

En kommune kan ikke klare å løse alle oppgaver under en krise som blir så langvarig som pandemien. Hele samfunnet må spille på lag. Det skjedde også på Røros som har gode og lange tradisjoner for å løfte i flokk og bidra der det trengs. Så da eldre trengte noen til å handle mat for seg eller få noe brakt hjem, da kommunen trengte ekstra hender til testing og vaksinerings - Rørossamfunnet stilte opp. Det er en uvurderlig verdi i dette, og Røros kommune ville derfor sette ekstra pris på alle de som har stått tilgjengelig på våre "frivillig-lister". Det ble gjort på en spesiell samling på Storstuggu, i forkant av et arrangement som skulle markere Frivillighetens år 2022. Der fortalte vi historier fra pandemien, litt om hvordan vi hadde organisert og arbeidet i kriseberedskapen samtidig som vi fikk høre fortellinger også fra deltakerne selv. Det var god stemning, god mat og drikke ble servert - og utdeling av en symbolsk rose ble overrakt av ordfører og kommunedirektør. Tusen takk skal dere ha, alle frivillige!

Hva nå?

I skrivende stund er hele Norge gjenåpnet, og vi er tilbake til normalen, selv om pandemien ikke er helt over. Noen virksomheter i kommunen, særlig innen helse og omsorg jobber fortsatt hardt for å holde tjenesteproduksjonen i gang. Mange bedrifter i rørossamfunnet og i regionen har allerede merket konsekvensene av koronapandemien i lange tider - noen fordi markedet i perioder ble borte og tilgang på arbeidskraft har vært utfordrende, samt at de måtte tære på egenkapitalen, noen fordi samhandlingen internasjonalt og globalt fortsatt er sterkt påvirket, ikke bare av pandemien, men også av Krigen i Ukraina som startet i februar 2022. Enkeltmennesker og familier har slitt med konsekvensene av strenge smitteverntiltak, og mange sliter fortsatt. Ingen kan forutsi med sikkerhet hvordan koronaviruset vil påvirke oss videre, men samfunnet som helhet, kommunen som organisasjon og enkeltmennesker har lært mye. Dette skal vi bruke til å møte eventuelle nye utfordringer på en best mulig måte.

Beredskap og samfunnsikkerhet

Røros kommune har gode plandokumenter for beredskap og krisehåndtering. Disse har vi hatt særskilt behov for, og fått utøvd, i forbindelse med korona-pandemien som brøt ut i 2020 med nedstengning nasjonalt fra 12. mars samme år. I samme periode var helhetlig ROS og overordnet beredskapsplan under revidering med politisk vedtak i kommunestyret i 2020. Plandokumentene har vært grunnleggende viktig for å ha en systematisk og god håndtering av kriseberedskapen. Vi ser dessverre også at dette blir stadig mer aktuelt, også innenfor andre samfunnsområder: Klimaendringen utfordrer oss, krig i Ukraina påvirker både verdensbildet og vårt eget lokalsamfunn, energikrise, stadig hacker-angrep mot IT-systemer verden over og lokalt. Dette er kompliserte områder som det er viktig å peke på i beredskapssammenheng, der kommunene har en sentral rolle. Det er i kommunene folk bor.

Beredskap og samfunnsikkerhet er derfor et område kommunedirektøren setter høyt på agendaen. Det er tett samarbeid mellom Statsforvalteren og kommunene, og vi får jevnlig oppdatering på områder vi skal følge særskilt med på. Det er derfor viktig at vi også har gode systemer og oppdaterte plandokumenter innen beredskap.

I henhold til planstrategien skal helhetlig ROS og den overordnede beredskapsplanen revideres, og arbeidet ble såvidt startet opp på slutten av 2022. Arbeidet fortsetter i 2023 med mål om politisk vedtak i september 2023. Dette sammenfaller med framdrift for revidering av kommuneplanens samfunnsdel der også beredskap og samfunnsikkerhet skal få tydeligere plass i dokumentet.

Malacate - et utvekslingsprosjekt

Røros kommune ble i 2020 prosjektpartner i [Malacate](#), som er et internasjonalt kulturutvekslings- og kunstintervensjonsprosjekt. Gjennom gjensidige møter på Røros og i den portugisiske kommunen Mertola, skal både kommunalt ansatte, kunstnere og innbyggere delta i, og dra nytte av prosjektet. Prosjektet ledes av portugisiske Associação Cultural Cepa torta og Município de Mértola, og utføres i samarbeid med Røros kommune og kunstner Lise Wulff. Prosjektet hadde oppstart høsten 2021 og vil vare frem til juni 2023.

Forankring i planverk

I kommunedelplan for kultur 2017 – 2029 «Med kultur for kultur» er kulturens rolle i samfunnsutviklingen sentral. I Malacateprosjektet er dette et spesifikt mål for kunst og kunstnerisk praksis: den skal være med å revitalisere et samfunn. Røros kommune skal i henhold til kulturplanen også blant annet legge til rette for at våre innbyggere skal kunne ha kunstopplevelser i møte med kommunale bygg og uterom (Røros kommune, 2017). Gjennom prosjektet Malacate vil vi blant annet få en temporær utstilling til kommunen i 2023.

Malacate

Kunstintervensjon

“Kunstintervensjon” kan forstås som når kunst samhandler med en allerede eksisterende struktur, som et sted eller publikum. Kunsten i Malacateprosjektet skal skje i et samspill med eksisterende publikum og sted – med gruvekomplekset i Mina de S. Domingos i Município de Mértola som hovedarena. Det planlegges i tillegg en utstilling på Røros i mars 2023, og også her vil kunsten som skapes skje som en intervensjon. Kunstprosjektet som skal gjennomføres her, skal ledes av to gatekunstnere, portugisiske Tamara Alves og norske Pøbel. De jobber begge i stort format, fortrinnsvis

utendørs. Kunsten som presenteres på utstillingen har blitt løftet fram fra møter mellom lokalsamfunnet og de nasjonale og internasjonale kunstnerne, forsterket av en gjennomgående prosess av medvirkning fra samfunnet rundt.

Revitalisering gjennom kunst og kultur

Med utgangspunkt i nedlagt gruveindustri og landskapet dette tidligere foregikk i, ønsker prosjektet å bidra til en revitalisering av samfunnet i Mertola gjennom kunstnerisk praksis og estetiske prosesser. Håpet er at dette kan medvirke til å skape nye arbeidsplasser, tiltrekke seg både publikum og engasjerte lokalsamfunnet på nye måter. Koblingen til Røros er sterk i så måte, hvor både vår historiske arv og rike kulturliv har vært, og fremdeles er svært viktig for utviklingen av Røros kommune som både bo-, arbeids- og besøkssted.